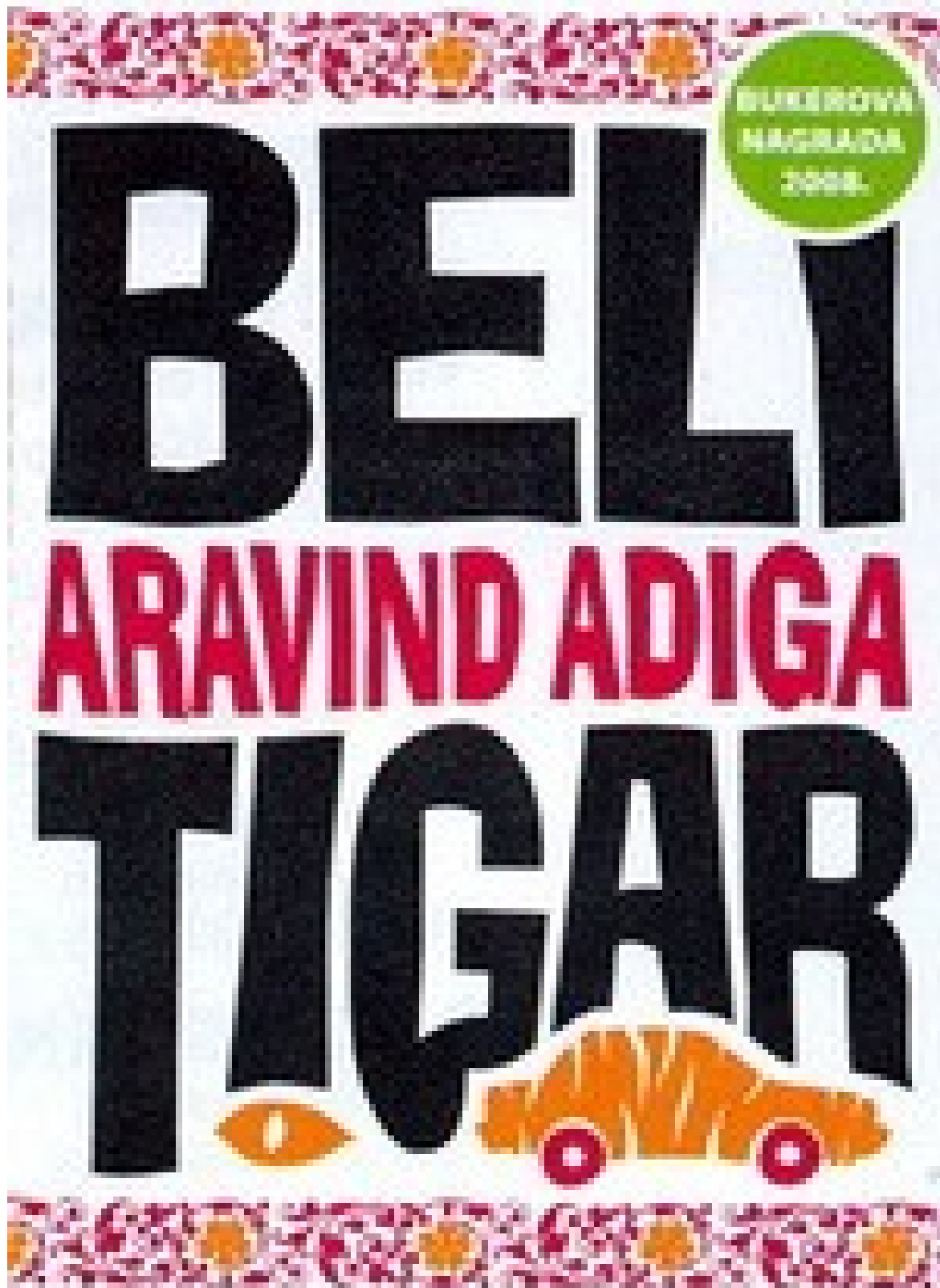

S engleskog preveo Nenad Kačar
Biblioteka Kolonija
Sarajevo, 2009.
Posvećeno Ramin Bahrani

Aravind Adiga BELI TIGAR

PRIMALAC:

Njegova eksekucija Wen Jiabao
Kabinet premijera Peking,
Glavni grad slobodoljubive kineske nacije

POŠILJALAC:

Bijeli Tigar

Mislilac i preduzetnik koji živi u svjetskom centru tehnologije i izmještanja proizvodnje
Electronics City Phase 1 u blizini Magistralnog puta Hosur, Bangalor, Indija.

Gospodine predsjedniče vlade,
Visokopoštovani.

Ni Vi ni ja ne govorimo engleski, ali postoje stvari koje se mogu reći samo na engleskom.

Pinky Madam, bivša supruga mog bivšeg poslodavca, pokojnog g. Ashoka, naučila me je jednoj od tih stvari; a sinoć, kada je dama na Sveindijskom radiju objavila Jiabao sljedeće nedjelje dolazi u Bangalor, odmah sam to izgovorio.

Zaista, izgovorim to svaki put kada našu zemlju posjete važni ljudi poput Vas. Ne zato što imam nešto protiv velikih ili posebnih ljudi. Na svoj način, gospodine, sebe vidim kao čovjeka Vašeg kova. Stvar je u tome što se naš premijer i ostali ministri odvezu na aerodrom u crnim

automobilima, izađu i učine namaste pred nekom postavljenom TV kamerom i pričaju kako je Indija moralna i svetačka; kada TV prikaže takve scene, gospodine, ja moram da kažem ono na engleskom. Baš kao što je u takvim prilikama to činila Pinky Madam, bivša supruga mog bivšeg poslodavca, pokojnog g. Ashoka.

Vi nas, Vaša eksekucija, zaista hoćete posjetiti ove nedjelje, zar ne? Sveindijski radio je obično sasvim pouzdan u ovakvim stvarima.

To je bila šala, gospodine.

Ha!

Ipak, bez obzira na sve njegove mane, slušam radio svake noći. Noć dugo traje, osam, devet, deset sati, zašto to ne iskoristiti? Obrazovanje je tajna dobrog života, a radio, sa svim svojim manama, još uvijek je neka vrsta obrazovanja. Nekada sam čitao riječi četiri najveća pjesnika svih vremena Rumija, Mirze Ghaliba, Iqbala i još jednog momka čijeg se imena ne sjećam svake nedjelje i tako stekao dobro obrazovanje, ali ti dani su prošli. Sada, ako ne slušam radio, po cijelu noć igram igre na kompjuteru. Kamo sreće da ih nikada nisam ugledao.

Ja, Vaša eksekucija, moram da sam budan po cijelu noć. A nema mnogo prostora u ovoj sobi. Svega nekoliko kvadratnih metara. Istina, iznad mene je luster: ogroman, pun staklića oblika dijamanta, baš kao oni koje su prikazivali u filmovima iz sedamdesetih. To je u Bangaloru vjerovatno jedini prostor od četrnaest metara kvadratnih sa kristalnim lusterom. Ali ipak je to skromno mjesto i moram ovdje da sjedim vascijele noći.

To je kletva preduzetnika. On uvijek mora da pazi na svoj biznis.

1 Namaste tradicionalni indijski pozdravni gest, sklapanje dlanova pred licem ili grudima uz naklon; takođe namaskar prim. prev.

Prije samo dva sata sjedio sam ovdje, ispred kompjuterskog monitora, gubio vrijeme kao malo dijete igrajući igru na kompjuteru, kada je dama na radiju objavila: Wen Jiabao je čovjek na zadatku. Želi da zna istinu o Bangaloru.

Zatim je rekla: Gospodin Jiabao izrazio je želju da upozna neke od indijskih preduzetnika i da iz njihovih usta čuje priču o njihovom uspjehu. Čini se, gospodine, da ste vi Kinezi u svemu daleko ispred nas, osim što nemate preduzetnike. A naša nacija, iako nema puteve, pijacu vodu, električnu energiju, kanalizacioni sistem, javni prijevoz, osjećaj za higijenu, disciplinu, učtivost ili tačnost, ima hiljade i hiljade preduzetnika. Posebno na polju tehnologije. Ovi preduzetnici mi preduzetnici otvorili smo hiljade kompanija koje su preseljene iz Amerike, a koje sada praktično upravljaju njom. To je činjenica. Nadate se da ćete od nas naučiti kako da proizvedete ljude koji se sami penju na vrh, to je razlog Vaše posjete. Premijer i ministar spoljnih poslova

ove zemlje sačekat će Vas na aerodromu sa cvjetnim ogrlicama, suvenirima u vidu malih prenosivih izrezbarenih statua Gandhija i knjižicom punom podataka o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti ove zemlje.

Kada sam ovo čuo, gospodine, moja prva reakcija bila je da kažem ono na engleskom. Nisam stvari ostavio na tome. Nisam neko ko samo psuje i proklinje, ja sam čovjek od akcije i promjene. Skočio sam sa stolice. Reći ću Vam ja istinu p Bangaloru, g. Jiabao, rekoh tada.

Prvo, gospodine, dozvolite mi da izrazim svoje divljenje prema cijeloj rasi žutokožaca. Čitam o vašoj historiji u jednoj knjizi, Priče o Dalekom istoku, koju sam našao na ulici u starom Delhiju u vrijeme kada sam pokušavao da nađem prosvjetljenje pretražujući nedjeljnu pijacu polovnih knjiga u starom Delhiju. Možda ste čuli za tu pijacu, koja je najveće nalazište polovnih knjiga na cijelom svijetu hiljade i hiljade starih, prljavih, prašnjavih knjiga naslaganih na putevima sve od Delhi kapije pa do kraja Darya Ganja. Jedne nedjelje kada sam razgledao pijacu, našao sam tu knjigu, Priče o Dalekom istoku. Tu piše da ste vi Kinezi ljudi od čelika. Suprotstavili ste se bijelim ljudima kada su došli da od vas naprave slugu. Nikada niste dozvolili Britancima da vladaju nad vama. Visoko cijenim to, gospodine premijeru. Nekada sam, vidite, ja bio sluga.

Nudim da Vam ispričam, besplatno, istinu o Bangaloru, gospodine Jiabao, iz poštovanja prema historijskim dostignućima kineskog naroda, kao i zbog vjerovanja da je budućnost svijeta u rukama ljudi žute i smeđe kože sada kad se nekadašnji gospodar, čovjek bijele kože, istrošio od sodomije, upotrebe mobilnih telefona i zloupotrebe droga.

Kao primjer uspješnog bangalorskog preduzetnika onakvog kakve ste hvalili predstavljam sebe. Niko nije više od mene simbol krupnih koraka koje čini naša zemlja. Čujte moju priču i čut ćete priču svakog indijskog preduzetnika. Vidite, kada dođete u Bangalor i stanete na semaforu, neki dječak će dotrčati do Vašeg auta i pokucati na prozor pokazujući Vam piratsku kopiju američke knjige pažljivo uvijenu u celofan, sa naslovom poput:

Tajne poslovnog Uspjeha! ili

Postanite Preduzetnik Za Sedam Dana, Bez Napora!

AravrndAdigaBUEUTIGAR 13

Ne bacajte novac na te američke knjige, gospodine. One su prošlost. Ja sam budućnost. Kada čujete priču o tome kako sam stigao u Bangalor i postao jedan od njegovih najuspješnijih iako najmanje poznatih biznismena, tada ćete znati sve što ima da se zna o tome kako se preduzetništvo rada i njeguje u ovom veličanstvenom dvadeset prvom vijeku Čovjeka.

Tačnije, vijeku žutog i smeđeg čovjeka.

Sada je malo poslije ponoći, gospodine Jiabao. Dobro vrijeme za pripovijedanje.

Isključit ću monitor, prigušit ću svjetla na lusteru i leći ću na pod sa rukama iza glave.

Opušten sam, gospodine. Nadam se da ste i Vi.

Da počnemo.

Uzgred, prije nego što to uradimo, gospodine, ono na engleskom što sam naučio od Pinky Madam, bivše supruge mog bivšeg poslodavca, pokojnog g. Ashoka, jeste:

Mora da me zajebavaš.

14 bijiutioar Artrlad Adlft

E, sad, iz principa više ne gled.mi lilmovr l.rubljuju sirotinju ali u danima kada sam ili Ljeđuo. m posredno prije početka filma na platnu bi bljesnuo ili bioj 786 -muslimani ga smatraju magičnim brojem U predstavlja njihovog boga ili bi se vidjela slika žene u bijelom sariju sa zlatnicima koji joj padaju pred noge, koja predstavlja hindu boginju Lakshmi.

Tek tada bi golotinja hoću reći projekcija filmapočela.

Drevan je i poštovan običaj naroda moje zemlje da se pripovijedanje započne klanjanjem i molitvom Višoj Sili za savjet i vodstvo.

Pretpostavljam, Vaša ekselencijo, da bi trebalo da i ja otpočnem poljupcem u zadnjicu nekog božanstva.

Ali evo nečeg što mi se desilo kada sam još bio dječak nečeg čudnog. Možda se ključ cijele moje priče krije u tome.

Bilo je to u vrijeme godišnjeg festivala Rame Lila. Tokom ovog praznika, gospodine, povorka slika Rame i Site i ostalih bogova prođe na prikolicama kamiona kroz cijelo selo; to je duga povorka, jer u ovoj zemlji imamo puno bogova trideset šest miliona i četiri, zapravo.

Vidite,

muslimani imaju jednog boga.

Hrišćani imaju tri boga.

Hindusi imaju trideset šest miliona bogova.

Sveukupno, to je tačno trideset šest miliona i četiri boga; a na Dan Rame Lila, svi bogovi se prikazuju u povorci. Zemljoposjednici plaćaju slatkiše, svuda pucaju petarde i svi se dobro provode.

Ovo se desilo prije ceremonije, bogovi su unošeni u selo kako bi ih blagosiljali u hramu. Posmatrao sam prvi

kamion koji je prevezio figure Rame i Site. Dok se primicao hramu, kamion je naletio na neravninu na putu i poskočio. Istog trenutka su spale perike sa glava bogova Rame i Site. Na suncu su zablistale dvije ćelave ružičaste glave krojačkih lutaka. Sveštenik je hitro vratio perike, i lutke su ponovo bile bogovi.

Sljedećeg dana, stajao sam sa ostalima u gužvi, gledajući idole kako ih voze kroz selo na kamionu. Svi oko mene su se klanjali svi su se molili. Ali kad god bih ja pokušao da im se poklonim, pred sobom sam vidio njihove ćelave, ružičaste glave.

Bože, oprost mi zbog ovih rđavih misli, pomislio sam.

Ali sljedećeg dana kada sam pokušao u hramu da se pomolim bogu Hanumanu, ista stvar se desila. Kom god prikazu boga sam pokušao da se molim, spadala je perika i sebe sam vidio kako ležim ničice pred ćelavom krojačkom lutkom. Od tada imam poneku sumnju što se tiče bogova.

Ipak šta smeta? Poljubimo stopala nekolicini ružičastih lutaka. Na taj način, ako se ispostavi da su to ipak bogovi, bit ćemo bezbjedni. Ja volim da se obezbijedim.

Dakle pozdrav svima vama gore svih 36.000.004 pomozite da mi priča bude zanimljiva, neka nimalo ne dosadi mom čuvenom slušaocu žute kože!

Prije nego što počnemo jedno upozorenje.

Jednom prilikom, dok sam vozikao g. Ashoka i Pinky Madam njihovom siti hondom, one stavio ruku meni na rame i rekao:

Stani ovdje sa strane.

16 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Nakon toga, nagnuo se naprijed tako blizu da sam mogao osjetiti njegov losion za brijanje tog dana bio je to izvrstan voćni miris i, učtivo kao i uvijek, rekao:

Balram, imam nekoliko pitanja za tebe, u redu?

Da, gospodine, rekoh. I Pinky Madam je bila na zadnjem sjedištu i posmatrala me, zbog čega sam bio vrlo napet.

Balram, upita g. Ashok, koliko na nebu ima planeta?

Odgovorio sam najbolje što sam umio. Balram, ko je bio prvi premijer Indije? Zatim:

Balram, koja je razlika između hindusa i muslimana? Zatim:

Kako se zove kontinent na kome je Indija? G. Ashok se nasloni nazad i upita Pinky Madam: Jesi li čula njegove odgovore? Da reče ona. I srce mi je zakucalo brže kao i svaki put kada bi ona nešto rekla. Zar nisu bili osobiti?

To je rekao na engleskom, gospodine, ali tada sam već bio naučio dovoljno da pogodim značenje. Da li se šalio?

Ne. On zaista misli da su to tačni odgovori.

Ona se zakikotala kada je to čula: ali njegovo lice, čiji sam odraz vidio u retrovizoru, bilo je ozbiljno.

Stvar je u tome što on ima... koliko dva, tri razreda škole? Tako da zna ponešto, ali ne razumije baš mnogo. Umije da čita i piše, ali ne shvata ono što pročita. On je polupečen. Mogu ti reći da je zemlja puna ljudi kao što je on. A ovakvim tipovima...

pokaza na mene ...povjeravamo svoju parlamentarnu demokratiju. U tome je cijela tragedija ove zemlje.

Uzdahnuo je.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 17

Dobro, Balram, upali motor.

Te noći ležao sam u krevetu, unutar mreže za komarce, i razmišljao o njegovim riječima. Bio je u pravu, gospodine nije mi se dopalo kako je govorio o meni, ali bio je u pravu.

Pripovijest o polupečenom čovjeku. Tako bi trebalo da nazovem svoju životnu priču. Ja i hiljade drugih u ovoj zemlji smo polupečeni jer nam nisu dozvolili da završimo škole. Ako nam otvorite lobanje i unutra zavirite i osvijetlite baterijskom lampicom, naći ćete čudan muzej: rečenice iz nekog starog udžbenika historije ili matematike niko ne pamti svoje školovanje kao onaj koga su prekinuli u školovanju, ja da vam kažem, rečenice o politici, pročitane u novinama dok čekamo da se neko vrati u svoju kancelariju, trouglovi i piramide sa pocijepanih strana nekog starog udžbenika u koje sve čajdžinice u zemlji uvijaju grickalice, odlomci TV dnevnika, tračevi, djelići Sveindijskog radija, nešto što ste čuli u zajedničkom kupatilu, stvari koje vam padaju na pamet, kao na primjer gušteri na plafonu, pola sata prije nego što zaspate, i sve te stvari, poluformirane i polusvarene i polutačne odlaze u vaš mozak. A tu se miješaju sa drugim poluformiranim i polukuhanim stvarima, pa se te poluformirane ideje prepuste opštoj sodomiji, što stvara nove ideje, a vi na osnovu toga postupate i živite.

Priča o mom odrastanju je priča o tome kako nastaje polupečen čovjek.

Ali pazite, g. Jiabao! Možda se tako rađaju preduzetnici iz polupečene gline.

18 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Da biste saznali osnovne podatke o meni mjesto rođenja, visina, težina, seksualne devijacije i slično ništa nije bolje od onog plakata.

Policijskog plakata.

To što sam sebe nazvao najmanje poznatim velikim bangalorskim preduzetnikom nije sasvim tačno, priznajem. Prije oko tri godine, kada sam, na kratko, postao osoba od državne važnosti usljed jednog postupka preduzetničke prirode, načinjen je plakat sa mojom slikom plakat koji se našao u svakoj pošti, željezničkoj i policijskoj stanici u ovoj zemlji. Mnogo je ljudi tih dana vidjelo moje lice i ime. Nemam papirni original, ali prenio sam sliku na svoj laptop zaista lijep Macintosh srebrne boje, koji sam kupio preko Interneta, od prodavnice u Singapuru i, ako sačekate trenutak, sada ću ga naći i pročitati direktno sa njega...

Ali prvo nešto više o tom plakatu. Našao sam ga na jednoj željezničkoj stanici u zemlji, u vrijeme kada sam putovao bez prtljaga ako izuzmemo jednu vrlo tešku crvenu torbu a putovao sam iz Delhija u Bangalor. Imao sam original baš ovdje u ovoj kancelariji, u fioci ovog stola ovdje, jednu godinu, g. Jiabao, cijelu jednu godinu. Jednog dana je dečko zadužen za čišćenje, ne sjećam se više tačno koji, jedan od moje posluge, preturao po mojim stvarima i umalo da nađe plakat. Tada sam pomislio da je vrijeme da ga se oslobodim.

Nisam sentimentaln čovjek, g. premijeru. Preduzetnici to ne mogu sebi da priušte.

Tako sam ja bacio plakat, ali prije toga sam ga sačuvao.

Danas tehnologijom možete svašta. Naučio sam od nekoga kako se skenira a Vi znate da se mi Indijci i kompjuteri slažemo kao ruka i rukavica. To je potrajalo

AravindAdiga BIJELI TIGAR 19

svega sat, možda dva sata. Ja sam, gospodine, čovjek od akcije. I evo ga, na ekranu, ispred mene:

Potrebna pomoć u potrazi za nestalim licem Ovim se obavještava javnost da je čovjek sa slike, po imenu Balram Hahvai, alias MUNNA, sin Vikrama Hahvaija, vozača rikše, tražen radi informativnog razgovora. Godine: 25. Boja kože: crnpurasta. Lice: ovalno. Visina: oko 163cm. Građa: mršav, sitan.

Pa, to više nije baš sasvim tačno, gospodine. Mislim, ovo sa crnpurastim licem je još uvijek tačno iako mi pada na pamet da isprobam jednu od onih pomada za izbjeljivanje kože koje su se pojavile u posljednje vrijeme tako da Indijci mogu da izgledaju bijelo

poput zapadnjaka ali sve drugo je, ovaj, potpuno beskorisno. Život u Bangaloru je dobar, g. Jiabao dobra hrana, pivo, noćni klubovi, tako da šta da kažem! Mršav i sitan ovaj! Debeo i trbušast to bi sada bilo tačnije.

Ali da nastavimo, g. Jiabao, nemamo cijelu noć. Najbolje da odmah objasnim ovo sa dvostrukim imenom.

Balram Hahvai alias MUNNA

Vidite, kad sam pošao u školu, učitelj je natjerao sve dječake da stanu u red i priđu njegovom stolu da bi on zabilježio naša imena u dnevnik. Kad sam mu rekao svoje ime, zinuo je u mene:

Munna? To nije ime.

Bio je u pravu: to prosto znači dječak.

To je jedino koje imam, gospodine, rekao sam.

Bila je to istina. Nisu mi bili dali nikakvo ime. Zvali su me jednostavno Munna.

Učitelj okrete glavu u stranu i pijunu mlaz crvene

KNJIŽNICA ZEULINA

ZU BIJELI TIGAR Aravind Adiga

tečnosti isprskao je pod učionice. Obliznuo se.

Da li tvoji roditelji misle da si kuće? Zatvorio je oči, prošao rukom kroz kosu i rekao:

Od sad ćemo te zvati... Balram. To je lijepo ime. Moj ujak se tako zvao. Fin čovjek.

Balram Hahvai, tako se zoveš.

Da, gospodine.

Tog dana došao sam kući i rekao ocu da mi je učitelj dao novo ime. On je slegnuo ramenima: Ako tako hoće, tako ćemo te zvati.

I tako sam van kuće bio Balram, a kod kuće Munna. Kasnije sam, naravno, dobio i treće ime. Ali stići ćemo već do toga.

A kakvo je to mjesto gdje ljudi zaborave da daju svojoj djeci ime? Pogledajmo ponovo plakat:

Osumnjičeni je iz sela Laxmangarh...

Kao i sve dobre bangalorske priče i moja počinje daleko od Bangalora. Vidite, sada sam na Svjetlosti, ali sam rođen i odrastao u Tami.

Tama i tu ne mislim na doba dana, g. premijeru!

Ima jedan predio u Indiji, bar trećina zemlje, plodno mjesto, puno pirinčanih polja i polja žita sa jezercima usred tih polja, prekrivenih lotosima i lokvanjima, gdje bivoli gacaju i žvaču lotose i lokvanje. Stanovnici tog predjela zovu ga Tama. Treba da znate, Vaša ekselencijo, da je Indija jedna zemlja sastavljena od dvije zemlje: zemlje Svjetlosti i zemlje Tame. Okean donosi Indiji svjetlost. Sva mjesta na karti Indije koja su blizu mora ili okeana, imućna su. Ali rijeka Indiji donosi tamu crna rijeka.

O kojoj Crnoj rijeci govorim koja je to rijeka Smrti, čije su obale prekrivene gustim, tamnim, ljepljivim muljem čiji snažni stisak zarobi sve što se u njega posadi, gušeći, daveći i prekidajući rast?

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 21

Pa naravno, govorim o rijeci Gang Majka Ganga², kćerka Veda, rijeka prosvjetljenja, zaštitnica svih nas, rušilac kruga reinkarnacije. Svi predjeli kuda ova rijeka teče pripadaju Tami.

U Indiji, gospodine, skoro sve što o državi kažu premijer ili ministar spoljnih poslova možete okrenuti naglavačke i tako saznati istinu o tome. Čuli ste kako Gang zovu rijekom emancipacije i to da stotine američkih turista dolaze da slikaju gole hodočasnike u Hardwaru ili Benarasu, a naš premijer će Vam nesumnjivo to tako opisati i nagovarati Vas da se i Vi bućnete.

Ne! gospodine Jiabao, molim Vas da se ne bućnete u Gang, osim ako ne želite usta puna fekalija, slame, vlažnih dijelova ljudskih tijela, bivoljeg leša i sedam vrsta industrijskih kiselina.

Znam Vam ja, gospodine, sve o Gangu kada sam imao šest, sedam ili osam godina niko iz mog sela ne zna tačno svoje godine, otišao sam na najsvetije mjesto na obali Ganga u grad Benaras. Sjećam se da sam silazio niz stepenice strmog puta u svetom

gradu Benarasu, na začelju pogrebne povorke koja je nosila tijelo moje majke do Ganga.

Povorku je predvodila Kusum, moja baka. Prepredena stara Kusum! Imala je naviku da žustro trlja nadlanice kad je bila radosna, kao da je rendala đumbir iz kog je cijedila osmijehe. Nije imala nijedan zub, ali to je samo pojačavalo njene široke osmijehe, činilo ih prepredenijim. Ona je upravljala cijelom kućom.

Moj otac i Kishan, moj brat, bili su iza nje i nosili su prednji kraj trščane nosiljke na kojoj je bilo tijelo; moji ujaci i stričevi Munnu, Javram, Divyram i Umesh nalazili su se iza i nosili zadnji dio nosiljke. Tijelo moje majke bilo je potpuno uvijeno u šafransvilu i prekriveno ružinim

2 Ganga u hinduizmu boginja rijeke Gang prim. prev.

BIJELI TIGAR Ar.Ivimi AtligA

laticama i vjenčićima od jasmína. Ne vjerujem da je ikada za života nosila nešto tako lijepo. Moje tetke Rabri, Shalini, Malini, Luttu, Jaydevi i Ruchi stalno su se osvrtaale i požurivale me pljeskajući da ili sustignem. Bio sam, naravno, posljednji! Sjećam se da sam mlatarao rukama i pjevao:

Ime Shivino jeste istina!

Prolazili smo pored brojnih hramova, molili se brojnim bogovima, a zatim stali u kolonu između crvenog hrama posvećenog Hanumanu i teretane na otvorenom gdje su tri bodibildera vitlala zahrdalim tegovima iznad glava. Rijeku sam prije namirisao nego vidio: smrad mesa u raspadanju sa desne strane. Zapjevao sam glasnije:

...jedina istina!

Vladala je užasna buka: cijepali su drva za vatru. Neposredno uz prilaz rijeci, sagrađena je drvena platforma, tik iznad nivoa vode; na platformi su bile naslagane klade, a ljudi sa sjekirama su ih cijepali. Cjepanice su stavljali u pogrebne lomače na stepenicama prilaza rijeci, koje su se spuštale u vodu; kada smo stigli tamo, četiri tijela su gorjela na stepenicama. Čekali smo da dođemo na red.

Posmatrao sam rijeku. U daljini je na suncu svjetlucalo ostrvo bijelog pijeska i čamci puni ljudi uputili su se ka njemu. Pitao sam se da li je duša moje majke odletjela tamo, na to blistavo mjesto na rijeci.

Rekoh da je majčino tijelo bilo umotano u svilenu tkaninu. Sada je ta tkanina prevučena preko njenog lica; na njeno tijelo su naslagali onoliko cjepanica koliko smo mogli da platimo, tako da nijedan dio tijela više nije bio vidljiv. Tada je sveštenik zapalio moju majku.

Kada je došla u naš dom bila je dobra, mirna djevojka, reče Kusum stavljajući tešku ruku na moje lice, napola zaklonivši moj netremični pogled. Nisam ja bila ta koja je željela svađu.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 23

Ali kako je vatra proždírala saten, blijedo stopalo je uz trzaj izvirilo, kao da je živo; nožni prsti, koji su se topili na vrelini, počeli su da se savijaju pružajući otpor onome što im se dešava. Srce mi je brže zakucalo. Majka nije htjela da im dozvoli da je spale. To stopalo je djelovalo snažno kao stopalo nekog bodibildera.

Ispod platforme sa naslaganim kladama nalazilo se ljigavo brdašce crnog mulja gdje je rijeka zapljuskivala obalu. Po brdašcu bile su razbacane trake od jasmína, ružine laticе, komadići satena, ugljenisane kosti; jedan bljedunjavi pas je puzao i njuškao između latica i satena i ugljenisanih kostiju.

Pogledao sam mulj, zatim zgrčeno stopalo svoje majke i razumio sam.

To blato ju je držalo: ta velika, nabrekla muljevita humka. Pokušavala je da se bori protiv crnog blata; njeni prsti su bili stegnuti i pružali su otpor; ali blato ju je uvlačilo, uvlačilo sve dublje. Bila je jaka žena, čak i poslije smrti, ali blato je bilo tako gusto, a svakog trenutka ga je bilo sve više kako je rijeka zapljuskivala riječni prilaz u plamenu. Uskoro će postati dio crne humke i bljedunjavi pas će početi da je liže.

I tada sam shvatio: to je bio pravi Bog Benarasa taj crni mulj iz Ganga u kome sve umire, i raspada se, i iz kog se ponovo rađa, i u kom ponovo umire. Isto će biti i sa mnom kada umrem i kada me donesu ovdje. Ništa ovdje neće biti oslobođeno.

Prestao sam da dišem. Tada sam se prvi put u životu onesvijestio.

Od tada nisam bio na Gangu: prepuštam tu rijeku američkim turistima!

... iz sela Laxmangarh, u okrugu Gaya.

24 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

To je poznat okrug svjetski čuven. I historiju Vašeg naroda, g. Jiabao, oblikovao je moj okrug. Zasigurno ste čuli za Bodh Gayu grad u kome je Gospodar Ikiddha sjeo pod drvo, pronašao prosvjetljenje i osnovao budizam a gdje je to nego baš ovdje u mom okrugu! Svega nekoliko kilometara od Laxmangarha! Ispravite me ako griješim, ali vi Kinezi ste nekada bili budisti prije nego što ste postali komunisti. Ima tu milion veza i vezica između nas, g. Jiabao.

Pitam se da li je Buddha šetao kroz Laxmangarh neki kažu da jeste. Ja bih rekao da je trčao kroz njega glavom bez obzira stigao do drugog kraja i više se nije osvrtao! Ima jedna mala pritoka Ganga odmah tu kod Laxmangarha; tuda pristižu brodovi iz spoljnog svijeta, snabdijevaju nas svakog ponedjeljka. Selo ima jednu ulicu; potok kanalizacije koji se presijava u duginim bojama dijeli je na dva dijela. Sa obje strane potoka je pijaca: tri višemanje istovjetne radnje prodaju višemanje istovjetnu ukvarenu i užeglu robu u vidu pirinča, jestivog ulja, kerozina, keksa, cigareta i palminog šećera. Na kraju pijace nalazi se visok, okrečen kupasti toranj sa svih strana oslikan crnim isprepletanim zmijama hram. Unutra ćete zateći stvorenje boje šafrana, pola čovjek a pola majmun: to je sluga boga Rame, Hanuman, koji je i sam postao bog jer je bio tako dobar sluga, a sada je uzor vjernosti i odane službe.

Eto, to je vrsta bogova koje nam podmeću, gospodine Jiabao! Sada razumijete koliko je teško za čovjeka u Indiji da postane slobodan.

Toliko o mjestu. Sada malo o ljudima. Vaša ekselencijo, čast mi je obavijestiti Vas da je Laxmangarh tipična indijska seoska idila, adekvatno snabdjevena električnom energijom, pijacom vodom i ispravnim telefonima;

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 25

a djeca iz mog sela, odgajana na hranljivoj dijeti od mesa, jaja, povrća i sočiva, ako ih podvrgnete mjerenjima i vaganjima, savršeno odgovaraju propisanim standardima za visinu i težinu koje su postavile Ujedinjene nacije i druge organizacije sa kojima je naš premijer potpisao sporazume i čijim forumima redovno i pompezno prisustvuje. Ha! Električne bandere oborene. Slavine pokvarene. Telefoni mora da se šalite.

Djeca previše vitka i niska za svoj uzrast, sa ogromnim, neproporcionalnim glavama, iz kojih živahne oči sijaju poput nečiste savjesti indijske vlade.

Da, g. Jiabao, tipična indijska idila. Jednog dana ću morati da navratim u Kinu da vidim da li je kod vas idila drugačija.

Porodice svinja obično njuškaju kanalizaciju gornji dio tijela svake životinje je suh, sa dugim kovrdžavim dlakama umršenim u bodlje, dok je donji dio crn kao ugalj i sija se od otpadne vode. Blijesci jarkog crvenosmeđeg perja pijetlovi prelijeću sa krova na krov. Kad prođete svinje i pijetlove, stižete do moje kuće ako ona još postoji.

Na ulazu u moju kuću vidjet ćete najvažnijeg člana moje porodice. Bivolicu.

Ona je bila najdeblji član moje porodice; tako je bilo u svakoj kući u selu. Po cio bogovjetni dan žene su je hranile i hranile svježom travom; to je bila glavna stvar u njihovim životima. Sva njihova nadanja, gospodine, bila su usredsređena na njenu debljinu. Ako bi davala dovoljno mlijeka, žene bi nešto od toga prodale i toga dana bilo bi nešto više para. To je bila debela cura sjajne

BIJELI TIGAR Aravind Adiga

dlake, sa venom debelom poput dječijeg penisa koja je štrcala iznad čupave njuške, i dugom debelom bisernom niti pljuvačke koja joj je visila sa ugla usana; po cio dan je sjedjela u svom golemom izmetu. Ona je bila diktator u našoj kući!

Kad uđete, vidjet ćete ako ih još ima živih, poslije onoga što sam uradio žene. Rade u dvorištu. Moje tetke, strine, rođake i Kusum, moja baka. jedna od njih priprema jelo za bivola; jedna provijava pirinač; jedna čuč i pregleda kosu djevojčici, prstima cijedi i ubija krpelje. S vremena na vrijeme prestanu sa radom da bi se svađale, gađaju se metalnim posuđem, jedna drugoj čupaju kosu, pa se mire ljubeći svoje dlanove i

polažući ih jedna drugoj na obraze. Noću spavaju zajedno, isprepletanih nogu, kao da su jedno, neka stonoga.

Ima još jedna stonoga na drugom kraju kuće muška stonoga.

Rano jutro. Pijetlovi lude po cijelom selu. Jedna ruka me drma i budi... Sa stomačića stresem noge svoga brata Kishana, izvučem iz kose ruku svog rođaka Pappua i ispetljam se iz muške stonoge.

Dodi, Munna. Moj otac, doziva me sa kućnih vrata.

Trčim za njim. Izađemo iz kuće i odvežemo bivolicu od direka. Vodimo je na jutarnje kupanje čak do jezerceta u podnožju Crne tvrđave.

Crna tvrđava je bila ogromna kamena ruševina, a stajala je na vrhu brda koje se nadvijalo nad selom. Ljudi koji su bili u drugim zemljama rekli su mi da je ta tvrđava podjednako lijepa kao one u Evropi i drugim dalekim krajevima. Turci, ili Afganistanci, ili Englezi, ili koji god stranci da su vladali tada Indijom, mora da su prije više vijekova sagradili tu tvrđavu.

Jer, ovom zemljom, Indijom, nikad nije vl.ul.io niko osim stranaca. Prvo muslimani, a onda su nam naređivali

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 27

Englezi. Tek smo 1947. prestali da budemo tuđe slugе. Drugo je pitanje, g. Jiabao, dokle ćemo biti slobodni.

Ali stranci su odavno napustili Crnu tvrđavu i niko gore u njoj ne živi, osim plemena majmuna. Niko drugi nije išao gore, osim kozara koji je gore vodio svoje stado da tamo brsti.

Jezerce oko podnožja tvrđave sjajilo je u svitanje. Velike stijene iz zida tvrđave bile su se otkotrljale u jezerce gdje leže jedna na drugoj, vlažne i napola potopljene u blatnjavoj vodi, nalik nilskim konjima koje ću, mnogo godina kasnije, vidjeti u Nacionalnom zoološkom vrtu u New Delhiju. Lotosi i lokvanji plutaju po cijelom jezercetu, voda svjetluca kao srebro, a bivolica gaca kroz jezerce grizući listove lokvanja i njuškom stvarajući džinovske talase koji se šire u obliku velikih slova V. Sunce se diže iznad bivola, i iznad mog oca, i iznad mene, i iznad mog svijeta. Molim Vas, gospodine, sačekajte trenutak dok obrišem suzu.

Gotovo.

Da se sada vratimo plakatu

Osumnjičeni je zadnji put viđen u plavoj kariranoj košulji, narandžastim pantalonama, u sandalama kestenjaste boje...

Odsječno poričem da sam ikada nosio sandale kestenjaste boje bljak. Samo je policajac mogao da izmisli takav detalj.

Plava karirana košulja, narandžaste pantalone... Hm, pa, rado bih i to porekao, ali nažalost to je tačno. Više nemam pojma zašto sam tog dajia nosio tako drečavu odjeću... Mora da sam u toj odjeći ličio na strip. Ali tih dana nikakva logika nije stajala iza mojih odluka

28 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

kako ću se oblačiti, ponašati, jesti ili pili. Sad, zahvaljujući svoj toj jogi i meditaciji koju upia.njavuin ovo je treća godina, učitelj mi dolazi svakog jutra nal mi Sto se probudim pa malo zajedno vježbamo jogu, m.il vježbamo disanje, malo meditiramo i zahvaljujući Svoindijskom radiju, uprkos tome što je 90 onoga što kaže laž znam ponešto o svijetu, gospodine, i nisam više onako lud kao što sam nekad bio.

Plava karirana košulja, narandžaste pantalone au! Mora da sam bio još luđi nego što pantim!

Ima na plakatu jedna fraza koja mi posebno smetadajte da se vratim na trenutak i razjasnim Vam:

...sin Vikrama Halwaija, vozača rikše...

Gospodina Vikrama Halwaija, vozača rikše molit ću lijepo! Moj otac je bio siromašan, ali je bio častan i hrabar čovjek. Ja ne bih bio ovdje, ispod ovog kristalnog lusteru, da me on nije usmjeravao.

Svakog popodneva išao sam iz škole u čajdžinicu da ga vidim. Ta čajdžinica je bila centralna tačka u našem selu; tu je pristajao svaki dan u podne autobus iz Gaye nikad

nije kasnio više od sat ili dva, a i policajci su tu parkirali svoj džip kada bi dolazili u selo da nekoga maltretiraju. Malo prije zalaska sunca, jedan čovjek na biciklu bi tri puta napravio krug oko čajdžinice glasno zvoneći. Za zadnji dio bicikla bio je privezan kartonski poster, reklama za pornografski film koje bi tradicionalno indijsko selo, gospodine, bilo potpuno bez porno bioskopa? Bioskop sa druge strane rijeke je svake noći prikazivao takve filmove; dvoiposatne fantazije sa naslovima kao što je Pravi muškarac, ili Njen dnevnik ili Bez starca nema udarca u kojima su glumile zlatokose žene iz Amerike ili usamljene dame iz Hong Konga ili

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 29

tako bar nagađam, gospodine premijeru, jer se nikada nisam pridružio ostalim mladićima iz sela kada su išli da gledaju te filmove!

Vozači rikši su u nizu parkirali svoja vozila ispred čajdžinice čekajući da autobus izbljuke svoje putnike.

Njima nije bilo dozvoljeno da sjednu na plastične stolice postavljene za mušterije; morali su da čuče kod zadnjeg ulaza u onom pogrbljenom stavu karakterističnom za sluge u svim dijelovima Indije. Moj otac nikada nije čučao toga se sjećam. Radije je stajao mirno, ma koliko morao da čeka i ma kako mu bilo neudobno. Zaticao sam ga najčešće samog, bez košulje, kako pije čaj i razmišlja.

Zatim bi se čula sirena auta.

Razbježale bi se svinje i psi luralice oko čajdžinice, a u nju bi prodro miris prašine, pijeska i svinjskih govana. Bijeli automobil marke Ambassador se zaustavio ispred. Moj otac je spustio svoju šoljicu čaja i izašao.

Otvorila su se vrata na ambasadoru: izašao je čovjek sa sveskom. Obične mušterije čajdžinice su mogle da nastave sa jelom, ali moj otac i drugi su se poredali u vrstu. Čovjek sa sveskom nije bio Bivo; bio je to pomoćnik. U ambasadoru je bio još jedan čovjek stamen, sa ćelavom, smeđom glavom, smirenim izrazom na licu i puškom saćmarom u krilu.

On je bio Bivo.

Bio je to jedan od zemljoposjednika u Laxmangarhu. Postojala su još trojica i svaki od njih je dobio ime na osnovu naročitog apetita koji je primijećen kod njih.

Ždral je bio debeo čovjek, sa debelim, bogatim brkovima, gustim, zakrivljenim i zašiljenim na vrhovima, kao neko hladno oružje; u njegovom vlasništvu je bila rijeka koja je proticala pored sela i uzimao je dio svakog ulova

30 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

koji ribari izvade iz rijeke i taksu od svakog eamdžije koji je prelazio rijeku da bi došao u naše selo.

Njegovog brata zvali su Divlji Vepar, laj je posjedovao svu plodnu obradivu zemlju oko Laxinaigarha. Ako ste željeli da obrađujete tu zemlju, morali ste da padnete ničice pred njim, dodirnete prašinu pod njegovim papučama i pristanete da radite za hranu koju vam da. Kada bi prošao pored neke žene, zaustavio bi auto, spustio prozore i iscerio se, pokazujući zube, od kojih su dva, po jedan sa svake strane nosa, bila dugačka, zakrivljena, poput kljova.

Gavran je posjedovao najgoru zemlju, a to su bile suhe, kamenite padine Tvrđave, i naplaćivao je kozarima pravo da idu i napasaju stada gore. Bio je vitak čovjek bolesnog tena, fanatično religiozan, a unutar svoje vile napravio je hram posvećen boginji Durgi. Volio je da zabija kljun u siromašne dječake koje je u vilu mamio obećavajući im slatkiše, pa su ga prozvali Gavran.

Bivo je od svih njih bio najpohlepniji. Bio je najmodernija Životinja; nije bio opsjednut zemljom kao ovi drugi, pa je pojeo i rikše i puteve. Ako ste vukli rikšu ili koristili put, morali ste da mu platite danak ništa manje nego trećinu onoga što zaradite.

Sve četiri Životinje živjele su u visoko ograđenim posjedima na ivici Laxmangarha veleposjednička četvrt. Unutar posjeda imali su sopstvene hramove, bunare i jezera i nije bilo potrebe da odlaze u selo osim da se hrane. Nekada davno, djeca Četiri Životinje vozila su se gradom u sopstvenim automobilima; Kusum se sjeća tih vremena. Ali nakon što su Bivolovog sina kidnapovali naksali možda ste čuli za njih, g.

Jiabao, s obzirom na to da su i oni komunisti, baš kao i vi Četiri Život inje su sinove i kćerke poslali daleko, u Dhanbad ili IVIhi.

Djeca su otišla, ali su Životinje ostale. Hranile su se

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 31

selom i svim onim što u njemu raste, sve dok nije preostalo ništa za nekog drugog. I tako je ostatak sela napustio Laxmangarh u potrazi za hranom. Svake godine svi muškarci iz sela su čekali u velikoj grupi ispred čajdžinice. Kada bi autobusi došli, oni bi ušli u njih, nakrcali se unutra, visili sa brisača, popeli se na krov i otišli u Gayu; tamo bi prešli u vozove za New Delhi i Calcuttu, gdje bi tražili posao.

Mjesec dana prije kišne sezone, muškarci su se vraćali autobusima iz Dhanbada, Delhija i Calcutte, mršaviji, mračniji, gnjevniji, ali sa parama u džepovima.

Žene su ih čekale.

Sakrile bi se iza praga i čim bi muškarci ušli, one bi se bacile, kao divlje mačke na komad sirovog mesa. Bilo bi tu borbe, i zapomaganja, i vriske. Moji stričevi i ujaci bi se opirali i uspijevali su da zadrže nešto novca, ali mog oca su svaki put temeljno odrali.

Preživio sam grad, ali nisam mogao da preživim žene iz moje kuće, rekao bi on, srozan u ćošku sobe gdje sam ga ja čekao. Ostatak porodice bi izgubio interesovanje za njega čim bi on ostao bez para. Nahranili bi ga nakon što bi nahranili bivolicu.

Došao bih do njega i igrao se sa njim penjući mu se uz leđa i prelazeći dlanom niz čelo preko očiju preko nosa i niz vrat do malog udubljenja u korijenu vrata. Ostavio bih prst tamo to je i danas moj omiljeni dio ljudske anatomije.

Tijelo bogataša je kao pamučni jastuk, bijelo mekano i čisto. Naša su drugačija. Kičma mog oca bila je kao konopac sa čvorovima, onakav kakve žene po selima koriste da izvade kofu iz bunara, izražene ključne kosti su se savijale oko njegovog vrata kao pseća ogrlica; posjekotine, ogrebotine i ožiljci, kao mali tragovi bičevanja na njegovom mesu, pružali su se niz grudi i struk sve do

BIJELI TIGAR Aravind Adiga

ispod kukova, do butina. Životna priča radini i ir oštrim penkalom ispisana po njegovom tijelu.

Moji stričevi i braća takođe su radili iuuitiuće poslove, ali su radili što i svi drugi. Svake godine, čim bi počele kiše, otišli bi u polja sa potamnjelim srpovima i molili ovog ili onog gazdu za posao. Tada siju, plijeve korov i žanju kukuruz i pirinač. I moj otac je mogao da radi sa njima; mogao je da radi u blatu zemljoposjednika, da sije, ore i žanje, ali je odabrao da ne bude tako.

Odabrao je da se suprotstavi.

E sad, pošto sumnjam da u Kini ili bilo kojoj drugoj civilizovanoj zemlji na svijetu postoje vozači rikši, morali biste lično vidjeti tako nešto. Rikše nisu dozvoljene u otmjanim dijelovima Delhija, gdje bi stranci mogli da ih vide i zabezeknu se. Tražite da posjetite stari Delhi, ili Nizamuddin tamo ćete ih vidjeti na svim putevima mršavi, ljudi nalik grančicama, nagnuti naprijed na biciklističkom sjedištu dok vrte pedale pored kolica sa piramidom mesa srednjeg staleža u njima tu sjedi neki debeli čovjek sa debelom ženom i debelim kesama punim debelih namirnica. I moj otac je bio takav čovjekgrančica a njegov posao je u Laxmangarhu bio još teži, jer putevi nisu bili asfaltirani i jer je bilo napornije prevoziti putnike sa svim njihovim torbama i robom i trpjeti njihovo šutiranje, psovke i pljuvanje.

On je možda bio vozač rikše ljudska tegleća marva; ali, moj otac je bio čovjek sa planom.

Ja sam bio njegov plan.

Jednom se razljutio kod kuće i počeo da viče na žene. To je bilo onog dana kada su mu rekli da sam prestao da idem u školu. Uradio je nešto što se nikada ranije nije usudio proderao se na Kusum, pravo njoj u lice:

Koliko puta da ti kažem: Munna mora da čita i piše!

Aravind Adiga BIJELITIGAR 33

Kusum mu je uzvraćala istom mjerom:

Ovaj mali je dotrčao iz škole nemoj mene da kriviš! On je kukavica, a i jede previše.

Daj ga u čajdžinicu da radi, neka zaradi malo para.

Moje tetke i njihove kćerke okupile su se oko nje. Ja sam se sakrio iza oca dok su mu pričale o mom kukavičluku.

Vama će, g. Jiabao, možda biti čudno da seoskog dječaka uplaši jedan gušter.

Odrastao sam okružen pacovima, zmijama, majmunima i mungosima. Ništa mi od svega toga nije smetalo; mogao je i miš da mi protrči kroz kosu dok sam spavao, nije me bilo briga. Ali od guštera se skamenim. Krv mi staje kad ga vidim blizu sebe.

U mojoj učionici postojao je jedan veliki ormar, čija su vrata uvijek bila malo odškrinuta niko nije znao čemu je služio. Jednog jutra vrata su se uz škriputanje otvorila i iz njega je iskočio gušter.

Bio je svijetlozelen, kao nezrela guava. Palacao je jezikom. Bio je visok bar pola metra. Drugi dječaci jedva da su ga i primijetili. Sve dok nisu vidjeli izraz na mom licu. Okupili su se oko mene.

Dvojica su mi vezala ruke iza leđa i čvrsto me držala. Neko je uzeo ono stvorenje u ruke i počeo da mi se približava sporim, preuveličanim koracima. Ne praveći zvuk samo je palacao crvenim jezikom gušter se sve više približavao mom licu; migoljio sam se i izvijao, ali nisam mogao da pobjegnem. Smijeh se pojačavao. Da zovem u pomoć? ali ostao sam bez glasa. Učitelj je hrkao za svojim stolom iza mene. Njuška guštera je došla tik uz moje lice; tada je on otvorio usta, a ja sam se onesvijestio po drugi put u životu.

Od tog dana se nisam vratio u školu,

Moj otac se nije smijao kad je čuo priču. Duboko je udahnuo; osjetio sam kako mu se šire grudi.

34 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Dozvolila si da Kishan napusti školu, ali rekao sam ti da ovaj momak mora da ostane u školi. Njegova majka je bila sigurna da će je on završiti.

Zašto? upitala je Kusum. Ja mislim da i on treba da ide u čajdžinicu.

Sljedećeg dana je moj otac sa mnom otišao u školu, prvi i posljednji put. Bila je zora; nije bilo nikoga. Gurnuli smo i otvorili vrata. Blijedo plavičasto svjetlo je ispunilo učionicu. Naš učitelj je bio strastveni ljubitelj žvakanjapaana?, a njegovi ispljuvci su načinili neku vrstu niskih, crvenih tapeta na tri zida oko nas. Jedini zid koji je učitelj poštedio imao je na sebi mural Gospodara Buddhe okruženog jelenima i vjevericama. Gušter od pola metra, boje nezrele guave, ležao je pred tim zidom pretvarajući se da je jedna od životinja pred nogama Gospodara Buddhe.

Okrenuo je glavu ka nama; oči su mu sjajile.

Je li ovo to čudovište?

Gušter je počeo da okreće glavu tamoamo, tražeći izlaz. Zatim je krenuo da udara u zid, sve brže i jače. Nimalo se nije razlikovao od mene; bio je prestravljen.

Nemoj da ga ubiješ, tata samo ga, molim te, izbaci kroz prozor...

Učitelj je ležao u uglu prostorije, bazdio je na piće i glasno hrkao. Pokraj njega je ležao vrč palminog vina koji je iskapio prethodne noći otac ga je podigao.

Gušter je bježao, a on je trčao za njim mašući vrčem.

Nemoj da ga ubiješ, tata molim te!

Ali nije me slušao. Šutnuo je ormar, a gušter je izletio napolje, pa ga je ponovo jurio rušeći sve pred sobom i vičući: Heejaa! Heejaa! I onda je satjerao guštera u ćošak. Moj otac ga je udario vrčem dok nije razbio vrč

3 Paan mješavina različitih biljaka i šećera niiiininiriu Jv.ik.miu, poslije čega se ispljune prim. prev.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 35

zatim ga je tukao pesnicom zatim ga je gazio. Vazduh je postao opor: smrad zdrobljenog mesa. Skrenuo sam pogled kada je podigao guštera i zafrljačio ga napolje kroz prozor.

Moj otac je neko vrijeme sjedio naslonjen na zid na kome je bio naslikan Gospodar Buddha okružen nježnim životinjama; bio je zadihan.

Čitavog života su sa mnom postupali kao sa magarcem pljuvali me, psovali, tjerali me da na leđima vukljačim kutije. Ali uvijek sam želio da jedan od mojih sinova bar jedan ne živi kao magarac. Jedan moj sin će živjeti kao čovjek.

Sta znači živjeti kao čovjek bilo je misterija. Mislio sam da to znači da se bude kao Vijay, kondukter. Autobus se na pola sata zaustavljao u Laxmangarhu, putnici su izlazili, a kondukter je odlazio na solju čaja. E, to je bio čovjek na koga smo se ugledali svi mi koji smo radili u čajdžinici; divili smo se žutosmeđoj uniformi koju je dobio od autobuske kompanije, njegovoj srebrnoj pištaljci i crvenom gajtanu sa koga je ona visila. Sve na njemu je govorilo: ovo je čovjek koji je uspio u životu.

Vijay je poticao iz porodice svinjara, što je značilo da su bili dno dna, ali je on svejedno napredovao u životu. Nekako se sprijateljio sa nekim političarem. Ljudi su pričali da je dozvolio tom političaru da umoči kljun u njegovu zadnjicu. Uradio je šta god je bilo potrebno: on je bio prvi preduzetnik za kog sam znao. Sada je imao posao i srebrnu pištaljku i kada bi dunuo u nju baš kada je autobus polazio svi dječaci iz sela bi pomahnitali i potrčali za autobusom, lupali u njegove strane i molili da i njih povezu. Želio sam da budem kao Vijay da imam uniformu, platu, sjajnu pištaljku prodornog zvuka i da me ljudi gledaju očima iz kojih se može pročitati: Baš važno izgleda.

36 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Već je dva sata iza ponoći, gospodine li.ib.in Uskoro ću morati da završim za večeras zato pogled.unio ima li još koji koristan podatak na onom plak.itti.

...u oblasti Dhaula Kuan u New Delhiju, u noći 2. oktobra, u blizini hotela ITC Maurya Sheraton...

Ničeg korisnog... mada, taj hotel, Sheraton, najbolji je u Delhiju nikada nisam bio u njemu, ali moj bivši gospodar, g. Ashok, sve svoje noćno pijančenje obavljao je u njemu. U suterenu se nalazi restoran za koji kažu da je veoma dobar. Posjetite ga ako Vam se ukaže prilika.

Lice za kojim se traga, u vrijeme navodnog incidenta radilo je kao vozač vozila marke Honda City. U vezi sa tim pokrenuta je istraga pod djelovodnim brojem 43805, SUP Dhaula Kuan, Delhi. Smatra se da je u njegovom posjedu torba ispunjena izvjesnom količinom novca.

Trebalo je da kažu crvena torba. Bez toga je informacija prilično beskorisna, zar ne? Nije ni čudo što me nisu nigdje spazili. Prenosio sam je iz voza u voz, držeći je u rukama, i niko nije primijetio!

E, sad... Ne pominju na plakatu moju školu, gospodine, i to je prava šteta. Kada navode podatke o nekome, trebalo bi da pomenu i njegovo obrazovanje, zar ne? Nešto kao:

...osumnjičeni je pohađao školu u kojoj su se gušteri krili po ormarima...

U školi je bila predviđena besplatna hrana, projekat besplatne užine koji je finansirala vlada, a koji je svakom

Aravind Adiga bijeli tigar 37

dječaku obezbjeđivao tri rotijčč, žuti daal5 i kisele krastavce. Ali nikad nismo ni vidjeli te rotije, ili žuti daal ili kisele krastavce i svi su znali zašto. Učitelj je ukrao pare za hranu.

On je imao pravičan razlog da ukrade te pare rekao je da nije bio plaćen šest mjeseci. Namjeravao je da sprovede gandijevski protest kako bi došao do svojih neisplaćenih plata plan je bio da na časovima ništa ne radi sve dok mu ne stigne ček. Pa ipak, nije htio da da otkaz i bio je uplašen da ne izgubi svoj posao, jer iako su državni poslovi u Indiji loše plaćeni, prednosti su brojne. Jednom prilikom je u našu školu stigao kamion sa uniformama koje nam je poslala vlada; nikada ih nismo ni vidjeli, ali nedjelju dana kasnije prodavale su se u susjednom selu.

Niko nije to zamjerao učitelju. Ne možete od čovjeka u močvari očekivati da prijatno miriše. Svi u selu su znali da bi isto to uradili na njegovom mjestu. Neki su se čak ponosili njim, zbog toga što mu je to tako lijepo pošlo za rukom.

Jednog jutra je u učionicu ušao čovjek u najboljem odijelu koje sam ikada vidio, u plavoj safari odjeći, koja je izgledala još impozantnije nego kondukterska uniforma. U ruci je držao štap. Hodao je po učionici upirući štapom u rupe u zidovima ili u flekava mjesta, dok se učitelj pogurio pored njega govoreći: Izvinite gospodine, izvinite gospodine...

To je bio školski inspektor. Došao je u vanrednu provjeru.

Nije mu mnogo trebalo da uvidi stanje u kom je učionica.

Nema sundera; nema stolica; dječaciLjiemaju uniforme.

4 Roti tanki pljosnati hljeb sličan palačinki prim. prev.

5 Daal jelo nalik pasulju, od biljke daal prim. prev.

38 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Koliko li si para ukrao iz školskog fonda, sestru ti jebem!

Inspektor je zatim počeo da nas ispituje. Napisao je na tabli četiri rečenice, a onda uperio štap u jednog od dječaka i rekao:

Čitaj.

Jedan za drugim dječaci su ustajali i treptali na tablu.

Sta ovo treba da znači? Inspektor se okrenuo učitelju razjapljenih usta.

Pitajte Balrama, gospodine, reče učitelj. On je najpametniji. Dobro čita.

Natjerao me je da ustanem. Inspektor je uperio štap u moje oči, a zatim u tablu. Čitao sam:

Mi živimo u veličanstvenoj zemlji. Gospodar Buddha je u ovoj zemlji doživio prosvjetljenje. Rijeka Gang daje život našim biljkama, životinjama i ljudima. Zahvalni smo Bogu što smo rođeni u ovoj zemlji.

Dobro je, reče inspektor. Učitelj je snažno zapljeskao. A ko je bio Gospodar Buddha? Prosvjećeni čovjek.

Prosvjećeni bog ne zaboravlja to.

Uh! 36 000 005 bogova. Zaboravio sam na budiste...!

Inspektor me je natjerao da napišem svoje ime na tabli; zatim mi je pokazao svoj sat i tražio da mu kažem koliko je sati. Izvadio je novčanik, iz njega izvukao malu fotografiju i pitao me:

Ko je ovaj čovjek, ko je najvažniji čovjek u našim životima?

Na slici je bio debeljuškast čovjek nakostriješene sijede kose, sa bucmastim obrazima i debelim zlatnim minđušama; lice je sijalo inteligencijom i dobrotom.

To je Veliki Socijalista, rekoh.

Dobro. A šta je Veliki Socijalista poručio maloj djeci?

AravindAdiga BIJELI TIGAR 39

Odgovorio sam mu brahman je taj odgovor jednog dana bio napisao crvenom bojom na zidu hrama:

Bilo koji dječak, iz bilo kog sela, može kad poraste da postane premijer Indije. To je njegova poruka svoj maloj djeci ove zemlje.

Inspektor je uperio svoj štap pravo u mene:

Ti si, mladiću, jedini inteligentan, pošten i živahan momak u ovoj gomili siledžija i idiota. U ovoj džungli, ti si bijeli tigar. Pisat ću u Patnu da ti pošalju stipendiju; treba da ideš u pravu školu negdje daleko odavde. Tamo ćeš imati pravu uniformu i pravo obrazovanje.

I tako sam postao Bijeli Tigar. Moje treće ime. Dobit ću i četvrto, ali to dolazi tek kasnije u priči.

Dobre vijesti postaju loše vijesti jedini nepromjenljivi zakon života u Tami. Inspektor koji me je nazvao Bijelim Tigrom, obećanje stipendije to su sve bile dobre vijesti.

Moralo je da se desi nešto loše.

Svakog dana se kod kuće vodila borba oko mog školovanja. Kusum je željela da idem u čajdžinicu, da radim i donosim kući novac kojim bi kupila još krmiva za bivolicu; ali moj otac nije htio ni da čuje ne kada sam ja u pitanju. Kishan da, Munna nel

Tada se moja sestra Reena spandala sa momkom iz susjednog sela. Mi smo bili mladina familija, tako da smo gadno nadrljali. Morali smo momku da damo novi bicikl, i pare, i srebrnu narukvicu, i da spremimo veliku svadbu što smo i uradili. Žene su u uglu pjevale bezobrazne pjesme:

Stidljiva je mlada sad

al kad noćas padne mrak

stid će da izađe, drugo će da ude...

40 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Muškarci su se, naravno, napili od palminog vina. Pijančenje i igranje nastavilo se cijele noći znate već, g. Jiabao, kako mi Indijci obožavamo svadbe. Našljemao sam se, kao i Kishan, kao i svi u porodici, a ne bih se začudio ni da su i bivolu u valov sipali piće. Prošlo je dva ili tri dana. Ja sam u učionici. Zamislite me kako sjedim pozadi, izdvojen od ostalih, sa tablicom i kredom koje mi je otac donio sa jednog od putovanja u Dhanbad, kako vježbam pisanje. Dječaci pričaju i tuku se. Učitelj spava. Vidim Kishana kako stoji na ulazu u učionicu. Poziva me prstima.

Pridem mu. Sta je bilo? Je li idemo nekud?

Još uvijek ne progovara.

Da ponesem svoju knjigu? I kredu?

Zašto da ne reče on. I onda me izvede napolje, sa rukom na mojoj glavi.

Porodica je previše potrošila na vjenčanje i miraz koji su dali mojoj sestri. Otac se zadužio kod Ždrala. A Ždral je sada tražio pare nazad. Želio je da svi iz porodice rade za njega, a vidio me je u školi, ili me je vidio njegov utjerivač. Tako da su morali da me predaju.

Odveden sam u čajdžinicu. Kishan je sastavio dlanove i poklonio se gazdi. Klepio me po glavi, pa sam i ja uradio kao on.

Ko je ovo? Gazda je žmirkao na mene. Sjedio je pod ogromnim portretom Mahatme Gandhija već sam imao osjećaj da ću biti u velikoj nevolji.

Moj brat, rekao je Kishan. Dozvolite mu da i on ovdje pomaže. Dozvolite da zaradi nekoliko rupija dnevno.

Je li čemu?

On je Hahvai, gospodine. Kao ja. Rad u čajdžinici mu je u krvi.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 41

Tada je Kishan izvukao peć iz čajdžinice i rekao mi da sjednem. Sjeo sam do njega. Donio je jutenu vreću; u njoj je bila velika gomila uglja. Izvadio je komad uglja i razbio ga o ciglu, a onda sipao razbijene komadiće i crni prah u peć.

Jače, rekao mi je kada sam ja pokušao da razbijem komad uglja o ciglu. Jače, jače.

Napokon sam uspio razbio sam ugalj o ciglu. Ustao je i rekao: Sada isto tako razbij svaki komad uglja iz ove vreće.

Malo kasnije su iz škole došla dva dječaka i posmatrala me; za njima još dva dječaka; pa onda još dva.

Ne gledaj ih, reče Kishan. Uzeo je u ruku najveći komad uglja i stegao ga. Zamisli da je svaki komad moja lobanja: tako će se smrviti mnogo lakše.

Bio sam zaboravio: i njega su bili izvukli iz škole. Bilo je to poslije svadbe moje rodice, Meere. I to je bio skup događaj.

Rad u čajdžinici. Razbijanje uglja. Brisanje stolova. Kažete, loše vijesti?

Izvrtnje zakona zemlje pretvaranje loših vijesti u dobre to je magija preduzetnika.

Sutra uveče, gospodine Jiabao, ponovo od ponoći, pričat ću Vam zašto je to što sam bio primoran da radim u čajdžinici nešto najbolje što mi se ikada dogodilo: ispričat ću Vam kako sam tamo stekao bolje obrazovanje nego što bih ikada stekao u školi. Sada je, međutim, vrijeme da ustanem sa poda i prionem na posao. Skoro je tri sata iza ponoći. Vrijeme kada Bangalor oživljava. Radni dan u Americi je završen, a moj sada kreće. Moram biti u pripravnosti, jer sada momci i djevojke iz callcentara odlaze svojim kućama Ovo je trenutak kada stvari mogu da krenu pogrešnim tokom. Ovo je vrijeme kada moram biti pokraj telefona.

42 bijeli tigar Aravind Adiga

Nemam mobilni telefon, iz očiglednih razloga oni emituju talase koji smanjuju mozak i prouzrokuju rak lobanje, kako sam jednom pročitao na Internetu tako da moram da ostanem u kancelariji. Za slučaj da neko pozove u slučaju krize.

Ja sam onaj koga svi zovu u slučaju krize!

Prije nego što zatvorim laptop, pitam se da li ima još nečeg na plakatu što bi Vam trebalo pročitati. Da vidimo... na brzinu...

...ako bilo ko ima neki podatak ili trag o ovoj osobi, može dostaviti podatke na CBI Internet stranicu <http://cbi.nic.in> putem elektronske pošte diccbi@cbi.nic.in, ili faksom

na 011-23011334, tel. br. 011-23014046 direktan broj 011-23015229 i 23015218 lok. 210 ili doljepotpisanom na navedenu adresu ili na telefonski broj iili brojeve date ispod ili BLA BLA BLA...

DP 368705

SHO Dhaula Kuan, New Delhi Tel: 26643200, 26645050

U tekst je smještena i jedna fotografija: razmazana, zatamnjena i umrljana prastarom štamparskom presom iz neke policijske kancelarije i jedva prepoznatljiva još dok je bila na zidu željezničke stanice, a sada, prenesena na kompjuterski ekran, svedena na piksele, bila je samo apstraktni prikaz ljudskog lica: stvorenjce sa velikim, iskolačenim očima i kratkim brčićima to bi mogla biti polovina muškog stanovništva Indije.

Gospodine premijeru, napuštam Vas za večeras sa komentarom o nedostacima policijske službe u Indiji. Mora da je desetak, ili dvadesetak ljudi u uniformama Aravind Adiga bijeli tigar 43

ipak je to bio važan slučaj otišlo u Laxmangarh da ispita moj nestanak. Sigurno su zastali pored svakog mjesta koje sam Vam opisao i zapitali se: Da li je ovaj prizor ikako uticao na njegov zli um? Vjerovatno su ispitivali vlasnike prodavnica, maltretirali brahmana i dosađivali učitelju da im oda neku informaciju. Da li je krao kao dijete? Da li je spavao sa kurvama? Da li je imao ljubavnice? Da li je bio peder? Vjerovatno su ispreturali par piljara i batinama izvukli priznanje iz par ljudi.

Pa ipak, kladim se da im je promakao najvažniji trag, onaj koji im je sve vrijeme bio pred nosevima.

Tvrđava.

Mnogo sam puta molio Kusum da me odvede na vrh brda, pa kroz prolaz, u tvrđavu. Ali govorila je da sam kukavica i da bih umro od straha ako bih se popeo: tamo je bio ogromni gušter, najveći na svijetu.

I tako sam samo mogao da gledam. Duge puškarnice na zidu u zoru su se pretvarale u zapaljeno crvenilo, a u sumrak u goruće zlato; plavo nebo svijetlilo je kroz proreze između kamenja, dok se mjesec presijavao na neravnim grudobranima, a majmuni su trčali goredolje po bedemima, krešteći i međusobno se napadajući, kao da su to reinkarnirane duše ratnika koje nanovo biju svoju posljednju bitku.

I ja sam htio da odem gore.

Iqbal, jedan od četvorice najboljih pjesnika svijetakako tvrdi jedna tajna knjiga o poeziji koju sam našao na pijaci polovnih knjiga u starom Delhiju rekao je da robovi ostaju robovi jer ne mogu vidjeti ljepotu ovoga svijeta.

To je istina ljepota kida sve okove. Čak i kao dječak mogao sam vidjeti jepote ovoga svijeta: nije mi bila sudbina da ostanem rob.

Ljudi su mogli da me vide kako satima otvorenih usta

44 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

posmatram tvrđavu. Kusum, trljajući nadlaktice i širom se osmjehujući, šalila se kako sam ćaknut. Pravi je mislilac, baš kao njegova majka. To je sigurno, govorila je. Ne idi gore, dječčače, ili će te gušter ščepati!

Kada sam imao možda trinaest godina, odlučio sam da se sam popnem do tvrđave.

Pregazio sam jezerce, izašao sa druge strane i popeo se uz brdo; i baš kada sam bio na ivici da uđem, veliki crni oblik stvorio se u ulazu. Okrenuo sam se i strčao niz brdo, suviše uplašen čak i da zapomažem.

Bila je to samo krava. Lijepo sam to vidio iz daljine, ali bio sam previše potresen da se vratim gore.

Još mnogo puta sam pokušao, ali bio sam tolika kukavica da sam svaki put izgubio hrabrost i vratio se.

Kada sam imao dvadeset četiri godine, u vrijeme kada sam živio u Dhanbadu i radio za g. Ashoka kao šofer, poslije dugog odsustvovanja sam se kolima vratio u Laxmangarh. Popeo sam se na brdo, prošao kroz ulaz i prvi put se našao u Crnoj tvrđavi. Nije bilo bogzna čega tu samo neki razrušeni zidovi i obilje majmuna, koji su skakali naokolo i gledali me sa rastojanja. Stavio sam nogu na zidinu i bacio pogled dolje na selo. Moj maleni Laxmangarh. Vidio sam toranj hrama, pijacu, svjetlucavu nit kanalizacije, vile

zemljoposjednika i svoju kuću sa onim tamnim oblačićem ispred bivolom. Sve to je izgledalo kao najljepši prizor na svijetu.

Nagnuo sam se preko ivice tvrđave u pravcu svoga sela i pljunuo. Zatim, zviždeći i pjevušeći, sišao sam nazad.

Osam mjeseci kasnije, zaklao sam g. Ashoka.

crq

O

On

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 47

PRIMALAC:

Njegova ekselencija Wen Jiabao

Sada već vjerovatno u dubokom snu

Kabinet premijera

Peking,

Kina

POŠILJALAC:

Njegov ponoćni predavač na temu preduzetništva: Bijeli Tigar

G. predsjedniče vlade. Dakle.

Kako Vam zvuči moj smijeh? Kako mi miriše ispod pazuha?

A kada se iskežim, da li je istina kao što bez sumnje sada zamišljate da mi se usne rašire u demonsku grimasu?

Oh, gospodine, mogao bih ja da nastavim da pričam o sebi svako voli da sluša o ubici.

Ali dosta o meni. Po mjerilima ljudi koji su se sami popeli na vrh, ja sam relativno skroman. Da čujete samo neke od ovih bangalorskih preduzetnika koji samo o sebi pričaju. Te moja kompanija je dobila ugovor sa American Expressom, te moja kompanija pravi softver za bolnicu u Londonu, bla, bla, bla. Samoljublje je opasno za preduzetnika.

Kada sam večeras vozio za Electrojiics City, počeo sam u glavi da planiram noćasnje pripovijedanje, razrađujući dokle ću stići dok se opet ne oglasi alarm u tri

48 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

sata. Odlučio sam prvo što Vam danas moram reći jeste nešto više o njemu.

Gospodinu Ashoku.

Mom bivšem.

U umu mi ponovo iskrsava njegovo lice kao nekad, u vidu odraza u retrovizoru. Bilo je to tako lijepo lice da ponekad nisam mogao da skrenem pogled sa njega. Zamislite, g. Jiabao, momka širokih pleća visokog sto osamdeset tri centimetra, sa snažnim nadlakticama jednog zemljoposjednika; pa ipak, uvijek blag skoro uvijek izuzev onda kad je udario pesnicom Pinky Madam u lice i dobrodušan prema svima oko sebe, čak i prema slugama i vozaču.

Sada se u zapamćenom retrovizoru uz njegovo lice pojavljuje još jedno. Pinky Madam njegova žena. Podjednako lijepa kao njen muž; baš kao što je boginja Birla iz hindu hrama u New Delhiju jednake ljepote kao njen božanski muž. Ona bi sjedjela pozadi i njih dvoje bi razgovarali, a ja bih ih vozio kuda god su poželjeli, vjerno kao što je majmunoliki bog Hanuman nosio svog Gospodara i Gospodaricu, Ramu i Situ.

Razmišljanje o g. Ashoku me je raznježilo, gospodine. Nadam se da imam ovdje negdje papirne maramice.

Evo, gospodine, jednog neobičnog podatka: ako ubijete čovjeka, osjećat ćete se odgovornim za njegov život

čak ćete biti posesivni. O njemu znate više od njegovog oca ili majke; oni znaju njegov fetus, ali vi znate njegov leš. Samo vi možete zaokružiti priču o njegovom životu: samo vi znate zašto je njegovo tijelo moralo biti gurnuto u vatru i zašto se njegovi prsti na nogama savijaju i bore za još vremena na zemlji.

G. Ashok je na sopstveni način bio preduzetnik. Baš kao i ja. Bio je odlučio da napusti život u New Yorku i vrati se kući, gospodine, jer je bio ponosan Indijac i

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 49

rodoljub. Baš kao i ja. Volio je svoju porodicu. Baš kao i ja.

lako sam ga ubio, nećete me čuti da o njemu kažem ijednu ružnu riječ. Štitio sam njegovu čast dok sam bio njegov sluga, a neću prestati da štitim njegovu čast ni sada kada sam u izvjesnom smislu njegov gospodar. Mnogo mu dugujem. Veliki dio mog obrazovanja potiče iz slušanja onoga što je govorio. On i Pinky Madam bi sjedjeli na zadnjem sjedištu auta ćaskajući o životu,
O Indiji, Americi bludno miješajući hindi i engleski
I prisluškujući ih, naučio sam mnogo o životu, Indiji i Americi a uz to i malo engleskog. Možda i više od onoga koliko sam do sada nagovijestio! Mnoge svoje ideje sam, zapravo, pozajmio od svog bivšeg poslodavca, ili njegovog brata, ili nekog drugog koga sam vozio. Priznajem, g. premijeru: ja nisam originalan u razmišljanju, ali jesam originalan u slušanju.
Upoznali smo se u Dhanbadu. U gradu uglja.
Otišao sam tamo u potrazi za poslom zajedno sa Kishanom, pošto je otac umro. Bio je bolestan već duže vrijeme, ali u Laxmangarhu ne postoji bolnica, iako imamo postavljena tri kamena temeljca za tri bolnice, od strane tri političara, za vrijeme tri predizborne kampanje. Kada je tog jutra počeo da pljuje krv, Kishan i ja smo ga prevezli čamcem preko rijeke. Neprestano smo mu ispirali usta vodom iz rijeke, ali rijeka je bila tako zagađena da je od nje počeo da pljuje još više krvi. Sa druge strane rijeke bio je jedan vozač rikše, koji je prepoznao mog oca; svu trojicu nas je besplatno prevezao do državne bolnice.
Na stepenicama velike, bijele, istrošene zgrade stajale su tri crne koze; zapahnuo nas je smradkozijeg izmeta. Većina prozora bila je razbijena; iz jednog naprslog prozora promatrala nas je mačka.
BIJELI TIGAR Aravind Adiga
Na kapiji je pisalo:
Besplatna opšta bolnica lohia Ponosno ju je otvorio veliki socijalista Sveti dokaz da on drži riječ
Kishan i ja smo unijeli oca, gazeći usput kozije brabonjke, koji su bili razbacani kao sazviježda crnih zvijezda na zemlji. U bolnici nije bilo ljekara. Jedan bolničar nam je rekao, kada smo ga podmitili sa deset rupija, da će doktor možda doći uveče. Vrata bolničkih soba bila su širom otvorena; iz kreveta su štrcale metalne opruge, a čim smo zakoračili u sobu, na nas je počela da frkće mačka.
U sobama nije bezbjedno ta mačka je već okusila krv.
Dvojica muslimana su sjedjeli na novinama koje su raširili na podu. Jedan od njih je na nozi imao otvorenu ranu. Pozvao nas je da sjednemo sa njim i njegovim prijateljem.
Kishan i ja smo spustili oca na novine. Tu smo čekali.
Dvije djevojčice su došle i sjele iza nas; objema su oči bile žute.
Žutica. Ona me je zarazila.
Nisam. Ti si zarazila mene. I sad ćemo obje umrijeti!
Starac sa pamučnom gazom na jednom oku sjeo je iza djevojčica.
Muslimani su na zemlju stavljali dodatne listove novina, a red sa bolesnim očima, otvorenim ranama i ustima u delirijumu je rastao.
Zašto ovdje nema doktora, čiko?, pitao sam. Ovo je jedina bolnica sa obje strane rijeke.
Vidi, stvari stoje ovako, reče stariji musliman. Postoji vladin medicinski inspektor, čiji je posao da provjerava da li doktori dolaze u ovakve seoske bolnice. I sad, čim se Aravind Adiga BIJELI TIGAR 51
uprazni to radno mjesto, Veliki Socijalista javi svim doktorima da raspisuje konkurs za to mjesto, za koje je ovih dana potrebno platiti četiristo hiljada rupija.
Toliko!, rekao sam razjapljenih usta.
Zašto da ne? Državni poslovi se dobro plaćaju! E, sad, zamisli da sam ja doktor. Iskukam i uzajmim taj novac i dam ga Velikom Socijalisti ljubeći mu stopala. On mi da taj posao. Ja položim zakletvu pred Bogom i ustavom Indije i dignem noge na sto u glavnom gradu republike. Pravio se da diže noge na sto. Zatim, pozovem u svoju kancelariju sve državne ljekare nad kojima sam nadležan. Izvadim svoj veliki državni

zapisnik. Viknem: Doktor Ram Pandev! Uperio je prstom u mene; prihvatio sam ulogu u predstavi.

Odazvao sam se: Da, gospodine!

Ispružio je dlan ka meni.

Sada ćete vi doktor Ram Pandev ljubazno na moj dlan položiti trećinu svoje plate.

Odlično. Zauzvrat, ja ću uraditi ovo. Obilježio je nešto u zamišljenom zapisniku. Vi možete zadržati ostatak svoje državne plate i otići da radite u privatnoj bolnici.

Zaboravite selo. U ovom zapisniku piše da ste već bili tamo. Previli ste mi ranu na nozi. Izliječili ste onu djevojčicu od žutice.

Ah, rekoše pacijenti. Čak su i bolničari, koji su se okupili da slušaju, sa zahvalnošću klimali glavama. Uvijek su najbolje one priče koje govore o pokvarenosti i korupciji, zar ne?

Kada je Kishan stavio mom ocu u usta malo hrane, on je to ispljunuo zajedno sa krvlju. Njegovo mršavo tijelo je počelo da se grči i da na sve strane izbacuje krv. Djevojčica sa žutim očima je počela da kuka. Ostali pacijenti su se odmakli od mog oca.

Ima tuberkulozu, zar ne? pitao je stariji musliman, dok je tjerao muhe sa rane na nozi.

52 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Ne znamo, gospodine. Već neko vrijeme kašlje, ali nismo znali šta je.

Da, tuberkuloza je. Vidio sam je i ranije kod vozača rikši. Oni zanemoćaju od svog rada. Pa, možda će se doktor večeras pojaviti.

Nije se pojavio. Oko šest sati uveče, kako to bez sumnje ispravno bilježi državni zapisnik, moj otac je trajno izliječen od tuberkuloze. Bolničari su nas natjerali da počistimo za ocem prije nego što uzmemo tijelo. Jedna koza je ušla i pronjuškala dok smo prali krv sa poda.

Kishan se oženio mjesec dana poslije kremacije. To je bio jedan od brakova povoljnih za porodicu. Mladoženja je bio naš i skroz smo zavrnuili mladinu familiju. Tačno se sjećam šta smo kao miraz dobili od mlade i, čak i sada dok razmišljam o tome, krene mi voda na usta: pet hiljada rupija u gotovini, sve same nove neuprljane novčanice iz banke, plus odličan bicikl, plus debela zlatna ogrlica za momka.

Poslije svadbe, baka Kusum je od Kishana uzela pet hiljada rupija, i odlični bicikl, i debelu zlatnu ogrlicu; on je otišao u Dhanbad da radi. Ja sam pošao sa njim. Takođe i Dilip, moj rođak. Nas trojica smo našli posao u čajdžinici u Dhanbadu u godini nakon očeve smrti. Vlasnik je mislio, pošto smo Halvvaiji, da ćemo lijepo umjeti da pravimo slatkiše i čaj. Da će nam to biti u krvi.

Na našu sreću, nije čuo za moje iskustvo u čajdžinici u Laxmangarhu.

Svratite u bilo koju čajdžinicu u dolini Ganga, g. Jiabao, i osmotrite ljude koji rade tu kažem ljude, ali bolje je zvati ih ljudimapaukovima, koji gamižu između stolova, slomljeni ljudi u zgužvanim uniformama, spori, neobrijani, u tridesetim, četrdesetim ili pedesetim godinama, ali još uvijek ih zovu dečko. Ali takva vam je sudbina ako dobro radite svoj posao pošteno, predano

Aravind Adiga BIJELI tigar 53

i iskreno. Ja sam svoj posao radio sa skoro potpunim nepoštenjem, bez ikakve predanosti i neiskreno i tako je čajdžinica postala iskustvo koje me je duboko obogatilo.

Umjesto da brišem stolove i mrvim ugalj za peć, ja sam vrijeme u čajdžinici u Laxmangarhu koristio da špijuniram svaku mušteriju za svakim stolom i prisluškujem sve što bi neko od njih rekao. Vjerovao sam da ću na taj način nastaviti obrazovanje to je nešto čime mogu da se pohvalim. Uvijek sam mnogo polagao na obrazovanje posebno na svoje sopstveno.

Vlasnik lokala je sjedio naprijed, ispod velike Gandhijeve fotografije, miješajući vreo šećerni sirup. On je znao šta radim! Kad god bi me vidio da dangubim oko nekog stola, ili da se pretvaram da nešto brišem samo da bih čuo razgovor, on bi viknuo Ti, bitango! pa bi onda skočio sa stolice, pojurio me kroz čajdžinicu sa kutlačom kojom je miješao sirup i njom me klepio po glavi. Vrelo ulje bi me opržilo gdje god bi me kutlača dotakla, što je ostavilo niz tačkica na mojim ušima, zbog kojih ljudi ponekad pomisle da

imam vitiligo ili neku drugu kožnu bolest; sazriježda ružičastog po kojima me još uvijek možete prepoznati, iako je policija, predvidljivo, propustila da to primijeti. Poslije izvjesnog vremena poslali su me kući. Poslije toga, niko u Laxmangarhu nije htio da me zaposli, čak ni kao radnika na njivi. I tako su, zbog mene, Kishan i rođak pošli u Dhanbad da bi mi dali šansu da iznova započnem karijeru čovjekolikog pauka.

Tokom svog putovanja iz sela u grad, iz Laxmangarha u Delhi, dječak prolazi kroz mnoge provincijalne varoši koje su zagađene i bučne koliko i veliki gradovi, ali bez bilo kakvog osjećaja za historiju, planiranje ili veličinu kakve imaju pravi gradovi. Nedopečeni gradovi, puni nedopečenih ljudi.

54 BIJELI tigar Aravind Adiga

Dhanbad je bio takvo mjesto. U vazduhu se osjećao novac po prvi put u životu sam vidio zgrade sa fasadama od stakla i ljude sa zlatnim zubima. A sve to staklo i zlato sve je poticalo iz rudnika uglja. Na obodu grada bilo je uglja, više uglja nego bilo gdje u Indiji, možda više nego bilo gdje u svijetu. Rudari su dolazili u čajdžinicu da jedu uvijek sam im pružao najbolju uslugu, jer su uvijek pričali najbolje priče. Govorili su da se rudarska okna pružaju kilometrima unaokolo. Na nekim mjestima gorjeli su požari pod zemljom šaljući dim na površinu požari koji neprekidno gore stotinu godina!

A moj život se promijenio u toj čajdžinici u gradu izgrađenom na uglju, dok sam brisao sto i napinjao se da čujem razgovor. Jedna mušterija za stolom je rekla:

Znaš, ponekad pomislim da sam jako pogriješio što sam postao rudar.

Njegov prijatelj je odgovorio:

Je 1? A šta bi inače bio? Političar?

Trebalo je da postanem vozač. Tu leže pare. U posljednje vrijeme svi kupuju kola a znaš koliko plaćaju vozače? Hiljadu sedamsto rupija mjesečno!

Ispustio sam svoju krpu za brisanje. Otrčao sam do Kishana, koji je čistio peć.

Ništa od toga, reče Kishan. Baka je rekla da se držimo čajdžinice i držat ćemo se čajdžinice.

Poslije očeve smrti, Kishan je bio taj koji se brinuo o meni. Ne krijem njegovu ulogu u mom oblikovanju. Ali on nije imao zanos, ni ambiciju nimalo preduzetničkog poleta. Bio bi sasvim zadovoljan da ostanem u blatu.

Obišao sam sve taksistanice; na koljenima sam molio potpune strance; ali niko nije pristao da me besplatno uči da vozim pazite, svi su željeli, ali imali su i sopstvene bratance, zar ne?

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 55

Morao sam da nabavim trista rupija da bi zaboravili na svoje bratance.

Tri stotine rupija! Kako, zaboga, da nabavim tri stotine rupija?

Danas, u Bangaloru, nikad nemam dovoljno ljudi za svoj posao. Vozači dolaze i odlaze. Dobri nikad ne ostaju. Čak razmišljam da dam oglas u novinama.

Preduzetnik sa sjedištem u bangaloru traži pametne vozače! Prijavite se odmah i Isto je za svakoga u ovom gradu. Idite u bilo koji pab ili bar i čut ćete isto: nema dovoljno radnika za caalcentar; nema dovoljno programera; nema dovoljno menadžera prodaje. U Hindu novinama sedmično ima dvadeset ili dvadeset pet strana oglasa.

Ali u Tami je drugačije. Tamo svakog jutra desetine hiljada mladića sjede u čajdžinicama čitajući novine, ili lješkaru pjevušeći, ili sjede u svojim sobama razgovarajući sa slikama filmskih glumica. Nezaposleni su. Znaju da neće dobiti posao. Predali su se.

To su oni pametni.

Oni glupi su se okupili na ledini u centru grada. Povremeno naiđe neki kamion i svi ljudi sa ledine pojure ka njemu, ispruženih ruku, vičući:

Uzmi mene! Uzmi mene!

Svi su me gurali; i ja sam njih gurao, ali kamion je pokupio samo šestoricu ili sedmoricu, a druge ostavio. Dobili su posao na nekom gradilištu, ili su dobili da negdje kopaju prokleti srečkovići!

Još pola sata čekanja. Dolazi novi kamion. Nova jurnjava, nova borba. Poslije pete ili šeste tuče i jurnjave tog dana, najzad sam se izborio da budem na čelu gomile,

56 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

licem u lice sa vozačem kamiona. On je bio Sik, čovjek sa velikim plavim turbanom. U jednoj ruci imao je drvenu palicu, kojom je mahao da bi držao gomilu na odstojanju: Slušajte svi!, povikao je. Skinite majice! Moram da vidim bradavice prije nego što dam posao!

Pogledao je moje grudi; stisnuo mi je bradaviceudario cjevanice zapiljio se u oči i na kraju ma udario štapom po butini:

Previše si mršav! Nazad!

Dajte mi šansu, gospodine snažan sam koliko i ostali kopat ću za vas, teglit ću cement za vas, ja ću...

Zamahnuo je štapom; udario me po uhu.

Sjeo sam i gledao sjenke ptica na zemlji. Nikad neću uštedjeti dovoljno za časove vožnje. Sve je bilo besmisleno... Želio sam da plaćem.

Bijeli Tigre! Tu si!

Kishan i rođak Dilip su me podigli sa zemlje, široko se osmjehujući. Odlične vijesti! Baka se složila da ulože u moje časove vožnje. Ali ima jedan uslov, reče Kishan. Baka kaže da si ti jedno pohlepno prase. Traži da se zakuneš svim bogovima da nećeš biti pohlepan i da je nećeš zaboraviti kad se obogatiš.

Kunem se.

Uštini vrat i zakuni se slat ćeš baki svaku rupiju koju zaradiš. Kunem se.

Našli smo taksistanicu; taksisti su sjedjeli na ležaljkaama i pijuckali čaj.

Koliko imaš da platiš? Dvjesta.

To nije dovoljno ni izbliza nije dovoljno. To je sve što imamo, striče!

Idi nađi starog vozača. Možda će on pristati za toliko. Otišli smo u kuću gdje su živjeli taksisti. Starac u

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 57

smeđoj uniformi, koja je ličila na prastaru vojnu uniformu, pušio je nargile grijane žarom u posudi. Kishan mu je objasnio situaciju; stari vozač je odmahivao glavom. Kako da jedan Halwai nauči da vozi? Pokazao je nargilama na žeravice. To je kao da hoćeš od žara da praviš led. Ovladati autom... pomjerio je nevidljivu ručicu mjenjača, ... to je kao da krotiš divljeg pastuha moraš biti čvrst i muževan, a samo momak iz ratničke kaste može to. Musliman, Rajputs, Sik oni postaju vozači. Misliš li da djevojčice kao što ste vi mogu dugo izdržati u četvrtoj brzini?

Od žara je počeo da se pravi led narednog jutra u šest. Dvije stotine rupija, plus dodatak, mogu da dovedu do toga. Vježbali smo u starom mini moriš taksiju. Kad god bih pogriješio brzinu, on bi me klepio po glavi. Zašto se ne držiš čaja i kolačića?

Za svaki sat proveden u taksiju, provodio sam dva ili tri ispod njega natjerao me je da budem besplatni automehaničar za sve taksije na stanici; kasno svake večeri pojavljivao sam se, isplivao bih ispod taksija kao svinja iz kanalizacije, lica crnog od maziva, ruku sjajnih od ulja iz motora. Ušao sam u Gang štrokav a izašao kao vozač. Ukrotio sam divljeg pastuha, preživio četvrtu brzinu, ovladao mjenjačem.

Slušaj, reče stari vozač kad sam mu davao stotinu rupija koje smo mu obećali kao dodatak. Nije dovoljno voziti to sada znaš. Moraš postati vozač. Moraš da imaš pravi stav, razumiješ? Budi muškarac. Budi žestok. Ako ti neko presiječe put, uradi ovo... stegao je pesnicu i mahao njom i opsuj mu sestru par puta. Putevi su džungla, razumiješ li? Dobar vozač mora da riče da bi napredovao.

Da, gospodine.

Pušio je nargile i puckao dim.

58 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Šta je sad?, upitao je.

Gospodine... Sada mi treba posao. Možete li pitati taksiste da li im neko treba? Radit ću besplatno za početak.

Stari vozač se nasmijao. Dunuo mi je dim u lice.

Ja četrdeset godina nisam imao posao, glupane. Kako ti, do đavola, ja mogu pomoći izlazi napolje.

I tako sam sljedećeg jutra išao od kuće do kuće, kucao na kapije i vrata bogatih, pitao da li im treba vozač dobar vozač iskusan vozač za njihov automobil. Svi su rekli ne. Ne dobija se tako posao. Moraš da poznaješ nekoga iz porodice da bi te zaposlili, a ne da kucaš i pitaš.

U većem dijelu Indije, Vaša ekselencijo, ne postoji osjećaj za preduzetništvo. To je činjenica.

Svake večeri sam se vraćao kući umoran i na ivici suza, ali je Kishan rekao: Pokušavaj i dalje. Neko će na kraju pristati.

Nastavio sam da tražim, od kuće do kuće, od kuće do kuće, od kuće do kuće. Napokon, poslije dvije nedjelje potrage i odbijanja, stigao sam do kuće opasane zidom od tri metra, sa gvozdanim šipkama na svim prozorima.

Prepredeni, razroki Nepalac sijedih brkova posmatrao me je kroz šipke kapije. Šta ti hoćeš?

Nije mi se nimalo dopalo kako me je to pitao; namjestio sam veliki osmijeh.

Treba li vam vozač, gospodine? Imam četiri godine iskustva. Moj poslodavac je nedavno umro, pa sam...

Odjebi. Već imamo vozača, reče Nepalac. Vrtio je veliki svežanj ključeva i cerio se.

Klonuo sam i već se spremio da odem kada sam ugledao siluetu na terasi, čovjeka u komotnoj bijeloj

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 59

odjeći, kako hoda unaokolo, zadubljen u misli. Kunem se Bogom, gospodine kunem se sa svih 36 000 004 -čim sam vidio njegovo lice i tijelo znao sam: ovo je gospodar za mene.

Upravo u tom trenutku on je pogledao nadolje. Pretvorio sam se u oči. Načinio sam molitvu Spasi me! i ispalio je kao katapultom u njegovo srce.

Moje oči su postigle pogodak. Načinio je korak unazad i nestao.

Znao sam da silazi da me spasi. Trebalo je samo da što duže odugovlačim kod ovog nepalskog mamlaza.

Ja sam dobar vozač, gospodine. Ne pušim, ne pijem, ne kradem...

Odjebi, je 1 razumiješ ti mene?

Ne zviždim, ne gledam djevojke, ne gledam momke...

Ma, koji ti je moj? Gubi se, odma...

Ne puštam zmajevе, ne igram klikere, ne hrvem se, ne kockam se...

I upravo tada su se otvorila vrata kuće. Ali nije to bio čovjek sa terase bio je to neki stariji čovjek, sa velikim bijelim debelim vlaknastim brkovima, zakrivljenim i zašiljenim na krajevima kao neko hladno oružje.

Šta se dešava, Ram Bahadur?, upitao je Nepalca.

Ovaj prosi, gospodine. Prosi novac.

Ja sam iz vašeg sela, gospodine, ja sam iz Laxmangarha! Selo kod Crne tvrđave! Vaše selo!

Starac je zaškiljio u mene. To je bio Ždral! Nevjerovatno dugo me je gledao, a onda rekao stražaru iz Nepala: Pusti momka unutra.

Fijuu! kako se kapija otvorila, tako sam poletio Ždralu pred noge. Ni olimpijski trkači nisu mogli tom brzinom da prolete kroz kapiju; Nepalac nije imao baš nikakvih izgleda da me zaustavi.

60 BIJELI tigar Aravind Adiga

Da ste me samo vidjeli tog dana kakva predstava, puna kuknjave, poljubaca i suza! Pomislili biste da potičem iz kaste glumaca! A sve vrijeme, dok sam se grčevito držao Ždralovih nogu, gledao sam njegove ogromne, prljave, neisječene nožne nokte i mislio:

Otkud on u Dhanbadu? Zašto nije kod kuće, zašto ne cijedi pare iz sirotih ribara i ne juri njihove kćerke? Ali koga je briga sreća za mene!

Ustaj, dečko, reče on veliki, neisječeni nokti su me izgrebali po obrazima. G. Ashok čovjek sa terase, naravno sada je bio kraj njega.

Ti si zaista iz Laxmangarha?

Da, gospodine. Radio sam u čajdžinici u onoj sa velikom slikom Gandhija. Tamo sam mrvio ugalj. Jednom ste došli na čaj.

Ah... staro selo. Sklopio je oči. Da li me se ljudi još sjećaju? Otišao sam odande prije tri godine.

Naravno, gospodine ljudi kažu: Otišao je naš otac, Thakur Ramdev je otišao, najbolji od zemljoposjednika, ko će sada da nas štiti?

Ždral je zadovoljno uzdahnuo. Okrenuo se g. Ashoku. Da vidimo koliko je dobar. Pozovi i Mukesha. Da se malo provozamo.

Tek kasnije sam saznao koliko sam zaista imao sreće. G. Ashok se prethodnog dana vratio iz Amerike; za njega su kupljena kola. Kolima je bio potreban vozač. A tada sam se ja pojavio.

I sad, u garaži su bila dva auta. Jedan je bio običan suzuki maruti onaj bijeli autić koji vidate svuda po Indiji a drugi je bio siti honda. Maruti je mali i jednostavan, savršen sluga vozaču; od trenutka kada okrene ključ, taj auto radi tačno ono što vozač želi. Siti honda je veći auto, prefinjeniji auto, auto koji misli svojom glavom; ima servo upravljanje, moćan motor i radi ono što

Aravind Adiga bijeli tigar 61

on želi. S obzirom da sam bio tako nervozan, da je Ždral tražio da vozački ispit polažem na siti hondi, zasigurno bi, gospodine, to bio moj kraj. Ali, sreća je bila na mojoj strani.

Tražili su da vozim suzuki maruti.

Ždral i g. Ashok su sjeli pozadi; sitan crnomanjasti čovjek Gazda Mukesh, Ždralov drugi sin sjeo je naprijed i izdavao mi naređenja. Nepalski stražar je mračno gledao kako izlazim autom kroz kapiju i dalje, u grad Dhanbad.

Tražili su da ih vozikam pola sata, a zatim mi rekli da krenem nazad.

Nije loše, reče starac kad je izašao iz kola. Momak je oprezan i dobar. Kako se ti ono prezivaš?

Hahvai.

Hahvai..., okrenuo se crnomanjastom mladiću. Koja je to kasta, gornja ili donja?

I shvatio sam da sve zavisi od odgovora na to pitanje.

Trebalo bi, g. Jiabao, da Vam objasnim ponešto o kastama. Čak i Indijce ta riječ zbunjuje, naročito obrazovane Indijce iz gradova.

Hahvai, moje prezime, znači poslastičar. To je moja kasta moja sudbina. Pa kako onda to da moj otac nije pravio poslastice, nego je vukao rikšu? Zašto sam odrastao razbijajući ugljevlje i brišući stolove, umjesto da jedem gulab jamune⁶ i slatka peciva kad god bi mi se prohtjelo? Zašto sam bio mršav i taman, a ne debeo i kremast, kao što bi bio dječak koji je odrastao na kolačima?

⁶ Gulab jamun hrskav kolač u vidu kuglice, spravljen od pavlake, brašna i šećernog sirupa sa esencijom ruže, šafrana ili dumbira prim. prev.

62 BIJELI tigar Aravind Adiga

Vidite, ova zemlja je nekada bila kao zoološki vrt. Čist, uređen, dobro održavan zoološki vrt. Sve na svome mjestu, svi srećni. Zlatari ovdje. Hahvaiji tu. Kravari ovdje. Zemljoposjednici tamo. Čovjek zvani Hahvai pravio je halvu. Čovjek zvani kravar vodio je računa o kravama. Nedodirljivi su čistili fekalije. Zemljoposjednici su bili dobri prema svojim kmetovima. Žene su pokrivalo glave velom i obarale pogled kada su razgovarale sa neznancima.

A onda, zahvaljujući svim onim političarima u Delhiju, kavezi su otvoreni; i životinje su se međusobno napale i rastrgle. One najrazjarenije i najgladnije su pojele sve druge. A to se onda jedino gledalo, veličina stomaka. Nije bilo važno da li si žena, ili musliman, ili nedodirljivi: ako ste imali stomak, mogli ste uspjeti. Otac moga oca mora da je bio pravi Hahvai, poslastičar, ali kada je naslijedio prodavnicu, pripadnik neke druge kaste mora da mu ju je, uz pomoć policije, ukrao. Moj otac nije imao stomak za borbu. Zato je pao u blato, na nivo vozača rikše. A gdje ću ja naći mjesto u tom opštem grabežu zavisilo je isključivo od veličine mog stomaka.

Da zaključim nekada davno, u Indiji je bilo hiljadu kasta i sudbina. Sada, zahvaljujući Gandhiju, Nehruu i drugima, imamo samo dvije kaste Ljudi sa velikim Stomacima i Ljudi sa malim stomacima.

I samo dvije sudbine pojesti ili biti pojeden.

I tako, crnomanjasti čovjek Gazda Mukesh, brat g. Ashoka nije znao odgovor rekao sam Vam da ljudi u gradovima ne znaju mnogo o sistemu kasta, tako da se Ždral okrenuo meni i pitao mene direktno:

Aravind Adiga BIJELI tigar 63

Dječače, jesi li ti iz više ili iz niže kaste?

Nisam znao koji odgovor od mene želi da čuje, tako da sam odabrao i rekao:

Iz niže, gospodine.

Starac se okrenuo Mukeshu i rekao:

Svi koji rade kod nas su iz viših kasta. Neće škoditi da imamo i jednog ili dvojicu iz nižih.

Gazda Mukesh me je pogledao suženih očiju. Nije znao kako stvari stoje na selu, ali je imao onu zemljoposjedničku lukavost.

Piješ li?

Ne, gospodine. Ljudi moje kaste nikada ne piju.

Hahvai... G. Ashok reče sa osmijehom. Da li si ti poslastičar? Možeš li da nam spremiš ponešto kad ne vozisr

Svakako, gospodine. Odlično kuham. Vrlo ukusne poslastice. Gulab jamune, ladue1, šta god poželite, reko. Mnogo godina sam radio u čajdžinici.

Djelovalo je da to g. Ashoka zabavlja. Samo u Indiji, reče on, vozač ti pravi i slatkiše. Samo u Indiji. Počinješ sutra.

Polako, reče gazda Mukesh. Prvo da se raspitamo o njegovoj porodici. Koliko ih je, gdje žive, sve. I još nešto koliko tražiš?

Još jedan ispit za mene.

Koliko vi odlučite, gospodine. A ako odlučite da mi ništa ne platite, i to je u redu. Vi ste mi, gospodine, i otac i majka.

Osamsto rupija mjesečno, reče on, a ja sam se odmah složio.

Ako ostaneš duže od dva mjeseca, udvostručit ćemo.

Da, gospodine.

7 Slično prethodnom, sa više voćnih varijacija prim, prev.

64 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Gazda Mukesh još nije bio sasvim ubijeđen. Premjerio me je pogledom i rekao: Mlad je. Zar nećemo nekog starijeg?

Ždral je odmahnuo glavom.

Ulovi ih dok su mladi, i drž ih cijelog života. To je nešto što sam naučio baveći se biznisom. Vozač od četrdeset, sa njim imaš, koliko dvadeset godina službe, a onda oćoravi. Ovaj momak će trajati trideset, trideset pet godina. Ima dobre zube, ima kosu, u dobrom je stanju.

Napunio je usta sokom od biljke areka, okrenuo se i ispljunuo mlaz crvene tećnosti u stranu.

Zatim mi je rekao da dođem ponovo za dva dana.

Mora da je neko zvao Laxmangarh. Neko mora da je otišao do porodićne kuće, našao Kusum i pitao je: Da li je tvoj unuk pošten? Reci nam istinu!

Zatim je taj neko vjerovatno zvao nazad, i rekao: Iz dobre je porodice. Nikad nisu pravili nevolje. Otac je prije izvjesnog vremena umro od tuberkuloze. Bio je vozač rikše. Brat mu je takođe u Dhanbadu, radi po čajdžinicama. Pravi slatkiše. To je zanat koji su naslijedili, poslastičarstvo. Za njihovu kastu kažu da je povučena, ne zanima ih politika, nisu bundžije. Porodica je povučena, vaspitana. Bez nevolja. Nema podataka da su podržavali naksale ili druge teroriste. Neće taj uraditi ništa loše.

To je znaćilo da sam savršen kandidat za njih. Jer, znali su moju porodicu. Tako da, ako bih uradio nešto loše, oni bi njima mogli da urade ono što je Bivo jednom uradio.

Nisam Vam još ispričao, g. Jiabao, šta je Bivo uradio svom slugi. Onom koji je čuvao njegovog sina, bebu koju su naksali oteli, a zatim mučili i ubili. Sluga je bio iz moje kaste, gospodine. Bio je Halvvai. Vidio sam ga kao dječak, jednom ili dvaput.

Aravind Adiga bijelitigar 65

Sluga je rekao da nema ništa sa otmicom; Bivo mu nije povjerovao i naložio je četvorici naoružanih najamnika da ga muče. Zatim su mu pucali u glavu.

I neka je. Ja bih isto to uradio nekome ko je dozvolio da mi sin bude otet.

Ali Bivo je onda, zato što je bio siguran da je sluga namjerno, za novac dozvolio da dijete bude oteto, krenuo i na sluginu porodicu. Jednog su brata našli dok je radio u polju; tamo je pretučen na smrt. Ženu tog brata ubila su trojica zajedno. Takođe su ubili i njegovu sestru, još neudatu. Zatim su četvorica najamnika opkolila kuću gdje je živjela porodica i zapalili je.

I ko bi to želio svojoj porodici, gospodine? Koje nehumano i kukavno čudovište bi smrti prepustilo svoju baku, i brata, i tetku, i bratance, i sestriće?

Ždral i njegovi sinovi su mogli da računaju na moju odanost.

Kada sam se vratio, stražar iz Nepala mi je bez riječi otvorio kapiju. Bio sam unutra.

Što se tiče gazda, g. Ashok, Gazda Mukesh i Ždral su bili bolji od devedeset odsto ostalih gospodara. U kući je uvijek bilo dovoljno hrane za poslugu. Nedjeljom se čak dobijalo posebno jelo, pirinač pomiješan sa komadićima piletine. Nikada do tada nisam okusio pravo jelo od piletine; od toga ste se osjećali kao kralj, piletina svake nedjelje, prste da polizete. Uvijek je bilo dovoljno vode za piće i kupanje. Spavao sam u sobi koja je imala krov. I najvažnije, imao sam ono što mi koji smo odrasli u Tami cijenimo iznad svega. Imao sam uniformu. Vozačku uniformu. Žutosmeđu uniformu.

Sada, kad bih koračao ulicom u svojoj uniformi, kad bih sjeo na klupu u čajdžinici i pucnuo prstima, kada bih prolazio pored staklenih zgrada i zastajao da pogledam svoj odraz, sav u žutosmeđem, mislio sam

66 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

uspjeh. Najzad Čovjek. Još samo kad bih imao srebrnu pištaljku, bio bih savršen!

Kishan je dolazio jednom mjesečno da me vidi. Kusum je odlučila da smijem da za sebe zadržim devedeset rupija mjesečno: ostatak je odlazio pravo Kishanu, koji je novac slao pravo njoj, u selo. Novac sam mu davao jednom mjesečno kroz crne šipke sporedne kapije i popričali bismo nekoliko minuta, prije nego što bi Nepalac povikao: Dosta dečko sad ima posla!

Posao Drugog Vozača bio je jednostavan. Ako je Prvi Vozač, Ram Persad, bio zauzet vožnjom siti honde, a neko iz kuće je želio da ide na pijacu ili do rudnika, ja bih ušao u suzuki maruti i odvezao ih tamo. U suprotnom sam ostajao kod kuće i pomagao okolo. Ja sam rekao da su me primili kao vozača. Ali bogataši nemaju vozače, kuhare, frizere i krojače. Imaju prosto slugu.

Hoću da kažem da sam, kada nisam vozio auto, morao da čistim dvorište, pravim čaj, igram se sa djecom, skidam paučinu dugačkom metlom ili tjeram krave iz dvorišta. Uveče sam morao da perem siti hondu. To je bio predivan, moderan auto, sa svim potrebnim udobnostima: ozvučenjem, klimatizacijom, finim sjajnim kožnim sjedištima, a pozadi sa velikom pljuvaonicom od nehrđajućeg čelika. Čak mi je i pranje tog auta izgledalo kao privilegija!

Jedne večeri, dok sam čistio kožna sjedišta, postao sam svjestan određenog mirisa. Podigao sam pogled.

G. Ashok je njuškao oko kola, od jednog do drugog dijela, i zatim pitao:

Čemu ono služi? Ona sjajna stvar tamo iza.

Pljuvaonica, gospodine, rekoh.

Molim?

Objasnio sam. Pljuvaonica je tu bila zbog Ždrala,

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 67

koji je volio da žvače paan. Ako bi pljunuo kroz prozor, paan je mogao da se slije niz vrata automobila, tako da je pljuvao kod nogu, u pljuvaonicu, koju je vozač prao i čistio poslije svake vožnje.

Odvratno, reče g. Ashok.

Sagnuo se da pogleda gume.

Indijski putevi puno oštećuju kola, zar ne, reče on, lupkajući gumu. Hodao je oko auta, pažljivo ga pregledajući; ja sam koračao za njim.

Završili smo opkoljavanje siti honde kada je sin Gazda Mukesha, Roshan, dotrčao do nas noseći plastičnu palicu i loptu.

Igranje kriketa sa bilo kojim derištem iz kuće koje je izvoljelo da igra i puštanje da pobijedi, sa velikom razlikom to je takođe spadalo u dužnosti i obaveze Drugog Vozača.

G. Ashok se priključio igri. Stajao je kao hvatač dok sam ja bacao lake lopte, koje je derište dočekivalo palicom.

Ja sam Mohammad Azharuddin, kapiten indijske reprezentacije!, vikao je svaki put kad bi odalamio loptu koju sam mu bacio.

Kaži da si Gavaskar. Azharuddin je musliman. Ždralov glas. Došao je u dvorište da gleda.

G. Ashok reče: Oče, to je besmisleno! Hindu ili musliman, kakve veze to ima?

Ždral je stavio ruke na mene. Moram da ti ukradem vozača, Roshan izvini, dobit ćeš ga nazad za sat, u redu?

Ždral je imao posebne dužnosti za Drugog Vozača. Imao je bolesne noge, sa plavim venama, i ljekar mu je rekao da uveče sjedi u dvorištu sa nogama u toploj vodi i preporučio je da ih sluga masira. Ranje je Ram Persad to radio, ali je sad taj posao pao na Drugog Vozača.

Morao sam da zagrijem vodu na peći, iznesem je u

68 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

dvorište, a onda jednu po jednu starčevu nogu podignem i potopim u toplu vodu i potom je nježno masiram; dok sam to radio, on je zatvarao oči i stenjao.

Poslije pola sata, on bi rekao Dosta!, i tada bih izvadio njegove noge, jednu po jednu, iz kofe, a kofu odnio u kupatilo. Voda u kofi je bila tamna dlake i sitni dijelovi kože su plutali u njoj. Prao bih ruke deset minuta, brisao ih, pa ponovo prao, ali to nije ništa mijenjalo. Bez obzira koliko perete ruke poslije masaže nećijih stopala, miris njegove stare, perutave kože ostat će na vašoj koži čitav dan.

Dva Ždralova sina međusobno su se razlikovala kao noć i dan.

Gazda Mukesh je bio sitan, taman, ružan i vrlo pronicljiv. Na selu bismo ga zvali Mungos. Već je nekoliko godina bio oženjen ružnjikavom ženom, koja se, kako to već ide, udebljala nakon što je rodila dvoje djece, dva dječaka. Taj čovjek, Mungos, nije imao očevo tijelo, ali je imao očev um. Ako bi me vidio da makar na trenutak ne radim, odmah bi povikao: Vozaču, ne dangubi tamo! Operi auto!

Već sam ga oprao, gospodine.

Onda metlu u ruke i počisti dvorište.

G. Ashok je imao tijelo svog oca osim, nažalost, stomaka; bio je visok, širok i naočit, kao što i priliči sinu jednog zemljoposjednika. Uveče sam ga viđao kako igra badminton sa svojom ženom. Ona je nosila pantalone; bio sam zabezeknut. Ko je ikada vidio ženu u pantalonama osim u filmovima. Isprva sam pomislio da je Amerikanka, da je jedna od onih magičnih stvari koje je donio sa sobom iz New Yorka, kao na primjer izgovor, ili

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 69

parfem sa voćnom aromom, koji je stavljao na lice poslije brijanja.

Dva dana kasnije, Ram Persad i razroki Nepalac su tračarili, a ja sam prisluškivao.

Ona je iz druge kaste, znaš li to? Hriščanka je.

Nipošto.

Jeste.

A oženio se njom?

On je moderan mladić, kažem ti. Ne poštuje kaste, reče Nepalac. Ispričao je priču ličilo je na neku filmsku romansu. G. Ashok je u Americi radio za neku veliku kompaniju; isto tako i ona. Jednog dana su im se susreli pogledi; zatim su otišli na večeru, i na kafu, i na čaj, i na sladoled, i na pivo. I dok se okreneš, on je već htio da se ženi!

Stari je bio skroz protiv vjenčanja. A ni njeni nisu bili baš srećni.

Pa kako su onda to uradili?

Istinska ljubav, prijatelju. Istinska ljubav. Rekli su: Do đavola religije i kaste, vjenčat ćemo se!

Bože moj, kakva priča, reče Ram Persad. Kakva priča.

Kakvapredivna priča... I dan danas mi zasuze oči.

Jednog jutra začulo se kucanje na vratima prostorije gdje žive vozači i kada sam otvorio, tu je stajala Pinky Madam sa dva reketa u rukama.

Jedan reket je bio za mene.

U jednom uglu dvorišta je između dvije motke bila razvučena mreža; ona je stala sa jedne strane mreže, a ja sa druge. Udarila je lopticu za badminton ona je otišla

70 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

u vis, a zatim mi pala kraj noge.

Hej! Pokreni se! Vрати je!

Izvinite, Madam. Izvinjavam se, izvinjavam se.

Nikada prije nisam igrao tu igru. Udario sam lopticu u pokušaju da je vratim, a ona je uletjela pravo u mrežu.

Uh, ti si beskoristan. Gdje je onaj drugi vozač?

Ram Persad je odmah dotrčao do mreže. Sve vrijeme je gledao igru sa strane. On je tačno znao kako se igra badminton.

Posmatrao sam kako prebacuje lopticu preko mreže bez problema i kako joj uzvraća udarce, a u stomaku sam osjetio vatru.

Ima li na Zemlji jače mržnje od one koju osjeća drugi sluga prema prvom slugi?

Iako smo spavali u istoj sobi, ležali jedan pored drugog na istoj prostirci, nikad ni riječ nismo prozborili. Osjetio sam kako iz njega noću zrači vrelina znao sam da me u snu proklinje i baca čini na mene. Vidite, svaki dan je započinjao klanjajući se pred šest slika bogova koje je držao na svojoj strani sobe, sve vrijeme govoreći Om, om, om. I dok je to radio, pogledao bi me krajičkom oka, kao da kaže:

Zar se ti ne moliš? Da nisi naksal?

Uveče sam otišao na pijacu i kupio šest najjeftinijih figura Hanumana i Rame koje sam mogao da nađem i donio ih u sobu. Tako smo sada obojica imali isti broj bogova u sobi; i svakog jutra smo im se molili svako svojim, razumije se.

Nepalski čuvar se dobro slagao sa Ramom Persadom. I on me je proganjao. Jednog dana je banuo u moju sobu i tresnuo na pod veliku plastičnu kofu.

Voliš li ti pse, seljačicu?, upitao je, kroz širok osmijeh.

U kući su živjela i dva bijela patuljasta špica Zaza i Maza, tako su se zvali.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR

Bogataši očekuju da se prema njihovim psima ophodite kao prema ljudima, znate očekuju da im ugađate, da ih šetate, da ih mazite, pa čak i da ih kupate! A pogađate li ko je bio zadužen za kupanje? Kleknuo bih i počeo da ih trljam, onda da ih sapunjam, pa da ih sapiram i na kraju da ih sušim fenom. Zatim bih morao da ih vodam na lancu po dvorištu, dok je za sve to vrijeme Kralj Nepala sjedio u uglu i derao se na mene: Ne vuci lanac toliko! To su prelijepi psi, vrijede više od tebe!

Kada sam završio sa Mazom i Zazom, već je ponovo došlo vrijeme za Ždrala. Iznio sam kofu u dvorište, a zatim stavio njegove noge u vodu. Motrio sam na njegova stopala i slušao. G. Ashok i Mungos bi ubrzo iznijeli svoje stolice i sjeli pokraj njega, i krenuo bi razgovor. Sto su više pričali, to sam ja brže masirao. Razgovarali su o politici, uglju i o Vašoj zemlji Kini. Nekako su te stvari politika, ugallj i Kina bili povezani sa Ždralovim porodičnim bogatstvom; i nejasno sam shvatao da je i moja sopstvena sudbina, jer sam sada i ja bio član te porodice, takođe povezana sa te tri stvari. Ah, ali nije li istina, kao što radio neumorno tvrdi, da svi postajemo dio svijeta! Čavrljanje o uglju i Kini pomiješalo se sa smradom znoja koji se širio sa Ždralovih stopala umočenih u toplu vodu, sa česticama kože, kao i sa blagim udarcima koje su mi nehotice zadavali g. Ashok i Mungos dok su se mrdali. Sve sam upijao takav sam ja: jednostavno sve upijam!

Primio sam oštar udarac u glavu.

Pogledao sam nagore i vidio Ždrala, sa još uvijek podignutim dlanom iznad moje glave, kako zuri u mene.

Znaš li zašto si ovo dobio? upitao je.

Da, gospodine, rekao sam sa širokim osmijehom na licu.

Odlično.

72 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Minut kasnije ponovo me je udario po glavi.

Kaži mu zbog čega, oče. Mislim da ne zna, rekao je g. Ashok. Prišao je i dodirnuo mi leđa.

Previše pritiskaš. Suviše si uzbuđen. Otac počinje da se nervira. Uspori.

Da, gospodine.

Moraš li da udaraš slugu, oče?

Sinko, nije ti ovo Amerika. Ne postavljaš takva pitanja.

Tako je, reče Gazda Mukesh. Ovdje moramo da ih bijemo to je za njihovo dobro. A ni njima ne smeta. Nimalo im ne smeta, Ashok. Oni to očekuju od nas. Zapamti to zbog toga nas poštuju.

E sad, Pinky Madam nikad nije učestvovala u ovim razgovorima. Nikada nije napuštala sobu, osim da igra badminton sa Ramom Persadom, što je činila noseći tamne naočare. Pitao sam šta se to zbiva sa njom da nije u svađi sa svojim mužem? Možda joj ga on ne uvaljuje dobro u krevetu?

Ali šta sam ja znao? Ja sam bio samo Drugi Vozač.

A onda, jednog dana, g. Ashok lično dođe da me obiđe u mojoj sobi. Nisko se sagnuo da bi mogao da prođe kroz vrata vrata su pravljena za sitne slugu, ne za visokog, dobro uhranjenog Gospodara kakav je on bio a zatim je razgledao sobu, šmrčući i sumnjičavo gledajući plafon.

Do tada nisam primijetio da se farba sa plafona ljušti u velikim komadima i da ima paučine u svim uglovima. Ali oči g. Ashoka su me učinile svjesnim ovih stvari.

Zašto ovoliko smrdi? Otvori prozore.

Sjeo je na krevet i počeo da ga bocka prstima.

Naći ćemo ti bolji smještaj. I ti i Ram Persad ćete dobiti bolju sobu za spavanje. I zasebne krevete. I malo privatnosti.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 73

Da, gospodine.

Odmjerio me je pogledom i rekao: Ti si iz Laxmangarha, zar ne? Jesam, gospodine. I ja sam, momče.

Izgledalo je da su mu oči pune neizmjernog čuđenja: kako mogu dva toliko različita primjerka ljudskog roda biti proizvod istog tla, sunca i vode?

Pa, želim da odem tamo danas, reče on ustajući sa kreveta. Želim da obiđem to mjesto. Ti ćeš me voziti.

Da, gospodine!

Idem kući! I to u uniformi, vozeći Ždralov auto, ćaskajući sa njegovim sinom i snahom, čime ću svima dokazati da sam najzad, uprkos opštem očekivanju, nešto postigao u životu!

Bio sam spreman da mu padnem pred noge i da mu izljubim stopala!

Ždral je namjeravao da pode sa nama i to bi zaista za mene bio trijumfalni ulazak u selo ali se u posljednjem trenutku predomislio. Na kraju sam u siti hondi, kroz prirodu, ka Laxmangarhu vozio samo g. Ashoka i Pinky Madam.

To je bio prvi put da njih dvoje vozim na izlet do tada je tu povlasticu imao samo Ram Persad.

Pola sata nisu ništa rekli. Žena u kolima je bila ljuta vrlo ljuta. Ne mogu reći zašto sam to osjećao, ali ponekad vozač može da osjeti napetost u kolima; to podiže temperaturu.

Zašto idemo u to mjesto na kraju svijeta, Ashoki? njen glas je najzad razbio tišinu.

To je selo mojih predaka, Pinky. Zar ne bi voljela da ga vidiš? Tamo sam rođen ali me e otac preselio još dok sam bio dijete. Bilo je tada nekih problema sa gerilcima. Mislio sam da...

74 BUELITIGAR Aravind Adiga

Jesi li se odlučio za datum povratka? iznenada je pitala. Mislim, u New York.

Ne. Još nisam. Znat ćemo uskoro.

Vladala je tišina jedan minut; sada sam se zaista pretvorio u uho. Ako se vrate u Ameriku da li to znači da im u kući više neće trebati drugi vozač?

Ona ništa nije rekla izvjesno vrijeme, ali kunem se da sam mogao čuti škrgutanje zuba. G. Ashok, međutim, nije imao pojma pjevao je neku filmsku melodiju sve dok ona nije rekla:

Mora da me zajebavaš.

Molim, Pinky?

Ashok, da li me ti lažeš?

Kako to misliš?

Slagao si me da se vraćamo u Ameriku, je 1 takoviše se tamo ne vraćaš, zar ne?

Sa nama je vozač u kolima, Pinky kasnije ću ti sve objasniti.

Ma kakve veze on ima! On je samo vozač. A ti ponovo samo mijenjaš temu!

Kola je ispunio privlačan cvjetni miris i znao sam da se to ona sigurno pomjerala i namjestila odjeću, jer je miris koji sam osjetio bio parfem sa njenog tijela.

Uzdahnula je.

Šta će tebi uopšte vozač? Zašto ne voziš ti, kao što si ranije?

Pinky, to je bilo u New Yorku ne može se voziti u Indiji, pogledaj samo kakav je saobraćaj. Niko ne poštuje pravila ljudi pretrčavaju ulice kao da su poludjeli vidi pogledaj ono...

Putem je punom brzinom dolazio traktor, izbacujući guste oblake dima iz izduvne cijevi.

Na pogrešnoj je strani ulice! A vozač traktora to čak i ne primjećuje!

Aravind Adiga BIJELI TIGAR

M ja nisam bio primijetio. Pa dobro, pretpostavljam da bi trebalo voziti lijevom stranom puta, ali do tada nisam vidio nikoga da se toliko iznervira zbog toga.

A pogledaj tek dim koji izbacuje... Pinky, ako ovdje budem vozio, sasvim ću poludjeti.

Vozili smo se duž rijeke, a zatim se asfaltirani put završio i krenuli smo neravnim, istrošenim zemljanim putem, pa onda kroz malu pijacu sa tri višemanje istovjetne prodavnice, koje su prodavale višemanje istovjetnu robu u vidu kerozina, tamjana i pirinča. Svi su zastali da bi blenuli u nas. Neka djeca su počela da trče kraj automobila.

G. Ashok im se osmjehnuo i mahnuo.

Djeca su nestala; prešli smo liniju iza koje su mogli da nas prate. Ušli smo u zemljoposjedničku seosku četvrt.

Nastojnik kuće je čekao kod kapije Ždralove vile; otvorio je vrata automobila čak i prije nego što sam potpuno stao i dotakao je stopala g. Ashoka.

Mali prinče, najzad ste ovdje! Najzad ste ovdje!

Divlji Vepar je došao na ručak kod g. Ashoka i Pinky Madam ipak je on bio njihov stric.

Bio je stariji nego što sam zapamtio, i pognutiji, ali zubi su mu bili kao i ranije: oštri, tamni i sa ona dva prepoznatljiva zakrivljena sa strane. Objedovali su u trpezariji raskošnoj prostoriji sa visokom tavanicom i masivnim staromodnim namještajem, i ogromnim kristalnim lusterom na plafonu.

G. Ashok je neprestano pričao o tvrđavi vidio ju je kroz jedan od prozora.

Nevjerovatna je. U Italiji bi od toga napravili turističku atrakciju. A ovdje ona prosto stoji, truli i mrvli se, a majmuni skakuću po njoj. Mi prosto ne znamo koliko nam je zemlja lijepa.

Nastojnik je iznio jela i postavio ih na sto. G. Ashok reče:

Zar nemate nešto vegetarijansko? Ja ne jedem meso.

76 BIJELI tigar Aravind Adiga

Nikad nisam čuo za zemljoposjednika vegetarijanca reče Divlji Vepar. To je neprirodno.

Meso ti je potrebno da očvrsneš. Razvukao je usne i pokazao zakrivljene zube. U suprotnom, naksali će te srediti. Svakim danom su sve jači. Kinezi ih snabdijevaju oružjem.

Ja sam protiv nepotrebnog ubijanja životinja. Vegetarijanac sam postao u Americi.

Kakve to lude ideje vi momci tamo skupljate?, reče starac. Ti si zemljoposjednik kšatrija8. Brahmani su vegetarijanci, a ne mi.

Poslije ručka sam oprao sudove; potom sam nastojniku pomogao da skuha čaj. Moj gospodar je bio zbrinut; sada je došao čas da obiđem svoju porodicu. Izašao sam iz vile na sporedna vrata.

Pa, preduhitrili su me. Cijela moja familija je došla do vile i okupila se oko siti honde, posmatrajući je sa ponosom, iako su bili previše uplašeni da bi je dotakli.

Kishan je podigao ruku. Nisam ga vidio otkako je otišao iz Dhanbada i vratio se kući kako bi radio u polju to je bilo prije tri mjeseca. Sagnuo sam se i dotakao njegova stopala, i držao ih nekoliko sekundi duže nego što je bilo neophodno jer sam znao da će istog trenutka kada ih budem pustio početi da me kinji zadnja dva mjeseca nisam uopšte slao kući novac.

Oh, konačno se sjetio porodice! reče on, cijelog me drmusajući. Da li je uopšte pomišljao na nas?

Oprosti mi, brate.

Mjesecima ne šalješ pare. Zaboravio si naš dogovor.

Oprosti mi, oprosti mi.

Prvi put u životu sam privukao više pažnje od bivola. Radio sam za Ždrala. Žene iz kuće su sve došle da me vide, jedna po jedna. Najviše je meteža, naravno, napra 8 Kšatrija pripadnik plemićke, ratničke kaste prim. prev.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 77

vila lukava stara Kusum, koja mi se široko osmjeivala i trljala svoje nadlaktice.

Oh, kako sam ti samo punila usta slatkišima kad si bio mali, reče ona, pokušavajući da mi uštine obraze.

Da Vam kažem, skoro da su me na rukama odnijeli do stare kuće. Komšije su tamo čekale da bi vidjele mene i moju uniformu.

Evo, pokazivali su mi djecu koja su se rodila u familiji za mog odsustva i tjerali me da ih ljubim. Moja tetka Laila rodila je dvoje djece dok nisam bio tu. Leela, žena mog rođaka, rodila je jedno. Familija se uvećala. Potrebe su se uvećale. Svi su me grdili što nisam slao novac svakog mjeseca.

Kusum se pesnicom tukla u glavu; kukala je komšijama.

Moj unuk ima posao, a ipak me tjera da radim! To je sudbina starice na ovome svijetu.

Oženi ga! vikale su komšije. Jedino tako se mogu ukrotiti takvi divlji momci!

Da, reče Kusum. Da, to je dobra ideja. Široko se osmjehnula i protrljala nadlaktice.

Veoma dobra ideja.

Kishan je imao mnogo da mi ispriča a mnogo toga su bile loše vijesti. Stvari su se pogoršale u Tami. Veliki Socijalista je pobijedio na posljednjim izborima, tako da je vlada bila trula i korumpirana kao i uvijek. Borba između zemljoposjednika i naksala je postajala sve krvavija. Između njih su se našli obični mali ljudi kao što smo mi. Obje strane su imale privatne armije, koje su tumarale okolo i ubijale i mučile ljude za koje su podozrijevale da podržavaju suprotnu stranu.

Život je ovdje postao pakao, reče on kroz uzdah. Ali tako smo srećni što si se ti izvujoo iz ove Tamešto si u New Delhiju.

Kishan se izmijenio. Sada je izgledao kao moj otac,

78 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

sitan, crn, mršavih grudi i istrošen. Kako je sebi mogao da dozvoli da postane takav?

Kishane, moj lijepi, jaki brate, kako si im dozvolio da te pretvore u starca za samo tri mjeseca?

Ugledao sam Kusum kako se ceri i trlja nadlaktice dok priča o mojoj svadbi. Sama mi je poslužila ručak. Dok mi je sipala na tanjir kari spremila je piletinu, samo za mene rekla je:

Zakazat ćemo vjenčanje za drugi dio godine, u redu? Već smo ti našli jednu prava mala bucmasta patkica. Čim dobije menstruaciju, moći će da navrati ovdje.

Ne još, bako, rekoh, gledajući veliki komad crvenog, začinjenog mesa na tanjiru. Daj mi još malo vremena.

Zinula je. Kako to misliš ne još? Uradit ćeš kako želimo. Osmjehnula se. Jedi, mili. Spremila sam piletinu samo zbog tebe.

Rekao sam:

Neću.

Jedi rekla je, gurajući mi tanjir još bliže.

Neću rekoh. Više ne jedem piletinu, bako.

Svi u kući su zastali da me pogledaju.

Baka je zažmirkala. Da nisi postao brahman? Šta te je spopalo! Jedi, jedi.

Neću! Odgurnuo sam tanjir tako jako da je odletio u ugao, udario u zid i prosuo crveni kari na pod. Ustao sam i izašao iz kuće.

Djeca su trčala pored mene, mala prljava derišta, djeca ove ili one tetke, čija imena nisam želio da znam, čiju kosu nisam želio da dodirnem. Postepeno su shvatili i vratili se.

Hodao sam dalje. Zagazio sam u jezerce sa lotosima i lokvanjima, hodao sve dok mi voda nije došla do grudi i vrata, a onda sam u svojoj žutosmedoj uniformi zaplivaio kroz lotose i lokvanje, pored bivola koji je žvakao

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 79

cvjetove, pored punoglavaca, riba i divovskih stijena koje su se tu dokotrljale iz tvrđave, i dospio do druge strane. Dobro sam se otresao i krenuo uzbrdo.

Tijelo mi je još bilo mokro, voda je kapala sa mene kad sam prošao kroz ulaz i ušetao u tvrđavu.

Nije bilo ničeg osim srušenih lukova i oborenog kamenja i šuta. Sjeo sam na jedan veliki kamen i tada je vjetar zazviždao kroz lukove.

Jedan usamljeni, sivi, čupavi majmun pažljivo me je posmatrao užagrenih očiju dok sam prilazio ivici tvrđave. Sjeo sam na bedem i zatvorio oči. Zubi su mi škrgutali.

Ponovo sam se sjetio Kishanovog tijela.

U umu mi je sijevnuo jedan prizor, g. Jiabao prizor živinske pijace u Dhanbadu, gdje se pilići prodaju u velikim kavezima, stotine pijetlova i kokošaka, sa odsječnim krijestama da bi se uštedjelo na prostoru, ugurani u tijesne kokošarnike. Na drvenoj tezgi iznad kokošarnika stoji isceren mladi kasapin, pokazuje meso i organe svježeg raskomadnog pileta, mastan od tamne krvi. Pilići u kokošarnicima osjećaju miris krvi. Vide organe svoje sabraće svuda oko sebe. Znaju da su oni sljedeći. Pa ipak se ne bune. Ne pokušavaju da izađu iz kokošarnika.

Kishan i ja smo bili kao dva pijetla u tom kokošarniku. On je stario; svakog trenutka može biti izvađen, raskomadani i prodan nekoj mušteriji. Ja sam još uvijek bio zdrav, ali uskoro ću se i ja pretvoriti u nešto nalik njemu, ako ostanem u ovom kokošinju.

To je ono što mi je predlagala stara vještica oženi me, odsijeci mi krijestu, uguraj me u kokošarnik, a onda mi isisaj krv i prodaj moje organe.

Pogledao sam naniže u pravcu Laxmangarha.

Okrenuo sam se i sjeo na kamen. Onda sam se vratio

80 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

na ivicu tvrđave i pljunuo na selo i ponovo, i ponovo, i ponovo.

Pričao sam sam sa sobom, a vjetar je nosio moje riječi po tvrđavi. Oko mene su se okupili majmuni. Jedan od njih je doskakutao blizu mene uskoro je desetak majmuna napravilo krug oko mene. Kako nisam imao ni sa kim drugim da pričam, izjadao sam se njima, a oni su me slušali. Zašto čovjek mora biti vezan za mjesto svoga rođenja i za ljude među kojima je rođen? Ko kaže da ne može biti drugačije? Neki od njih su djelovali kao da imaju nešto da kažu o tome vidio sam da pokreću usne. Možda je onaj mali sa svijetlim očima boje ćilibara reinkarnisani duh nekog muslimanskog kralja tvrđave. Možda su ovo oko njega njegovi savjetnici. Motrili su me sa izvjesnom nadmenošću. Bili su slobodni bili su samo životinje, pa ipak savršeno slobodni. Bio sam jedino stvorenje tu koje je bilo u zamci. Sjenka orla prešla je preko tla.

Kada sam se vratio do Ždralove stare vile, Pinky Madam i g. Ashok su šetali među drvećem u zadnjem dvorištu. Pratio sam ih iza drveća.

Kada sam se vratio, zaista sam mislio da će to biti samo na dva mjeseca, Pinky, i da ćemo poslije toga ponovo otići. Nisam te lagao. Ali... stvari su se toliko promijenile u Indiji. Ovdje sada mogu da radim mnogo više toga nego u New Yorku.

Ashoki, to su gluposti.

Ne, nisu. Zaista nisu. Kad pogledaš kojom se brzinom stvari mijenjaju u Indiji, koliko privreda jača, ovdje će za deset godina biti kao u Americi. A naš posao cvjeta. Kineska privreda prosto proždire ugalj, to je za nas odlično. Silno bogatstvo može da se zaradi na trgovini ugljem. Zašto se vratiti da bi se radilo za stotinu hiljada dolara godišnje? Osim toga, Pinky, ovdje imamo ljude koji se staraju o nama vozači, tjelohranitelji, maseri.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 81

Gdje ćeš u Americi naći nekoga da ti donosi čaj i kolačiće i krevet, kako to Ram Bahadur radi za nas? Znaš, on je u mojoj porodici već trideset godina kažemo da je sluga, ali on je član porodice. Tata je jednog dana našao tog Nepalca kako lunja po Dhanbadu sa puškom u ruci i rekao...

Pinky Madam je stavila ruke na kukove i spremala se da nešto kaže, ali je stala i okrenula se. Neko nas prati.

To je samo vozač, g. Ashok sleže ramenima.

Kusum, tetka Luttu i sve ostale žene iz kuće su se okupile pokraj puta kad smo odlazili. Zijale su u mene zaprepašćeno zapanjene što nisam bio došao da se izvinim: vidio sam Kusum kako maše pesnicom na mene.

Nagazio sam gas do daske i prošao pored njih.

Prošli smo kroz pijačni trg bacio sam pogled na čajdžinicu: čovjekoliki paukovi su obavljali posao oko stolova, rikše su iza bile poredane u liniju, a biciklista sa posterom za aktuelni pornografski film je upravo započeo turu obilaska.

Zbogom!

Opet smo prolazili kroz zelenilo, kroz grmlje i drveće, pokraj bivola koji su ljenčarili u blatnjavim barama.

Jurili smo kroz divlje sirovo zelenilo; pokraj lijana i žbunja; pokraj pirinčanih polja; pokraj kokosovih palmi; pokraj banana; pokraj indijskog mahagonija i indijskih smokvi, čije su široke krošnje natkriljavale ograde; pokraj divlje trave kroz koju su provirivale glave bivola i sve to je govorilo: Bravo! Pobjegao si! Mali, polugoli dječak jahao je bivola pokraj puta; kad nas je ugledao, podigao je ruke i nešto viknuo a ja sam poželio da mu doviknem: Da, i ja se tako osjećam! Nikada se neću vratiti!

82 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Jesi li vidjela ono, Pinky?, pitao je g. Ashok. Šta to?

Jesi li vidjela šta je vozač uradio? Ne.

Srce mi je preskočilo jedan otkucaj. Nisam imao pojma šta sam to uradio. Ali g. Ashok se nagnuo naprijed i rekao:

Vozaču, upravo si prstom dodirnuo oko, zar ne?

Jesam, gospodine. Je li to ono što sam uradio? Nisam imao pojma.

Zar nisi vidjela, Pinky, upravo smo prošli pored hrama g. Ashok je pokazao prstom visoku, kupastu građevinu sa isprepletanim zmijama iscrtanim na njenim zidovima, koju smo ostavili iza sebe tako da je vozač...

Lupnuo me po ramenu.

Kako se zoveš?

Balram.

...tako da je Balram dotakao oči kao znak poštovanja. Seljani su baš pobožni u Tami. Izgledalo je da je to ostavilo utisak na njih, tako da sam ponovo prinio prste očima koji trenutak kasnije.

Vozaču, zašto si to sada učinio? Ne vidim hram u blizini.

Sušta istina morao sam brzo nešto da smislim. Prošli smo pored svetog drveta,

Madam. Izrazio sam mu svoje poštovanje. Ah...

Sada su njih dvoje budno motrili na svako drvo i hram pored kog bismo prošli, a onda bi pogledali mene i čekali izliv pobožnosti koji sam im i pružao, naravno, i to u sve

složenijem obliku: prvo sam samo dodirivao oči, zatim vrat, pa čak i ključne kosti. Mora da su mislili da sam najpobožniji sluga na svijetu ukrao sam Aravind Adiga BIJELI TIGAR 83 poen Ramu Persadu!

Put u Dhanbad je bio blokiran. Na putu je bio parkiran kamion. Bio je pun ljudi sa crvenim trakama na glavama, koji su vikali parole.

Ustanite protiv bogataša! Podržite velikog socijalistu. Suprotstavite se zemljoposjednicima;

Uskoro se dovezlo još nekoliko kamiona: ljudi u njima su nosili zelene trake i vikali na ljude u prvom kamionu. Izgledalo je da će doći do tuče među njima.

Šta se dešava?, pitala je Pinky Madam uznemirenim glasom.

Opusti se, reče on. Uskoro će izbori, to je sve.

Da bih Vam objasnio sve to oko vikanja iz kamiona, morat ću da Vam ispričam sve o demokratiji a svjestan sam da je to nešto sa čim vi Kinezi niste naročito upoznati. Ali to će morati da sačeka do sutra, Vaša ekselencijo.

Sada je 2.44 poslije ponoći.

U Bangaloru to je vrijeme narkomana, ubica i preduzetnika!

4

AravindAdigabijeli tigar 87

Primalac...

Ali nisu nam više potrebne ove formalnosti, zar ne, g. Jiabao?

Do sada se već dobro znamo. Osim toga, plašim se da nemamo vremena za formalnosti.

Danas ćemo kratko, g. premijeru slušao sam na radiju emisiju o tom čovjeku po imenu Castro, koji je iz svoje zemlje izbacio bogate i oslobodio svoj narod; obožavam da slušam emisije o velikim ljudima i dok sam se okrenuo, već je bilo dva sata poslije ponoći! Želio sam da čujem još malo o tom Castru, ali sam, zarad Vas, isključio radio. Sada ću nastaviti priču tačno tamo gdje smo stali.

O, Demokratijo!

Prije izvjesnog vremena, gledao sam kasno uveče neki crnobijeli film na televiziji i u tom filmu su muškarac i žena trčali oko drveta po kiši i pjevali pjesmu posvećenu demokratiji. Mislim da je to bio film iz pedesetih. Izgleda da su u tim vremenima ljudi bili optimisti što se tiče ove zemlje.

No dobro, ove noći je na mene došao red, Vaša ekselencijo, da pjevam o Demokratiji! Dobro pazite i hvatajte bilješke.

Vi ćete, g. premijeru, nesumnjivo od našeg premijera dobiti brošuru koja će sadržavati veoma opširan segment o divotama demokratije u Indiji moćni prizor gdje milijardu ljudi slobodno koristi svoje građansko pravo glasa kako bi odredili svoju budućnost i bla, bla, bla.

Meni, g. Jiabao, demokratija ne smeta. Naprotiv, ja demokratiji mnogo dugujem čak i datum rođenja. To je bilo u vrijeme kad sam još uvijek razbijao ugalj i brisao stolove u čajdžinici u Laxmangarhu. Sa stolice ispod Gandhijevog portreta začulo se tapšanje dlanova stari

88 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

vlasnik čajdžinice je rekao svim svojim radnicima da ostave to što rade i da odmarširaju u školu.

Za učiteljevim stolom u učionici je sjedio čovjek u činovničkoj uniformi, sa dugačkim notesom i crnim penkalom i svakome je postavio dva pitanja.

Ime?

Balram Hahvai. Godine? Ne znam.

Ne znaš datum rođenja?

Ne, gospodine, moji roditelji ga nisu zapamtili. Pogledao me je i rekao:

Imaš osamnaest godina. Danas si napunio osamnaest. U redu?

Da, gospodine.

To je zapisao u svoj notes i rekao mi da idem. Tako sam ja od vlade dobio rođendan.

Morao sam imati osamnaest. Svi iz čajdžinice su morali imati osamnaest, uzrast u kom može da se glasa. Primicali su se izbori i vlasnik čajdžinice nas je već prodao. Prodao je naše otiske prstiju otiske koje nepismeni ostavljaju na glasačkom listiću čime označe za koga glasaju. To sam bio čuo od jedne mušterije. Pričalo se da će izbori biti tijesni; za svakoga od nas je iz stranke Velikog Socijaliste dobio dobre pare.

U vrijeme ovih izbora, Veliki Socijalista je bio Sef Tame već čitavu deceniju. Simbol njegove stranke, par ruku koji kida okove simbol siromašnih koji se oslobađaju bogataša nalazio se na zidu svake državne ustanove u Tami. E sad, neke mušterije iz čajdžinice su govorile da je Veliki Socijalista otpočeo kao dobar čovjek. Bio je došao da napravi red, ali usisalo ga je blato Ganga. Drugi su govorili da je od početka bio pokvaren, nego da se bio pretvarao i da ga sad vidimo onakvog kakav

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 89

je zaista. Bilo kako bilo, niko nije bio u stanju da ga pobijedi na izborima. Vladao je Tamom jedanaest godina, pobjeđujući na svim izborima, ali sada je njegova moć počinjala da slabi.

Vidite, trenutno su protiv Velikog Socijaliste i njegovih ministara pripremljene devedeset tri krivične optužnice. Nije lako osuditi nekoga u Tami, pa ipak su trojica ministara proglašeni krivima i nalaze se u zatvoru, ali još uvijek su ministri. Za samog Velikog Socijalistu tvrdi se da je pronevjerio hiljadu miliona rupija koji su pripadali Tami i prebacio ih u tajnu banku u maloj, lijepoj evropskoj državi gdje bogati Indijci drže svoj novac.

Sad kada su raspisani izbori kao što uvijek biva počela je da se širi izborna groznica, kao što se poslije kišne sezone šire tifus i žutica. Izgledalo je da su neprijatelji Velikog Socijaliste u ovim izborima bili jači nego u prošlim. Odštampali su letke, kružili naokolo u kamionima i autobusima i preko mikrofona objavljivali da će ga oboriti i da će i nas, i Gang, i svakoga ko živi na njegovoj obali odvući iz Tame na Svjetlost.

U čajdžinici je naklapanje postajalo sve žešće. Ljudi su pijuckali čaj i raspravljali o istim temama uvijek nanovo.

Da li će ovog puta uspjeti? Da li će pobijediti Velikog Socijalistu i dobiti na izborima?

Da li su sakupili dovoljno para, podmitili dovoljno policajaca i kupili dovoljno otisaka prstiju da bi uspjeli da pobijede? Glasači u Laxmangarhu diskutuju o izborima kao evnusi o Kama Sutri.

Jednog jutra sam vidio starog brahmana kako crvenom farbom piše parolu na zidu hrama:

DA LI HOĆETE DOBRE PUTEVE, STRUJU, ČISTU VODU? ONDA SMIJENITE VELIKOG SOCIJALISTU.

90 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Mnogo godina unazad postojao je dogovor između zemljoposjednika i Velikog Socijaliste svi u selu su to znali ali ove godine nešto je pošlo naopako sa tim dogovorom, tako da su se Četiri Životinje udružile i osnovale sopstvenu stranku.

A ispod parole, brahman je napisao:

SVEINDIJSKI SOCIJALISTIČKI PROGRESIVNI FRONT LENJINISTIČKA FRAKCIJA

A to je bilo ime zemljoposjedničke stranke.

U par nedjelja pred same izbore, prljavom ulicom Laxmangarha neprestano su se truckali kamioni puni mladića sa mikrofona: usprotivite se bogatašima!

Kondukter Vijay je uvijek bio u nekom od ovih kamiona. Dao je otkaz na svoj stari posao i ušao u politiku. To je ono važno kod Vijaya; svaki put kad ga vidite, on je za korak napredovao. Bio je rođeni političar. Oko glave je nosio crvenu traku, što je značilo da je bio pristalica Velikog Socijaliste i svakog jutra je držao govore ispred čajdžinice. U znak odmazde, zemljoposjednici su dotjerali kamione sa sopstvenim pristalicama. A ljudi iz ovih kamiona su vikali: PUTEVI! VODA! STRUJA! SMIJENITE VELIKOG SOCIJALISTU!

Nedjelju dana prije izbora, obje strane su prestale da šalju svoje kamione. Čuo sam šta se desilo dok sam brisao sto.

Blef Životinja je upalio. Veliki Socijalista je pristao na dogovor sa njima.

Vijay se na velikom mitingu ispred čajdžinice sagnuo i dotakao Ždralova stopala. Izgledalo je da su izgledali sve nespornosti i Ždral je bio imenovan za predsjednika laksmanarškog ogranka stranke Velikog Socijaliste.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 91

Vijay je dobio mjesto njegovog zamjenika.

Gotovo je bilo sa mitinzima. Jednog dana je brahman upriličio posebnu molitvu za pobjedu Velikog Socijaliste; ispred hrama je služena ovčetina, na kartonskim tanjirima; a uveče su svi dobili besplatno piće.

Naredno jutro je bilo ispunjeno prašinom i policajcima na pijačni trg je stigao džip. Jedan policajac je pročitao uputstva. Zabranjeno prilaženje glasačkim kutijama. Zabranjen razgovor sa novinarima, koji će kasnije stići.

Sve što rade, rade za naše dobro. Neprijatelji Velikog Socijaliste, Gazde i Životinje, pokušat će da nas, sirotinju, pokradu na izborima i da od nas, sirotinje, uzmu vlast i ponovo nam na ruke stave one iste okove koje je sa naših ruku Veliki Socijalista sa toliko ljubavi skinuo. Da li smo razumjeli? a onda su se policajci, u oblaku prašine, odvezli.

Onako je kako je uvijek bilo, rekao mi je otac uveče. Doživio sam šest izbora i šest puta je neko drugi glasao u moje ime. Čuo sam da u Delhiju ljudi sami glasajuzar nije to lijepo!

Na dan izbora jedan čovjek je poludio.

To se svaki put desi, tokom svakih izbora u Tami. Takva je, gospodine, ljudska priroda. Jedan od kolega moga oca, crni čovječuljak koga niko nije primjećivao do tada, bio je okružen ruljom vozača rikši u kojoj je bio i moj otac. Pokušavali su, mada neubjedljivo, da ga odgovore.

Viđali su to i ranije. Znali su da takvog čovjeka više ne mogu zaustaviti.

S vremena na vrijeme, čak i u mjestu kakvo je Laxmangarh, probije se zračak sunca. Sjvi oni plakati, parole i govori, možda to uđe čovjeku pod kožu pa on poludi. Proglasi sebe građaninom demokratske Indije i želi da

92 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

glasa. Eto, u takvom je stanju bio taj vozač rikše. Proglasio je sebe oslobođenim od Tame: tog dana je stvorio sopstveni Benaras.

Krenuo je pravo ka glasačkoj kutiji kod škole. Treba da se suprotstavim bogatašima, je li tako?, vikao je. Zar nije to ono što nam stalno govore?

Kada je stigao tamo, simpatizeri Velikog Socijaliste su već na tabli bili ispisali rezultate glasanja: izbrojali su 2341 glas iz te kutije. Svi su glasali za Velikog Socijalistu.

Jednoglasno je pobijedio u Laxmangarhu. Kondukter Vijay, zajedno sa policajcem, već je bio na merdevinama i na zid je ukucavao transparent sa simbolom Velikog Socijaliste ruke koje kidaju okove. Parola na transparentu je glasila:

LAXMANGARH ČESTITA VELIKOM SOCIJALISTI NA POBJEDI!

Kada je vidio vozača rikše kako mu prilazi, Vijay je ispustio čekić, eksere i transparent. Šta ti radiš ovdje?

Glasam, odgovorio je ovaj glasno. Gdje je glasačka kutija?

Ne znam tačno šta se potom desilo, iako sam bio samo par metara iza njega. Puno se ljudi okupilo da gleda, ali kada je policajac krenuo na nas, okrenuli smo se i pobjegli glavom bez obzira. Zato nisam vidio šta su uradili tom hrabrom, ludom čovjeku.

Saznao sam to sljedećeg dana dok sam se pretvarao da brišem mrlju sa stola. Vijay i policajac su oborili vozača rikše, a onda su počeli da ga tuku; udarali su ga palicama, a kada je ovaj počeo da ih psuje, šutirali su ga. Smjenjivali su se. Vijay ga je udarao, pa mu je policajac gazio lice, pa opet Vijay. Poslije nekog vremena je tijelo

Aravind Adiga BIJELITIGAR 93

vozača rikše prestalo da se batrga i brani, ali su nastavili da ga gaze sve dok ga nisu sastavili sa zemljom.

Ako smijem da se na trenutak vratim na onaj plakatpotjernicu, Vaša ekšelencijo: prozvan ubicom dobro, nemam primjedbi na to. Činjenice su činjenice. Ali da me policija nazove ubicom! Kao što bi Pinky Madam rekla:

Mora da me zajebavaš.

Evo jedan suvenir za Vas, da Vas podsjeća na posjetu Indiji. Balram Halwai je nestao, on je bjegunac, neko čiju lokaciju policija ne zna, je li tako?

Ha!

Policija tačno zna gdje me može naći. Mogu me naći na glasačkom mjestu kod škole u Laxsmangarhu u okrugu Gaya kako savjesno glasam na dan izbora, što sam činio tokom svih parlamentarnih, regionalnih i lokalnih izbora otkako sam napunio osamnaest godina.

Ja sam najsavjesniji glasač u Indiji, a ne znam ni kako izgleda glasačko mjesto.

I sad, iako su se primicali izbori u Dhanbadu, život unutar visokih zidova koji su opasivali Ždralovu kuću tekao je uobičajeno. On je uzdisao za vrijeme masaže nogu u toploj vodi; oko njega se igrao kriket i badminton; a ja sam savjesno četkao i kupao ona dva patuljasta špica.

A onda, jednog dana, na kapiji se pojavilo jedno poznato lice. Vijay, kondukter iz Laxmangarha. Čovjek koji je ubio hrabrog vozača rikše na dan izbora.

Moj idol iz djetinjstva!

Imao je novu uniformu: sav je bio obučen u bijelo, sa bijelom nehruovskom kapom na glavi, a na osam

94 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

prstiju je imao po zlatan prsten! Prijala mu je politika, gospodine.

Ja sam čekao pored kapije, ali je on prošao pored mene bez ikakvog znaka da me je prepoznao. Ždral lično je izašao da dočeka Vijaya zemljoposjednik se poklonio svinjarevom sinu!

Vidio sam to i pomislio: Nije trebalo da postanem vozač trebalo je da uđem u politiku. Dva dana kasnije i sam Veliki Socijalista je došao u kuću. To mi je bio prvi i posljednji put u životu da dođem u prisran dodir sa Velikim Čovjekom.

Cijela kuća je bila užurbana zbog posjete. G. Ashok je stajao na kapiji držeći vijenac od jasmína. Gazda Mukesh i Ždral su bili kraj njega.

Do kapije je stigao automobil, otvorila su se vrata i ugledao sam lice koje sam gledao na milion izbornih plakata još otkako sam bio dječak vidio sam bucmašte obraze, nakostriješenu sijedu kosu, debele zlatne minduše.

Vijay je tog dana nosio svoju crvenu traku na glavi i podignutu zastavu sa simbolom kidanja okova. Vikao je: ŽIVIO VELIKI SOCIJALISTA!

Veliki Čovjek je sklopio dlanove i poklonio se svima oko sebe. Čitava njegova pojava je govorila: Ja sam spokojan. Ako me slijediš, i ti ćeš biti spokojan.

G. Ashok mu je stavio vijenac oko vrata.

Moj sin, reče Ždral. Nedavno se vratio iz Amerike.

Veliki Socijalista je stisnuo obraze g. Ashoka. Odlično. Potrebno nam je da se što više mladića vrati, da od Indije naprave supersilu.

Zatim su ušli u kuću, a svi prozori i vrata su se zatvorili. Poslije nekog vremena je Veliki Socijalista izašao u dvorište, a pratili su ga starac, Gazda Mukesh i g. Ashok.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 95

Veliki Čovjek više nije imao oko vrata vijenac cvijeća. Lice mu je bilo crveno.

Pokušavao sam da ih čujem, pa sam se pretvarao da metlom čistim dvorište dok sam im se polako primicao sve bliže i bliže. Taman sam čisteći došao na razdaljinu sa koje sam ih mogao čuti, kada me je Veliki Socijalista potapšao po leđima.

Kako se ti zoveš, sinko? upitao je.

Zatim je rekao: Tvoji poslodavci pokušavaju da me zezaju, Balrame. Šta ti kažeš na to?

G. Ashok je izgledao preneraženo. Ždral se glupo smijuljio.

Milion i po je mnogo, gospodine. Bit će nam drago da se dogovorimo sa vama.

Veliki Socijalista je odmahnuo rukom, kao da daje znak za voljno.

Ne seri. Možete vi da platite. Izvodite ovdje dobar trik uzimate besplatno ugalj iz državnih rudnika. A to vam uspijeva jer ja to dozvoljavam. Kada sam te našao, bio si obični mali seoski zemljoposjednik ja sam te ovamo doveo ja sam od tebe napravio to što jesi: i, boga mi moga, ako me naljutiš, letjet ćeš nazad u ono selo. Rekao sam jebenih milion i po i hoću milion...

Morao je da stane žvakao jepaan i usta su mu se napunila crvenom pljuvačkom, koja je počela da mu curi niz usta. Okrenuo se prema meni i rukama napravio posudu. Odjurio sam do siti honde da donesem pljuvaonicu.

Dok sam bio odsutan, Veliki Socijalista je spazio jednu pljuvaonicu naslonjenu na zid dvorišta, hladnokrvno se okrenuo Gazda Mukeshu i pokazao prstom na nju. Gazda Mukesh je odbio da se pomjeri, pa je Veliki Socijalista ponovo pokazao. Tada je Gaada Mukesh podigao pljuvaonicu i morao je da je drži kao sluga dok je Veliki Socijalista tri puta pljuvao u nju.

96 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Lice Gazda Mukesha je pocrnjelo od gađenja.

Eto, g. Jiabao. To je bila pozitivna strana Velikog Socijaliste. Ponižavao je sve naše gospodare zato smo ga uvijek ponovo izglasavali, uprkos tome što nam je oteo hiljadu miliona rupija i što će nam još oteti.

Ram Persad i Nepalac su posmatrali tu scenu: na licima sam im vidio isti onaj izraz potajne radosti koju sam i ja osjećao.

Te večeri, ponovo pod izgovorom da čistim dvorište, približio sam se Ždralu i njegovim sinovima; sjedjeli su na klupi, svaki sa čašom zlatnog pića pretpostavljam da je to bio viski, koji je omiljeno piće bogatih ljudi i razgovarali su. Gazda Mukesh je upravo rekao svoje; starac je odmahnuo glavom i rekao:

Ne možemo tako, Mukesh. Potreban nam je.

Kažem ti, oče. Više nam ne treba. Možemo direktno u Delhi. Sada tamo poznajemo ljude.

Ja se slažem sa Mukeshom, oče. Ne treba mu više dozvoliti da sa nama tako postupa kao da smo njegovi robovi.

Dosta, Ashok. Još ne znaš ništa o Indiji. Pusti Mukesha i mene da razmotrimo ovo.

Dva puta sam detaljno očistio dvorište i prisluškiavao. Zatim sam počeo da zatežem opuštenu mrežu za badminton Pinky Madam, samo da ostanem u blizini.

Ali par sumnjičavih nepalskih očiju me je spazio: Ne dangubi u dvorištu. Idi i sjedi u svojoj sobi dok te gospodari ne pozovu.

U redu.

Ram Bahadur me je ljutito pogledao, pa sam rekao: U redu, gospodine.

Uzgred, sluge su opsjednute time da ih druge sluge zovu gospodine, gospodine.

Sljedjećeg jutra, dok sam sušio fenom Zazu i Mazu

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 97

nakon što sam ih išamponirao, Ram Bahadur mi je prišao i rekao:

Jesi li nekad bio u Delhiju?

Odmahnuo sam glavom.

Oni za nedjelju dana idu u Delhi. Gospodin Ashok i Pinky Madam. Odlaze na tri mjeseca.

Spustio sam se na koljena i usmjerio fen na Mazine noge, pretvarajući se da me ne zanima, i pitao, što sam opuštenije mogao:

Zašto?

Nepalac je slegnuo ramenima. Ko bi to znao? Mi smo bili samo sluge. Jednu je stvar, međutim, znao.

Povest će samo jednog vozača. A taj vozač će dobijati tri hiljade rupija mjesečno toliko će ga plaćati u Delhiju.

Tri hiljade rupija! Ispao mi je fen.

Ozbiljno?

Da.

Hoće li mene povesti, gospodine? Ustao sam i pitao molećivo. Zar ne možete da ih natjerate da mene povedu?

Povest će Rama Persada, reče on, sa podrugljivim osmijehom na svojim nepalskim usnama. Osim ako... Osim ako?

Prstima je brojao nevidljivi novac.

Od mene je htio pet hiljada rupija u tom slučaju bi rekao Ždralu da bi mene trebalo povesti u Delhi.

Pet hiljada odakle mi tolike pare? pitao sam.

Pa dobro, reče on, sa velikim osmijehom. U tom slučaju, ići će Ram Persad. A što se tebe tiče pokazao je na Zazu i Mazu izgleda da ćeš do kraja života prati kućice.

98 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Probudio sam se, peklo me je u nosu. Još je bio mrak.

Po kukurikanju pijetla negdje iza kuće, pretpostavljao sam da je bila zora. Ram Persad je bio ustao, u mraku je sjeckao luk.

Zašto, do đavola, kuha tako rano?, pomislio sam, okrenuvši se na bok i ponovo sklopivši oči. A onda su se u tami sa unutrašnje strane mojih očnih kapaka pojavile riječi ispisane u vatri:

Ovaj čovjek ima neku tajnu.

Dah Rama Persada postao je neprijatan. Sve sluge su to primijetile. Čak se i Pinky Madam žalila na to. Naprasno je prestao da jede sa nama, i u kući i van nje. Vozio bi ih okolo, a kada bi došlo vrijeme za ručak, Ram Persad je odbijao hranu pa čak i vodu.

Čekao sam do večeri, dok nisam vidio Rama Persada kako napušta posjed. Kad njega nema, dužnost je preuzimao Drugi Vozač, ali morao sam sada da rizikujem. Pratio sam ga. Otišao je u dio Dhanbada koji nisam ranije vidio i prošao je kroz nekoliko uličica. U jednom trenutku sam jasno vidio da se okrenuo, kao da provjerava da li ga neko prati: tada se bacio u stranu.

Pratio sam ga. Bio je šmugnuo u malu zgradu. Na prozoru zgrade su bile rešetke, a ispred je bio red malih crnih česmi. Sagnuo se do jedne česme, umio se, isprao usta i grlo i pljunuo. Zatim je izuo sandale. Prostorija je imala zid sa četvrtastim otvorima; u većinu tih otvora bile su stavljene cipele i sandale. I on je tako uradio. Onda je ušao u zgradu i zatvorio vrata.

Zinuo sam. Lupio sam se po čelu. Kakva sam budala bio! Svi oni hindu bogovi sve one jutarnje molitvetrebalo je da znam!

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 99

Otrčao sam nazad do kuće i našao Nepalca. Stajao je na kapiji i prao zube grančicom indijskog mahagonija. Upravo sam gledao film, gospodine. Odjebi.

Odličan film, gospodine. Puno borbe. Puno plesa. Glavni junak je musliman. Čovjek sa imenom Mohammad Mohammad.

Ne traci mi vrijeme, dečko. Idi peri auto ako već nemaš šta da radiš.

Znate šta je Mohammad Mohammad uradio u tom filmu? On je bio siromašan, pošten, vrijedan musliman, a da bi dobio posao kao vozač, tvrdio je da je hindu! I uzeo je ime Ram Persad.

Grančica indijskog mahagonija je ispala iz Nepalčevih usta.

A znate li kako mu je to pošlo za rukom tako što je u prevari učestvovao i nepalski stražar, u koga su gazde imale potpuno povjerenje! Jer, Nepalac je od poštenog muslimana uzimao pola njegove mjesečne plate kao naknadu za ćutanje!

Nepalac je počeo da se preznojava. Uhvatio sam ga za kragnu i lupio mu šamar.

Stegao je zube spremao se da mi vrati... Nisam se povukao. Nisam pokazao strah.

I eto bilo je završeno. Sada sam u kući bio Sluga Broj Jedan.

Otrčao sam nazad do džamije. Namaaz se do sada sigurno završio. I zaista, Ram Persad ili Mohammad ili koje god da mu je pravo ime izašao je iz džamije, skinuo iz prozora sandale, jednu po jednu, bacio ih na zemlju, obuo ih migoljeći prste i krenuo nazad. Ugledao me je kako ga posmatram sa velikim osmijehom i znao je da je otkriven.

Obavio sam šta je bilo potrebno u nekoliko jasnih riječi.

9 Namaaz molitva, jedan od pet stubova islama prim. prev.

100 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Zatim sam se vratio kući. Nepalac me je gledao iza crnih rešetaka. Uzeo sam mu svežanj ključeva i stavio ga u svoj džep. Donesi mi čaja. I keks. Uhvatio sam ga za košulju: A hoću i tvoju uniformu. Moja se ofucala.

Prvi Vozač se te noći nije pojavio.

Ujutru je neko ušao u sobu. Bio je to bivši Prvi Vozač. Bez riječi je počeo da se pakuje. Sve njegove stvari su stale u jednu malu torbu.

Pomislilo sam: kakav je bijedan život imao, morao je da krije vjeru, ime, samo da bi dobio posao vozača a bio je dobar vozač, tu nema govora, mnogo bolji nego što bih ja ikada bio. Jedan dio mene je poželio da odmah ustanem i izvinim mu se govoreći: Budi ti vozač u Delhiju. Nikada mi nisi nanio nikakvo zlo. Oprosti mi, brate.

Ali onda sam se sjetio tri hiljade rupija mjesečnookrenuo sam se na drugu stranu, prdnuo i nastavio da spavam.

Kada sam se probudio, njega više nije bilo ostavio je za sobom sve svoje figure i slike hindu bogova, a ja sam ih pokupio i stavio u torbu. Nikad se ne zna kad vam tako nešto može zatrebati.

Uveče je kod mene došao Nepalac, sa širokim osmijehom na licu istim onim lažnim osmijehom sluge koji po cio dan pokazuje Ždralu. Rekao mi je, pošto je Ram Persad bez riječi napustio službu, da ću ja voziti g. Ashoka i Pinky Madam u Delhi. On me je lično i ubjedljivo preporučio Ždralu.

Vratio sam se u krevet sada je cio bio moj! raširio se na njemu i rekao: Odlično. A sada skini onu paučinu sa tavanice, hoćeš li?

Mrko me je pogledao, ali ništa nije rekao i otišao je po metlu. Povikao sam za njim: I donesi malo čaja i kekisa gospodine!

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 101

Za dva minuta je stigao čaj i malo kolačića, na finom porcelanskom tanjiru.

Kishan je te nedjelje došao na kapiju i ispričao sam mu novosti. Mislio sam da će me ukoriti zbog toga što sam ih tako naprasno napustio u selu, ali bio je previše dobrodušan da bi me grdio oči su mu bile pune suza. Neko iz njegove porodice će se najzad izbaviti iz Tame!

Baš kao što je otac govorio, šaputao je. Ti si onaj koji će živjeti kao čovjek.

Dva dana kasnije sam u siti hondi vozio u Delhi g. Ashoka, Mungosa i Pinky Madam.

Nije bilo teško naći put samo je trebalo da slijedim autobuse. Jer, put je bio pun autobusa i džipova bili su krcati putnicima kojih je bilo i unutra, i na vratima, pa čak i na krovovima. Svi su odlazili iz Tame, ka Delhiju. Pomislili biste da se cio svijet seli u Delhi.

Svaki put kad bismo pretekli neki od ovih autobusa, morao sam da se nasmijem; poželio sam da spustim prozor i proderem se na njih: Ja idem u Delhi u autu u klimatizovanom autu ha!

Ali siguran sam da su pročitali te riječi iz mojih očiju.

Prenočili smo u hotelu, ja sam noćio u šupi ispred. Nisam mogao da spavam od brige za siti hondu. Bila je na otvorenom, jer hotel nije imao garažu. Obilazio sam auto svakih pola sata i otjerao sam svakoga koga sam spazio da ga makar pogleda.

Sljedećeg dana, oko podneva, dok sam vozio, on me je potapšao po ramenu i rekao: Dosadno mi je.

Od početka sam, gospodine, uvijek nekako znao šta želi, bez potrebe da to zaista i kaže kao što psi razumiju svoje gospodare. Odmah sam znao šta želi; zaustavio sam auto i prešao na svoju lijevu siranu, a on na svoju desnu, tijela su nam se mimoišla tako blizu da je kosa sa njegove glave očešala moje lice kao četka za brijanje

102 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

koju svakog jutra koristim, a parfem sa njegove kože mi je pojurio u nozdrve na jedan vrtoglavi trenutak, dok se miris mog znoja, miris sluge, prenio na njega, pa je on postao vozač, a ja sam postao suvozač. Pokrenuo je motor.

Mungos, koji je sve vrijeme čitao novine, sada je vidio šta se desilo.

Nemoj to da radiš, Ashok.

On, Gazda Mukesh, bio je gospodar starog kova. Umio je da razlikuje ispravno od pogrešnog.

Imaš pravo ovo mi djeluje neprirodno reče g. Ashok.

Zaustavio je auto. Ponovo su nam se tijela mimoišla i ja sam opet bio vozač i sluga, a g. Ashok je ponovo bio putnik i gospodar.

U Delhi smo stigli kasno noću.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR

105

Trebalo bi da ponešto ispričam o ovom kristalnom lusteru, g. Jiabao.

Jedan imam ovdje iznad glave, u kancelariji, ali imam još dva u svom stanu u Raj Mahal Villasu, broj dva. Jedan u salonu i jedan mali u klozetu. To je sigurno jedini klozet sa kristalnim lusterom u cijelom Bangaloru!

Jednog dana sam vidio sve te lustere kako vise sa grana indijske smokve kraj puta; dječak iz sela ih je prodavao i ja sam ih odmah kupio sve. Nekom čovjeku sa volovskom zapregom sam platio da ih preveze do moje kuće, pa smo se tako zajedno vozili kroz Bangalor ja, taj čovjek i četiri kristalna lustera, a to sve limuzinom od dvije volovske snage!

Srećan sam kad pogledam kristalni luster. A zašto i da ne budem, slobodan sam čovjek, kupit ću koliko god lustera hoću. Osim toga, oni sprečavaju guštere da uđu u sobu. Istina je, gospodine. Gušteri ne vole svjetlo, tako da čim vide luster, oni ne prilaze.

Nije mi jasno zašto ne bi svi neprestano kupovali kristalne lustere i svuda ih kačili. Slobodni ljudi ne znaju cijenu slobode, u tome je problem.

Ponekad u svom stanu ja uključen oba lustera i ležim tako na tom svjetlu, i naprosto počnem da se smijem. Čovjek u bjekstvu, a okružen kristalnim lusterima!

106 BIJELI TIGAR Aravind Ađiga

Eto otkrio sam tajnu uspješnog bjekstva. Policija me je tražila u mraku, ali ja sam se sakrio na svjetlu. U Bangaloru!

Jedna od mnogih primjena kristalnog lustera je ta da, kada nešto zaboravite, treba samo neko vrijeme da gledate u staklene komadiće i za manje od pet minuta ćete se sjetiti šta ste tačno htjeli.

Eto vidite bio sam zaboravio gdje smo sinoć stali sa pričom, pa sam Vas neko vrijeme zamajavao staklenim lusterima, ali sada se sjećam gdje smo bili prekinuli pripovijedanje.

Delhi stigli smo do Delhija.

Prijestolnica naše veličanstvene nacije. Grad u kome se nalaze parlament, predsjednik, svi ministri i premijer. Ponos našeg urbanog planiranja. Primjer za Republiku.

Tako ga oni zovu.

Dopustite vozaču da Vam kaže istinu, g. Jiabao. A istina je da je Delhi mjesto bez reda, razuma, norme i rime.

Bogataši žive u velikim stambenim kolonijama kao što je Defence Colony ili Greater Kailash ili Vasant Kunj i kuće u njima imaju brojeve i slova, ali ovaj sistem označavanja ne slijedi nikakvu logiku. Na primjer, u engleskom alfabetu slovo A je pored slova B i to svi znaju, čak i ljudi koji ne znaju engleski, kao ja. Ali u koloniji, jedna kuća je označena A 231, a kuća do nje F 378. Tako je jednom prilikom Madam tražila da je odvezem u Greater Kailash E 231, jer je tamo otkrila časove plesa i odvezao sam je do E bloka u Greater Kailashu, i pronašao brojeve do E 200, i pomislio da smo blizu, i onda je ostatak E

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 107

bloka potpuno nestao. Sljedeća kuća je bila S 80. Kada sam se okrenuo i to joj rekao, Pinky Madam je počela da viče.

Rekla sam ti da ne vodimo ovog seoskog gedžu!

I još nešto. Svaka ulica u Delhiju ima ime, kao Ulica Aurangazeb ili Ulica Humayun ili Ulica nadbiskupa Makariosa. Ali niko, ni gazde ni sluge, niko ne zna imena ulica. Pitajte nekoga:

Gdje je ulica Nikole Kopernika?

To bi mogao biti čovjek koji čitavog svog života živi u Delhiju, ali on će zinuti i reći: A?

A sve ulice izgledaju isto, sve one idu u krug oko travnatih ostrva na kojima ljudi spavaju, ili jedu, ili igraju karte, a od travnatog ostrva se zrakasto pružaju četiri ulice, pa krenete niz jednu ulicu i opet izbijete na drugo travnato ostrvo gdje ljudi spavaju ili igraju karte, a od tog ostrva kreću još četiri ulice. I tako se u Delhiju neprestano gubite, i gubite, i gubite.

Uz to još imate i prljavu djecu prosjake, koja iznenada pretrčavaju ulicu, u posljednjem trenutku. Hiljade su ljudi živjele pokraj puta u Delhiju. I oni su došli iz Tame to se vidjelo po njihovim mršavim tijelima, štrokavim licima, po životinjskom načinu života ispod mostova i nadvožnjaka, gdje su ložili vatre i lovili vaške po kosi dok su pored njih tutnjali automobili. Djeca su za vozače bila poseban problem. Nikada nisu čekali semafor, naprosto su jurcali preko ulice. I svaki put kad sam zakočio da bih izbjegao da udarim nekog, sa suvozačkog mjesta bi počela vika.

I pitam Vas sada, ko je sagradio Delhi na tako sumanut način? Koji su to genijalci odgovorni za stavljanje F bloka odmah poslije A bloka i kućni broj 69 poslije broja 12? Ko je bio toliko prezauzet proslavama, i ispijanjem

108 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

votke, i šetnjama patuljastih špiceva, i šamponima, da je ulicama dao imena koja niko nije mogao zapamtiti?

Ali to sve nije bilo važno. Kada bih pogrešno skrenuo ili se izgubio, Životinje bi se obrušile na mene.

Jesi li opet zalutao, gedžo?

Prvi put je ovdje. Ne napadaj ga.

Zašto ga uvijek braniš, Ashok?

Imaj malo saosjećanja, Mukesh, samo to kažem.

Uvijek staješ na stranu posluge, Ashok. To nije dobro. Bilo kako bilo, sada treba da pričamo o poslu.

Sve vrijeme o tome pokušavam da razgovaram sa tobom, ali ti stalno vičeš na vozača. Mislim da je suludo to koliko traže da im platimo.

Znam. Nemoj da paničiš, sredit će se to.

Kako? Otac nije baš poklanjao pažnju tome. Previše vremena provodi sa nogama u vrućoj vodi, dok ga neki sluga masira.

Kao prvo, Ashok, ne govori tako o svom ocu. A drugo, izaći ćemo na kraj sa tom optužbom oko poreza. Ne panici. Ovo je Indija, a ne Amerika. Uvijek ima načina da se zaobiđu poreski problemi. Znamo nekoga čovjeka koji takve stvari rješava. On će nam ugovoriti razgovor sa ministrom. Sve se u Indiji može srediti. Na kraju sve bude kako treba.

Zar ne bi trebalo da uradimo još nešto? Zar ne bi trebalo da nađemo novog pravnika za porez?

Slušaj, Mungos reče glasnije. Ti tek što si se vratio iz Amerike. O Indiji trenutno više zna čak i ovaj čovjek što vozi naš auto. Zato umukni i za sada me slušaj.

Reci mu, Mungose to sam mislio. Od njih dvojice imao sam mnogo više povjerenja u njega.

Upravo tada, Mungos se nagnuo naprijed i udario me po glavi.

Opet si se izgubio? Možeš li nas ovoga puta vratiti

Aravind Adiga bijeli tigar 109

kući a da ne zalutamo desetak puta?

Uzdahnuo je i bacio se nazad na sjedište.

Nije trebalo da ga ovdje dovodimo, beznadežan je. Ram Bahadur je jako pogriješio u procjeni ovog momka.

Počeo sam da se preznojavam. Šta ako me vrate u Dhanbad? Kako ću izaći na oči familiji junak koji je uspio u velikom gradu, vraćen nazad? Stid bi bio preveliki radije bih se objesio nego da izađem na oči baki!

Bez greške sam našao put iz New Delhija i izbio na put za Gurgaon.

Jesi li rekao Pinky da ostaješ ovdje?

Hm. Da.

I šta kaže maharani10? A ti, Baldev, nemoj opet da zalutaš ili si nadrljao.

Mukesh, vozač se zove Balram. A ne Baldev. Koga je briga? On je vozač.

Mene je briga, u redu? Ne volim što tako postupaš s njim. I još nešto, nemoj Pinky da nazivaš maharani. Ona ti je snaha. Bit će ona srećna u Gurgaonu, to je najzapadnjačkiji dio grada bit će ovdje srećna. Tada će prestati da se žali. Vidjet ćeš da je ona ustvari mila osoba.

E sad, g Ashok je pametno razmišljao. Prije deset godina, tako pričaju, u Guargonu nije bilo ničeg, samo bivola i debelih pundžapskih¹¹ seljaka. Danas je to najotmjenije predgrađe Delhija. American Express, Microsoft, sve velike američke kompanije tu imaju predstavništva. Glavna ulica je puna tržnih centara svaki od njih ima i bioskop! Tako da, ako je Pinky Madam nedostajala Amerika, ovo je bilo najbolje mjesto za nju. Ovaj moron reče Mungos, pogledaj šta je uradio. Opet je zalutao.

10 Maharani kraljica na hindi jeziku prim. prev.

11 Pundžab indijska država prim. prev.

110 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Ispružio je ruku i klepio me po glavi.

Skreni lijevo kod fontane, idiote! Zar ni odavde ne znaš kako da stigneš do kuće?

Bio sam kriv ne poričem to. Pogrešno sam skrenuo i doveo nas ponovo do trgovačkog centra. Bio sam počeo da se izvinjavam, ali je glas iza mene rekao:

U redu je, Balrame. Ne brini. Samo nas odvezi kući.

Vidiš opet ga braniš. Ne znam zašto to radiš.

Stavi se na njegovo mjesto, Mukesh. Možeš li da zamisliš koliko mu zbunjujuće Delhi djeluje? Vjerovatno kao što je meni New York djelovao kada sam prvi put tamo otišao. Mungos je prešao na engleski i nisam razumio šta je rekao: ali g. Ashok je odgovorio na hindiju, kao da namjerno želi da razumijem:

I Pinky tako misli. To je jedina stvar oko koje se slažete, ali ja ne pristajem, Mukesh. Ne možemo unajmiti lokalnog vozača. Ne znamo ko je ko u Delhiju, ko iz kakvog miljea potiče. Ovom momku možemo da vjerujemo. On je iz našeg sela.

Tog trenutka sam pogledao u retrovizor i zatekao g. Ashoka kako me gleda: i u tim očima Gospodara spazio sam najmanje očekivano osjećanje.

Sažaljenje.

On je mogao da vidi da sam izgubljen u Delhiju. Bio je gospodar koji osjeća sažaljenje prema svom slugi. I on je bio rijedak primjerak.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 111

Koliko te plaćaju, Zeko? Dovoljno. Zadovoljan sam.

Nećeš da mi kažeš, je li, Zeko? Odan sluga do kraja. Dobar si ti dečko. Je li ti se sviđa Delhi? Da.

Ha! Ne laži me, sestru li ti jebem. Znam da si potpuno izgubljen ovdje. Mora da mrziš ovaj grad!

Pokušao je da stavi ruku na mene, ali sam se ja izmigoljio i izmakao. Na usnama je imao kožnu bolest po imenu vitiligo, zbog čega su one postale svijetloružičaste nasred potpuno crnog lica i uplašio sam se da ću se zaraziti ako budem pričao sa njim. Pa ipak, on je bio jedini vozač koji je bio fin prema meni, pa sam ostao blizu njega.

Bili smo ispred tržnog centra. Mi desetak šofera smo čekali da naši gospodari završe kupovinu. Nije nam, naravno, bilo dopušteno da uđemo u tržni centar niko te stvari nije morao da nam govori. Napravili smo krug pored parkinga i tu smo pušili i ćaskali s vremena na vrijeme bi neko odaslao mlaz paana iz usta.

Zbog toga što je i sam bio iz Tame on je, naravno, odmah pogodio odakle dolazim vozač sa bolesnim usnama mi je održao seminar o tome kako preživjeti Delhi i kako se obezbijediti da te ne vrata u Tamu.

Najvažnije je da zapamtiš, Zeko, da je Delhi sastavljen od samih krugova. Ako zalutaš, samo ostani smiren i vozi u velikim krugovima i vratit ćeš se tamo odakle si krenuo.

Ako te šef nešto pita, ti samo reci da je to prečica kojom se izbjegne zagušenje, kaži da si na radiju čuo da je veliki krkljanac. Kod nogulrži flašu sa vodom; za vrijeme zagušenja saobraćaja bit ćeš strašno žedan. I zapamti da su vozači motornih rikši totalne siledžije

112 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

nemaju ama baš nikakvo poštovanje za saobraćajne propise. I panduri su pokvarenjaci. Za sve uzimaju mito

ako te vide da nisi vezan, morat ćeš da ih podmitiš sa sto rupija. Još nešto što u Delhiju ne valja je zima. U januaru bude jako hladno. Za nas bude pravi pakao kad gazde odu na noćne zabave. Em se smrzavaš dok spavaš u autu, em te komarči živog pojedu. U

dva ujutru on se vraća, lupa na prozore, i zove te, i vonja na pivo, i prdi u autu sve vrijeme dok ga voziš nazad. Ako znaš da ide na noćnu zabavu, ponesi ćebe da možeš da se pokriješ u kolima. A i čuva od komaraca. E sad, bit će ti dosadno dok sjediš u autu i čekaš gazde da dođu sa svojih zabava znam jednog vozača koji je poludio od čekanja tako da će ti trebati nešto za čitanje. A ovo je ubjedljivo najbolja stvar za čitanje u kolima.

Lupnuo je prstima po naslovnoj strani drečavog časopisa žena u donjem rublju prikazana kako leži na krevetu i pokriva se pred siluetom muškarca.

nedjeljnik o ubistvu Samo 2 rupije Ekskluzivna istinita priča: Dobra tijela treba iskoristiti Ubistvo. Silovanje. Osveta.

Moram Vam ispričati o ovom časopisu, g. Jiabao, nedjeljnik o ubistvu, jer tako nešto vjerovatno ne postoji u Kini ili bilo gdje drugdje na Zemljinoj kugli. Iako sam tek bio stigao u Delhi, već sam znao da se taj časopis prodaje na svakom kiosku sa novinama u gradu, pored petparačkih priča, i daje vrlo popularno štivo kod posluge bez obzira na to da li su kuhari, čistači, dadilje

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 113

ili baštovani ako uopšte umiju da čitaju. Ni vozači nisu drugačiji. Svake sedmice kada izađe, sa pričom o ženi koju je silovao i ubio neki čovjek koga juri policija do ivice provalije u koju on skoči, neki vozač kupi časopis i prosljeđuje ga dalje drugim vozačima.

Ali, g. premijeru, nemojte paničiti zbog toga nema potrebe da se na vašem žutom čelu stvore graške hladnog znoja. To što vozači i kuhari u Delhiju čitaju Nedjeljnik o ubistvu ne znači da se spremaju da prerezu vratove svojim gazdama. Možda bi oni to i željeli. Možda milijardu ljudi potajno mašta o tome da ubije svog gospodara i uzme njegov novac a to i jeste razlog zašto vlada Indije štampa taj časopis i prodaje ga na ulicama za dvije rupije. Da bi se osigurali da do toga ne dođe. Vidite, ubica iz časopisa je toliko umno poremećen i seksualno devijantan da niko ko čita o njemu ne želi da bude kao on a na kraju ga uvijek uhvati neki časn, vrijedni policajac ha! ili poludi pa se objesi čaršafom nakon što napiše osjećajno pismo majci ili učiteljici iz osnovne škole, ili ga goni, prebije, sodomizuje i zadavi brat žene koju je ucmeкао. Tako da, ako Vaš vozač lista časopis Nedjeljnik o ubistvu, opustite se. Pustite ga da uživa u svojoj maloj maštariji. Niste u opasnosti. Naprotiv.

Kada vidite da je Vaš vozač počeo da čita o Gandhiju i Buddhi, tada je trenutak da se uneredite.

Nakon što mi ga je pokazao, Roze Usne je zatvorio časopis i bacio ga među vozače koji su sjedjeli u krugu; počeli su da se otimaju o njega, kao psi kad kidišu na kost.

Zijevnuo je i pogledao me.

Čime se tvoj šef bavi, Zeko?

Ne znam.

Jesi li odan ili glup, Zeko? Pitam,se. Odakle je? Iz Dhanbada.

Onda mu je posao ugalj. Vjerovatno je ovdje da podmiti

114 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

ministre. Prljav je to posao, ugalj. Ponovo je zijevnuo. Jednom sam vozio čovjeka koji je prodavao ugalj. Loš, loš posao. Ali moj sadašnji šef se bavi čelikom, a naspram njega su trgovci ugljem pravi sveci. Gdje on živi?

Rekao sam mu ime našeg stambenog bloka.

I moj gospodar tu živi! Mi smo komšije!

Prišao je tik do mene; nisam koraknuo unazad to bi bilo nevaspitano ali sam se nakrivio što dalje od njegovih usana

Zeko, da li tvom šefu... osvrnuo se okolo i zatim se utišao do šapata ...treba nešto?

Kako to misliš

Je li tvoj šef voli strana vina? Imam prijatelja koji radi u jednoj stranoj ambasadi kao vozač. Ima veze tamo. Znaš šemu strano vino strana ambasada?

Odmahnuo sam glavom.

Šema je, Zeko, ovakva. Strana vina su u Delhiju zbog poreza vrlo skupa. Ali ambasade ga uvoze besplatno. Trebalo bi da sami popiju svoje vino, ali oni ga prodaju na crnoj

berzi. Mogu da mu nabavim i druge stvari. Da li mu trebaju loptice za golf? To može da mi proda američki konzulat. Oni su skroz korumpirani. Je 1 hoće žene? Mogu i to da nabavim. Ako voli dječake, ni to nije problem.

Moj gospodar ne radi to. On je dobar čovjek rekoh.

Zaražene usne su se razvukle u osmijeh.

Ma naravno. Pa svi su oni dobri, zar ne?

Počeo je da zviždi melodiju iz nekog indijskog filma. Jedan od vozača je počeo naglas da čita časopis; svi ostali su ućutali. Neko vrijeme sam gledao tržni centar.

Okrenuo sam se vozaču sa groznim ružičastim usnama i rekao:

Imam pitanje za tebe.

Dobro. Pitaj. Znaš da ću učiniti sve za tebe, Zeko.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 115

Ova zgrada ova koju zovu tržni centar ova sa plakatima žena —u njoj se kupuje, je li tako? Tako je.

A ona zgrada pokazao sam na sjajnu staklenu zgradu sa naše lijeve strane da li je i to tržni centar? Ne vidim nikakve plakate na njoj.

Vitiligousni se podsmjehnuo.

Nije to tržni centar, Zeko. To je poslovna zgrada. Odatle obavljaju telefonske razgovore sa Amerikom. Kakve razgovore?

Ne znam. Kćerka moga gazde radi u jednoj takvoj zgradi. Odvezem je u osam sati, a ona se vrati u dva ujutru. Spava dva sata, a onda otrči u tržni centar da troši pare kao da je to voda zato što zarađuje kofe i kofe para u toj zgradi! Nagnuo se sasvim blizu njegove ružičaste usne bile su svega par centimetara od mojih. Među nama da ti kažem, mislim da je to mnogo čudno žene ulaze uveče u zgrade da rade za Amerikance. A izlaze sa toliko para.

Namignuo mi je i osmjehnuo se.

Šta još, Zeko? Ti si radoznao momak. Imaš još pitanja?

Da. Još samo jedno.

Pokazao sam na jednu od djevojaka koje su izlazile iz tržnog centra.

Šta s njom, Zeko? Sviđa ti se?

Pocrvenio sam. Reci mi, rekoh, zar žene u gradovima kao ona nemaju dlake ispod pazuha i na nogama kao žene u našim selima?

Poslije pola sata su Gazda Mukesh, g. Ashok i Pinky Madam izašli iz tržnog centra sa punim kesama; potrčao sam im u susret da preuzmem kese, g:avio sam ih u prtljažnik, zatvorio prtljažnik, uskočio u vozačko sjedište siti honde i odvezao ih do njihovog novog doma, koji je

116 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

bio na trinaestom spratu divovske stambene zgrade. Ime te stambene zgrade je glasilo Bakingemska palata blok B. Pored nje je bio Vindzorski zamak blok C. A takvih stambenih zgrada, sjajnih i novih, sa dugačkim i otmjenim engleskim nazivima, bilo je svuda unaokolo. Jedna od najboljih bila je Bakingemska palata B blok imala je veliko predvorje i lift u predvorju kojim smo svi išli do trinaestog sprata.

Meni lično apartman se nije mnogo sviđao bio je veličine kuhinje u Dhanbadu. Unutra je bilo lijepih, mekih, bijelih sofa, a na zidu iznad njih bila je džinovska uramljena fotografija Zaze i Maze. Ždral nije dozvolio da one podu sa nama u grad i to je slomilo srce g. Ashoku.

Nisam mogao da podnesem da pogledam ta stvorenja, čak ni na slici, i sve vrijeme dok sam bio u prostoriji gledao sam u tepih a to je imalo dodatnu korist da sam tako djelovao kao pucca12 sluga.

Ostavi kese gdje želiš, reče g. Ashok.

Ne. Spusti ih kod stola. Stavi ih baš tamo, rekao je Mungos.

Pošto sam spustio kese, otišao sam u kuhinju da vidim treba li nešto da se radi postojao je jedan sluga koji se brinuo samo o stanu, ali on je bio aljkav čovjek, a kao što rekoh, oni nisu zaista imali vozača, imali su naprosto slugu koji je ponekad vozio auto. Znao sam i bez uputstava da i ja treba da vodim računa o stanu. Ako je nešto

trebalo očistiti, ja bih to očistio, a onda bih se vratio i pokraj vrata skrušeno čekao dok Gazda Mukesh ne bi rekao:

Možeš sada da ideš. I budi spreman u osam ujutru. Nema cilemile samo zato što si u gradu, razumiješ? Tada sam odlazio dolje liftom, izlazio iz zgrade i

12 Pucca istinski, pravi, trajni na asamskom jeziku sjeveroistočna Indija prim. prev. Aravind Adiga BIJELI TIGAR 117

stepenicama se spuštao u suteran gdje su bile prostorije za poslugu.

Ne znam kako su projektovane zgrade u Vašoj zemlji, g. Jiabao, ali u Indiji svaka stambena zgrada, svaka kuća, svaki hotel se pravi sa prostorijama za poslugu ponekad u zadnjem dijelu, a ponekad kao u slučaju Bakingamske palate B bloka pod zemljom jazbina sa međusobno povezanim prostorijama, gdje sve te čistačice, spremačice, vozači, kuhari i nastojnici stambenog bloka mogu da se odmire, odspavaju i čekaju; kada su bili potrebni svojim gospodarima, u cijeloj jazbini bi se oglasilo električno zvono mi bismo odjurili do table i pronašli crvenu lampicu koja trepće pored broja stana čiji je sluga potreban gore.

Sišao sam pješice dva sprata dolje, prošao pored podzemnog parkinga i ušao u prostorije za poslugu.

Čim sam ušao tamo, ostale sluge su zavrištale urlali su urlikali su od smijeha.

Vitiligosni vozač je sjedio sa njima, urlajući najglasnije. Bio im je rekao šta sam ga pitao. Nije bilo kraja njihovoj zabavi; svako od njih je morao da mi priđe, zamrsi mi kosu prstima, nazove me seoskom ludom i potapše me po leđima.

Sluge ne vole druge sluge, g. Jiabao. Sluge imaju potrebu da zlostavljaju druge sluge.

Tako smo odgojeni, kao što su njemački ovčari odgojeni da napadaju neznance. Mi napadamo svakoga ko nam je poznat.

Upravo tada sam odlučio: neću više nikada nikome u Delhiju reći ono što mislim.

Naročito ne drugom vozaču.

Nastavili su da me zavatlavaju cijelo veče, pa čak i tokom noći, kada smo otišli u spavaonicu na spavanje. Nešto u vezi s mojim licem moj nos, moji zubi, ne znam išlo im je na nerve.

118 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

I zbog uniforme su mi se podrugivali. Vidite, u gradu vozači ne nose uniformu. Govorili su da u toj uniformi izgledam kao majmun. Tako da sam se presvukao u prljavu košulju i pantalone kakve su i ostali nosili, ali to zavatlavanje se nastavilo cijele noći.

Bio je tu jedan čovjek koji je čistio spavaonicu i ujutru sam ga upitao:

Ima li neko mjesto gdje čovjek ovdje može da bude sam?

Ima jedna prazna soba sa druge strane, ali tamo niko neće da ide, rekao mi je. Ko još želi da bude sam?

Bila je užasna, ta soba. Pod nije bio dovršen, a na zidovima je bio bjeličasti gips na kome su se mogli vidjeti otisci ruku koje su ga postavile. Na podu i klimavom krevetiću, jedva dovoljno velikom čak i za mene, bila je prljava mreža za komarce. Poslužiti će svrsi.

Druge noći nisam spavao u spavaonici otišao sam u sobu. Počistio sam pod, privezao mrežu za komarce za četiri eksera na zidu i zaspao. Usred noći, shvatio sam zašto je tu ostavljena mreža za komarce. Probudili su me šumovi. Zid je bio prekriven bubašvabama, koje su bile došle da bi se hranile mineralima ili krečnjakom u gipsu; njihovo žvakanje je stvaralo neprestani šum, a njihove antene su treperile sa svake tačke na zidu. Neke bubašvabe su pale na mrežu; odozdo sam naspram bijelog tkanja mreže mogao vidjeti njihova tamna tijela. Presavio sam mrežu i spljeskao jednu od njih. Ostale bubašvabe se nisu obazirale na to; nastavile su da padaju na mrežu i da bivaju spljeskane. Možda vremenom svi koji žive u gradu postanu tako spori i glupi, pomislio sam i osmjehnuo se.

Jesi li lijepo spavao među bubašvabama? zadirivali su me kada sam došao u zajedničko kupatilo.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 119

Tu je iščilila svaka pomisao da se vratim u spavaonicu. Soba je bila puna bubašvaba, ali bila je moja i niko me nije zadirkivao. Tamo sam mogao da spavam kao čovjek. Nedostatak je bio što se u sobi nije čulo električno zvono ali kasnije sam otkrio da je to i neka vrsta prednosti.

Ujutru, nakon što sam sačekao da dođem na red u zajedničkom klozetu i zajedničkom umivaoniku i zajedničkom kupatilu, popeo sam se uz jedno stepenište, prošao kroz vrata za parkiralište i došao do mjesta gdje je siti honda bila parkirana. Automobil je morao i iznutra i spolja biti obrisan krpom; štapić tamjana morao je biti postavljen na malu statu boginje Lakshmi, lutkapokrovitelj obilja, koja se nalazila iznad instrumenttable

ovo je imalo dvostruko dejstvo: uklanjanje komaraca koji su se uvukli tokom noći i ispunjavanje unutrašnjosti automobila mirisom religije. Obrisao sam sjedišta fina baršunasta kožna sjedišta; obrisao sam instrumenttablu; podigao sam sa poda kožne prostirače i istresao ih. Na komandnoj tabli su bile tri magnetne naljepnice sa slikom boginjemajke Kali ja sam ih tu stavio, a izbacio sam magnetne naljepnice koje je stavio Ram Persad; i njih sam obrisao. Sa retrovizora je na lančiću visio mali čupavi bauk sa isplaženim crvenim jezikom tog bauka je g. Ashok lično donio iz Amerike i privezao za retrovizor. To je bila neka amajlija, a i on je volio da gleda kako se klata dok se vozimo. Odalamio sam bauka u usta zatim ga obrisao. Onda je na red došla provjera kutije sa papirnim maramicama u zadnjem dijelu auta

bila je bogato izrezbarena i pozlaćena, kao nešto što bi posjedovala kraljevska porodica, iako je ustvari bila napravljena od kartona. Pobriniu sam se da u kutiji ima novih papirnih maramica. Pinky Maam koristi na desetine maramica svaki put kad se izvezemo kaže da je zagađenje u Delhiju užasno. Ona je upotrijebljene i zgužvane 120 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

maramice ostavljala pored kutije, a ja sam morao da ih skupim i bacim u kantu.

Električna zujalica se oglasila u garaži. Glas preko mikrofona iz predvorja zgrade reče: Vozač Balram. Da se javi na prednji ulaz zgrade sa automobilom.

I tako bih ja ušao u siti hondu, odvezao se gore uz rampu i po prvi put tog dana izašao na sunce.

Braća su bila obučena u otmjena odijela stajali su na ulazu u zgradu, pričali i ćaskali; kada su ušli, Mungos je rekao:

U sjedište Kongresne partije, Balram. Tamo smo išli prije neki dan nadam se da se sjećaš i da nećeš opet zalutati.

Pogledao sam lice g. Ashoka u potrazi za inspiracijom danas vas, gospodine, neću razočarati, rekoh mu u sebi. Neću zalutati.

Saobraćajni špic u Delhiju. Automobili, motocikli, skuteri, motorne rikše, crni taksiji, svi se guraju za mjesto na putu. Vazduh je tako zagađen da ljudi koji voze skutere i motocikle, preko lica nose maramice, koje izgledaju kao maske pljačkaša banaka iz filmova svaki put kad stanete zbog crvenog svjetla, vidite kolonu ljudi sa crnim naočarima i maskama, kao da je jutros čitav grad krenuo u oružanu pljačku.

Postojao je dobar razlog za nošenje maske na licu; kažu da je vazduh u Delhiju toliko zagađen da skraćuje ljudski život za deset godina. Naravno, oni u kolima nisu morali da udišu spoljašnji vazduh mi smo imali lijep, svjež, čist, klimatizovan vazduh. Sa svojim podignutim zatamnjenim prozorima, automobili bogatih su ličili na tamna jaja koja klize po putevima Delhija.

a sam svoje tamno jaje navodio u samo srce grada; sa svoje lijeve strane vidio sam kupole predsjedničke rezidencije mjesto gdje se obavljaju najvažniji državni

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 121

poslovi. Kada je velika zagađenost, građevina se sa puta uopšte nije mogla nazrijeti; ali danas je vazduh bio proziran i divno je sijala. Sa moje desne strane nalazila se Kapija Indije.

Za deset minuta sam stigao do sjedišta Kongresne partije. To mjesto je bilo lako naći, jer su ispred uvijek bila dva ili tri džinovska kartonska panoa sa slikom Sonie Gandhi.

Zaustavio sam auto, iskočio napolje i otvorio vrata g. Ashoku i Mungosu; izlazeći, g. Ashok je rekao: Vraćamo se za pola sata.

Ovo me je zbunilo; u Dhanbadu mi nikada nisu govorili kada će se vratiti. To naravno ništa nije značilo. Mogli su da dođu i za dva sata ili za tri. Ali valjda zato što smo sada bili u Delhiju, smatrali su da treba da budu učtivi prema meni.

Grupa seljaka je došla do sjedišta stranke, nije im bilo dozvoljeno da uđu, nešto su vikali i onda otišli. Reportažni kombi TV stanice je došao do sjedišta i svirnuo; momentalno su ih pustili unutra.

Zijevnuo sam. Udario sam malog crnog bauka u usta i on se zaljuljao naprijednazad. Protegao sam vrat okrenuvši glavu lijevodesno.

Pogledao sam veliki plakat Sonie Gandhi. Siguran sam, g. Jiabao, da ćete se sresti sa njom kad ovdje dođete ona sada upravlja cijelom zemljom. Ona je prelijepa žena, ima vrlo svijetlu boju kože jer je rođena u nekoj zapadnoj zemlji. Na plakatu je držala podignutu ruku, kao da mi maše ja sam joj odmahnuo.

Zijevnuo sam, zatvorio oči i skliznuo dublje u sjedište.

Skočio sam sa sjedišta. Pogledao am oko auta sagnuo sam se i pogledao ispod sjedišta. Nikoga nije bilo u autu. Mora da mi se učinilo!

122 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Izašao sam da provjerim ali čim sam se vratio u kola, ponovo sam čuo. Bitango jedna! Naslonio sam glavu na volan.

... sjediš u rashlađenom autu, vozikaš Ždralove sinove, jedeš piletine koliko ti duša ište i ovčetine, da ne pominjem svinjetinu i ribu. Viđaš sve moguće ministre i birokrate. A da li pomišljaš na nas? Sjećaš li se svoje jadne stare ba...

Gurnuo sam prste u uši i tako sjedio.

Dva sata kasnije, iz sjedišta su se vratila braća. Gazda Mukesh se nagnuo ka meni i rekao:

Balrame, sada idemo u predsjedničku rezidenciju. Na brdu. Znaš gdje je to?

Da, gospodine, vidio sam je.

Do tada sam već bio vidio sve veće znamenitosti Delhija zgradu parlamenta, Jantar Mantar¹³, Qutub¹⁴ ali ovu, najvažniju od svih, još nisam bio posjetio. Vozio sam prema brdu Raisina, a onda skroz do vrha, zaustavljajući svaki put kad bi neki stražar podigao ruku da bi provjerio unutrašnjost auta, a zatim sam stao neposredno ispred jedne od velikih građevina sa kupolom kojih je bilo oko predsjedničke rezidencije.

Čekaj u kolima, Balrame. Vraćamo se za trideset minuta.

Prvih pola sata sam se previše plašio da bih izašao iz auta. Polako sam otvorio vrata zakoračio napolje i pogledao oko sebe. Kupole i tornjevi svuda unaokolo. Negdje u tim kupolastim zgradama i tornjevima ljudi važni za ovu zemlju premijer, predsjednik, važniji mi

13 Jantar Mantar ili Jantra Mandir, kompleks građevina koje su bile namijenjene astronomskim posmatranjima, doslovno znači hram instrumenata prim. prev.

14 Qutub ili Qutub Minar, reljefni minaret od crvenog pješčara prim. prev.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 123

nistri i birokrate razmatrali su razne stvari i zapisivali ih i lupali pečate. Neko je govorio Evo, pet stotina miliona rupija za tu branu! a neko drugi je govorioU redu, onda da bombardujemo Pakistan, to je jedino rješenje!

Želio sam da trčim okolo i da vičem: I Balram je ovdje! I Balram je ovdje!

Vratio sam se u auto kako bih bio siguran da neću uraditi nešto glupo i zbog toga biti uhapšen.

Počelo je da se smrkava kada su braća izašla iz zgrade; neki debeljko je izašao zajedno sa njima i neko vrijeme pričao sa njima pored kola, zatim se rukovao i mahnuo im za rastanak.

G. Ashok je bio smrknut kada je ušao u auto. Mungos mi je rekao da vozim nazad kući: Bez novog lutanja, razumiješ?

Da, gospodine.

Sjedjeli su ćuteći, što me je zbunjivalo. Da sam ja upravo bio u predsjedničkoj rezidenciji, skakao bih od sreće! Spustio bih prozore i vikao to svakome na koga bih usput naišao!

Neko vrijeme smo se vozili u tišini, a onda je g. Ashok progovorio:

Pogledaj ono.

Hm? Koje?

Onu statuu.

Pogledao sam kroz prozor i vidio veliki bronzani spomenik koji je prikazivao grupu ljudi to je dobro poznati spomenik koji ćete bez sumnje obići u Delhiju, g. Jiabao: na čelu je bio Mahatma Gandhi sa svojim štapom, a iza njega je bio narod Indije, koji je on vodio iz tame na svjetlo. Mungos je zaškiljona statuu.

I šta s tim? Vidio sam ga i ranije to je poznat spomenik.

124 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Vozimo se pored Gandhija nakon što smo upravo podmitili ministra. Zajebancija, zar ne.

Sad govoriš kao tvoja žena, rekao je Mungos. Ne volim psovke to nije dio ovdašnje tradicije.

Ali sada je g. Ashok bio previše iznerviran da bi ćutao.

To je zajebancija naš politički sistem i to ću da ponavljam koliko ja hoću.

Stvari su u Indiji komplikovane, Ashok. Nije kao u Americi. Uzdrži se od procjene, molim te.

Put za Gurgaon bio je potpuno zagušen. Svakih pet minuta saobraćaj bi zavibrirao pomjerili bismo se trideset centimetara svi bi se ponadali a onda bi se upalila crvena svjetla na kolima ispred i ponovo bismo se zaglavili. Svi su trubili. Povremeno bi se sve te sirene, svaka sa svojim osobenim tonom, stopile u jedno dugo zavijanje koje je ličilo na tužni zov teleta koje su odbili od sise. Izduvni gasovi su ispunili vazduh. Pramenovi plavog dima svijetlili su pred svim farovima; dim je postao tako gust da nije više mogao da se podigne, već se širio vodoravno, spor i sjajan i oko nas je pravio neku vrstu magle. Okolo su počeli da pale cigarete šibicama, doprinoseći zagađenju.

Ja sam bar bio u autu nisam morao da gutam kiseli vazduh napolju.

Ispred nas je bio čovjek koji je vozio bivolju zapregu; u kolima je prevezio pet metara visoku gomilu praznih kanti za motorno ulje, koju je konopcima pričvrstio za kola. Jadni njegov bivo! Vuče sav taj teret, pa još udiše ovakav vazduh! Rastužio sam se nad tom životinjom.

Vozač motorne rikše pored mene počeo je jako da kašlje okrenuo se na stranu i pljunuo tri puta. Dio pljuvačke dospio je i na siti hondu. Ljutito sam ga pogledao zaprijetio sam mu pesnicom. On se trgao i učinio namaste u znak izvinjenja.

Aravind Adiga BIJELI tigar 125

Kao da smo se zaglavili usred koncerta ljudskog pljuvanja! rekao je g. Ashok, prijekorno gledajući vozača motorne rikše.

Pa, da si ti napolju, da udišeš taj vazduh i ti bi tako pljuvao, pomislih.

Automobili su se ponovo pokrenuli napredovali smo jedan metar zatim su se upalila crvena svjetla i ponovo smo stali.

Čuo sam da u Pekingu imaju desetak obilaznica. Ovdje imamo jednu. Nije ni čudo što stalno imamo zastoje. Ništa nije isplanirano. Kako ćemo mi uopšte da stignemo Kineze?

Prigušeno ulično osvjetljenje je tinjalo na trotoarima sa obje strane ulice; i u tom narandžastom polumraku mogao sam vidjeti sitne, mršave, čađave ljude kako čuče i čekaju autobus koji će ih nekuda odnijeti ili kako razmotavaju ležaj ako nemaju kuda da idu i spremaju se da spavaju baš tu, a na njihove živote saobraćajni kolaps nije nimalo uticao. Da li su uopšte bili svjesni da je zastoj? Između njih i ljudi u automobilima nije bilo nikakvog dodira. Bili smo kao dva odvojena grada mi u kolima, koji sjedimo u svojim klimatizovanim jajima, i oni napolju.

Istina bio sam u pravom gradu. Siguran unutar automobila. Ali moj otac, da je živ, sjedio bi na tom pločniku, kuhao neku kašu od pirinča za večeru i spremao se da spava pod banderom. Ti jadnici su iz Tame došli u Delhi da nađu malo svjetla ali još uvijek su bili u tami.

Tako sam ja na neki način bio i izvan auta, čak i dok sam vozio.

Nakon sat vremena probijanja kroz zastoj, napokon smo stigli kući u Bakingemsku palaču bloka B. Ali mučenje još nije bilo završeno.

Dok je izlazio iz auta, Mungos se lupnuo po džepovima,
126 BIJELI TIGAR Aravind Adiga
na trenutak je izgledao zbunjeno i rekao je:
Izgubio sam jednu rupiju.
Pucnuo je prstima u mom pravcu.
Klekni. Potraži ga na podu auta.
Spustio sam se na koljena. Kao pas sam njuškao po podu, sve tražeći tu jednu rupiju.
Parkiralište je, kao što sam Vam ranije rekao, bilo jedan sprat ispod zemljeosvjetljenje
je bilo loše. Pipao sam svuda, ali nisam nigdje mogao da nađem novčić.
Kako ti misliš nema ga? Nemoj da misliš da možeš da nas potkradaš samo zato što si u
gradu. Želim tu rupiju.
Maloprije smo za mito potrošili pola miliona rupija, Mukesh, a sada mučimo ovog
čovjeka zbog jedne jedine rupije. Zaboravi. Hajdemo gore na piće.
Tako ćeš iskvariti sluge. Uvijek počinje sa jednom rupijom. Nemoj ovdje da prenosiš
svoja američka shvatanja.
I dandanas je za mene tajna gdje je nestao taj novčić. Na kraju sam izvadio novčić iz
džepa na košulji, stavio ga na pod auta, podigao ga i predao Mungosu.
Evo ga, gospodine. Oprostite što ga nisam ranije našao!
Na njegovom mračnom licu Gospodara pojavilo se djetinje oduševljenje. Uzeo je novčić
u ruku i glasno udahnuo kroz zube kao da je to nešto najbolje što mu se čitav dan
desilo.
Ako je tako škrt, pitam se koliko mi tek zakida na plati! pomislio sam i stavio sebi u
zadatak da pitam vozača sa bolesnim usnama kolika mu je plata, sljedeći put kad ga
vidim.
Otišao sam liftom gore sa dvojicom braće, da vidim da li po stanu treba nešto da se
radi.
Pinky Madam je bila na sofi, gledala je televiziju; čim smo ušli, ona je rekla Ja sam već
jela isključila je televizor
Aravind Adiga BIJELI TIGAR 127
i otišla u drugu sobu. Gazda Mukesh je rekao da ne želi da večera, tako da je g. Ashok
sam večerao za trpezarijskim stolom. Zamolio me je da za njega podgrijem neko
povrće iz frižidera, pa sam otišao u kuhinju da to uradim.
Bacio sam brz pogled nazad dok sam otvarao frižider i vidio da je na ivici suza.
Kada ste vozač, nikada ne vidite cijelu sliku. Samo poneki bljesak, segmente, djeliće
razgovora a onda, baš kada Gospodari dolaze do ključnog dijela rasprave uvijek se
desi.
Ej, ti, moronu u bijelom džipu, da li vidiš da si na pogrešnoj strani ulice?
Skrenete naglo ulijevo, ljutito pogledate morona, promrmljate nešto na njegov račun i
dok ponovo počnete da prislušujete, razgovor na zadnjem sjedištu je već otišao
dalje... i nikada nećete saznati kako se ona rečenica završila.
Znao sam da nešto nije kako treba. To možete osjetiti u autu, kad troje uđe, ali im
fizički nije prijatno u međusobnom prisustvu: to kao vozač osjetite. Znao sam da se
Pinky Madam i Gazda Mukesh više ne slažu, ali nisam znao zašto.
Jednog dana mi je g. Ashok rekao:
Danas u devet, Balrame.
Da, gospodine.
Odbacit ćeš Gazda Mukesha do željezničke stanice. Da, gospodine.
Da li je to značilo da se on vraća z stalno? Da li je to značilo da ga se Pinky Madam
konačno otarasila svojim lupanjem vratima i zajedljivim komentarima?
128 bijeli tigar Aravind Adiga
U osam sati popeo sam se uza stepenice i spremno čekao. Odvezao sam braću do
željezničke stanice. Pinky Madam nije pošla.
Odnio sam Mungosove torbe do kupea kojim će putovati; zatim sam otišao do kioska i
za njega kupio dosu15, uvijenu u papir. To je uvijek volio da jede kad je putovao
vozom. Ali, odmotao sam dosu i uklonio krompir bacajući ga na šine, jer je on od

krompira prdio, a to nije volio. Sluga vremenom upozna svaki djelić probavnog trakta svog gospodara, od usana do anusa.

Mungos mi reče: Čekaj. Imam uputstva za tebe.

Stavio je ruku na moje rame.

Balrame, nisi više u selu.

Da, gospodine.

U Delhiju vlada zakon. Policija te posmatra. Da, gospodine.

Znaš one bronzane statue Gandhija i Nehrua po cijelom gradu? Policija je u njihove oči stavila kamere da prati saobraćaj. Oni vide sve što radiš, razumiješ li?

Da, gospodine.

Tada se namrštio, kao da se pita šta da kaže. Rekao je: Klimauređaj treba da isključuješ kad si sam u autu. Da, gospodine.

Muziku ne treba da puštaš kada si sam. Da.

Na kraju svakog dana moraš nam dati podatke o predenoj kilometraži kako bismo vidjeli da ne voziš auto kad si sam da, gospodine ili da ne uzimaš benzin da, gospodine.

Gazda Mukesh je zažmirkao, pa se onda okrenuo g. Ashoku i rekao:

Treba da obratiš pažnju, Ashok, brate, ti ćeš kontrolisati vozača kad ja ne budem ovdje.

15 Dosa indijska palačinka od pirinčanog brašna prim, prev.

Aravind Adiga bijeli tigar 129

Ali g. Ashok se igrao svojim mobilnim telefonom. Spustio ga je i rekao: Vozač je pošten. On je iz Laxmangarha. Vidio sam njegovu porodicu kad sam bio tamo. Zatim se vratio svom mobilnom telefonu.

Ne pričaj tako. Ne ponašaj se kao da je nevažno ovo što ti govorim, reče Mungos.

Ali ovaj nije obraćao pažnju na ono što je njegov brat pričao neprestano je pritiskao dugmiće na mobilnom telefonu: Trenutak, trenutak, razgovaram sa prijateljem u New Yorku.

Vozači imaju običaj da svrstavaju ljude u kategorije. Neki ljudi su iz kategorije prve brzine: vole da otpočnu nešto, ali ne zadržavaju se dugo na tome. Drugi su ljudi druge brzine: kad nešto započnu, idu s tim do kraja. Mungos je bio čovjek druge brzine. G. Ashok je bio čovjek prve brzine. Ništa mu nije dugo držalo pažnju.

To jest, ništa osim njegovog mobilnog telefona.

Gledajući ga, otkrio sam, gotovo istovremeno, dvije stvari. Svako od ova dva otkrića ispunilo me je osjećanjem čuđenja i radosti.

Prvo, preko mobilnog telefona se moglo razgovarati prostim pritiskanjem dugmića. A na taj način ste mogli razgovarati sa nekim ko je čak u New Yorku! Čuda moderne nauke ne prestaju da zadivljuju.

Drugo, shvatio sam da je ovaj visoki, zgodni čovjek širokih ramena, g Ashok, koji će biti moj jedini gospodar za nekoliko minuta kada se oglasi sirena i ovaj voz ode za Dhanbad, bio slab, беспомоћан, odsutan i potpuno lišen svih poriva koji kolaju kroz krv zemljoposjednika.

Da smo sada u Laxmangarhu, zvali bismo te Jagnje, pomislio sam.

Šta se ti kliberiš kao magarac? Mungos se brecnuo na mene, a ja sam se presamitio izvinjavajući se.

U osam sati te večeri, g. Ashok mi je preko drugog

130 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

sluge poručio: Budi spreman za pola sata, Balrame. Pinky Madam i ja izlazimo u grad. I njih dvoje su zaista sišli: dva sata i četrdeset pet minuta kasnije.

Kunem se istog trenutka kada je Mungos otišao, suknja se još više skratila, a sise su još više izbačene.

Ta žena se sada otvoreno oblačila kao kurva. Dok je sjedjela pozadi, mogao sam vidjeti pola njenih grudi van odjeće i grizla me je savjest svaki put kada sam pogledao u retrovizor. Ali šta sam mogao? Kako sam mogao da izbjegnem da gledam u retrovizor? Gospodine premijeru, možda ste nekada, dok ste vozili kroz gust saobraćaj, zaustavili auto i spustili prozor; i onda ste osjetili vreli dah iz izduvne cijevi kamiona do vas.

Budite svjesni, g. premijeru, da ispred sopstvenog nosa imate jedan vreo dizel motor. Čovjek koji vozi Vaš automobil takođe ima kitu i to vjerovatno veću od Vaše. Sjetite se toga kad u auto uđe Vaša supruga, obučena u usku haljinu, dok joj milujete ruke ili ramena misleći da niko ne gleda.

Ja gledam.

Dok sam vozio auto, morao sam da izbjegavam da gledam u retrovizor, to jest plašio sam se da ću dobiti tako jaku erekciju da više neću moći da mijenjam brzine kako treba.

U mome selu, gospodine imamo jednostavno pravilo žena koja pokazuje koljena je prava pravcata kurva. I to pravilo se uvijek potvrdi kao što je bilo i u ovom slučaju.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 131

Krajem mjeseca popeo sam se u stan. On je tamo sjedio, sam, na kauču ispod uramljene slike dva čudovišta. Gospodine? Hm. Šta je bilo, Balrame? Prošlo je mjesec dana, gospodine. Pa?

Gospodine... moja plata.

Ah, da. Tri hiljade, je li tako? Brzim potezom je izvukao novčanik prepun novčanica i nekoliko novčanica lagano bacio na sto. Pokupio sam ih i poklonio se. Mora da je zapamtio nešto od onoga što mu je brat govorio, jer je rekao:

Šalješ nešto od toga kući, zar ne?

Sve, gospodine. Zadržim samo koliko da jedem i pijem ovdje ostatak ide kući.

Odlično, Balrame. Odlično. Porodica je važna.

U deset sati te večeri, otpješačio sam do pijace na uglu nedaleko od Bakingemske palate bloka B. Do posljednje prodavnice na pijaci; na panou iznad prodavnice je ogromnim crnim slovima na hindiju pisalo:

Prodavnica žestokih engleskih pića Prodajemo strana pića napravljena u indiji

Nisam nikada bio probao englesko piće što je podrazumijevalo bilo šta što su Englezi, koji supuno pili, ostavili za sobom: rum, viski, pivo, džin kvalitetna roba. Sve do tada sam pio samo seoska pića od kako sam došao u grad, umirao sam od želje da probam prava pića.

Tu je bila velika gužva najmanje pedeset ljudi se naguralo u prostor od tri metra pred prodavnicom, pri

132 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

čemu je svako od njih iz sve snage vikao i mahao šakom punom novca:

Kingfisher Strong od litra! Old Monk malu bocu! Thunderbolt! Thunderbolt!

Po cijeloj prodavnici su bile naslagane razne vrste boca, a dvojica tinejdžera stajala su za pultom i primala porudžbine od ljudi koji su vikali na njih.

Na bijelom, bočnom zidu prodavnice, crvenom bojom su bile ispisane stotine naziva imena različitih pića koja su se tu prodavala. Pomislio sam: Da prvo probam viski.

CJENOVNIK PRODAVNICE ŽESTOKIH ENGLESKIH PIĆA

Viski prve klase

	ČetvrtPola	Puna boca	
Blenders pride		115 230	400
100 Pipers	125	260 430	
Bagpiper	82	110 123	

To je sve bilo preskupo za mene. Ispod toga bio je još jedan dio:

Manje skup viski

	ČetvrtPola	Puna boca	
Scotland			
highland	74	110 125	
Mctiggles	80	119 130	
Queen victoria		84 110	128

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 133

Još uvijek previše! Već sam gubio nadu, kada sam ugledao:

Najmanje skup viski

	ČetvrtPola	Puna boca	
White stallion	42	56 76	

Thunderbolt 32 44 70

Imamo još jeftiniji viski. Pitati na pultu.

Progurao sam se kroz gužvu stigao sam do pulta, ka kome su se svi ti ljudi, sa ispruženim rukama kao kad u hramu pokušavaju da dodirnu svetu vatru, nagingjali i vikali:

Kingfisher!

Seagrams džin od pola!

Haywords! I prvo mene usluzi čekam ovdje sat vremena, bitango!

Izgledalo je da nikoga ne uslužuju ili da dječaci za pultom u toj galami ne čuju dobro porudžbine i stalno miješaju ko je šta poručio, što je dovodilo do nove galame i svađe! Ovdje sam udario laktom; tamo sam izbjegao pesnicu i stigao sam do samog pulta, udario pesnicom po njemu i proderao se:

Thunderbolt! Puna boca! Odmah me usluzi!

Potrajalo je nekih deset minuta tada sam, najzad, dobio svoju flašu. Ugurao sam je u pantalone jer je nigdje drugdje nisam mogao staviti, otišao iza stambenog bloka, sjeo na zemlju, pogledao gore u Mjesec i prinio flašu ustima.

Mogu sam sebi da kupim piće i to ništa manje nego englesko piće! Konačno sam čovjek, oče, mislio sam, gledajući Mjesec.

Za dvadesetak minuta sam iskapio bocu.

134 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Balrame. Dugo ti je trebalo da se popneš u stan. Oprostite, Madam.

Izgledaš bolesno, Balrame. Jesi li dobro? Jesam, Madam. Boli me glava. Nisam dobro spavao noćas.

Napravi sada čaj. Nadam se da kuhaš bolje nego što voziš.

Da, Madam.

Čujem da si ti Halwai, da su tvoji kuhari. Znaš li neki posebnu tradicionalnu vrstu čaja od đumbira? Da, Madam. Onda ga napravi. Da, Madam.

Nisam imao pojma šta tačno Pinky Madam želi, ali sam pristavio čajnik i počeo da pravim čaj. Tek što je voda provrila, kada se kuhinja ispunila parfemom. Došla je do vrata i gledala.

Meni se još vrtjelo od noćasnog pića. Cijelo jutro sam žvakao sjemenje anisa kako niko ne bi primijetio miris pića u mom dahu, ali ipak sam brinuo da ona ne osjeti, pa sam se okrenuo od nje dok sam prao komad đumbira pod česmom.

Sta to radiš?, pitala je.

Perem đumbir, Madam.

To radiš desnom rukom. Sta to radiš lijevom?

Madam?

Pogledao sam dolje.

Prestani da češeš prepone lijevom rukom! Izvinite, Madam. Prestat ću. Ali nije vrijedilo. Nije prestajala da viče: Kako si strokav! Pogledaj se, pogledaj zube, pogledaj odjeću!

Na zubima imaš crveni paan, a kapao ti je i po

Aravind Adiga bijeli tigar 135

košulji. Odvratno! Zašto žvačeš tu gadost! Oh, ti si beskoristan. Izađi počisti nered koji si napravio u kuhinji i izađi.

Poklonio sam joj se. Vratio sam komad đumbira u frižider isključio šporet i sišao dolje. Stao sam pred ogledalo i otvorio usta. Zubi su mi bili crveni, potamnjeli, truli od paana. Isprao sam usta, ali usne su mi još bile crvene.

Bila je u pravu. Paan koji sam godinama bio žvakao, kao i otac i Kishan i svako drugi koga sam poznavao tamnio je moje zube i uništavao desni. Jasno sam to vidio u zajedničkom ogledalu dolje.

Sljedeće večeri su g. Ashok i Pinky Madam sišli svađajući se, ušli u kola svađajući se i nastavili da se svađaju dok sam vozio siti hondu iz Bakingemske palate bloka B na glavnu ulicu.

Idemo u tužni centar, gospodine?, pitao sam čim su začutali.

Pinky Madam se istog trenutka kratko i visoko nasmijala.

To bih od nje i očekivao, ali ne od njega ipak, i on se pridružio.

Nije tužni centar, nego tržni, reče on. Kaži ponovo.

Ja sam neprestano izgovarao tužni, a oni su neprestano tražili da to ponovim i histerično se kikotali svaki put kada bih to učinio. Kada se to završilo, ponovo su se držali za ruke. Bar je nešto dobro proizašlo iz mog poniženja makar mi je zbog toga bilo drago.

Izašli su iz auta, zalupili vrata i ušli u tržni centar; čuvar je salutirao kad su prišli, zatim su se staklena vrata sama otvorila i progutala ih.

Ja nisam izašao iz automobila: to mi je pomagalo da se bolje usredsredim. Zatvorio sam oči.

136 bijeli tigar Aravind Adiga
Turružni. Ne, nije dobro. Trožni.

Ne, nije ni to.

Tružni. Tiražni Tražni.

Zeko! Izađi iz auta i dođi ovamo!

Mala grupa vozača je pored parkinga čučala poredana u krug. Jedan od njih je počeo da viče na mene i maše primjerkom časopisa:

Odmah, Zeko! To je naređenje od tvojih pretpostavljenih!

Vozač sa bolesnim usnama. Namjestio sam širok osmijeh na lice i prišao mu cereći se ponizno. Ostali vozači su se zacerekali.

Imaš li još nekih pitanja o gradskom životu, Zeko? pitao me je g. Roze Usne. Kanonade smijeha unaokolo.

Malo kasnije se uozbiljio.

Jesi li razmislio o onome što sam ti rekao, dušice? Treba li nešto tvom gospodaru? Ganja? Devojke? Dječaci? Loptice za golf američke loptice za golf visokog kvaliteta, bez carine?

Nemoj sada da mu nudiš sve to... reče drugi vozač. Taj je klečao i mahao naokolo lancem sa ključevima gazdinog auta, kao dijete sa igračkom.

Još je on svjež iz sela, još je čist. Pusti ga da ga iskvari gradski život, tada će sam doći kod tebe, molit će te. Zgrabio je časopis Nedjeljnik ubistva, razumije se

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 137

iz ruku vozača sa ružičastim usnama, otvorio ga i počeo glasno da čita. Naklapanje je prestalo. Svi vozači su prišli bliže.

Bila je to kišna noć. Vishal je ležao u krevetu, dah mu je smrdio na alkohol, bacao je poglede kroz prozor. Žena od prekoputa je došla kući i spremala se da skine svoje...

Roze Usne je rekao: Pogledajte tamo! I danas se dešava... Vozač sa časopisom iznerviran prekidom nastavio je da čita ali ostali su sada stajali i gledali u pravcu tržnog centra.

Odvijao se jedan od onih incidenata koji su bili vrlo česti kada su se tržni centri bili tek pojavili, a koji su opisivani u dnevnim novinama pod naslovom kao što je: Ima li mjesta za sirotinju u tržnim centrima nove Indije?

Staklena vrata su se otvorila, ali čovjek koji je htio da uđe nije to mogao. Čuvar na vratima ga je zaustavio. Pokazao je palicom na stopala tog čovjeka i odmahnuo glavom.

Čovjek je na nogama imao sandale. I mi vozači smo svi na nogama imali sandale. Ali oni koji su mogli ući u tržni centar imali su cipele na nogama.

Umjesto da ustukne i ode kao što bi devet od deset ljudi na njegovom mjestu uradilo čovjek u sandalama je eksplodirao.

Zar ja nisam ljudsko biće? vikao je.

Vikao je tako jako da je iz njegovih usta letjela pljuvačka kao iz fontane, a koljena su mu se tresla. Jedan od vozača je zviznuo. Čovjek koji je metlom čistio spoljni krug tržnog centra spustio je metlu počeo da gleda.

Na trenutak sam pomislio da će čovjek na vratima udariti čuvara, ali je odustao, okrenuo se i otišao.

138 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Taj tip ima muda, reče jedan od vozača. Da smo svi takvi, upravljali bismo ovom zemljom, a oni bi čistili nama cipele.

Poslije toga su se vozači vratili u krug. Nastavilo se čitanje priče.

Posmatrao sam mlataranje ključeva. Posmatrao sam dim sa cigareta. Posmatrao sam kako paan pada na zemlju i truli.

Najgori dio vozačkog posla je taj što imate da potrošite sate i sate dok čekate da vam se vrati poslodavac. To vrijeme možete potrošiti, kao što većina vozača radi, na ćaskanje, češanje prepona i pljuvanja paana. Ili možete da čitate časopise posvećene ubijanju i silovanju. Ili da usavršavate šofersku naviku to je, ustvari, vrsta joge koja podrazumijeva stavljanje prsta u nos i puštanje mozga na otavu na nekoliko sati trebalo bi da smisle ime za tu pozu: asana6 vozača koji se dosađuje. Ili možete u instrumenttablu sakriti flašu jeftinog viskija dosada je od mnogih poštenih vozača napravila pijanice.

U posljednjih stotinu godina, samo jedan vozač je to vrijeme iskoristio da razmišlja. Tog dana, dok sam g. Ashoka vozio nazad do stana, pogledao sam u retrovizor. G. Ashok je imao na sebi majicu sa kratkim rukavima. Uvijek je nosio majice sa kratkim rukavima, ali nikada ranije ih nisam pažljivo proučavao.

Ja ne bih odabrao takvu majicu. Najveći dio njene površine bio je prazan i bijel, a u centru je bila mala slika. Ja bih kupio nešto veoma šareno, sa puno riječi i slika.

Onda sam jedne noći, nakon što su g. Ashok i Pinky Madam otišli gore, odšetao do lokalne pijace. Pod jakim, oštrim svjetlom golih žutih sijalica, ljudi su čučali na 16 Asana sjedeći stav na sanskrtu, pretežno se vezuje za jogu prim, prev.

Aravind Adiga **BIJELI TIGAR** 139

ulici, prodavali korpe pune staklenih i metalnih narukvica, igračkaka, marama, penkala i privezaka za ključeve. Našao sam čovjeka koji prodaje majice. Tražio sam da mi pokaže sve što ima. Ne, ne, ne, govorio sam za svaku koji bi mi pokazao, sve dok na kraju nisam pronašao jednu bijelu, sa malom štampanom riječi na sredini. Napravio sam od nje smotuljak i ugurao je u prostor ispod mjenjača koji siti honda ima. Poslije toga sam se dao u potragu za prodavcem crnih cipela.

Te večeri sam takode nabavio i svoju prvu pastu za zube. Kupio sam je od čovjeka kod koga inače kupujem paan; on se usput bavio i prodajom pasti za zube, koje su poništavale uticaj paana. Prodao mi je pastu za koju je tvrdio da je najbolja koju ima: Shakti pasta sa izbjeljujućim efektom Naročito dvostruko dejstvo Čini da vaši zubi budu bijeli i jaki

Dok sam prao zube prstom, primijetio sam šta radi moja lijeva ruka: neprimjetno se privukla preponamakao kad gušter neprimjetno puzi po zidu i počela da češka.

Zašto mi niko nikada nije rekao da je žvakanje paana i češanje prepona nešto odbojno? Zašto mi otac ili Kishan ili Kusum to nikada nisu rekli? Pasta se u mojim ustima zgusnula u mliječnu pjenu. Ispljunuo sam je i poželio da sa njom mogu da ispljunem i svoju prošlost.

Uštinuo sam lijevu ruku tako jako da je ostao na koži crven trag. To je od sada bila kazna za češanja prepona. Isto će se desiti i mom jeziku ako opet budem žvakao paan.

Narednog jutra, kada sam vozioiHnkv Madam u kupovinu, napipao sam pamučni smotuljak stopalima obuvenim u cipele. Kada je izašla iz auta zalupivši vrata

140 **BIJELI tigar** Aravind Adiga

sačekao sam deset minuta. A onda sam se presvukao u kolima. Baš tu, na parkingu. Smotao sam odjeću, stavio je u ugao auta, a zatim iz ranije sakrivenog smotuljka izvukao majicu i obukao je.

Krenuo sam do ulaza u tržni centar. Ali kada sam tamo stigao, okrenuo sam se čim sam ugledao čuvaravratio sam se do siti honde. Ušao sam u auto i tri puta odalamio bauka. Uradi to, Balrame, reče bauk. Sa njim se složila i slika isplažene Kali. Uzeo sam salvetu istresao nos u nju i pokušao ponovo. Ovog puta sam otišao do zadnjeg dijela tržnog centra.

Bio sam siguran da će me čuvar ispred ulaza zaustaviti i reći: Ne, tebi je zabranjen ulaz, čak i sa crnim cipelama i majicom koja je pretežno bijela i sa samo jednom engleskom riječi.

Do posljednjeg trenutka sam bio siguran da će me prepoznati, pozvati nazad, ošamariti i poniziti.

Čak i kada sam već bio ušao u tržni centar, bio sam siguran da će neko reći: Hej! Onaj čovjek je šofer! Sta će on ovdje? I onda će me svi juriti po cijelom tržnom centru, kroz sve te prodavnice, i iznijeti me odatle. Na svakom spratu su bili čuvari u sivim uniformama izgledalo mi je da me svi posmatraju. To je bilo moje prvo iskustvo bježenja.

Bio sam svjestan parfema u vazduhu, zlatastog svjetla, svježeg, prečišćenog i klimatizovanog vazduha, ljudi u majicama i farmerkama koji su me čudno gledali. Vidio sam lift koji je išao gore dolje, izgledalo mi je da je napravljen od pozlaćenog stakla. Vidio sam prodavnice sa staklenim zidovima i ogromne slike lijepih evropskih muškaraca i žena na svim zidovima. A onda sam otišao na vrh zgrade.

Sa ivice ograde pogledao sam dolje. Sada su se poda mnoom pružala četiri sprata tržnog centra... to je bilo

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 141

kao da lebdim u nekoj letjelici! Da me sada vide drugi vozači!

Izaći je bilo podjednako nezgodno kao ući, ali mi čuvari ponovo nisu rekli ni riječ, pa sam otišao do auta, ušao u njega, presvukao se u uobičajenu odjeću, smotao i kod nogu ostavio bogatašku majicu.

Otrčao sam do mjesta gdje su ostali vozači sjedjeli. Niko od njih nije primijetio moj odlazak i povratak.

Bili su previše zauzeti nečim drugim. Jedan od vozača onaj što voli da stalno vrti ključeve držao je mobilni telefon. To je u krugu vozača postalo centar pažnje. Tjerao me je da i ja pogledam njegov telefon.

Je li ženu zoveš tim telefonom?

Ne možeš nikoga zvati ovim telefonom, budalo, to je jednosmjerni telefon!

Pa šta će ti telefon sa kog ne možeš da pozoveš porodicu?

To je da gazda može da me pozove i da mi uputstva gdje da dođem po njega... Moram da ga držim ovdje u džepu kuda god da krenem.

Uzeo mi je telefon, obrisao ga i stavio u džep. Njegov položaj među vozačima je do te večeri bio prilično nizak: njegov gospodar je imao samo suzuki zen, mali auto. A danas se ponašao kao pravi mali bog. Ostali vozači su redom pregledali telefon, dodavali ga jedan drugom i piljili u njega kao majmun kad pregleda nešto svjetlucavo što je našao. U vazduhu se osjećao slab miris amonijaka; jedan od vozača je pišao nedaleko od nas. Vitiligousni me je gledao sa strane.

Zeko, rekao je. Djeluješ kao neko ko ima nešto da saopšti.

Ništa, reko i odšetah nazad do auta.

142 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Saobraćajne gužve su se svakog dana pogoršavale. Svake večeri je djelovalo kao da ima sve više automobila na putevima. A sa gužvama se pogoršavala i narav Pinky Madam. Jedno veče, dok smo prosto milili prema Gurgaonu niz Ulicu Mahatme Gandhija, ona je potpuno izgubila kontrolu. Počela je da vrišti.

Zašto ne možemo da se vratimo, Ashoki? Pogledaj ovaj jebeni zastoj. Sada je već svaki dan ovako.

Molim te da ne počinješ ponovo. Molim te.

Zašto da ne. Obećao si mi, Ashoki, da ćemo se u Delhiju zadržati samo tri mjeseca, srediti papire i vratiti se. Ali počinjem da mislim da si ovdje došao samo da bi se pozabavio tim problemom oko poreza. Da li si me sve vrijeme lagao?

Pokazala je na automobile oko nas. Zaglavljani smo u ovom zastoju već četrdeset minuta. Mora da me zajebavaš.

Nije bila njegova krivica to što se događalo između njih to odgovorno tvrdim i na sudu ako treba. On je bio dobar muž, stalno je tražio načine da je usreći. Za njen rođendan, na primjer, mene je natjerao da se obučem kao maharadža, sa lažnim brkovima, tamnim naočarima za sunce i crvenim turbanom i da im tako poslužujem hranu. I to ne neku običnu, kućnu hranu rekao mi je da poslužim ono grozno jelo sa smrdljivim sirom, koje se kupuje u kartonskim kutijama i koje je tako skupo picu!

Ona se smijala, i smijala, i smijala kada me je vidjela u mom kostimu, a još sam joj se i duboko klanjao sa kutijom pice. Uslužio sam ih, a zatim sam, prema uputstvima g.

Ashoka, stao blizu portreta Zaze i Maze i skrušeno čekao.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 143

Pinky reče on. Slušaj sad ovo. Balrame, šta mi to sada jedemo?

Znao sam da je neka zamka, ali šta sam mogao? odgovorio sam. Njih dvoje su eksplodirali od smijeha.

Reci to ponovo, Balrame.

Ponovo sam rekao. Oni su se ponovo nasmijali.

Nije piDŽa. Kaže se piCa, reče ona. Kaži lijepo.

Oni su jeli tu odvratnost, dok sam ja tako stajao i čekao da završe.

Užasno je isjekao picu. Nema pojma oko hrane. Ne razumijem kako može on da potiče iz kaste kuhara. Pravi je idiot oko hrane.

Tek što si otpustila kuhara, reče g. Ashok. Molim te, nemoj i njega on je pošten momak.

Oprao sam sudove nakon što su završili. Sa kuhinjskog prozora sam vidio glavni put u Gurgaonu ispunjen svjetlošću iz trgovinskih kompleksa. Novi tržišni centar je upravo otvoren na kraju ulice i automobili su se slivali u njegove kapije.

Ne smiješ da rizikuješ, Balrame, rekao mi je trbuh. Uхватit će te ako to ponoviš. Čak bi i g. Ashok lično mogao da te spazi u tržišnom centru. A onda ćeš na krovu prepunog autobusa nazad u Laxmangarh.

Spustio sam roletnu da ne vidim blistave tržišne centre. Vratio sam se pranju tanjira, kašika, viljušaka, šolja. Zatim sam dlanom prebrisao sudoperu i ugasio svjetla.

Njih dvoje su otišli u spavaću sobu. Vrata su bila zatvorena, a iznutra se čulo vikanje:

Mora da me zajebavaš! Ti mora da...

Hoćeš da te udarim?

Da, što da ne? Možda si u tome bolji nego u krevetu!

Prikrao sam se vratima na vrhovirAa prstiju. Prislonio sam uho na drvo i kroz njega sam čuo kako se pojačava vikanje unutra pa prerasta u urlanje i onda oštar,

144 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

odzvanjajući zvuk muškarca koji je ošamario ženu.

Odlično! pomislio sam. Krajnje je vrijeme da preuzmeš inicijativu, ti

Jagnjekojejeplodbedarazemljoposjedničkih. Znao sam da će sada sve biti u redu

spustio sam se liftom i otišao u svoju sobu. Pola sata kasnije, baš kada sam tonuo u

san, jedan drugi sluga je sišao i vikao tražeći me. Zvonilo je električno zvono! Navukao sam pantalone, nekoliko puta oprao ruke u zajedničkom umivaoniku, odvezao auto do ulaza u zgradu. G. Ashok i Pinky Madam su čekali.

Vozi nas u grad.

Da, gospodine. Gdje u grad?

Želiš li nekud posebno, Pinky?

Ona nije progovarala.

Vozi nas u Connaught Place, Balrame.

Da, gospodine.

Muš i žena nisu se gledali dok sam ih vozio. Još sam na sebi imao kostim maharadže, mada sam bio skinuo turban i odložio ga u stranu. G. Ashok je nekoliko puta nervozno pogledao Pinky Madam.

U pravu si, Pinky, reče on promuklim glasom. U pravu si. Ovdje ima puno problema.

Žao mi je. Nisam htio to da ti osporavam. Ali rekao sam ti, u Indiji samo jedna stvar ne valja imamo taj sjebani sistem koji se zove parlamentarna demokratija. Sve ostalo je ovdje kako treba. Bili bismo kao Kina...

Ashok. Boli me glava. Molim te.

Izvini. Lijepo ćemo se provesti noćas i proći će teobećavam.

Kada smo stigli do Connaught Placea, tražio je da zaustavim ispred znaka Indija danas.

Čekaj nas ovdje, Balrame. Vratit ćemo se za dvadeset minuta.

Prošlo je bilo sat vremena, a ja sam još sjedio u autu

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 145

posmatrajući svjetla Connaught Placea. Pokušavao sam da zamislim kuda su to g. Ashok i Pinky Madam otišlišta rade tamo kakvo pivo piju...

Boksovao sam čupavog crnog bauka desetak puta. Pogledao sam boginju Kali na instrument tabli, sa njenim dugačkim isplaženim crvenim jezikom i sam se isplazio. Zijeovno sam.

Već je odavno prošla ponoć i bilo je vrlo hladno.

Oštar miris u vazduhu. Ostali vozači su sebi založili vatru. Otvorio sam vrata auta i našao ih kako, naravno, kao majmuni čuče oko vatre koju su održavali ubacujući u nju komadiće celofana.

Bogataši u Delhiju, kako bi preživjeli zimu koristili su električne grijalice ili plinske peći ili su čak ložili cjepanice u kaminu. Kada beskućnici ili sluge kao što su noćni čuvari i vozači, koji su primorani da zimi napolju provode vrijeme, žele da se ugriju, tada oni lože ono što mogu naći na zemlji, a to je mahom lišće i grančice. Začudo, jedno od najboljih goriva je, međutim, celofan, koji se koristi za uvijanje voća i povrća i poslovnih priručnika: čim ga stavite u vatru, on se promijeni i istopi u providno gorivo jednom prilikom sam na radiju čuo da je celofan ustvari vrsta benzina, ko bi to pomislio! Jedini je problem što, dok gori, oslobađa otrovan dim od kog poslije nekog vremena počne da boli stomak. Pa ipak, bolje ugrijan i bolestan, nego hladan i mrtav, zar ne!

Te večeri je tamo bio i čovjek sa ružičastim usnama. Mahnuo mi je.

Zeko, nemoj tamo sam da sjediš kao neki pustinjač! Pridruži nam se. Ovdje je toplo.

Toplina vatre je bila tako primamljiva uprkos groznom mirisu zapaljene plastike. 4

Ali ne. Zagolicala bi me usta da im pridem i tražio bih od njih malo paana. I dok trepneš, moja lijeva ruka

146 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

bi kao gušter otpuzala preko butine i počela da gricka moje prepone.

Vidi ga! Danas se čak i obukao kao maharadža!

Znamo mi da ti misliš da si drugačiji, Balrame više se ne družiš sa nama!

Dodi ovamo, maharadža! Podijeli sa nama ovu našu skromnu vatru za sluge!

Daleko od iskušenja i vatre, šetao sam ulicama Connaught Placea dok nisam čuo brektanje mašina i osjetio miris blata u vazduhu.

U Delhiju se na sve strane gradi. Postavljaju se staklene fasade na tržne ili poslovne objekte; redovi džinovskih betonskih nosača u obliku slova T, nalik na kolone nakovanja, tamo gdje će biti postavljeni novi mostovi ili nadvožnjaci; ogromni krateri koje prave da bi sagradili nove dvorce za bogate. Čak i ovdje, u srcu Connaught Placea, čak i usred noći, građevinski radovi su se nastavljali.

Reflektori su obasjavali jamu u kojoj su ljudi kopali. Čuo sam za to: pravili su željeznicu ispod Delhija. Jama koju su zbog toga iskopali bila je divovska: ličila je na rudnike uglja koje sam vidio kad sam bio u Dhanbadu. Osim mene je još jedan čovjek posmatrao jamu elegantno obučen čovjek, u košulji sa kravatom i pantalonama sa lijepim naborima. Obično mi se takav čovjek nikada ne bi obratio, ali možda ga je moja tunika maharadže zbunila. Zakoračio je ka meni, odmahnuo glavom i rekao:

Ovaj grad će za pet godina biti kao Dubai, zar ne?

Pet? rekoh prezirno. Za dvije godine!

A onda smo posmatrali zajedno. Pogledao sam njegovo lice na njemu je bilo zadivljenosti. Ali kada sam pogledao u jamu, nisam osjetio zadivljenost ne, osjetio sam baš suprotno od zadivljenosti: neku vrstu straha da

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 147

se po cijelom Delhiju pravi uzrok sveg ovog kopanja i prašine i blata i cementa zapravo grade zatvori: i da će, kada se izgradnja završi, ljude kao što sam ja primorati da sjede u tim zatvorima i zalupit će zatvorske kapije za njima. Počeo sam da drhtim.

Okrenuo sam leđa jami, odšetao do auta i ušao na vozačko sjedište. Tu sam bio bezbjedan niko me neće strpati ni u kakav zatvor dok tu sjedim. Želio sam da bar mogu da pustim neku muziku da ubijem vrijeme, ali je to, naravno, gazda Mukesh bio zabranio.

Sada je napolju već bilo ledeno. Zatvorio sam oči i pokušao da se prisjetim šta sam večerao.

Pileći kari.

Fin, topao kari, sa sočnim komadima mesa. Barice crvenog ulja u saftu. Lijepo.

Prdnuo sam, opustio se i skliznuo dublje u sjedište i u san.

A onda sam se ponovo probudio tup! kao da sam glavom bio udario u nešto.

Zašto g. Ashok ne jede meso? Zašto kaže da je to loše?

U tome je problem sa provođenjem previše vremena u ovim stranim automobilima, njuškajući strana sjedišta i proučavajući strana slova na brzinomjeru.

Umukni, udario sam mjenjač, šutnuo papučicu gasa, pljunuo na instrumenttablu.

Umukni. Ja mnogo volim piletinu! Ne radi mi to!

Ali glas u mojoj glavi nije htio da posluša

Ali da li je jedenje piletine jedna od onih loših stvari koje su te kod kuće tjerali da radiš kao češanje prepona ili žvakanje i pljuvanje paanaV

Sklupčao sam se na stranu, zapušiošti prstima i zaspao.

Probudili su me lupanjem u prozor. Užurbano sam izašao i otvorio im vrata. Oboje su bili glasni i srećni i

148 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

smrdjeli su na alkohol i izgubili su svaki osjećaj pristojnosti.

Kažem Vam, ponijeli su se kao životinje dok sam ih vozio iz Connaught Placea. On je nju mazio po butinama, a ona je kolotala očima kao kurva u nekom filmu. Gledao sam ih jednu sekundu predugo. Ugledao me je u retrovizoru.

Osjetio sam se kao dijete koje je gledalo roditelje kroz odškrinuta vrata, gospodine skrenuo sam oči sa osjećanjem grize savjesti. Počeo sam da se preznojavamnapola sam očekivao da me dohvati za kragnu, baci me na zemlju i izgazi čizmama, kao što je njegov otac to radio sa ribarima u Laxmangarhu.

Ali ovaj čovjek, kao što sam Vam rekao, bio je drugačiji bio je sposoban da postane bolji čovjek od svog oca. Kao da sam mu očima dotakao savjest; odgurnuo je Pinky Madam i rekao:

Vozač gleda.

Ona je odmah postala mrzovoljna, okrenula glavu u stranu i ćutala.

Poslije nekog vremena, ona reče: Hoću ja da vozim sada. Smrdeći na pivo, prišla mi je do uha i zašiškala:

Daj mi volan.

Ne, Pinky, nemoj, nije u redu, vozač mora da bude vozač, mi smo oboje pijani...

Mora da me zajebavaš! Ne smijem ni tvoja kola da vozim? Jesam li ja tvoja žena ili kurva?

Uh, mrzim ovo. Snuždio se na svom sjedištu. Mrzim ovo. Balrame, zapamti nemoj nikad da se ženiš, sve su žene lude!

Da li on to staje na semaforu? Balrame, zašto staješ? Vozi dalje!

Mora da stane na semaforu, Pinky. Pusti ga da zaustavi. Balrame, poštuju saobraćajne propise. Naređujem ti.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 149

Ja ti naređujem da voziš, seljo jedan! Vozi!

Sada već potpuno zbunjen, napravio sam kompromis odvezao sam auto tri metra iza bijele crte, a onda zaustavio. To ih je izgleda, oboje zadovoljilo.

Jesi li vidjela šta je uradio?, reče g. Ashok. To je bilo prilično pametno. Ovaj naš vozač je prilično pametan, za budalu.

Sat pored crvenog svjetla pokazivao je da do promjene crvenog svjetla u zeleno ima još trideset sekundi. Gledao sam sat, nestrpljivo čekajući da se svjetlo promijeni, kada sam se trgao džinovski Buddha se pojavio sa moje desne strane. Dijeteprosjak je prišlo siti hondi držeći prelijepu gipsanu statu u Buddhe, koju je on ili ona, sa tim dječijim prosjacima se nikad ne zna prinosiso prozorima siti honde. Svake noći u Delhiju prosjaci nešto prodaju na ulicama, knjige ili statue ili jagode u kutijama ali iz nekog razloga, možda zato što sam bio tako isprepadan, posmatrao sam tog Buddhu duže nego što je trebalo.

To je bio samo blagi okret glave, nešto što je trajalo samo pola sekunde, ali ona je to primijetila.

Balramu se sviđa statua, reče ona.

G. Ashok se zakikota. Naravno, on je ljubitelj umjetnosti.

Ona je spustila prozor. Dijete je uguralo Buddhu u auto.

Vozaču, da li želiš da kupiš tu statuu? Ne, Madam. Izvinite. Govorila je, rugajući se: Balram Hahvai, poslastičar, vozač, ljubitelj vajarstva. Izvinite, madam.

Što sam se ja više izvinjavao, tou se njih dvoje više smijali. Najzad je, prekidajući moju agoniju, sat došao do nule, svjetlo se promijenilo u zeleno i ja sam od prokletog 150 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Buddhe odvezao auto što sam brže mogao ali bilo je prekasno.

Ona se nagnula ka meni i stisnula mi rame: Balrame, zaustavi auto. Pogledao sam g. Ashoka nije ništa rekao.

Zaustavio sam auto, a ona je rekla: Balrame, izađi iz kola. Puštamo te da noć provedeš sa svojim Buddhom. Maharadža i Buddha, zajedno cijele noći.

Prešla je na vozačko sjedište, upalila motor i odvezla se, dok se g. Ashok, mrtav pijan, kikotao i mahao mi. Da nije bio pijan, nikada joj ne bi dozvolio da tako postupa sa mnom siguran sam u to. Ljudi su ga stalno iskorištavali. Da smo u tim kolima bili samo on i ja, ništa loše se nikada ne bi dogodilo nijednom od nas dvojice.

Na sredini ulice je bilo zeleno ostrvo koje je ulicu dijelilo na dvije trake, a na tom ostrvu je bilo posađeno drveće. Sjeo sam ispod jednog drveta.

Ulica je bila pusta zatim su prošla dva auta, jedan za drugim i njihovi farovi su stvorili neprekinuto talasanje na Ušću, nalik na ono koje se može vidjeti na granama drveća koje raste u neposrednoj blizini jezera i odbija svjetlucanje vode. Koliko li se takvih prelijepih stvari može vidjeti u Delhiju. Ako ste slobodni da lutate gdje želite i radite šta želite, a ne da budete nečiji sluga.

Koja je svrha zamišljanja takvih stvari?

Jedan automobil je išao pravo na mene, ablendujući farovima i svirajući. Siti honda je napravila polukružno skretanje i to nedozvoljeno polukružno skretanje dalje niz put i sada je jurišala pravo na mene kao da hoće da me pokosi. Za volanom sam vidio Pinky Madam kako se široko osmjehuje i zavija, dok je pored nje bio nasmijani g. Ashok. Da li sam na njegovom čelu vidio trag brige za moju sudbinu da li sam vidio kako pruža ruku i smiruje volan tako da me kola ne udare?

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 151

Sviđa mi se da tako mislim.

Auto je stao na petnaest centimetara od mene, uz škripu guma. Trgao sam se: kako pate moje jadne gume zbog ovog kretena.

Pinky Madam je otvorila vrata i provukla glavu napolje, cereći se.

Mislio si da sam te stvarno ostavila, gospodine maharadža?

Ne, madam.

Nisi valjda ljut?

Nimalo. Zatim sam dodao, da bi bilo uvjerljivije: Poslodavci su kao otac i majka. Kako se neko može ljutiti na njih?

Ušao sam na zadnje sjedište. Još jednom su nasred avenije napravili polukružno skretanje, a onda pojurili najvećom brzinom, proljećući kroz nekoliko crvenih semafora. Njih dvoje su cičali i međusobno se štipali i kikotali se, a ja sam, bespomoćan, jednostavno sjedio i ćutao, kada je mala crna stvar iskočila pred nas, a mi smo je udarili, oborili i prešli točkovima preko nje.

Po načinu na koji su je točkovi sasvim smrskali i po odsustvu bilo kakvog zvuka kada je zaustavila auto, bez cviljenja ili lajanja, pretpostavio sam u kakvom je stanju ta stvar na koju smo bili naletjeli.

Ona je bila previše pijana da odmah pritisne kočnicu dok je ona to uradila, mi smo već bili otišli dvjesto ili trista metara dalje, pa tek onda stali. Nasred ulice. Zadržala je ruke na volanu; usta su joj bila otvorena.

Pas? upitao me je g. Ashok. To je bio pas, zar ne?

Klimnuo sam. Ulična svjetla su bila previše blijeda, a predmet velika crna hrpa bila je predaleko da bi se jasno vidjelo. Na vidiku nije bilo rugih kola nijedno ljudsko biće na vidiku.

Pas zasigurno, gospodine. Zasigurno, šta bi drugo

152 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

bilo. Hajdemo, madam. Idemo brzo kući.

Njene ruke sada su bile malo iznad volana. Kao u usporenom snimku, njene ruke su se podigle sa volana i prekrile uši.

Počela je da vrišti.

Nije bio pas! Nije bio...

Bez riječi, g. Ashok i ja smo radili kao tim. On ju je zgrabio, stavio ruku na njena usta i odvuкао sa vozačkog sjedišta; ja sam izjurio sa zadnjeg sjedišta. Zatim smo zalupili vrata; okrenuo sam ključ u kontaktbravi i odvezao auto punom brzinom sve do Gurgaona.

Na pola puta do kuće se smirila, ali kako smo se primicali zgradi, tako je ona ponovo počela da biva uznemirena. Rekla je: Moramo da se vratimo.

Ne budi luda, Pinky. Balram će nas za nekoliko minuta dovesti do zgrade. Sad je već prošlo.

Udarili smo u nešto, Ashoki. Govorila je najmekšim mogućim glasom. Moramo onu stvar da odvezemo u bolnicu..

Ne.

Ponovo je zinula spremala se da za trenutak ponovo zavrišti. Prije nego što je to uspjela da uradi, g. Ashok joj je prekrpio usta dlanom dohvatio je kutiju sa papirnim maramicama i ugurao joj u usta maramice, jednu po jednu; i dok je ona pokušavala da ih ispljune, on joj je sa vrata strgao maramu, njom joj čvrsto vezao usta, zabio joj glavu sebi u krilo i tu je držao.

Kada smo stigli do naše zgrade, ja sam otvorio vrata, a on ju je izvukao iz auta usta su joj još uvijek bila vezana.

Nije morao da mi kaže šta sljedeće da radim. Uzeo sam kofu i oprao auto. Detaljno sam ga prebrisao, uklonio svaki trag krvi ili hrskavice bilo je prilično krvi oko točkova.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 153

On je poslije pola sata sišao. Ja sam po četvrti put prao gume. Pa?

Pokazao sam mu nešto zeleno što se zajedno sa mesom i krvlju zalijepilo za gumu.

Nešto zeleno, od pamuka. Čudno da pas tako nešto nosi na sebi.

Bilo je tako malo, prošaputao je. Kako je moguće da nije bio... Onda se uhvatio rukama za glavu i zastenjao. Dijete.

Gospodine, ovo zeleno platno je jeftino, rekoх, opipavajući materijal pod prstima.

Obično male djevojčice u to oblače...

Šta misliš, da li je ona... Nije mogao da izusti.

Nije bilo nikakvog zvuka, gospodine. Baš nikakvog. A poslije toga se tijelo uopšte nije pomjerilo.

Bože, Balrame, šta ćemo sada da radimo, šta ćemo... Udario se rukom po butini. I zašto uopšte djeca landraju u jedan sat noću po Delhiju, zašto niko ne vodi računa o njima?

Kada je to rekao, oči su mu zasjale.

Oh, bila je beskućnik! Osmjehnuo se, kao da je odahnuo. Ona je bila jedna od onih ljudi iz Tame.

Koji žive ispod mostova i nadvožnjaka, gospodine. I ja tako mislim.

U tom slučaju, da li će ona nekom nedostajati...?

Ne vjerujem, gospodine. Znae već kakvi su ti ljudi iz Tame: imaju po osmoro, devetoro, desetoro djece ponekad ni oni sami ne znaju kako im se djeca zovu. Njeni roditelji ako su uopšte u Delhiju i ako uopšte znaju gdje je ona neće otići u policiju.

Zajedno smo se osmjehнули. Stavio je svoju ruku na moje rame i stegnuo, onako kako j ranije te noći stezao rame Pinky Madam.

U pravu si, Balrame. Samo treba... istrajati, zar ne.

154 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Tako je. Ali dok se ne slegne prašina... Stavio je prst na usne.

Naravno, gospodine. A sad se naspavajte ovo je bila teška noć za vas i Pinky Madam. Skinuo sam tuniku maharadže i otišao na spavanje. Bio sam užasno umoran ali na usnama sam imao veliki, zadovoljan osmijeh nekoga ko zna da je čak i u najtežim trenucima ispunio svoju dužnost prema gospodararu.

Sljedećeg jutra sam kao i obično obrisao sjedišta, obrisao naljepnice sa likom boginje, obrisao bauka, a onda zapalio mirišljavi štapić i stavio ga u auto kako bi sjedišta mirisala prijatno i sveto. Još jednom sam oprao točkove, za slučaj da mi je noćas promakla neka kapljica krvi.

Zatim sam se vratio u svoju sobu i čekao. Uveče je jedan od vozača donio poruku da me traže u predvorju bez automobila. Gore me je čekao Mungos. Ne znam kako je tako brzo stigao u Delhi sigurno je iznajmio auto i cijelu noć vozio da bi stigao ovdje.

Poklonio mi je široki osmijeh i potapšao me po ramenu. Liftom smo otišli do stana. Sjeo je na sto i rekao:

Sjedi, sjedi, smjesti se negdje udobno, Balrame. Ti si član porodice.

Trebalo je da znam, trebalo je da pogodim, kada sam to čuo, da se sprema nevolja.

Umjesto toga, srce mi se ispunilo ponosom.

Čučnuo sam na podu, srećan kao kuće, i čekao da to ponovi. On je pušio cigaretu.

Nikad ga ranije nisam vidio da to radi. Pogledao me je suženih očiju.

Vidi, važno je da ostaneš ovdje u Bakingemskoj palati B bloka i nigdje ne ideš nekoliko dana, čak ni u A blok. I da nikome ne spominješ ni riječ o onome što se dogodilo.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 155

Da, gospodine.

Gledao me je neko vrijeme dok je pušio. Onda je ponovo rekao:

Ti si, Balrame, član porodice. Da, gospodine.

A sada siđi u prostorije za poslugu i tamo čekaj. Da, gospodine.

Prošao je sat, a onda su me ponovo pozvali gore.

Ovog puta je za trpezarijskim stolom pored Mungosa sjedio neki čovjek u crnom mantilu. Čitao je neki papir nečujno pomjerajući usne, koje su bile crvene odpaana. G. Ashok je u svojoj sobi telefonirao; vrata su bila zatvorena. Isto tako i vrata sobe u kojoj je bila Pinky Madam.

Sjedi, Balrame. Smjesti se udobno.

Da, gospodine.

Čučnuo sam i ponovo se neudobno smjestio. Da li želiš malo paana?, upitao me je Mungos. Ne, gospodine.

Nasmiješio se. Ne stidi se, Balrame. Ti žvačeš paan, zar ne? Okrenuo se čovjeku u crnom mantilu. Daj mu, molim te, malo da žvače.

Čovjek u crnom mantilu je zavukao ruku u džep i izvadio komadić zelenog paana.

Ispužio sam ruku. Ispustio ga je meni na dlan, ne dodirujući me.

Hajde da ispitamo ovu situaciju, reče čovjek u crnom odijelu. Dok je govorio, umalo da iz usta prospe crveni sok.

U redu.

Za sudiju smo se pobrinuli. Ako tvoj čovjek odradi ovo kako treba, nemamo zašta da brinemo.

Moj čovjek će obaviti šta treba, oko toga nema brige. On je dio porodice. Dobar je on momak.

Dobro, dobro.

Čovjek u crnom me je pogledao i pružio list papira.

156 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Momak, znaš li da čitaš? Da, gospodine. Onda pročitaj ovo.

Izjava

ja, balram halwai, sin vikrama halwvaija, iz sela laxmangarh u okrugu gaya, pod punom moralnom i materijalnom odgovornošću izjavljujem sljedeće:

Ja sam vozio automobil koji je u noći 23. Januara tekuće godine naletio na nepoznato lice, ili lica, ili lica i predmete. zatim sam u panici propustio da pružim pomoć

povrijeđenom licu ili licima tako što bih ih odvezao do urgentnog odjeljenja najbliže bolnice. u vrijeme nesreće u kolima nije bilo nikoga osim mene. u vozilu sam bio samo ja, i samo ja mogu snositi odgovornost za pomenuti događaj. ovu izjavu dajem zdravog razuma i slobodne volje, bez pritiska ili instrukcija od bilo koga.

Potpis ili otisak prsta:

b alr am halwai

Izjava data u prisustvu sljedećih svjedoka: kusum halwai

chamandas varma, advokat pri ustavnom sudu u delhiju

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 157

Smiješeći mi se s ljubavlju, Mungos reče: Već smo obavijestili tvoju porodicu o ovome. Tvoja baka, kako se ono zove..?

u

Nisam dobro čuo. ...m

Da, tako je. Kusum. Odvezao sam se do Laxmangarha put do tamo je baš loš, zar ne? i sve joj lično objasnio. Ona je sjajna žena.

Osmjehnuo se. Protrljao je nadlaktice i široko se iskezio, kako bih znao da govori istinu.

Ona kaže da je strašno ponosna na tebe što ovo radiš. I da je to upravo ono što mora da se uradi. I pristala je da bude svjedok. Zato potpiši, Balrame.

Ako je nepismen, može da ostavi otisak palca, reče čovjek u crnom mantilu. Ovako. U vazduhu je napravio otisak.

Pismen je on. Njegova baba mi je rekla da je on prvi u porodici koji zna da čita i piše. Rekla je da si uvijek bio pametan dječak, Balrame.

Gledao sam taj papir, pretvarajući se da ga ponovo čitam i on je počeo da mi se tresu u rukama.

Ovo što Vam ovdje opisujem, gospodine, svaki dan se dešava vozačima u Delhiju. Ne vjerujete mi, g. Jiabao, mislite da sve ovo izmišljam?

Kada dođete u Delhi, ispričajte ovu moju priču nekom dobrom, poštovanom čovjeku iz srednjeg staleža. Recite mu da ste ovu nevjerovatnu, nemoguću, egzotičnu priču čuli od nekog vozača kome je smjestio njegov gospodar. A onda posmatrajte kako lice vašeg dobrog i poštovanog prijatelja iz srednjeg staleža postaje blijedo kao kreč.

Gledajte kako guta knedle, kako se okreće ka izlogu, kako odmah mijenja temu.

Zatvori u Delhiju puni su vozača koji su iza rešetaka

158 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

jer su preuzeli krivicu umjesto svojih gospodara. Napustili smo sela, ali gospodari nas još uvijek posjeduju i tijelo, i dušu, i dupe.

Zar ne protestuju porodice vozača? Daleko od toga. Čak se hvale time. Njihov momčić, Balram, preuzeo je na sebe krivicu, otišao u zatvor Tihar umjesto svog gazde. Bio je odan kao pas. Savršeni sluga.

A sudije? Zar ne bi prozreli ova očigledno iznuđena priznanja? Međutim, i oni su dio predstave. Uzmite nešto para i zanemare upadljiva neslaganja u slučaju. I život ide dalje.

Za sve osim za vozača.

To je sve za večeras, g. premijeru. Još nije tri sata ujutru, gospodine, ali moram ovdje da završim. I samo razmišljanje o tome toliko me je razljutilo da mi dođe da odmah izađem i prikoljem nekog bogataša.

Sutra ću vam pričati kako se rađa preduzetništvo.

ro

!3 O

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 161

E, sad, g. Jiabao, kada dođete ovdje, svi će vam pričati kako smo mi Indijci izumjeli sve, od decimalnog sistema, preko tvrdo kuhanih jaja, do svemirskih brodova, ali su nam, eto, Britanci sve to ukrali.

Gluposti. Najvažnija stvar koja je nastala u Indiji tokom njene deset hiljada godina duge historije jeste Kokošarnik.

Idite u stari dio Delhija, g. Jiabao, posjetite muslimanske pijace gdje se prodaje živina! Tamo pogledajte piliće, stotine pijetlova i kokošaka sa odsječenim krijestama da bi se uštedio prostor, ugurane u žičane kaveze; nabijeni kao sardine, gospodine, kokodaču, kljucaju se, seru od straha, guraju se za malo prostora; a cio kavez oko sebe širi strašan smrad smrad prestravljenog mesa.

I znajte: isto to se radi i ljudima u ovoj zemlji.

Posmatrajte puteve uveče u New Delhiju; prije ili kasnije vidjet ćete čovjeka koji niz ulicu vozi rikšu, a u rikši ogroman krevet ili sto. Ovaj čovjek svakodnevno prevozi namještaj ljudima on je dostavljač. Krevet košta pet hiljada rupija, možda šest. Ako tome dodate stolice i stočić, to će koštati deset ili petnaest hiljada. To će vam dostaviti čovjek u svojoj rikši, taj krevet, sto i stolice; siromašni čovjek koji će tog mjeseca zaraditi možda petsto rupija. On istovari sav taj namještaj, vi mu date novac
Aravind Adiga BIJELI TIGAR 161

E, sad, g. Jiabao, kada dođete ovdje, svi će vam pričati kako smo mi Indijci izumjeli sve, od decimalnog sistema, preko tvrdo kuhanih jaja, do svemirskih brodova, ali su nam, eto, Britanci sve to ukrali.

Gluposti. Najvažnija stvar koja je nastala u Indiji tokom njene deset hiljada godina duge historije jeste Kokošarnik.

Idite u stari dio Delhija, g. Jiabao, posjetite muslimanske pijace gdje se prodaje živina! Tamo pogledajte piliće, stotine pijetlova i kokošaka sa odsječenim krijestama da bi se uštedio prostor, ugurane u žičane kaveze; nabijeni kao sardine, gospodine, kokodaču, kljucaju se, seru od straha, guraju se za malo prostora; a cio kavez oko sebe širi strašan smrad smrad prestravljenog mesa.

I znajte: isto to se radi i ljudima u ovoj zemlji.

Posmatrajte puteve uveče u New Delhiju; prije ili kasnije vidjet ćete čovjeka koji niz ulicu vozi rikšu, a u rikši ogroman krevet ili sto. Ovaj čovjek svakodnevno prevozi namještaj ljudima on je dostavljač. Krevet košta pet hiljada rupija, možda šest. Ako tome dodate stolice i stočić, to će koštati deset ili petnaest hiljada. To će vam dostaviti čovjek u svojoj rikši, taj krevet, sto i stolice; siromašni čovjek koji će tog mjeseca zaraditi možda petsto rupija. On istovari sav taj namještaj, vi mu date novac
162 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

debeo svežanj novčanica veličine cigle. On ga stavi u džep ili u košulju ili u gaće, vrati se rikšom nazad do svog šefa i preda mu novac a da nije takao ni jednu jedinu rupiju! Njegova godišnja zarada, dvogodišnja, ima je u rukama, ali on nikada ne uzme ni jednu rupiju.

Svuda oko Vas na ulicama Delhija šoferi voze prazne automobile, a na zadnjem sjedištu se nalazi crna tašna. U toj tašni nalazi se milion, dva miliona rupija; više novca nego što će taj vozač vidjeti u čitavom svom životu. Da uzme novac, mogao bi otići u Ameriku, Australiju, bilo gdje i početi novi život. Mogao bi da odsjeda u hotelima sa pet zvjezdica, o kojima je maštao cijelog života, ali koje je viđao samo spolja. Može da odvede porodicu u Gou ili u Englesku. Pa ipak, on tu crnu tašnu nosi tamo gdje mu njegov gospodar kaže. Stavlja je tamo gdje treba i nikad ne uzme ni rupiju. Zašto? Zato što su Indijci najpošteniji narod na svijetu, kao što će vas obavijestiti brošura koju ćete dobiti od našeg premijera?

Ne. To je zato što je 99,9 Indijaca zarobljeno u kavezu, poput onih jadnika bez krijesta na živinskoj pijaci u starom Delhiju.

Ne iskušavajte svog vozača novčićem od jedne ili dvije rupije kokošiji kavez se ne održava mikroskopskim sumama novca. Nije tako zamišljen. Vozač će od Vas ukrasti jedan novčić, možda dva.

Ali, ostavite ispred sluge milion dolara i on neće uzeti ni cent. Pokušajte: ostavite u mumbajskom taksiju crnu torbu sa milion dolara. Vozač taksija će prije kraja dana pozvati policiju i vratiti novac. Garantujem Vam. Međutim, sasvim je druga priča, gospodine, da li će Vam policija proslijediti vraćeni novac! Gospodari u ovoj zemlji, g. Jiabao, svojim slugama povjeravaju i dijamante! Zaista. Vozom koji putuje iz Surata, gdje se nalazi najveći

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 163

svjetski pogon za brušenje i poliranje dijamanta, svake večeri sluge gospodara koji se bave trgovinom dijamanta nose tašne pune dijamanta, koje treba da daju nekome u Mumbaiju. Zašto sluga ne uzme to koferče puno dijamanta? Nije on poštenjačina, ljudsko je biće, kao Vi i ja. Ali on je u kokošarniku.

Kokošarnik, g. Jijabao. Da li i u Kini imate tako nešto? Sumnjam, gospodine. Ili ne biste imali potrebu da Komunistička partija strijelja ljude i da tajna policija noću upada u kuće i odvodi ljude u zatvor, kao što sam čuo da se tamo radi. Ovdje u Indiji nemamo Komunističku partiju. Nemamo diktaturu. Nemamo tajnu policiju. Ali zato imamo Kokošarnik.

I to kakav Kokošarnik! Pomoću njega šačica ljudi, manje od 0,1 stanovništva ove zemlje, izdresirala je preostalih 99,9 podjednako snažnih, nadarenih, pametnih kao onih 0,1 da žive u stanju neraskidivog ropstva; ropstva tako jakog da im u same ruke možete staviti instrument njihove emancipacije, a oni će vas njime gađati i psovati vas jer pokušavate da ih oslobodite. Oni ljube svoje lance, igraju u njima. Čitava indijska ekonomija zasniva se na pouzdanosti i predvidljivosti indijskih slugu.

Grad Mumbai predstavlja vrhunac Kokošarnika, gospodine. On melje milione zarad uživanja nekoliko hiljada. Oni žive u neboderima sa pogledom na more. Mi ostali, gospodine, živimo i spavamo u sirotinjskim četvrtima, gdje ljudska bića žive kao žive sa psima.

Opa, oni u sirotinjskim četvrtima imaju televizore! Opa, oni imaju para!

Imaju televizore i tifus! Imaju pura i malariju!

A ipak se sirotinja nikad ne pobuni. Odlaze na posao,

164 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

čiste kuće bogatih gdje svuda unaokolo leže vreće pune rupija, a nikad ne uzmu ni cent. Nikada prije u ljudskoj historiji, g. Jiabao, nije tako malo ljudi dugovalo tako veliku zahvalnost tolikom mnoštvu.

Sada već Vi, kao čovjek koji umije da razmišlja, postavljate dva pitanja.

Kako Kokošarnik funkcioniše? Šta to zarobi ljude u njemu tako da oni ostaju unutra?

I drugo: može li se pobjeći iz njega? Šta bi bilo kada bi, na primjer, vozač uzeo novac svog poslodavca i dao se u bjekstvo? Kako bi izgledao njegov život?

Odgovorit ću Vam na oba pitanja, gospodine.

Odgovor na prvo pitanje je taj da ponos i dika naše nacije, riznica naše ljubavi i razlog naših žrtvovanja, a uz to nesumnjivo i tema koja je zauzela znatan dio brošure koju će Vam naš premijer dati, indijska porodica, jeste razlog zbog kog smo zarobljeni u Kokošarniku.

Odgovor na drugo pitanje je da iz Kokošarnika može pobjeći samo onaj čovjek koji je spreman na to da njegova porodica bude uništena progonjena, prebijena i živa spaljena od Gospodara. To ne bi moglo normalno ljudsko biće, već izrod, otpadnik od Prirode.

Za tako nešto bi, ustvari, bio potreban Bijeli Tigar. Vi, gospodine, slušate priču jednog društvenog preduzetnika.

U Nacionalnom zoološkom vrtu u New Delhiju iznad svakog kaveza, pa i kaveza sa bijelim tigrom, nalazi se upozorenje koje glasi:

Zamislite sebe u kavezu.

Kada sam to vidio, pomislio sam: mogu to mogu to bez ikakvih problema.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 165

Čitav dan sam bio proveo tamo, u svojoj sumornoj sobi, sklupčan na krevetu pod mrežom za komarce, previše uplašen da bih izašao iz sobe. Niko nije tražio da ih vozim. Niko nije sišao da me obiđe.

Moj život bio je otpisan. Trebalo je da idem u zatvor zbog ubistva koje nisam počinio. Bio sam užasnut, a ipak nijednom nisam pomislio da bježim. Ni jednom mi na pamet nije pala pomisao: Reći ću sudiji istinu. Bio sam zarobljen u Kokošarniku.

Kako li je u zatvoru? samo o tome sam mogao da razmišljam. Koju strategiju da smislim kako bih pobjegao od krupnih, dlakavih, prljavih muškaraca koje ću tamo naći?

Počeo sam da stežem i opuštam čmar, da ga priprelim za veliki kljun nekog maljavog muškarca. Možda ću, ako ga ojačam, manje krvariti kada do toga dođe...

Sjetio sam se priče iz Nedjeljnika ubistva u kome se čovjek koji ode u zatvor pretvara da ima sidu da ga niko ne bi tucao. Gdje je sada taj časopis da ga bar imam tu kod sebe, mogao bih da naučim šta je tačno rekao, kako se kretao! Ali, ako kažem da imam sidu, da li će onda misliti da sam peder, pa me onda tucati još više? Ne, ne, nije dobra ideja! Bolje da se pomirim sa sudbinom i ojačam čmar. Morao bih da nađem neki predmet odgovarajućeg oblika, da vježbam.

Zeko!

Vitiligousni je stajao na pragu moje sobe.

Tvoj šef zvoni kao pomahnitao.

Stavio sam glavu na jastuk i pokrio je rukama. On je ušao u sobu i prislonio crno lice i ružičaste usne na mrežu.

Zeko, jesi li bolestan? Imaš tifis? Koleru? Imaš li, brate, jednu rotkvu kod sebe? upitao sam ga. Veliku rotkvu.

166 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Gledao me je kao da ne razumije. Veliku, jaku, divlju rotkvu, kakve imamo na selu imaš li kod sebe jednu takvu? Odmahnuo je glavom.

Mislim da ti i jesi lud, Zeko. Žao mi je da ti ovo kažem, ali neki od vozača već otvoreno to govore. Uvijek sam sjediš u gazdinom autu, pričaš sam sa sobom, kada si sa nama, stalno režiš i okrećeš glavu od nas... Znaš šta tebi treba, Zeko?

Rotkva.

Ne. Tebi treba ženska, Zeko. Stegao je pesnicu i njom nekoliko puta gurnuo mrežu.

Dobra, rasna ženska. Znaš sirotinjsku četvrt iza tržnog kompleksa? Tamo imaš širok izbor žena. Nisu loše fine, bucmaste. Neki od nas idu tamo jednom nedjeljno. Povest ću te.

Otišao je sa velikim osmijehom na svojim bolesnim usnama.

Popeo sam se gore kao osuđenik na smrt uza stepenice, pa u zgradu i liftom do trinaestog sprata.

Mungos mi je otvorio vrata. Ovog puta ni traga od osmijeha ništa nije govorilo šta je planirao za mene.

Dugo ti je trebalo da se popneš. Otac je ovdje. Hoće da razgovara sa tobom.

Srce je počelo da mi lupa. Ždral je došao! On će me spasti! On nije beskoristan kao njegova dva sina!

Ležao je na kauču, sa ispruženim blijedim nogama. Ozario se čim me je ugledao i pomislio sam: Smije se jer me je spasio!, ali matori siledžija uopšte nije mislio na mene. A, ne, mislio je na nešto mnogo važnije od mog života. Pokazao je prstom na te dvije važne stvari.

Ah, Balrame, mojim stopalima je zaista potrebna jedna dobra masaža. Putovanje vozom je baš potrajalo.

Tresle su mi se ruke dok sam u kupatilu otvarao slavinu. Vruća voda je zapljusnula dno kofe i isprskala me

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 167

po nogama, a kada sam pogledao dolje, primijetio sam da mi se i noge tresu i to tako jako da su skoro zveketale. Niz noge su mi curili potočići mokraće. Duboko sam udahnuo. Snažno sam otvorio vrata kupatila i odnio kofu do Ždrala. Stavite noge unutra, gospodine. Ovo će biti najbolja masaža koju ste ikada imali.

Oh, rekao je i zatvorio oči; otvorio je usta i počeo tiho da stenje, gospodine, a zvuk tog stenjanja tjerao me je da pritiskam sve jače i jače; dok sam to radio, počeo sam da se ljuljam i glava mi je udarala u njegova koljena.

Mungos i g. Ashok su sjedjeli pred televizorom i igrali neku kompjutersku igru.

Vrata spavaće sobe su se otvorila i iz nje je izašla Pinky Madam. Nije bila našminkana i izgledala je očajno crni podočnjaci, bore na čelu, sve to. Pomislili biste po njenom licu da je i ona bila sjedjela pod mrežom za komarce i plakala. Čim me je ugledala, uzбудila se.

Jeste li rekli vozaču? pitala je. Ždral nije ništa rekao. Mungos i g. Ashok su nastavili da igraju igru. Zar njemu niko nije rekao? Mora da me zajebavaš! Pa on je taj koji bi išao u zatvor!

G. Ashok reče: Pretpostavljam da bi mu trebalo reći. Pogledao je svog brata, koji je i dalje gledao u ekran. Dok sam tako sjedio među Ždralovim nogama, srce je počelo žestoko da mi lupa.

Mungos reče: Nema potrebe. Najbolje je ne uplitati poslugu u te stvari, ali g. Ashok mi je ipak rekao.

Imamo vezu u policiji on nam je rekao da za sada nema svjedoka koji bi prijavili koji je auto bio u pitanju ili koji je registarski broj. Ako neko prijavi, on će se pobrinuti za to. Tako da tvoja pomoć, Balrame, neće biti potrebna.

Osjetio sam tako silno olakšanje, da sam trgao ruke i oborio kofu sa vodom, a odmah zatim sam požurio da je

168 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

uspravim. Ždral je otvorio oči, klepio me rukom po glavi i zatvorio oči.

Pinky Madam je ovo gledala; izraz lica joj se promijenio. Otrčala je u svoju sobu i zalupila vrata.

Ždral je gledao dok je odlazila, pa onda rekao:

Ta žena je načisto poludjela. Da traži porodicu tog djeteta zbog neke tamo kompenzacije ludilo. Pogledao je strogo g. Ashoka.

Morao bi, sine, bolje da kontrolišeš tu svoju ženu. Onako kako to radimo na selu.

Zatim me je lupnuo po glavi i rekao:

Donesi mi novu kom vruće vode, sinko, i ponovo me izmasiraj.

Da, gospodine, rekoh. Njegove noge su primile moju zahvalnost. Izmasirao sam ih pošteno, goredolje, doljegore.

Naredna tri jutra sam masirao njegove noge; a onda sam njega i Gazda Mukesha odvezao do željezničke stanice, kupio za njih užinu koja će im trebati za put kući, zatim se odvezao autom nazad, obrisao ga, otišao u obližnji Ganeshin hram, dao svešteniku deset rupija za molitvuzahvalnicu, vratio se u sobu mrtav umoran i sručio se pod mrežu za komarce.

Kada sam se probudio, neko je stajao u mojoj sobi i brzo palio i gasio svjetlo.

Bila je to Pinky Madam.

Spremi se. Vozit ćeš me.

Da, Madam, rekao sam trljajući oči. Koliko je sati?

Stavila je prst na usne. Tiho. Da, Madam.

Obukao sam košulju, otišao do auta i odvezao se do ulaza u zgradu. Tu je ona stajala i u rukama držala torbu. Kuda? upitao sam. Bilo je dva sata poslije ponoći.

Aravind Adiga SMELI TIGAR 169

Odgovorila mi je, a ja sam upitao: Gospodin ne dolazi? Samo vozi.

Odvezao sam je na aerodrom bez pitanja. Šta sam mogao? Ja sam bio samo vozač.

Kada je izašla kod aerodroma, kroz prozor mi je ubacila jednu smeđu kovertu, zatim zalupila svoja vrata i otišla.

Držao sam kovertu, nisam je otvorio; čekao sam tu u autu bar jedan sat. Za svaki slučaj, ako odluči da se vrati. A onda sam se, ošamućen, odvezao nazad u Gurgaon. I tako se, Vaša ekselencijo, završio brak mog poslodavca.

Osjećao sam da izvjesnu odgovornost oko neuspjeha njihovog braka snosim i ja, kao njihov vozač. Drugi vozači su znali načine da produže brakove svojih gospodara. Jedan mi je rekao da je, kad god bi počeli da se svađaju, ubrzavao kako bi brže stigli kući; ako bi se osjećali romantično, on bi usporavao. Ako bi vikali jedno na drugo, on bi ih nešto zapitkivao; kada bi se ljubili, on bi pojačavao muziku. Ja sam podbacio u svojoj dužnostipriznajem.

Narednog jutra, g. Ashok me je pozvao gore u stan. Kada sam pokucao na vrata, on je otvorio, zgrabio me za kragnu i uvukao unutra.

Zašto mi nisi rekao da odlazi? rekao je, stežući me za kragnu sve jače i skoro me gušeći. Zašto me momentalno nisi probudio?

Gos...podine... rekla je... rekla je... rekla je...

Tada sam shvatio kako je mudra bila Pinky Madam što je otišla usred noći! Da je probala da ode danju, g. Ashok bi vjerovatno i njuvako držao za vrat!
Zgrabio me je i gurao duž balkona. Zemljoposjednik u njemu ipak nije bio mrtav!
170 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Zašto si je odvezao tamo, jebem li ti sestru!

Pogledao sam iza sebe vidio sam sve one svjetlucave tornjeve i tržne centre Gurgaona. Zaista sam mislio da će me gurnuti sa balkona!

Da li si želio da uništiš reputaciju moje porodice?

Ne možete mene kriviti, gospodine! želio sam da viknem. Nisam nikada ni čuo za to da je negdje žena napustila muža zauvijek! Mislim, jesam na televiziji, ali ko bi pomislio da se takve stvari dešavaju i u stvarnom životu!

Popustio je stisak. Otišao je u ugao i zaplakao.

Strčao sam dolje. Sjeo sam na krevet i neko vrijeme nisam ništa radio. Iznad mene su milile bubašvabe. A onda sam dohvatio kovertu ispod kreveta, kovertu koju mi je ona dala, i otvorio je.

Bila je puna novčanica od stotinu rupija.

Četrdeset sedam novčanica.

Toliko, otprilike, vrijedi četvrtina kvadratnog metra moje sadašnje kancelarije, gospodine. Ha!

Gurnuo sam kovertu pod krevet: neko je prilazio mojoj sobi. To je bio vozač sa bolesnim usnama, zajedno sa još četiri vozača.

Ispričaj nam, Zeko.

Okružili su me.

Šta da vam ispričam?

Vitiligousni se osmjehnuo.

Čuvar na kapiji nam je već rekao. Nema ovdje tajni, Zeko. Odvezao si ženu noćas nekud i vratio se sam. Napustila ga je?

Ne znam o čemu govoriš.

Nema ovdje tajni, Zeko. Znamo da su se svađali. A ti si je odvezao nekud tokom noći.

Na aerodrom? Otišla je, zar ne? Razvode se u posljednje vrijeme se svi bogataši razvode od svojih žena. Ti bogataši... Odmahivao je glavom.

AravindAdiga BIJELI TIGAR 171

Savio je usne sa prezirom, otkrivajući crvenkaste, pokvarene i odpaana trule očnjake. ...Ne poštuju boga, brak, porodicu ništa.

Ona je samo bila izašla na svjež vazduh. I vratio sam je nazad. Taj čuvar sa kapije je slijepac. Idite i sami na trinaesti sprat, vidjet ćete je tamo.

Uzdahnuli su i poustajali znali su da od mene neće ništa saznati.

Odan si do kraja, Zeko. Volim tu osobinu. Ali, ako tvoj gospodar bude nekad usamljen i zatreba mu neko da ga noću ugrije... Vitiligousni mi je namignuo. Znaš već koga da pitaš.

Cijelo jutro sam čekao da se oglasi zvono ćutalo je. Poslije podne otišao sam na trinaesti sprat, pozvonio i sačekao. Otvorio je vrata, oči su mu bile crvene.

Staje bilo?

Ništa, gospodine. Došao sam da... spremim ručak. Nema potrebe, rekao je.

Gospodine, morate jesti. Nije zdravo da gladujete... Molim vas, gospodine.

Uzdahnuo je i pustio me da uđem.

Sad kad nje nije bilo, znao sam da mi je dužnost da izigravam njegovu ženu. Morao sam da se staram da dobro jede, da lijepo spava i da ne smrša. Skuhao sam ručak, poslužio ga i opravo sudove. Onda sam sišao i čekao zvono. U osam sati ponovo sam liftom otišao gore. Prisloni sam uho na vrata i oslušnuo.

Ništa. Tišina.

Brinuo sam šta radi sasvim sam u stanu.

Pokucao sam na vrata. Ništa. Ponovo sam pokucao, a kad ponovo nije bilo odgovora, počeo sam pesnicama da lupam na vrata. •

Ponovo bez odgovora. Onda sam sišao, uzeo parče žice i ponovo se liftom popeo. Lako je, g. Jiabao pokazat ću

172 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Vam jednom prilikom. Samo iskrivite žicu i njom otvorite vrata.

On je ležao zatvorenih očiju ispod uramljene fotografije patuljastih špiceva, sa velikom otvorenom flašom na stolu od mahagonija ispred sebe. Pomirisao sam flašu. Prvoklasni viski. Skoro da ga više nije bilo. Prinio sam flašu usnama i popio ostatak.

Gospodine, rekao sam, ali nije se probudio. Prodrmao sam ga. Ošamario sam ga. On se obliznuo i glasno udahnuo vazduh kroz zube. Budio se, ali svejedno sam ga ošamario još jednom.

Vjekovna tradicija slugu, g Jiabao. Samaranje gospodara dok spava. Skakanje po jastucima kad su gospodari odsutni. Ili mokrenje u saksije. Ili udaranje i šutiranje njihovih ljubimaca. Bezazlena zadovoljstva slugu.

Odvukao sam ga u spavaću sobu, pokrio ćebetom, ugasio svjetlo i sišao ponovo dolje. Te večeri neće biti vožnje, pa sam otišao do Prodavnice žestokih engleskih pića.

Ožednio sam od mirisa viskija g. Ashoka.

Isto je bilo i sljedeće večeri. Ležao je obeznanjen. Prebacio sam ga u njegov krevet.

Treće večeri je bio pijan ali budan.

Vozi me, rekao je. Kuda god hoćeš. Do tržnog centra. Do hotela. Bilo kuda. Samo vozi. Vozao sam ga okolo po blistavom Gurgaonu, a on je samo sjedio pogrbljen na zadnjem sjedištu čak nije ni telefonirao.

Pomislio sam: možda mu je sada dosta Delhija. Hoće li se vratiti u Dhanbad? I da li ću i ja morati da se vratim? Kada je život gospodara u haosu, isto je i sa životom slugu.

Počelo je da mi krklja u stomaku. Uplašio sam se da ću se usrati tu na licu mjesta, po sjedištu i mjenjaču.

Zaustavi kola, reče on.

Otvorio je vrata, stavio ruku na stomak, savio se i is

AravinčL Adiga BIJELI TIGAR 173

povraćao na ivici puta. Dlanom sam mu obrisao usta i pomogao mu da sjedne na ivičnjak. Vozila su tutnjala kraj nas. Nježno sam ga tapšao po leđima.

Previše pijete, gospodine.

Zašto ljudi piju, Balrame?

Ne znam, gospodine.

Naravno, ljudi iz tvoje kasti ne piju... Ja ću ti reći, Balrame. Ljudi piju jer im je dosta života. Oženio sam se ženom iz druge kaste, Balrame. Mislio sam da u današnjem svijetu kasta i religija nisu važni. Moj otac je rekao: Ne, nemoj njom da se ženiš, ona je druge vjere, ali ja sam rekao...

G. Ashok se okrenuo u stranu i ja sam mu trljao leđa, ali grč je prošao.

Ponekad se pitam, Balrame. Pitam se zašto živimo. Zaista se pitam...

Zašto živiš? progutao sam knedlu. Živiš jer, ako ti umreš, ko će mi plaćati tri i po hiljade rupija mjesečno?

Morate imati vjere, gospodine. Morate gurati dalje. Moja baka kaže da se dobre stvari dese ako vjerujete u Boga.

To je istina, istina je. Moramo vjerovati, jecao je. Nekada davno je živio čovjek koji je prestao da vjeruje u Boga i znate šta mu se desilo? Šta?

Bivo mu je odmah uginuo.

Razumijem. Smijao se. Razumijem.

Da, gospodine, to se stvarno desilo. Sljedećeg dana je rekao: Bože izvini, vjerujem u Tebe, i znate šta se onda desilo?

Njegov bivo je oživio?

Tačno!

Ponovo se nasmijao. Ispričao sam mu još jednu priču od koje se još malo smijao.

174 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Da li je ikada postojala bliskija veza između gospodara i slugu od ove? On je bio tako bespomoćan, tako izgubljen, da mi se srce prosto topilo. Te večeri napustili su me i posljednji ostaci ljutnje koju sam osjećao prema njemu zbog pokušaja da na mene prebaci odgovornost za noćno gaženje koje je počinila Pinky Madam. Potpuno sam mu oprostio.

Pričao sam mu o mudrosti ljudi iz mog sela pola sam ponavljao riječi svoje bake, a pola sam izmišljao na licu mjesta a on je klimao glavom. To je bila scena sasvim nalik onoj iz Bhagavad Gite¹⁷, gdje naš Gospod Krishna još jedan svjetski čuveni šofer zaustavi kočije koje vozi i svom putniku da mnoštvo odličnih savjeta o životu i ratovanju. Poput Krishne, i ja sam filozofirao, šalio se, grmio, čak sam i pjevao sve to ne bih li oraspoločio g. Ashoka.

Osim toga razmišljao sam, trljajući mu leđa dok je pogrbljen ponovo povraćao, što bolje budem vodio računa o tebi, cmizdravko jedan, to su manje šanse da otrčiš nazad kod tatice u Tamu a sa sobom odvučeš i mene!

Ponovo je povratio i ponovo sam dlanom obrisao povraćku sa njegovih usana i gugutao mu smirujuće riječi. Srce me je boljelo da ga takvog gledam a gdje je bila granica između istinske brige i ličnog interesa, to ne bih znao: nijedan sluga nikad ne zna koji su mu motivi kad su gazde u pitanju. Kokošarnik u koji smo zatvoreni, od nas samih je napravio zagonetku.

Sljedećeg dana sam otišao do obližnjeg hrama u Gurgaonu. Između dvije krojačke lutke koje su tamo boravile stavio sam jednu rupiju da bih ih zamolio da vrate Pinky Madam g. Ashoku i da njih dvoje imaju dug i srećan zajednički život u Delhiju.

¹⁷ Bhagavad Gita jedno od pjevanja iz šeste knjige epa Mahabharata; na sanskrtu: pjesma uzvišenog ili božija pjesma prim. prev.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 175

Tako je proteklo nedjelju dana, a onda je Mungos došao iz Dhanbada. Odvezao sam g. Ashoka na željezničku stanicu da ga sačeka.

Sve se promijenilo za mene istog trenutka kad je stigao. Nije bilo više bliskosti između mene i g. Ashoka: zlatno doba, najbolji dani našeg odnosa bili su završeni.

Ponovo sam bio samo vozač. Ponovo sam bio samo prislušivalo.

Razgovarao sam sinoć sa njom. Ne vraća se u Indiju. Njeni roditelji su zadovoljni tom njenom odlukom. Ovo se može završiti na samo jedan način.

Ne brini oko toga, Ashok. Nema veze. I ne zovi je više. Ja ću se pobrinuti oko toga iz Dhanbada. Ako počne da talasa i traži tvoj novac, diskretno ću pomenuti gaženje pješaka.

Ne brinem ja oko para, Mukesh...

Znam, znam.

Mungos je stavio ruku na rame g. Ashoka baš kao što je Kishan tako često stavljao ruku na moje rame.

Vozili smo pored sirotinjske četvrti: jedan od onih nizova improvizovanih šatora gdje žive radnici sa nekog gradilišta. Mungos je nešto govorio, ali g. Ashok nije obraćao pažnju gledao je kroz prozor.

Pratio sam njegov pogled. Vidio sam siluete stanovnika sirotinjskog naselja zbijene u šatorima; mogla se razabrati porodica muž, žena, dijete svi okupljeni oko peći u šatoru, koji je osvijetljavala zlatasta lampa. Ta bliskost je izgledala tako potpuna tako porazno potpuna. Razumio sam kroza šta prolazi g. Ashok.

Podigao je ruku pripremio sam se za njegov dodir ali on ju je spustio na Mungosovo rame.

Kada sam bio u Americi, mislioam da je porodica teret, ne poričem to. Bio sam bijesan na vas kada ste ti i otac pokušali da me spriječite da se vjenčam sa Pinky

176 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Madam zato što nije bila iz naše kaste, ne poričem to. Ali, čovjek je bez porodice ništa. Apsolutno ništa. Pet noći nisam imao nikoga uz sebe osim ovoga vozača. Sada najzad uz sebe imam nekog stvarnog. Imam tebe.

Otišao sam sa njima u stan; Mungos je tražio da im spremim nešto za jelo, pa sam im napravio daal i čapatije¹⁸ i skuvao im okru¹⁹. Poslužio sam ih, a zatim oprao pribor i sudove. Za vrijeme večere, Mungos je rekao:

Ako si deprimiran, Ashok, zašto ne probaš jogu i meditaciju? Na televiziji ima učitelj joge, veoma je dobar ovo radi svakog jutra u svojoj emisiji. Zatvorio je oči, udahnuo, a zatim polako izdisao i govorio: Ooooooom.

Kada sam izašao iz kuhinje, brišući ruke o nogavice, Mungos mi reče: Čekaj.

Izvadio je iz džepa papir i mahao njime kezeći se, kao da je to neka nagrada za mene. Imaš pismo od svoje bake. Počeo je da otvara kovertu debelim, crnim prstom. Rekoh mu: Gospodine, ne mučite se. Znam da čitam. Otvorio je pismo i počeo naglas da ga čita.

G. Ashok je rekao na engleskom a ja sam pretpostavio šta kaže: Zar nema pravo da sam čita svoja pisma?

Njegov brat mu je odgovorio na engleskom, a ja sam ponovo više pretpostavljao nego razumio značenje: Ne smeta to njemu. On nema osjećaj za privatnost. U selima nema zasebnih soba, svi zajedno noću leže, tako se i jebu. Veruj mi, ne smeta to njemu. Okrenuo se tako da mu svjetlo bude iza leđa i počeo da čita naglas:

Drago unuče. Ovo piše tvoj učitelj. On te se sjeća sa

18 Čapati vrsta rotija fusnota br. 4; prim. prev.

19 Okra biljka sa jestivim mahunama prim. prev.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 177

simpatijama i zove te tvojim starim nadimkom, Bijeli Tigar. Život je ovdje postao težak. Kiše nisu došle. Možeš li svog poslodavca zamoliti za nešto para za svoju porodicu? I ne zaboravi da pošalješ pare kući

Mungos je spustio pismo.

Samo o tome te sluge pričaju. Pare, pare, pare. Zoveš ih slugama, ali ustvari su krvopije, zar ne? Nastavio je sa čitanjem.

Ja sam tvome bratu Kishanu rekla: Vrijeme je, i on je to uradio oženio se. Tebi ne naređujem. Ti si drugačiji od ostalih. Umiješ da razmišljaš, kao tvoja majka. Bio si takav još kao dječak; tako bi stao kod jezerceta i zurio u Crnu tvrđavu po cio dan i noć. I zato ti ja ne naređujem da se ženiš. Ali mamim te radostima braka. A to je dobro i za zajednicu. Poslije svake svadbe padne kiša. Bivoli se udebljaju, daju više mlijeka. To su poznate činjenice. Svi smo mnogo ponosni na tebe što živiš u gradu. Ali moraš prestati da misliš samo na sebe, pomisli malo i na nas. Prvo moraš da nas obiđeš i da jedeš moj pileći kari, inače ćemo naći djevojku a da te i ne pitamo. Voli te baka. Kusum. Mungos se spremio da mi preda pismo, ali ga je od njega uzeo g. Ashok i ponovo pročitao.

Ti seljani se nekad izražavaju tako dirljivo, rekao je prije nego što je prstima bacio pismo na. sto da ga uzmem.

Ujutru sam odvezao Gazda Mukesha na željezničku stanicu, kupio mu ponovo njegovu omiljenu grickalicu, dosu iz koje sam na šine istresao krojipir prije nego što sam mu je predao. Otišao sam na peron i posmatrao ga dok voz nije krenuo.

178 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Odvezao sam se do zgrade. Popeo sam se liftom do trinaestog sprata.

Vrata su bila otvorena pokucao sam, a onda ušao.

Gospodine!, povikao sam kada sam vidio šta se dešava u dnevnoj sobi. Gospodine, to je ludost!

Držao je noge u plastičnoj kon i sam ih masirao.

Trebalo je da mi kažete, ja bih vas izmasirao!, viknuo sam i posegao za njegovim stopalima.

Zacičao je: Ne!

Rekao sam mu: Da, gospodine, morate! i na silu ugurao ruke u prljavu vodu u kofi i počeo da mu stiskam stopala.

Treba da razumijete jednu stvar, g. Jiabao. Jednom sluga uvijek sluga; taj nagon je uvijek tu, u vama, negdje pri dnu kičme. Kada biste Vi došli kod mene u kancelariju i sjeli, ja bih vjerovatno kleknuo i izmasirao i Vaša stopala. A kada sam ugledao g. Ashoka kako sam sebe masira u toploj vodi, to je za mene bilo previše sažaljenje ili osjećanje krivice ili stida previše!

Šutnuo je kofu i prolio vodu po cijelom podu.

Treptao je na mene svojim krupnim očima punim nerazumijevanja.

Niste valjda vi seljaci toliko glupi? Pokazao je na vrata. Napolje! Možeš li da me ostaviš samog na samo pet minuta u toku dana? Da li si u stanju da to uradiš?

Aiavind Adiga BIJELI TIGAR 179

To veće ponovo sam morao da ga vozim do tržnog centra. Kada je on izašao, ja sam ostao u kolima; nisam se družio sa ostalim vozačima.

Nešto me je mučilo.

Nije u pitanju bilo to kako su pročitali moje pismo bez pitanja, ne. Nije bilo ni to što je g. Ashok odbio moje ruke kada sam htio da ga izmasiram.

Ne.

U pitanju je bilo nešto drugo.

Gdje god da pogledate u Gurgaonu, nešto se gradi. Prave nove tržne centre, nove poslovne zgrade za američke kompanije. To se čak i noću nastavlja snažna svjetla sijaju sa tornjeva, iz jama se diže prašina, postavljaju se skele, a ljudi i životinje i jedni i drugi trgnuti iz sna, krmeljivi i sa izrazom nesanice, neprestano idu u krug i prenose šljunak i cigle.

Čovjek iz jednog od ovih gradilišta vodio je magarca; magarac je na sebi imao jarkocrveno sedlo, a na sedlu su bila dva metalna korita, do ruba napunjena šljunkom. Za tim magarcem išla su još dva iste boje ali malo manja, koja su takode u sedlu imala metalna korita puna šljunka. Ti manji magarci išli su sporije, a prvi magarac često se zaustavljao i okretao ka njima, kao da želi da se uvjeri da ga još prate, tako da je navodio na pomisao da je on njihov roditelj.

Odmah sam znao šta me muči.

Nisam želio da poslušam Kusum; nisam želio da se oženim.

Vidite, ja sam kao taj magarac. A da imam djecu, jedino što bih mogao da ih naučim jest to kako da budu magarci kao ja, kako da nose šljunak za bogate.

E, sad, tada sam već dugo živio bez seksa, gospodine

180 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

i u meni se nakupila želja. Osim toga, važna je bila činjenica da bih dobio lijepe pare od miraza koji bi Kusum otela od mladine porodice. Bar nešto od toga bih mogao da zadržim za sebe. Sve to je govorilo u prilog tome da se oženim.

Pa ipak sam rekao ne.

Stavio sam ruke na volan, a moji prsti su čvrsto stegli, kao da žele nekoga da zadave. Kako sam samo pojurio da masiram stopala g. Ashoku istog trenutka kad sam ih vidio iako to nije ni tražio! Zašto sam osjetio potrebu da pridem njegovim stopalima, da ih dodirnem, izmasiram, da učinim da im bude bolje zašto? Zato što je želja da budem sluga usađena u mene: ukucana u moju lobanju, ekser po ekser, i sipana u moju krv, kao što kanalizaciju i otrovnu industrijsku vodu izlivaju u Gang.

Neću da na svijet donosim nove magarce. Dosta je bilo.

Ne! Ne!

Zatvorio sam oči mislio sam da ću se onesvijestiti od bijesa. Umjesto da se onesvijestim, uradio sam nešto mnogo bolje. Podigao sam noge na sjedište, zauzeo položaj lotosovog cvijeta i počeo da ponavljam oom. Počeo sam da meditiram.

Ne znam koliko sam dugo tog dana tako sjedio u kolima zatvorenih očiju i prekrštenih nogu, ali zvuči kikotanja i grebanja natjerali su me da otvorim oči. Svi ostali vozači su se okupili oko mene jedan od njih je noktima grebao po staklu. Neko me je bio vidio kako u zaključanom autu sjedim u položaju lotosovog cvijeta. Blenuli su u mene kao da sam neko stvorenje iz zoološkog vrta.

Odmah sam se hitro iskobeljao iz lotosovog položaja. Na lice sam namjestio veliki osmijeh izašao sam iz auta i bio dočekan salvama udaraca i smijeha, a sve to

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 181

sam primao krotko i mrmljao: Samo sam probao, stalno to puštaju na televiziji, zar ne? Kokošarnik je vršio svoj posao.

Ima jedna priča u novinama, gospodine, koju čitam svakih nekoliko mjeseci. To je uvijek ista priča, samo se imena u njoj mijenjaju, a naslov je: Pošteni vozač taksija iz Mumbaija: njegova priča.

Priča ide ovako: neki vozač taksija jednog dana na zadnjem sjedištu svojih kola nade torbu sa pola miliona rupija. Neka mušterija je zaboravila da to ponese sa sobom. To je više para nego što će taj čovjek vidjeti u svom životu. I šta on uradi?

On uzme te pare i odmah ih preda policiji. Oni ga pitaju zašto vraća, on iskreno kaže da nije to zato što je pošten, već iz straha od svojih komšija u sirotinjskoj četvrti naravno da on živi u sirotinjskom kraju, gospodine više od pola stanovnika Mumbaija živi u sirotinjskim naseljima!. Kada bi ostali iz njegovog kraja vidjeli kako se naglo obogatio kada bi vidjeli kako se iz sirotinjske četvrti seli u lijepu kuću zapitali bi se: Odakle njemu novac za to? Između sebe bi zaključili: Idemo u policiju da im kažemo da je lopov.

Zato on zna da je taj novac njemu beskoristan i odmah ga predaje. Kokošarnik je čuvan iznutra. Sluga slugu čuva od nepoštenja.

Avaj, morat ću na neko vrijeme da prekinem pripovijedanje. Tek je 1.32 ujutru, ali morat ćemo ovdje da stanemo. Nešto je iskrslo, gospodine, hitan slučaj. Ali vratit ću se, vjerujte.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR

185

Izvinite, Vaša ekselencijo, zbog ove duge pauze. Sada je 6.20, dakle nije me bilo pet sati. Došlo je, nažalost, do incidenta u kompaniji koja se bavi visokim tehnologijama, kojoj ja obezbjeđujem usluge, pa sam morao da se pobrinem za to.

Prilično ozbiljan incident, gospodine.

Ali sredit ćemo to. Sve se može srediti. Reći ću Vam više o tome kasnije.

Sada izvinite dok uključim ventilator još uvijek se znojim, gospodine, iako je noć, bilo je toliko posla dozvolite da sjednem na pod ispod ventilatora. Uzgred, taj ventilator minijturni ventilator nalazi se odmah iznad kristalnog lustera, tako da presijeca i odbija svjetlost lustera i po sobi šalje velike krhotine svjetla. To je kao efekat stroboskopa u diskoteci, zar ne?

Ali doći ćemo do diskoteka kasnije. Reći ću vam i koje su najbolje u Bangaloru.

Ostatak noćasnje priče prevashodno je posvećen objašnjenju kako sam od dobre, nedužne seoske lude iskvaren u razuzdanu gradsku barabu punu izopačenosti i zlobe. Sve to u meni se promijenilo jer se prije toga promijenilo u g. Ashoku. Iz Amerike je došao kao neiskvaren

186 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

čovjek, ali ga je život u Delhiju izopačio a kada se Gospodar siti honde izopači, kako vozač može ostati neiskvaren?

Vidite, gospodar, automobil i vozač tokom vožnje postanu jedno; to posebno važi za siti hondu. Kada vozite terensko vozilo, kakvo je tojota kvalis, rijetko kada će na vas uticati emocije ljudi koji sjede iza vas previše je prostora u kolima, previše vjetra koji duva kroz prozore; ali u kolima poput siti honde, kada su svi prozori zatvoreni, a klimauređaj neprestano između prednjih i zadnjih sjedišta cirkuliše isti rashlađeni vazduh, tada Gospodar i Šofer postaju jedan um. I jedno tijelo.

Tako nekad dok vozite pogledate dolje i vidite da imate erekciju, a uopšte nemate pojma zašto sve dok ne spazite njegov pogled u retrovizoru i tada pomislite Aha! Zato! Mislio sam da poznajem g. Ashoka, gospodine. Ali tako misli svaki sluga.

Onog trenutka kada je njegov brat otišao, on se potpuno promijenio. Nosio je crnu košulju sa raskopčanim gornjim dugmetom i promijenio je parfem.

U tržni centar, gospodine?

Da.

Koji, gospodine? Onaj u koji je madam išla?

Ali g. Ashok nije zagrizao mamac. Pritiskao je dugmiće na svom mobilnom telefonu i promumlao:

Sahara centar, Bakarne.

U njega je madam voljela da ide, gospodine.

Ne moraš da govoriš o madam u svakoj drugoj rečenici.

Izvinite, gospodine.

Sjedio sam ispred tržnog centra i pitao se šta on radi tu. Na krovu zgrade treptalo je crveno svjetlo, nagađao sam da je u pitanju diskoteka. Ispred tržnog centra sta

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 187

jali su redovi mladića i djevojaka koji čekaju da se popnu do tog crvenog svjetla. Muškarci su bili lijepo obučeni, u šarene svilene košulje i drečave žute i narandžaste pantalone, ali djevojke...! Časna riječ, mora da na ulazu u svaki tržni centar piše na engleskom: Ulaz dozvoljen samo djevojkama koje su obučene kao prostitutke. G. Ashok nije dugo ostao unutra izašao je sam. Bravo, mladiću! odahnuo sam. Kući, gospodine?

Ne još. Vozi me u hotel Sheraton!

U redu, gospodine.

Dok sam vozio u Sheraton, primijetio sam da je Delhi te večeri izgledao nekako drugačije.

Zar nikada ranije nisam vidio nafrakane žene na trotoarima? Zar nikada nisam vidio tolike muškarce da zaustavljaju svoja kola i pregovaraju sa njima o cijeni? Neke od ovih našminkanih žena bile su transvestiti, a izgledali su privlačno koliko i prave žene. Zatvorio sam oči; zatresao sam glavom: šta mi se dešava, zašto sam sav zbrkan noćas?

U tom trenutku desilo se nešto što je rastjeralo moju zbunjenost ali je u isto vrijeme dovelo g. Ashoka i mene u vrlo neprijatnu situaciju. Zaustavio sam auto na semaforu; jedna djevojka u tijesnoj majici je prelazila ulicu, a grudi su joj se talasale goredolje kao tri kilograma plavog patlidžana u torbi. Okrznuo sam pogledom retrovizor i spazio kako se i oči g. Ashoka takode talasaju.

Pomislio sam: Aha! Uhvaćen si, nevaljalče!

Njegove oči su takode zasvjetlucale, jer je i on spazio moje oči i pomislio potpuno istu stvar: Aha! Uhvaćen si, nevaljalče!

Jedan drugog smo ulovili. •

Ovo malo pravougaono ogledalo u kolima, g. Jiabaozar niko nije primijetio koliko može da bude neprijatno?

188 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Kako se, s vremena na vrijeme, kada se u njemu susretnu pogledi gospodara i vozača, otvore vrata od kabine za presvlačenje i odjednom jedan drugog zateknu golog?

Pocrvenio sam. Na sreću, semafor je pokazao zeleno svjetlo, pa sam nastavio vožnju.

Zakleo sam se da te večeri više neću gledati u retrovizor.

Sada sam razumio zašto mi je grad djelovao toliko drugačije zašto mi se tokom vožnje kljun ukrutio.

Zato što je on bio napaljen. A unutar tih kola, nekako su gospodar i vozač postali jedno tijelo te večeri.

Sa velikim sam olakšanjem prošao kolima kroz kapiju hotela Maurva Sheraton i priveo to mučno putovanje kraju.

Delhi je, Vaša ekselencija, pun veličanstvenih hotela od pet zvjezdica: Sheraton, Imperial, Taj Palače, Taj Mansingh, Oberoi i još mnogi. Hotele sa pet zvjezdica u Bangaloru Taj, Palata Lila odlično poznajem, s obzirom da sam u njihovim restoranima potrošio hiljade rupija na pileće, ovčije i goveđe ražnjiće, na kurve svih nacionalnosti iz njihovih barova, ali luksuzni hoteli Delhija za mene su tajna. Odlazio sam do svakog od njih, ali nikada nisam zakoračio unutra. Nije nam dozvoljeno da uđemo; pred staklenim vratima obično je debeli čuvar, čovjek sa uvoštenim brkovima i bradom, koji na glavi ima apsurdni crveni turban i misli da je neko važan jer američki turisti žele da se slikaju sa njim. Ako makar i u blizini hotela vidi nekog vozača, on će ga ljutito gledati, vikati i psovati, pa čak i udariti.

To je vozačka sudbina. Sve druge sluge misle da nam mogu šefovati.

Kod luksuznih hotela postoje stroga pravila oko toga gdje vozači drže kola dok su njihovi gospodari u hotelu. Nekad vas smjeste u podzemni parking. Nekad iza

Aravind Adiga bijeli tigar 189

hotela. Nekad daleko ispred, kod drveća. I vi tu sjedite, čekate jedan sat, dva, tri, četiri sata, zijevate i dosađujete se, sve dok čuvar na vratima, onaj sa turbanom, ne promumla u mikrofon:

Vozač tajitaj može da doveze auto do staklenih vrata. Tvoj gospodar čeka. Vozač tajitaj odmah da doveze auto.

Vozači su čekali u blizini hotelskog parkinga u svom uobičajenom krugu, vrteći ključeve, žvačući paan, ogovarajući i svađajući se, mirišući na amonijak. Klečali su i čavrljali kao majmuni.

Vozač sa bolesnim usnama sjedio je izdvojen od njih, zaokupljen svojim časopisom. Na ovonedjeljnoj naslovnoj strani bila je slika žene na krevetu sa raskopčanom odjećom; njen ljubavnik stajao je kraj nje sa nožem podignutim iznad njene glave.

Nedjeljnik ubistva 2 Rupije Ekskluzivna istinita priča: Želio je gospodarevu ženu Ljubav silovanje osveta!

Jesi li razmišljao o onome što sam ti rekao, Zeko? pitao me je listajući. O onome da nabavimo tvom gospodaru nešto što bi on volio. Hašiš, ili djevojke, ili loptice za golf? Originalne loptice iz američkog konzulata?

Nije on takav.

Ružičaste usne iskrivile su se u osmijeh.

Svako je takav. Hoćeš da ti odam jednu tajnu? Moj gospodar voli filmske glumice. Vodi ih u hotel kod stanice Nizamuddin, onaj sa velikim znakomT, i tu ih povali.

Naveo je imena tri glumice koje je njegov gospodar povalio.

190 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

A danju izgleda kao neko nevinašce. Nikad čovjek ne bi pomislio šta noću radi. Samo ja znam i kažem ti, svi su gospodari isti. Ovaj grad je prepun prljavštine i pokvarenosti, Zeko. Jednog dana ćeš mi vjerovati. Dođi sad da čitamo priču.

Čitali smo tako, u potpunoj tišini. Poslije treće priče o ubistvu, otišao sam na stranu, do drveća, i napravio amonijakpauzu. On je pošao sa mnom.

Naša mokraća je udarila u skoro isto mjesto na kori drveta.

Imam pitanje.

Ponovo uličarke?

Ne. Reci mi... Šta se desi sa starim vozačima? A?

Mislim, šta će biti sa mnom za koju godinu? Da li ću imati dovoljno para da kupim kuću i započnem neki svoj biznis?

Pa, reče on, vozač je dobar do svoje pedesete ili pedeset pete godine. Onda te oči izdaju i otjeraju te, je F tako? To ti je za tries godina, Zeko. Ako počneš od danas da štediš, moći ćeš da kupiš neku udžericu. Ako budeš pametan, pa budeš zarađivao i nešto sa strane, moći ćeš da upišeš sina u neku dobru školu. On će moći da uči engleski, moći će da ode na fakultet. To je u najboljem slučaju. Udžerica u sirotinjskom kraju i sin na fakultetu.

A u najgorem?

Dobiješ tifus od prljave vode. Šef te najuri bez razloga. Doživiš nesreću puno ima najgorih slučajeva.

VOZAČU BALRAME, GDJE SI?

To je bio poziv sa zvučnika na kapiji hotela. Bio je to g. Turban, govorio je u mikrofonsvojim najpompeznijim i najčvršćim mogućim glasom:

Aravind Adiga BIJELI tigar 191

VOZAČ BALRAM ODMAH DA SE JAVI NA ULAZU. BEZ ZADRŽAVANJA. TVOJ GOSPODAR ČEKA.

Zakopčao sam se i potrčao, brišući mokre prste o pantalone.

G. Ashok je izlazio iz hotela sa rukom oko djevojke kad sam ja stigao do ulaza.

Ona je bila kosooka i imala je žutu kožu. Nepalka. Nije bila čak ni njegovog porijekla ili iz njegove kaste. Pronjuškala je po zadnjim sjedištima sjedištima koja sam ja izglancao razgledala i rekla:

Ovo je kul auto!

Rekao sam ti! kazao je on. I vidiš, imam vozača. Baš kao što sam ti rekao. Sad uđi.

Nisam mogao da skinem pogled sa retrovizora; g. Ashok je držao ruke na golim ramenima djevojke i stezao ih.

Kola su smrdjela. Prvo sam pomislio da sam ja u pitanju obrisao sam prste o sjedište ali to su bili oni! Smrdjeli su na pivo, i dim, i ko zna šta još!

Pomislio sam da će zatražiti da ga sada odvezem kući, ali ne karneval zabave se nastavljao. Sad je želio da ide u PVR20 Saket.

E, sad, gospodine, PVR Saket je bioskopski multipleks koji u isto vrijeme prikazuje deset ili dvanaest filmova, a gledanje jednog filma košta 150 rupija da, tako je: stotinu pedeset rupija! Ima tu raznih lokala gdje može da se jede, pije pivo, pije kafa, pleše, smuva djevojka.

Iza posljednje blještave prodavnice počinje drugi PVR. Svaki tržni kompleks u Delhiju ustvari se sastoji iz dva dijela negdje iza, sakrivena je manja, prljavija verzija onog pravog.

20 PVR anagram naziva kompanije Priya Village Roadshow prim. prev.

192 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

To je kompleks za slugu. Prešao sam u taj drugi PVR red smrdljivih restorana, kioska gdje prodaju čaj i džinovskih tiganja gdje se u ulju prži hljeb. Tu dolaze da jedu ljudi koji rade u bioskopima i koji ih čiste. Tu žive prosjaci. Nikla je sirotinjska četvrt. Kupio sam čaj i badži²¹ sa krompirom i sjeo ispod drveta da jedem. Došao je oštrač noževa i odmah uz drvo postavio tezgu. Držeći dva noža u ruci, sjeo je za svoju spravu to je bilo jedno od onih točila na nožni pogon i počeo da okreće pedale. Krenule su da lete varnice na nekoliko centimetara od mene.

Moraš li to da radiš baš ovdje? upitao sam. Zar ne vidiš da pored tebe jede čovjek?

Prestao je da vrti pedale, zatrepao, a onda ponovo naslonio oštrice na munjevito točilo kao da nije čuo ni riječ od onoga što sam mu rekao.

Bacio sam mu pred noge badži sa krompirom i rekao:

Niste valjda vi seljaci toliko glupi? i otišao u onaj prvi PVR, a za mnom je išla prosjakinja. Pridigla je sari, udahнула i počela svoju predstavu prilazila je bogatima govoreći: Dajte mi samo tri rupije, gospodine, gladna sam, idete u bioskop, tu ćete potrošiti hiljadu rupija, dajte mi samo tri rupije, poludjet ću od mirisa hrane.

U centru hola je bila divovska gomila knjiga, naslagana u obliku velikog šupljeg kvadrata, kao neka mandala¹² kakve tokom religijskih festivala prave oko svete vatre.

U sredini kvadrata, na hrpi časopisa, prekrštenih nogu, sjedio je jedan čovječuljak.

Knjige su me sebi privlačile kao veliki magnet, ali kako me je čovjek na časopisima vidio, tako je rekao:

Sve knjige su na engleskom.

21 Badži jelo od tucanog pirinča prim. prev.

22 Mandala na sanskrtu znači krug, upotpunjenost; označava geometrijsku sliku kao metaforu univerzuma, najčešće krug sa upisanim kvadratima i krugovima prim. prev.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 193

Pa?

Da li ti znaš da čitaš engleski? zarežao je.

Da li ti znaš da čitaš engleski? uzvratio sam mu.

I eto. To je bilo dovoljno. Do tog trenutka njegov ton razgovora sa mnom bio je slugasluga; a onda je postao čovjekčovjek. Zastao je i odmjerio me od glave do pete.

Ne rekao je osmjehnuvši se, kao da mu se dopala moja odrešitost.

Pa kako prodaješ te knjige, a ne znaš engleski?

Znam koja je knjiga koja, reče on. Znam da je ovo Harry Potter. Pokazao mi je. Znam da je ovo James Hadly Chase. Podigao ju je. Khalil Gibran Adolf Hitler Desmond Bagley. Znam da je ovo knjiga o seksu. Ova knjiga je o tome kako da se zaradi na berzi. Ali šta je između korica ne znam.

Ja samo želim da stojim blizu knjiga.

Dobro. Kako hoćeš.

I tako sam ja stajao kraj velikog kvadrata od knjiga dok ih je on prodavao svojim kupcima. Kad ste blizu knjiga, čak i knjiga na stranom jeziku, Vaša ekselencijo, vi osjećate u sebi neku vrstu naelektrisanja. To se naprosto desi, nešto kao ono kad doživite erekciju pored djevojke koja nosi tijesne farmerke.

Razlika je u tome što u onom prvom slučaju strujanje osjećate u mozgu.

Počnete da razmišljate.

Mislio sam o onoj smeđoj koverti koju sam dobio od Pinky Madam.

Četiri hiljade sedamsto rupija.

Čudna suma novca. Nisam o tome do tada razmišljao. Možda je počela sa pet hiljada, pa je ojida, onako škrt, kao i svi bogataši sjećate se kako me je Mungos tjerao da na laktovima i koljenima tragam za onim novčićem od

194 BIJELI TIGAR Aravind Adiga
jedne rupije? odlučila da oduzme trista.

Ne!

Balrame, to nije kako Životinje razmišljaju.

Mora da je prvo spremila deset hiljada! Onda je to prepolovila i jednu polovinu zadržala za sebe. Zatim je uzela još sto, pa još sto, pa još sto rupija. Eto kakve su cicije.

To je, dakle, značilo da mi duguje ostatak do deset hiljada. Ali ako je ona mislila da mi sljeduje deset hiljada, onda mi je realno dugovala, koliko deset puta više?

Ne, stotinu puta više.

Čovječuljak se okrenuo ka meni iz svoje mandale od knjiga:

Šta si rekao? povikao je. Ništa.

Čitao je novine na hindiju; bacivši pogled preko novina, ponovo je povikao: Ej, čime se ti baviš? Ja sam vozač.

Vozači su pametni ljudi oni čuju mnogo zanimljivih stvari. Je li tako?

Možda drugi vozači. Ja ne prisluškujem.

Naravno, naravno. Kaži mi, sigurno znaš engleskimora da si zapamtio nešto od onoga što pričaju.

Ne baš. Rekao sam ti, ne slušam. Kako onda mogu da zapamtim?

Znaš li šta ova riječ znači? Pročitao je naglas. Pri—va—cy

To znači ne uznemiravaj.

Dobro, osmjehnuo se zahvalno. Tek smo bili počeli da učimo englesku abecedu kad me je moja porodica ispisala iz škole.

Dakle i on je bio jedan od polupečenih ljudi. Moja

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 195

kasta. Bio sam spreman da rizikujem sa njim.

Ej ponovo je viknuo. Hoćeš da čitaš ovo... Podigao je časopis sa slikom američke žene na naslovnoj strani. Na sebi nije imala ništa osim gaćica. Dobro je.

Prelistao sam magazin. Bio je u pravu, jeste bilo dobro.

Koliko košta ovaj časopis? pitao sam ga.

Šezdeset rupija. Možeš li da vjeruješ? Šezdeset rupija za polovni časopis. A na pijaci Khan ima jedan što prodaje časopise iz Engleske za petsto osam rupija po komadu!

Možeš li da vjeruješ?

Pogledao sam uvis i zviznuo.

Nevjerovatno koliko oni imaju para rekao sam naglas, ali više samom sebi. Pa ipak sa nama postupaju kao sa životinjama.

Kao da sam rekao nešto što ga je uznemirilo, jer je nekoliko puta spustio novine da me pogleda; onda je otpuzao do same ivice mandale i, djelimično skrivajući lice novinama, nešto prošaputao. Stavio sam ruku za uho:

Možeš li da ponoviš?

Pogledao je okolo i ovog puta nešto glasnije rekao: Neće to tako vječno. Ova situacija.

Zašto neće? otpuzao sam do mandale i odgovorio šapatom.

Jesi li čuo za ovo sa naksalima? šaputao je. Sviđalo mi se ovo kao dva djeteta koja se nečega igraju. Imaju oružje. I čitavu armiju. Svakim danom su sve jači.

Stvarno?

Čitaj novine. Iz dana u dan su sve brojniji. Iz Kine dobijaju kalašnjikove, bazuke, bombe, topove. Kinezi hoće da u Indiji izbije građanski rat, razumiješ? Oružje ide u Burmu, pa u Bangladeš i onda u Indiju. Idu na jug u Andhra Pradesh i gore u Uttar Pradesh, u Tamu. Kada

196 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

kucne pravi čas, cijela Indija će...

Naglo je rastavio dlanove da prikaže prasak.

Neko vrijeme smo tako pričali. Zaista mi se dopao taj čovjek ali onda se naše prijateljstvo završilo onako kako se završavaju sva prijateljstva slugasluga: sa rikom gospodara koji zovu da se vratimo na dužnost.

Vidio sam g. Ashoka kako, smrdeći na alkohol, posrče dok izlazi iz bara; djevojka iz Nepala je bila sa njim.

Vozi nas kući, Balrame, viknuo je.

Dok smo se vraćali, njih dvoje su razgovarali vičući iz sve snage.

Reci ti meni, šta te tačno tjeraju da radiš u tom callcentru noću, hm? Neću da ti kažem!

Moraš sa Amerikancima da vodiš bezobrazne razgovore? Možeš li mi reći šta im govoriš?

Ona se kikotala. Naravno sve ću ti pokazati!

Ja, gospodine, nikada nisam bio pristalica štipkanja i ljubljenja u kolima.

A i on, čovjek zakonski još uvijek oženjen drugom ženom! Bio sam tako bijesan da sam proletio kroz četiri crvena svjetla i umalo se nisam zakucao u volovsku zapregu koja je presporo išla ulicom, ali oni ništa nisu primjećivali sve dok naglo nisam zaustavio auto ispred zgrade.

Laku noć, Balrame! povikao je g. Ashok dok je izlazio, držeći za ruku djevojku. Utrčali su u zgradu i naizmjenično pritiskali dugme za lift.

Odvezao sam se do podzemne garaže zatim sam se okrenuo unazad i pljunuo kožno sjedište.

Strčao sam u svoju sobu i potražio pod krevetom. Još je bila tu stara tunika maharadže koju mi je on bio dao; i turban i naočari za sunce. Stavio sam naočari i obukao tuniku.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 197

Tako obučen, izvezao sam kola iz stambenog bloka. Nisam imao pojma kuda idem, jednostavno sam se vozio oko tržnih centara. Svaki put kad bih vidio zgodnu devojk, ja bih joj zatrubio.

Pustio sam njegovu muziku. Uključio sam njegov klimauredaj.

Odvezao sam se nazad do zgrade, otišao autom u garažu, sklopio naočari u džep i skinuo tuniku.

Ponovo sam pljunuo u siti hondu i obrisao njihov razvrat sa svojih divnih kožnih sjedišta.

Narednog jutra nije silazio, niti me je zvao da se popnem u stan. Popeo sam se liftom i stao kod vrata. Osjećao sam grizu savjesti zbog onoga što sam uradio prethodne noći.

Pitao sam se da li da sve priznam. Nekoliko sam puta pružio ruku da pozvonim, ali onda sam uzdahnuo i odustao.

Poslije nekog vremena iz stana su počeli da dopiru prigušeni zvuči. Prislonio sam uho na drvo i slušao.

Ali jesam se promijenio.

Prestani da se izvinjavaš.

Sinoć si me nasmijala više nego ona za četiri godine braka.

Kada si otišao za New York, mislila sam da te više nikad neću vidjeti. A gledam te. To je meni najvažnije.

Odmakao sam se od vrata i lupio se po čelu. Griza savjesti mi je jačala iz časa u čas.

Ona je njegova stara ljubav, budalo a ne neka drolja!

Naravno njega drolja ne bi ni privukla. Oduvijek sam znao da je dobar čovjek: mnogo bolji od mene.

Uštinuo sam lijevi dlan za kaznu.

198 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

I ponovo sam prislonio uho na vrata.

Unutra je zazvonio telefon. Neko vrijeme je bila tišina, a onda je on rekao:

To je Zaza. A ovo je Maza. Sjećaš ih se, zar ne? Uvijek laju za mene. Evo, uzmi slušalicu, slušaj...

Loše vijesti?, začula se ona poslije nekoliko minuta. Djeluješ uznemireno.

Moram da se vidim sa jednim političarem ministrom. Mrzim to. Tako su ljigavi. Ovaj posao kojim se bavim... loš je. Volio bih da se bavimo nečim drugim. Nečim čistim. Svakog dana to želim. Možeš kući kolima.

Zašto onda ne radiš nešto drugo? Isto je bilo i kada su ti zabranili da se vjenčamo. Ni tada nisi mogao da odbij eš.

Nije to tako jednostavno, Uma. Oni su moj brat i otac.

Pitam se da li si se promijenio, Ashok. Prvi poziv iz Dhanbada i već si onaj stari.

Hajde da se ne svađamo opet. Možeš kući mojim kolima.

A, ne. Ne idem sa tvojim vozačem. Znam ja njegovu sortu, seljaci, misle da je svaka žena koja radi u callcentru kurva. Neka, hvala. Sama ću se vratiti.

Ovaj momak je u redu. On je član porodice.

Ne bi smio da imaš toliko povjerenja, Ashok. Svi vozači u Delhiju su pokvareni. Prodaju drogu, podvode prostitutke i ko zna šta još.

Ovaj ne. On je pošten. Pobožan je. Glup je kao noć, ali je pošten. Nikada ne traži još novca; nikada ne traži da mu se plati prekovremeni rad ili dodatak za rad nedjeljom. A čujem da drugi vozači to počinju da traže. Ovog momka grad još nije iskvario.

Pa, neću da rizikujem sa njim. Vratit ću se taksijem.

Shvatio sam da se ona približava vratima, pa sam se

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 199

okrenuo i udaljio na vrhovima prstiju.

On se do večeri nije javljao, a onda je sišao. Tražio je da idemo od banke do banke.

Posmatrao sam ga krajičkom oka sa vozačkog sjedišta; uzimao je novac iz bankomata iz četiri različita. Zatim je rekao:

Bakarne, vozi u grad. Znaš onu veliku kuću kod parka Lodi, gdje smo jednom bili sa Gazda Mukeshom?

Da, gospodine, sjećam se. Tamo imaju dva velika vučjaka, gospodine.

Tačno tako. Dobro te služi pamćenje, Balrame.

U špijunskom ogledalu sam vidio kako g. Ashok pritiska dugmiće na svom mobilnom telefonu za vrijeme vožnje. Vjerovatno saopštava ministrovom slugi da dolazi sa parama. Tako sam najzad saznao čime se moj gospodar bavi dok ga vozim Delhijem.

Vraćam se za dvadeset minuta, Balrame, reče g. Ashok kada smo stigli do ministrovog bungalova. Izašao je noseći crvenu torbu i zalupio vrata.

Sat vremena kasnije izašao je sa debelim čovjekom, ministrovim pomoćnikom istim onim koji je izašao onog dana iz predsjedničke rezidencije. Zastali su ispred kola i razgovarali.

Debeljko se rukovao sa g. Ashokom, koji je očigledno bio nestrpljiv da ode ali, ah, nije tako lako pustiti političara.

Šta radite poslije ovoga? pitao je debeljko. Ništa.

Hajdemo do grada. Da se malo zabavimo.

Zar nemate posla oko izbora?

Okolo izbora? To je sve sređeno. Pobijedit ćemo sa ogromnom prednošću. Izbori se, dragi moj prijatelju, u Indiji mogu srediti. Nije kao u Americi

I tako se on ugurao u kola. Tek što smo krenuli, kad je rekao:

200 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Ashok, daj mi jedan viski. Ovdje, u autu? Nemam. Debeljko je izgledao zaprepašćeno.

U Delhiju svi imaju viski u kolima, Ashok, zar nisi to znao?

Tražio je da se auto vrati do bungalova. Ušao je unutra, pa se vratio sa dvjema čašama i flašom. Zalupio je vrata, huknuo i rekao:

E, sad je ovaj auto potpuno opremljen.

G. Ashok je uzeo bocu i spremio se da mu naspe, kada je ovaj iznervirano coknuo:

Ne ti, budalo. Vozač. On treba da sipa pića.

Odmah sam se okrenuo i pretvorio u barmena.

Ovaj vozač je vrlo nadaren reče debeljko. Nekad naprave pravi haos kad sipaju piće.

Nikad ne biste rekli da potiče iz kaste trezvenjaka, zar ne?

Zatvorio sam flašu i stavio je pored mjenjača. Iza sebe sam čuo zveket čaša dok su jedan drugom rekli: Živjeli!

Hajdemo, reče ministrov pomoćnik. Vozaču, idemo u Sheraton. Tamo u suterenu imaju dobar restoran, Ashok. Mirno mjesto. Tamo ćemo se zabaviti.

Okrenuo sam ključ. Crno jaje siti honda, zatvorenih prozora, jurilo je ulicama New Delhija.

Čovjekov auto je njegov zamak. Ne mogu da vjerujem da nikad nisi ovo probao. Pa, to se u Americi ne radi tamo ne biste imali vozača.

To i jeste prednost života u Delhiju, dragi dječaće!, debeljko je pljusnuo g. Ashoka po butini.

Malo je otpio i rekao:

Kakva je situacija kod tebe, Ashok?

U zadnje vrijeme trgujemo ugljem. Kupujemo ugalj iz drugih država, mahom iz Australije i prodajemo ga

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 201

Kini. Ljudi misle da napredujemo samo u tehnologiji, ali ugalj mediji ne obraćaju pažnju na to, zar ne? Ljudi postaju milioneri na sve strane.

Svakako, svakako, reče debeljko. Pomirisao je svoju čašu. Ali nisam na to mislio pod situacijom, dragi dječaće!

Molim?

Debeljko se osmjehnuo.

Ono što te pitam je, ko te opslužuje tamo dolje? Pokazao je na dio tijela g. Ashoka.

Rastao sam se sa suprugom. Razvodimo se.

Žao mi je što to čujem, rekao je debeljko. Brak je dobra institucija. U ovoj zemlji se sve raspada. Sve.

Srknuo je još malo viskija i rekao:

Reci mi, Ashok, da li misliš da ćemo imati građanski rat?

Zašto to kažete?

Prije četiri dana bio sam u sudu u Ghaziabadu. Sudija je izdao naređenje, a advokati su prosto odbili da poslušaju; podivljali su; odvukli su sudiju dolje i pretukli ga, u njegovoj sopstvenoj sudnici. Mediji nisu to prenijeli, ali svojim očima sam to gledao. Ako ljudi prestanu da poštuju pravni sistem, kakva je budućnost ove zemlje?

Osjetio sam nešto hladno na vratu. Debeljko me je dodirnuo čašom.

Još jedno piće.

Da, gospodine.

Jeste li nekad vidjeli taj trik, Vaša ekselencijo? Čovjek jednom rukom upravlja kolima, a drugom uzima flašu viskija, prinosi je svom ramenu i sipa piće u čašu dok je auto u pokretu, a ne prospe ni jednu jedinu kap! Kakve su sve vještine potrebne da bi neko bio vozač undiji, g. Jiabao! Ne samo da mora da vidi u mraku, da ima savršene reflekske i beskrajno strpljenje, već mora biti i savršeni barmen!

202 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Želite li još, gospodine?

Pogledao sam ministrovog pomoćnika, njegove korumpirane prevoje sala ispod brade onda sam bacio pogled i na put, da ne bismo udarili u nešto pa opet u debeljka.

Ne, dovoljno je. Ali sipaj svom gospodaru.

Neka, ja zaista ne pijem mnogo. U redu je.

Ne budi blesav, Ashok. Insistiram momak, sipaj svom gospodaru jednu.

I tako sam opet morao da se okrenem i izvedem nevjerovatni trik pod nazivom jednarukanavolanudrugarukasipapiće.

Debeljko se poslije drugog pića ućutao. Obrisao je usne.

Dok si bio u Americi, sigurno si imao mnogo žena? Mislim, lokalnih žena. Ne.

Ne? Šta ti to znači?

Sve vrijeme sam bio vjeran Pinky, svojoj supruzi.

Oh, bože. Bio si vjeran. Kakva zamisao. Vjeran u braku. Nije ni čudo da se razvodiš. Zar nikada nisi bio sa bjelkinjom?

Rekoh vam.

Hoćeš sada da probaš?

Sada?

Sada, reče on. Ruskinju. Ona izgleda baš kao ona američka glumica. Pomenuo je njeno ime. Jesi li zainteresovan?

Kurva?

Osmjehnuo se.

Prijateljica. Čarobna prijateljica. Želiš li?

Uzeo je mobilni telefon i ukucao neki broj. Svjetlo sa mobilnog telefona bacilo je mutni plavi preliv na njegovo lice.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 203

Upravo je sada kod kuće. Idemo do nje. Ona je moja dobra prijateljica, a ja mogu da posjećujem prijatelje. Moći ćeš da je vidiš. Ista američka glumica. Imaš li kod sebe trideset hiljada?

Ne.

Nema problema. Ja plaćam ovog puta. Ti možeš drugom prilikom.

Nagnuo se naprijed i objasnio kuda da vozim. Pogledao sam u retrovizoru g. Ashoka svojim najjačim pogledom.

Kurva? To je za ljude iz niže klase poput mene, gospodine. Nije za vas. Jeste li sigurni da želite ovo?

Želio sam da mu ovo kažem otvoreno ali šta sam ja tu bio? Samo jedan vozač.

Dobio sam uputstvo od debeljka. G. Ashok nije ništa rekao samo je sjedio i pijuckao viski, kao dječak sokić. Možda je mislio da je sve to neka šala, a možda se plašio da debeljku kaže ne.

Ja ću, g. Jiabao, njegovu čast braniti do smrti. Oni su ti koji su ga iskvarili. Moj dobri gospodar je bio jagnje.

Debeljko je tražio da vozim u Greater Kailash još jedna stambena kolonija gdje živi elita Delhija. Ministrov pomoćnik me je navodio do odredišta. Bilo je veličine omanje palate, sa velikim mermernim stubovima ispred. Po količini smeća koje je naslagano ispred tog zdanja, vidjelo se da tu žive bogati ljudi.

Debeljko je držao otvorena vrata automobila dok je pričao u slušalicu. Pet minuta kasnije zalupio je vrata. Odmah sam počeo da kijam snažan parfem ispunio je automobil.

Vozaču, idemo. Prekini da kijaš i vozi prema Nizamuddinu!

Izvinite, gospodine.

Debeljko se osmjehnuo. Okrenuo se djevojci koju je

204 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

uvedo u kola i rekao:

Molim te, pričaj mom prijatelju Ashoku na hindiju.

Pogledao sam u retrovizor i po prvi put spazio tu djevojku.

Tačno, ličila je na glumicu koju sam tuitamo imao prilike da vidim. Međutim, ime te glumice nisam znao. Tek kada sam stigao u Bangalor i ovladao vještinama Interneta i da znate, trebala su mi samo dva kratka časa! našao sam njeno ime i sliku preko pretraživača Google.

Kim Basinger.

To je bilo ono ime koje je debeljko pomenuo. I zaista je bilo tako djevojka koja je ušla sa debeljkom izgledala je potpuno isto kao Kim Basinger! Bila je visoka, imala je prelijepo lice, a ono najupečatljivije kod nje bila je njena kosa zlatna i sjajna; baš kao u reklamama za šampone!

Kako si, Ashok? reče ona na savršenom hindiju. Ispružila je ruku i uzela ruku g.

Ashoka.

Ministrov pomoćnik se zacerekao. Eto. Indija je napredovala, zar ne? Ona govori hindi. Pljusnuo ju je po butini. Draga, tvoj hindi se popravio.

G. Ashok se nagnuo unazad kako bi sa debeljkom razgovarao iza nje. Ona je Ruskinja? Pitaj nju, Ashok, ne mene. Ne budi stidljiv. Ona je prijateljica.

Ukrajinka, reče ona sa stranim izgovorom hindija. Ja sam Ukrajinka, studiram u Indiji.

Pomislio sam: moram da zapamtim to mjesto, Ukrajinu. I jednog dana moram da odem tamo!

Ashok... reče debeljko. Hajde, dodirni joj kosu. Prava je. Ne plaši se ona je prijateljica. Cerekao se. Eto vidiš, Ashok, ništa nije boljelo, zar ne? Reci opet g.

AravindAdiga BIJELI TIGAR 205

Ashoku nešto na hindiju, draga. Još uvijek te se plaši.

Ti si zgodan muškarac rekla je. Nemoj me se plašiti.

Vozaču... debeljko se nagnuo naprijed i ponovo me dotakao svojom hladnom čašom.

Jesmo li blizu Nizamuddina?

Da, gospodine.

Blizu stanice vidjet ćeš hotel sa velikim sjajnim znakom T! Tamo nas vozi.

Odvezao sam ih tamo za deset minuta hotel nije mogao da se promaši, znak na njemu je sijao kao fenjer u mraku.

Debeljko je poveo sa sobom zlatokosu i otišao do recepcije hotela, gdje ga je recepcioner prijazno dočekao. G. Ashok je išao za njima neprestano se osvrćući, kao dečkić koji se sprema da uradi nešto veoma nevaljalo.

Vjerujem mu ono što je rekao da nikada nije prevario ženu u Americi.

Prošlo je pola sata. Bio sam u kolima ispred, sve vrijeme sa rukama na volanu. Udario sam malog bauka. Počeo sam da grizem volan.

Sve vrijeme sam se nadao da će on razmahan istrčati iz hotela i povikati: Balrame, bježimo odavde, umalo nisam napravio veliku grešku! Spasi me, vozi!

Hotel je izgleda imao sopstveni automobil kojim će se djevojka vratiti svojoj kući ili ju je ministrov pomoćnik zadržao za još jednu sesiju, jer je sat vremena kasnije g. Ashok izašao sam izgledao je umorno i iscrpljeno.

Sastanak je završen, Balrame, rekao je, puštajući da mu glava padne na naslon sjedišta. Idemo kući.

Nisam odmah pokrenuo motor. Na trenutak sam zadržao prst na ključu. •

Balrame, rekao sam da idemo kući!

Da, gospodine.

206 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Kada smo se vratili u Gurgaon, on je oteturao ka liftu. a nisam izašao iz auta. Pustio sam da prođe pet minuta, a onda se vratio do Nizamuddina, pravo do hotela sa znakom T.

Parkirao sam se u jednom uglu i motrio na vrata hotela. Želio sam da ona izađe.

Pored mene se dovezao vozač rikše, mali, neobrijan, mršav kao grančica, izgledao je mrtav umoran dok je brisao lice i noge krpom; legao je na zemlju da spava. Na sjedištu njegove rikše bila je mala reklamna naljepnica:

Imate višak kiloghama? Pozovite jimyja singha u metko teretani: 9811799289

Maskota teretane Amerikanac sa ogromnim bijelim mišićima smješkala mi se sa naljepnice. Vazduh je ispunilo hrkanje vozača rikše.

Vjerovatno me je vidio neko iz hotela. Poslije izvjesnog vremena su se otvorila vrata: izašao je policajac, osmotrio me i počeo da mi prilazi.

Okrenuo sam ključ; vratio sam se u Gurgaon.

E, sad, vozio sam ja noću i po Bangaloru, ali ovdje nikada nisam imao onaj osjećaj kao u Delhiju osjećaj da će grad znati ako me nešto tišti, da će osjetiti to.

Bio sam ogorčen te noći. Grad je to znao onako obasjan prigušenim narandžastim svjetlom bljedunjavih bandera i on je bio ogorčen.

Pričaj mi o pobuni, rekoš Delhiju.

I pričao mi je.

Prevrnuta žardinjera nasred ulice; pored nje tri muslimana sjede otvorenih usta. Stariji čovjek sa bradom i bijelim turbanom nešto im govori sa podignutim prstom mogli biste se zakleti da nešto propovijeda. Iza njega

Aravind Adiga bijeli tigar 207

promiče duga kolona automobila sa zasljepljujućim svjetlima i buka prigušuje njegove riječi, pa ipak on propovijeda. Propovijeda kao prorok, govori istine usred grada, potpuno neprimijećen osim za onu trojicu apostola. Sigurno je pripadnik naksala.

Možete osjetiti to. Sigurno propovijeda neku vrstu pobune. Oni će biti njegovi generali. Srce mi je jače zakucalo na tu pomisao.

Pričaj mi o građanskom ratu, rekoš Delhiju.

I pričao mi je.

Vidio sam ljude kako se raspravljaju i razgovaraju i čitaju ispod bandera, sami ili u grupama. Te noći vidio sam na stotine ljudi, pod drvećem, kod hramova, po raskrscima, na klupama, kako škilje dok čitaju novine, svete knjige, časopise, pamflete Komunističke partije. Vidio sam ljude kako diskutuju, propovijedaju. Ali o čemu su čitali i razgovarali?

O revoluciji! O čemu bi drugom! Jednog dana će se svi oni ljudi što ispod bandera propovijedaju i kuju zavjere udružiti i tada će pobuna naksala stići u Delhi, popeti se na brdo Raisina i preplaviti predsjednikovu rezidenciju.

Ako zaista bude pobune pitao sam grad da li obećavaš da će on prvi da nestane onaj čovjek sa slojevima sala ispod brade?

Prosjak koji je sjedio pored puta, polugo čovjek neukroćene kose, prekriven prljavštinom, okrenuo je glavu ka meni i pogledao me pravo u oči:

Obećavamo.

Grad je sa mnom razgovarao, i razgovarao, i razgovarao, sve do gvozdene kapije stambene zgrade u kojoj je živio moj ukaljani gospodar.

Čuvar na kapiji sa nevjericom je gledao kako ulazim bez ikog drugog u kolima. Morat ću dasmislim neki izgovor za sutra nešto uvjerljivo. To je već drugi put da me vidi da odlazim kolima sam.

208 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Upalio sam svjetla u autu. Prešao sam na putnička sjedišta i počeo da prelazim rukama po koži. Prelazio sam dlanovima po kožnim sjedištima sa jedne strane na drugu i tako tri puta, sve dok nisam pronašao ono što sam tražio.

Prinio sam je svjetlu.

Vlas plave kose.

I dan danas je držim na svom stolu.

CD C5 ri

13 O

On

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 211

Snovi bogatih i snovi siromašnih oni se nikada ne poklapaju, zar ne?

Vidite, siromasi cijelog svog života sanjaju o tome da imaju dovoljno da jedu i da izgledaju kao bogataši. A šta sanjaju bogati? Da smršaju i da izgledaju kao siromasi. Svako veće prostor oko Bakingemske palate bloka B postaje vježbalište. Debeljuškasti, trbušasti muškarci i još debeljuškastije i trbušastije žene, u majicama natopljenim znojem, obavljaju svoju večernju šetnju.

Vidite, sa svim tim noćnim zabavama, pijančenjem i jedenjem, bogataši Delhija imaju sklonost ka gojenju. Zato oni hodaju, ne bi li skinuli nešto kilaže.

I sad, gdje obično normalni ljudi šetaju? U prirodkraj rijeke, u parku, kroz šumu.

Međutim, u naletu svoje uobičajene genijalnosti u planiranju grada, bogataši Delhija su ovaj dio Gurgaona sagradili bez ikakvih parkova, travnjaka ili igrališta postojale su samo zgrade, tržni centri, prodavnice, hoteli i ostale zgrade. Napolju su imali trotoar, ali na njemu je živjela sirotinja. I onda, ako ste željeli malo da šetate, to ste morali obaviti oko svoje betonske zgrade.

E, sad, dok su debeljuce tako pješfličile oko svojih zgrada, natjerali su svoje sluge mahom vozače da stoje na raznim tačkama tog kruga držeći flaše mineralne

212 SUELI TIGAR Aravind Adiga

vode i peškire. Poslije svakog kruga oko zgrade, prilazili su svom čovjeku, uzimali bocu srk uzimali peškiris, bris i krenuli u nove pobjede.

Vitiligiousni je stajao u jednom uglu, sa flašom i znojavim peškirom svoga gospodara. Svakih nekoliko minuta mi se okretao sa smiješkom u očima njegov šef, čovjek koji se bavio čelikom, do nedavno je bio ćelav, a sada je pokazivao glavu sa crnom gustom kosom skupa perika zbog koje je išao čak u Englesku. Ta perika je posljednjih dana postala glavna tema u majmunskom krugu ostali vozači su Vitiligiousnom nudili po

deset rupija da pribjegne nekom od starih trikova da naglo zakoči ili da u punoj brzini pređe preko rupe samo da njegovom gospodaru spadne perika makar jednom. Tajne svojih gospodara majmunski krug je odavao i secirao svako veče mada je svako ko bi počeo temu razvoda znao da će morati da ima posla sa mnom. Ja nisam dozvoljavao ugrožavanje privatnosti g. Ashoka.

Stajao sam na samo par metara od Vitoligousnog, sa flašom mineralne vode u ruci i znojavih peškirom preko ramena.

G. Ashok je završavao svoj krug osjećao sam miris njegovog znoja kako mi se približava. Ovo je bio njegov treći krug. Uzeo je svoju flašu, iskapio je, obrisao lice peškirom i bacio mi ga nazad preko ramena.

Završio sam, Balrame. Ponesi gore flašu i peškir, u redu?

Da, gospodine, rekao sam i ispratio ga pogledom dok je ulazio u zgradu. Hodao je jednomdvaput nedjeljno, ali to očigledno nije bilo dovoljno da poništi noćnu razuzdanost vidio sam veliku, mokru izraslinu koja je rastezala njegovu bijelu majicu. Kako je postao odbojan.

Dao sam znak Vitoligousnom prije nego što sam sišao u podzemni parking.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 213

Deset minuta kasnije namirisao sam znoj čovjeka koji se bavio čelikom i čuo sam korake. Vitoligousni je sišao. Pozvao sam ga do siti honde to je bilo još jedino mjesto gdje sam se osjećao bezbjedno.

Staje bilo, Zeko? Treba ti časopis?

Nije to. Nešto drugo.

Čučnuo sam pored jednog od hondinih točkova. Noktom sam grebuckao šare na gumi. I on je čučnuo.

Pokazao sam mu vlas plave kose čuvao sam je vezanu oko ručnog zgloba, kao narukvicu. Prinio je nosu moj zglob protrljao dlaku između prstiju, pomirisao je i pustio mi zglob.

Nema problema. Namignuo je. Rekao sam ti ja da će tvoj gospodar poželjeti društvo. Njega ne spominji! Zgrabio sam ga za vrat. Otresao me je.

Jesi li lud? Pokušao si da me zadaviš!

Ponovo sam počeo noktom da trljam šare na gumi. Koliko će to da košta?

Otmjena ili ne? Djevica ili ne? Sve zavisi.

Nije mi važno. Samo treba da ima plavu kosu kao u reklami za šampon.

Najjeftinija je desetdvanaest hiljada.

To je preskupo. On neće da plati više od četiri hiljade sedamsto.

Šest hiljada petsto, Zeko. To je minimum. Bijela koža mora da se poštuje.

U redu.

Za kada mu treba, Zeko?

Reći ću ti. Uskoro. I još nešto hoću da znam još nešto.

Primakao sam nos gumi i udahnuoniris. Za snagu. Koliko postoji načina da vozač prevari gospodara?

214 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Gospodine Jiabao, svjestan sam da je u onim knjigama o poslovnom uspjehu uvijenim u celofan uobičajeno da se ubacuju i propratni savjeti. U ovoj fazi priče, kako bismo izbjegli dosadu, htio bih da u ovu pripovijest o razvitku modernog preduzetnika ubacim takav jedan propratni segment.

Kako da pheduzimljivi vozač zaradi dodatni novac

1. Kada gazda nije u blizini, on može crijevom izvući benzin iz automobilskeg rezervoara. Zatim proda benzin.

2. Kada njegov gazda naredi da odveze automobil na opravku, on može otići do korumpiranog mehaničara; mehaničar će naduvati cijenu opravke, a vozač će dio zadržati za sebe. Slijedi spisak mehaničara koji su voljni da pomognu preduzimljivim vozačima:

Lucky Mechanics, Lado Serai, u blizini Qutuba; R. V. popravke, Greater Kailash, drugi dio; Nilofar mehaničari, DLF blok 1, Gurgaon.

3. Treba da prouči navike svog gospodara, a onda da se upita: Da li je moj gospodar neoprezan? Ako jeste, na koji način mogu da iskoristim njegovu neopreznost? Na primjer, ako njegov gospodar ostavi u kolima prazne flaše stranih pića, vozač ih može pro

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 215

dati švercerima pića. Johnnie Walker sa crnom etiketom donosi najveću dobit.

4. Kako raste njegovo iskustvo i samopouzdanje, postat će spreman da pokuša sa nečim rizičnijim; može probati da automobil svoga gospodara pretvori u taksi. Put od Delhija do Gurgaona za ovo je odličan; mnogo Romea dolazi da posjeti svoje djevojke koje rade u callcentrima. Kada bude siguran da njegov gospodar neće primijetiti odsustvo svojih kola i kada na putu nema prijatelja njegovog gospodara može svoje slobodno vrijeme iskoristiti za vožnju i prijevoz klijenata uz naknadu.

Uveče sam sa upaljenim svjetlom legao pod mrežu za komarce i gledao kako mračne bubašvabe gamižu po mreži, sa drhtavim antenama poput mojih nervnih završetaka. I ležao sam tako u krevetu, previše nervozan čak i da ih pljeskam. Jedna bubašvaba je doletjela tik iznad moje glave.

Trebalo je da tražiš pare kad su tražili da potpišeš ono. Dovoljno para da možeš da spavaš sa dvadeset bjelkinja. Odletjela je. Druga je dolijetala na istovjetno mjesto. Dvadeset?

Stotinu. Dvije stotine. Tri stotine, hiljadu, deset hiljada zlatokosih kurvi. Pa čak ni to ne bi bilo dovoljno. Ni izbliza.

Tokom naredne dvije nedjelje radio sam stvari kojih se i sada stidim. Varao sam svoga poslodavca. Isisavao sam benzin; odvezao sam auto do pokvarenog mehaničara koji je napisao račun za nepotrebnu popravku; i

216 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

triput sam, vraćajući se u Bakingem B, povezao mušteriju.

Najčudnije od svega je bilo to što svaki put kad sam pogledao pare koje sam zaradio na prijevaru, umjesto krivice, šta sam osjećao?

Bijes.

Što sam više krao od njega, to sam više shvatao koliko je on krao od mene.

Da upotrijebim metaforu koju sam ranije iskoristio da opišem indijsko društvo, najzad je i meni porastao stomak.

Onda, jednog nedjeljnog popodneva, kada je g. Ashok rekao da mu neću više trebati tog dana, ispio sam dvije velike čaše viskija za hrabrost i otišao u spavaonicu posluge. Vitiliginosni je sjedio ispod plakata filmske glumice svaki put kada bi njegov gospodar povalio neku glumicu, on bi na zid okačio njen poster igrao je karte sa ostalim vozačima.

Pa, možeš ti da pričaš šta hoćeš, ali ja znam da oni klovnovi neće ponovo pobijediti na izborima.

Podigao je pogled i ugledao me.

Oho, pogledajte ko nam je došao. Pa to je jogaguru, došao u rijetku posjetu. Dobro došli, cijenjeni gospodine.

Iskezili su se. I ja sam se njima iskezio.

Pričamo o izborima, Zeko. Znaš, ovdje nije kao u Tami. Izbori nisu namješteni. Hoćeš li glasati ovog puta?

Pozvao sam ga prstom.

Odmahnuo ja glavom. Kasnije, Zeko, previše mi je zabavna rasprava o izborima.

Mahnuo sam smeđom kovertom. Odmah je spustio karte.

Insistirao sam da odemo do parkinga; tamo je u sjenci siti honde izbrojao novac.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 217

Dobro, Zeko. Sve je ovdje. A gdje ti je gospodar? Hoćeš li ga ti voziti tamo? Ja sam svoj gospodar.

Na trenutak nije razumio. A onda je zinuo pojurio je prema meni zagrlio me. Zeko!

Ponovo me zagrlio. Moj čovjek!

I on je bio iz tame i uvijek vam proradi ponos kad neko iz vaše fele pokaže ambiciju.

Odvezao me je u tojoti kvalis tojoti kvalis svog gospodara do hotela, usput mi objašnjavajući na koji način je organizovao svoj neformalni taksiprijevoz kad njegov šef nije na vidiku.

Taj hotel je bio u South Extensionu 2 jednom od najboljih dijelova Delhija za kupovinu. Vitiligiousni je zaključao svoj kvalis, osmjehnuo se ohrabrujući me i zajedno sa mnom otišao do recepcije. Čovjek u bijeloj košulji sa crnom leptirmašnom prelazio je prstom po spisku u velikoj knjizi; zaustavljaajući prst na jednom mjestu, pogledao me je dok mu je Vitiligiousni objašnjavao stvari na uho.

Recepcioner je odmahivao glavom. Žena zlatne kose za njega?

Stavio je ruke na pult i nagnuo se naprijed da me vidi izbliza.

Za njega?

Vitiligiousni se osmjehnuo. Vidi, bogataši iz Delhija već su se zasitili žena sa zlatnom kosom; ko zna šta će sljedeće poželjeti? Zelenokose žene sa mjeseca? Ubuduće će radnička klasa da čeka u redu zbog bjelkinja. Ovaj momak je budućnost tvog biznisa dobro postupaj sa njim.

Recepcioner je na trenutak djelovat nesigurno; onda je zalupio knjigu i pružio ruku.

Daj mi dodatnih petsto rupija. iskezio se. Dodatna

218 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

taksa za radničku klasu. Nemam više!

Daj mi još petsto ili da sve zaboravimo.

Izvadio sam posljednjih trista rupija koje sam imao. Uzeo je novac, popravio mašnu i otišao uza stepenice.

Vitiligiousni me je potapšao po ramenu i rekao; Srećno, Zeko uradi to u ime svih nas!

Otrčao sam uza stepenice.

Soba 114A. Recepcioner je stajao ispred i prislonio uho na vrata. Prošaputao je:

Anastasija, da li si tu? Gurnuo je vrata. Kristalni luster, prozor, zeleni krevet

i zlatokosa devojka koja sjedi na krevetu.

Uzdahnuo sam, jer ova nije nimalo ličila na Kim Basinger. Nije bila ni upola tako lijepa.

Tada sam shvatio

na sasvim nov način da bogataši uvijek dobiju one najbolje stvari u životu, a mi dobijamo samo njihove ostatke.

Recepcioner je prinio dlanove mom licu; dvaput ih je zatvorio i otvorio. Dvadeset minuta.

Zatim je pesnicom pokazao kao da kuca a onda nogom kako šutira. Razumiješ?

To će se desiti kad prođe dvadeset minuta. Da.

Zalupio je vrata. Zlatokosa žena me još uvijek nije pogledala.

Skupio sam dovoljno hrabrosti da sjednem pored nje tek kada se začulo lupanje na vratima.

Kad to čuješ gotovo je! Razumiješ? Recepcionerov glas.

Dobro!

Primakao sam se ženi na krevetu. Nije se opirala, ali nije ni ohrabrivala. Dodirnuo sam jedan njen uvojak i

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 219

nježno ga povukao da bih je natjerao da okrene lice prema meni. Izgledala je umorno i istrošeno, a oko očiju je imala modrice, kao da ju je neko ogrebao.

Široko mi se osmjehnula dobro sam poznavao taj osmijeh: tako se sluga osmjehuje gospodaru.

Kako se zoveš?, pitala me je na hindiju.

I ona! Kladam se da u toj njihovoj zemlji, Ukrajini, imaju žensku školu hindija!

Munna.

Nasmiješila se. To nije pravo ime. To samo znači dječak!

Tačno. Ali tako se zovem, rekoh joj. Moja porodica mi nije dala nijedno drugo ime.

Počela je da se smije visok, zvonak smijeh od kog joj se talasala njena zlatna kosa.

Srce mi je kucalo kao kod trkačkog konja. Njen parfem mi se uvukao pravo u mozak.

Znaš, kad sam bila mala, i meni su na mom jeziku dali ime koje znači djevojčica. I

meni je porodica to isto uradila!

Au rekoh podižući noge na krevet.

Razgovarali smo. Rekla mi je da ne podnosi komarce u ovom hotelu, kao ni recepcionera, a ja sam klimnuo. Pričali smo tako neko vrijeme, a onda je ona rekla Ti si dosta zgodan momak i prilično si sladak, a onda je provukla prste kroz moju kosu.

U tom trenutku skočio sam sa kreveta. Rekao sam: Zašto si ti, sestro, ovdje? Zašto ne napustiš ovaj hotel ako tako želiš? Ne plaši se recepcionera. Ja sam tu da te zaštitim!

Ja sam tvoj brat, Balram Hahvai!

Da, kako da ne. To sam rekao u indijskom filmu koji će snimiti o meni.

Ono što sam zaista rekao bilo je:

Sedam hiljada dragocjenih rupija za dvadeset minuta!

220 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Vrijeme je da počnemo!

Popeo sam se na nju i jednom rukom joj držao ruke iza glave. Vrijeme je da umočim kljun u nju. Drugom rukom sam prolazio kroz njene zlatne uvojke.

A onda sam kriknuo. Ne bih ispustio glasnji krik ni da mi pokažete guštera.

Šta je bilo, Munna? upitala je.

Skočio sam sa kreveta i ošamario je.

Bože, ovi stranci baš umiju da se proderu.

Istog trenutka kao da je recepcioner sve vrijeme stajao ispred vrata, sa osmijehom od uha do uha vrata su se otvorila sa treskom i on je ušao.

Ovo, vikao sam na njega vukući djevojčinu kosu, nije pravo zlato!

Imala je crne korijene! Bila je samo ofarbana!

On je slegnuo ramenima. Pa šta si očekivao za sedam hiljada? Prava košta četrdeset, pedeset.

Skočio sam na njega, zgrabio njegovu vilicu šakom i zabio ga u vrata. Hoću nazad svoje pare!

Žena iza mene je vrisnula. Okrenuo sam se to je bila greška. Trebalo je da se prvo pozabavim recepcionerom.

Deset minuta kasnije, sa licem u ogrebotinama i modricama, oteturao sam iz hotela.

Vrata su se zalupila za mnom.

Vitiligousni me nije sačekao. Morao sam autobusom da se vratim kući; cijelim putem sam trljao glavu sedam hiljada rupija došlo mi je da plaćem! Znaš li koliko se bivola moglo kupiti za te pare? osjećao sam bakine prste kako mi zavrću uši.

Najzad sam se vratio u Bakingemsku palatu poslije jednosatnog saobraćajnog zastoja isprao sam ranu na glavi u zajedničkom umivaoniku i pljunuo desetak puta. Do đavola sve to počeo sam prepone. Prijalo mi je. Krenuo sam pogrbljen ka svojoj sobi, otvorio vrata

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 221

nogom i sledio se.

Neko je bio unutar mreže za komarce. Vidio sam siluetu u lotosovom položaju.

Ne brini, Balrame. Znam šta si radio.

Muški glas. Pa, bar nije moja baka to mi je bila prva pomisao.

G. Ashok je podigao jedan kraj mreže i pogledao me, na licu je imao prepreden osmijeh. Tačno znam šta si radio. Gospodine?

Zvao sam te, ali nisi se javljao. Onda sam sišao ovdje da vidim. Ali tačno znam šta si radio... Onaj drugi vozač, čovjek sa ružičastim usnama, sve mi je ispričao.

Srce mi je lupalo. Pogledao sam u pod.

Rekao mi je da si bio u hramu, molio se za moje zdravlje.

Da, gospodine, rekoh, a sa lica mi je lio znoj olakšanja. Tako je.

Dodi pod mrežu, rekao mi je nježno. Ušao sam i sjeo do njega ispod mreže. On je posmatrao bubašvabe koje su gamizale iznad nas.

Živiš u pravoj rupi, Balrame. Nisam znao. Žao mi je.

U redu je, gospodine. Navikao sam.

Dat ću ti malo para, Balrame. Sutra nađi neki bolji smještaj, u redu?

Uhvatio je moju ruku i okrenuo je. Balrame, kakvi su ovo crveni tragovi na tvojoj ruci?

Jesi li se ti to štipao?

Ne, gospodine... to je kožna bolest. I ovdje to imam iza ušiju vidite te ružičaste tačkice?

Prišao je blizu, svojim parfemom mi je ispunio nozdrve. Pogledao je, nježno mi savivši uho prstom.

Bože. Nisam bio primijetio. Svki dan sjedim iza tebe, a nisam nikad...

Mnogo ljudi ima tu bolest, gospodine. Mnogo ljudi.

222 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Zaista? Nisam primijetio. Možeš li da se izliječiš?

Ne, gospodine. Bolesti siromašnih se ne liječe. Moj otac je imao tuberkulozu i od nje je umro.

Ovo je dvadeset prvi vijek, Balrame. Sve se može liječiti. Idi u bolnicu da ti to srede.

Račun meni pošalji, ja ću platiti.

Hvala, gospodine, rekoh. Gospodine... Da li želite da vas odvezem nekud u grad?

Otvorio je usta, a onda ih ponovo zatvorio a da nije ništa izustio. Učinio je to nekoliko puta, a onda je rekao: Moj način života je sasvim pogrešan, Balrame. Ja to znam, ali nemam hrabrosti da ga promijenim. Prosto nemam... muda.

Ne razmišljajte toliko o tome, gospodine. I, gospodine, hajdemo gore, molim vas. Ovo nije mjesto za otmjenog čovjeka kakav ste vi.

Ja puštam ljude da me iskorišćavaju, Balrame. Cijelog svog života nisam radio ono što ja hoću. Ja...

Oborio je glavu; cio je izgledao umoran i istrošen.

Treba nešto da pojedete, gospodine, rekao sam mu. Izgledate umorno.

Osmjehnuo se veliki, bebast osmijeh pun povjerenja.

Ti uvijek misliš na mene, Balrame. Da, hoću da jedem. Ali neću u hotel, Balrame. Muka mi je od hotela. Balrame, odvedi me tamo gdje ti obično jedeš.

Gospodine?

Muka mi je od ove hrane koju jedem, Balrame. Muka mi je od života koji vodim. Mi bogati ljudi, Balrame, potpuno smo zalutali. Želim da budem jednostavan čovjek kao ti, Balrame.

Da, gospodine.

Izašli smo i ja sam ga odveo u čajdžinicu preko puta. Naruči za nas, Balrame. Naruči ono što jede prost svijet.

AravindAdiga BIJELI TIGAR 223

Naručio sam okru, karfiol, rotkvice, spanać i daal. Dovoljno da nahrani jednu porodicu, odnosno jednog bogatog čovjeka.

Jeo je, podrigivao i ponovo jeo.

Ova hrana je fantastična. I samo dvadeset pet rupija! Vi se baš dobro hranite!

Kada je završio, naručio sam mu lasi23, koji je srknuo i nasmiješio se. Sviđa mi se tvoja hrana!

Ja sam se osmjehnuo i pomislio: I meni se sviđa tvoja hrana.

Uskoro će stići dokumenti za razvod. Tako je advokat rekao. U redu.

Da li već da počnemo tražiti? Novog advokata? Ne. Novu djevojku.

Previše je rano, Mukesh. Ona je otišla prije samo tri mjeseca.

Bio sam odvezao g. Ashoka na željezničku stanicu. Mungos je ponovo iz Dhanbada došao u grad. Sada sam obojicu vozio natrag do stana.

Dobro. Ne žuri. Ali moraš se ponovo oženiti. Ako ostaneš razveden čovjek, niko te neće poštovati. Takav je svijet. Poslušaj me. Zadnji put me nisi slušao i oženio si se djevojkom koja nije bila iz tvoje kaste, nije bila ni iste vjere, čak si bio odbio da prihvatiš miraz od njenih roditelja. Ovog puta mi biramo djevojku.

Nisam čuo, ali sam znao da g. Ashok, škrguće zubima.

23 Lasi tradicionalno piće sa sjevera Indije; pjenasta mješavina jogurta, vode, začina i soli ili voćnog ekstrakta prim. prev.

224 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Vidim da ti se to ne dopada, reče Mungos. Pričat ćemo kasnije o tome. Za sada, uzmi ovo. Predao je svom bratu crvenu torbu koju je sa sobom donio iz Dhanbada.

G. Ashok je otvorio torbu i zavirio unutra Mungos je odmah zatvorio torbu. Jesi li lud? Ne otvaraj to ovdje u kolima. To je za Mukeshana. Za debeljka. Ministrovog pomoćnika. Znaš ga, zar ne?

Da, znam ga, g Ashok je slegnuo ramenima. Zar nismo već potplatili tu đubrad? Ministar hoće još. Idu izbori. Kada god počne izborna kampanja, mi dajemo pare. Obično objema stranama, ali ovog puta će vlada sigurno pobijediti. Opozicija je u potpunom haosu. Zato treba da damo pare samo jednoj strani, što je za nas dobro. Prvi put ću ići s tobom, ali to je puno para i vjerovatno ćeš morati da odeš još jednomdvaput. Osim toga, morat ćemo da podmažemo i par birokrata. Razumiješ? Izgleda mi da je to jedino što radim u Delhiju. Podižem iz banaka novac i podmićujem ljude. Jesam li se zbog toga vratio u Indiju?

Ne budi sarkastičan. I zapamti, svaki put traži da ti vrate torbu. To je kvalitetna italijanska torba. Nema potrebe da im dajemo dodatne poklone. Razumiješ? Oh, do đavola. Nije valjda opet jebeni saobraćajni zastoj.

Balrame, pusti opet Stinga. To je najbolja muzika za zastoj.

On zna ko je Sting?

Naravno, zna da je to moj omiljeni CD. Pokaži nam Stingov CD, Balrame. Vidiš vidiš zna Stinga! Stavio sam CD u plejer.

Prošlo je deset minuta, a automobili se nisu pomjerali ni centimetar. Ubacio sam Enyu umjesto Stinga; umjesto Enye Eminema. Ulični prodavci su prišli kolima sa Aravind Adiga BIJELI TIGAR 225

korpama pomorandži, jagodama u plastičnim gajbama ili sa novinama i knjigama na engleskom. I prosjaci su krenuli u ofanzivu. Jedan prosjak nosio je na ramenima drugog i tako išao od auta do auta; onaj koji je bio nošen nije imao noge ispod koljena. Zajedno su išli od kola do kola, onaj bez nogu je stenjao i jaukao, a onaj koji ga je nosio kuckao je i grebao po staklima.

Bez mnogo razmišljanja, otvorio sam jaje.

Spustio sam prozor i ispružio u ruci jednu rupijumomak bez nogu me je pogledao i salutirao mi; podigao sam staklo i ponovo zapečatio jaje.

Momentalno je prestao razgovor na zadnjem sjedištu.

Ko ti je, do đavola, rekao da to uradiš?

Izvinite, gospodine, rekao sam.

Zašto si, do đavola, dao onom prosjaku rupiju? Kakav bezobrazluk! Isključi muziku.

Zaista su me dobro izgrdili te večeri. I, mada su braća obično govorila mješavinu engleskog i hindija, zbog mene su govorili čist hindi.

Zar ne dajemo novac svaki put kad prođemo pored hrama? reče stariji siledžija. Svake godine dajemo prilog Onkološkom institutu. Ja uvijek kupim čestitku od djece kad dođu na vrata.

Prije neki dan razgovarao sam sa računovođom, a on mi je rekao: Gospodine, nemate para u banci. Sve je otišlo. Znaš li ti koliki su porezi u ovoj zemlji?, rekao je mladi siledžija. Da mi tako dijelimo novac, ne bismo imali šta da jedemo.

U tom trenutku mi je sinulo da između njih dvojice i nema neke razlike. Obojica su bili plod svoga oca.

Do kraja vožnje kući, Mungos je uporno posmatrao retrovizor. Izgledao je kao da je namirisag nešto neobično.

Kada smo stigli do Bakingemske palate bloka B, on je rekao: Dođi gore, Balrame.

226 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Da, gospodine.

Stajali smo blizu jedan drugoga u liftu. Kada je otvorio vrata stana, pokazao je na pod i rekao: Smjesti se udobno.

Čučnuo sam ispod slike Zaze i Maze i stavio ruke između koljena. On je sjeo na stolicu, naslonio glavu na ruku i posmatrao me.

Čelo mu je bilo naborano. Mogao sam nazrijeti kako mu se u umu oblikuje misao.

Ustao je sa stolice, prišao mi i kleknuo. Pomirisao je.

Dah ti miriše na anis.

Da, gospodine.

Ljudi to žvaču da sakriju miris alkohola u svom dahu. Jesi li ti pio?
Ne, gospodine. Ja sam iz trezvenjačke kaste.
Nastavio je da njuška, prilazeći sve bliže.
Duboko sam udahnuo; zadržao sam dah duboko u trbuhu; zatim sam ga izbacio, podignuvši mu pravo u lice.
To je odvratno, Balrame, rekao je sa izrazom užasa na licu. Uspravio se i napravio dva koraka unazad. Izvinite, gospodine. Izlazi napolje! Izašao sam sav oznojen.
Narednog dana sam njega i g. Ashoka odvezao do kuće nekog ministrovog činovnika u New Delhiju; izašli su noseći crvenu torbu. Poslije toga, odvezao sam ih do hotela gdje su ručali dao sam uputstvo osoblju hotela: bez krompira u jelima a onda sam odvezao Mungosa na željezničku stanicu.
Istrpio sam njegove uobičajene prijetnje i upozorenja ništa klimauređaj, ništa muzika, ništa trošenje goriva, bla bla bla. Stajao sam na peronu i gledao kako užina. Kada je voz otišao, zaplesao sam na peronu i pljeskao
Aravind Adiga BIJELI TIGAR 227
sam rukama. Vidjela su me dva prosjaka, mangupa, nasmijali su se i počeli i sami da pljeskaju. Jedan od njih počeo je da pjeva pjesmu iz najnovijeg indijskog filma, pa smo tako zajedno igrali na peronu.
Sljedećeg jutra, dok sam ja bio u stanu, a g. Ashok je nešto petljao oko crvene torbe i spremio se da pođe, zazvonio je telefon.
Rekoh mu: Gospodine, ja ću odnijeti torbu dolje. Sačekat ću u kolima.
Oklijevao je, a onda mi pružio torbu. Pridružit ću ti se za minut.
Zatvorio sam vrata stana. Otišao sam do lifta, pritisnuo dugme i sačekao. Torba je bila teška i morao sam da je premještam iz ruke u ruku.
Lift je stigao do četvrtog sprata. Okrenuo sam se i pogledao grad sa balkona na trinaestom spratu tržni kompleksi blještali su čak i usred dana. Prošle nedjelje otvoren je novi tržni centar. Još jedan se gradi. Grad je rastao.
Lift se brzo peo. Približavao se jedanaestom spratu. Okrenuo sam se i potrčao.
Nogom sam otvorio vrata ka požarnim stepenicama, sišao dva sprata niza stepenice i otvorio crvenu torbu.
Odjednom se čitavo stepenište ispunilo blistavom svjetlošću onom koju samo novac može proizvesti.
Dvadeset pet minuta kasnije, kada je g. Ashok sišao kuckajući po svom mobilnom telefonu, crvena torba ga je čekala na njegovom sjedištu. Kada je zatvorio vrata, podigao sam sjajni srebrni disk.
Da vam pustim Stinga, gospodine?
Dok smo se vozili, nastojao sam da ne gledam crvenu torbu to je za mene bilo pravo mučenje, baš kao ranije kad bi Pinky Madam obukla kratku suknju.
Na semaforu sam pogledao u retrovizor. Vidio sam
228 BIJELI TIGAR Aravind Adiga
svoje guste brkove i vilicu. Dodirnuo sam ogledalo. Ugao se promijenio. Sada sam vidio lijepe duge obrve na snažnom, naboranom čelu; crne oči sjajile su ispod tih obrva. Oči mačke koja posmatra plijen.
Hajde, Balrame, pogledaj crvenu torbu to nije krađa, zar ne?
Odmahnuo sam glavom.
Pa čak i kada bi je ukrao, Balrame, ni to ne bi bila krađa.
Kako to? Pogledao sam stvorenje iz ogledala.
Vidiš g. Ashok daje novac svim tim političarima u Delhiju da bi bio oslobođen poreza koji mora da plati. A kome, na kraju, pripada taj porez? Kome drugom nego običnim ljudima ove zemlje tebi!
Šta je bilo Balrame? Jesi li rekao nešto?
Kucnuo sam ogledalo. Opet su moji brkovi postali dio slike, oči su nestale i sada je preda mnom bilo moje sopstveno lice.
Onaj ispred vozi nepromišljeno, gospodine. Samo sam gundao.
Samo smireno, Balrame. Ti si dobar vozač, ne daj lošim vozačima da te izbace iz takta.

Grad je znao moju tajnu. Jednog jutra, predsjednikova rezidencija bila je zamagljena smogom i sa puta je djelovala mutno; tog dana je izgledalo kao da u Delhiju ne postoji vlada. A zagađenje koje je sakrivalo premijera i njegove ministre i činovnike reklo mi je:

Neće oni vidjeti ništa što uradiš. Pobrinut ću se za to.

Prošao sam pored crvenog zida parlamenta. Naoružani stražar sa osmatračnice na zidu me je posmatrao spustio je pušku čim me je ugledao.

Zašto da te zaustavljam? I ja bih to učinio, da mogu.

Uveče je žena šetala sa celofanskom kesom u ruci; moja svjetla obasjala su kesu i učinili je prozirnom. U

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 229

kesi sam vidio četiri krupna, tamna voćna ploda a svaka voćka mi je rekla: ti si to već uradio. U svom srcu već si uzeo. Zatim su svjetla prošla; celofan je postao neproziran; četiri mračne voćke su nestale.

Čak i put ravan, gladak put u Delhiju, najbolji u Indiji znao je moju tajnu.

Jednog dana na semaforu, vozač kola do mene otvorio je prozor i pljunuo: žvakao je paan i na vruću podnevnu ulicu pljusnula je jarkocrvena barica i tamo trulila kao nešto živo, širila se i cvrčala. Trenutak kasnije pljunuo je i drugi put sada je na putu bila i druga barica. Buljio sam u dvije crvene barice pljuvačke koje su se širile i onda:

Izgledalo je da

lijeva barica pljuvačke kaže:

Tvoj otac je želio da budeš pošten čovjek.

G. Ashok te ne bije i ne psuje kao što su drugi radili tvom ocu.

G. Ashok te dobro plaća, četiri hiljade rupija mjesečno. Povećava ti platu a da te i ne pita.

Sjeti se šta je Bivo uradio porodici svog sluga. Kada pobjegneš, g. Ashok će od svog oca tražiti da on isto to uradi tvojoj porodici.

Ali djelovalo je da desna barica pljuvačke kaže:

Tvoj otac je želio da budeš čovjek.

G. Ashok je tražio da preuzmeš krivicu kada je njegova žena ubila ono dijete na ulici.

To je sitniš. Živiš u gradu. Šta možeš da uštediš? Ništa.

Sama činjenica da g. Ashok prijeti tvojoj porodici tebe razgnjevljuje!

230 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Okrenuo sam glavu od crvenih barica. Pogledao sam crvenu torbu koja se vidjela u sredini retrovizora, kao nezaštićeno srce siti honde.

Tog dana odbacio sam g. Ashoka do hotela Imperial, a on je rekao: Balrame, vraćam se za dvadeset minuta.

Umjesto da parkiram kola, ja sam se odvezao do željezničke stanice, koja je na Pahar Ganju, nedaleko od hotela.

Na podu stanice ležali su ljudi. Psi su njuškali smeće. Vazduh je mirisao na buđ. Dakle ovako će to izgledati, pomislio sam.

Odredišta svih vozova pisala su na velikoj školskoj tabli.

Benaras

Jammu

Amritsar

Mumbai

Ranchi

Sta će biti moje odredište ako dođem ovdje sa crvenom torbom u ruci?

Kao da mi odgovaraju, iz mraka u daljini počeli su da svijetle jaka svjetla i točkovi.

Znate, ako posjetite bilo koju željezničku stanicu u Indiji, dok stojite i čekate voz vidjet ćete red čudnovatih sprava sa crvenim sijalicama, kaleidoskopskim točkovima i žutim krugovima koji su se vrtoglavo okretali. To su mašine koje proriču budućnost i mjere vašu kilažu za jednu rupiju, nalaze se na svim željezničkim peronima u zemlji.

One rade ovako. Spustite torbu. Stanete na jednu takvu napravu. Zatim u prorez ubacite novčić od jedne rupije.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 231

Mašina oživi; unutra počnu da se pokreću razne poluge, čuje se neki zveket, svjetla krenu da bljeskaju kao luda. Zatim se čuje glasan zvuk i mala zelena ili žuta cedulja od kartona iskoči iz mašine. Buka i svjetla se smire. Na toj cedulji bit će zapisana vaša budućnost i težina u kilogramima.

Ove naprave koriste dvije vrste ljudi: djeca bogataša i sasvim odrasli siromašni ljudi, koji čitavog života ostaju djeca.

Stajao sam tako, blenući u mašine kao neko ko je izgubio razum. Šest svjetlucavih mašina je svjetlilo prema meni: žuta i zelena svjetla, hipnotičko okretanje zlatnocrnih kaleidoskopa.

Popeo sam se na jednu od mašina. Žrtvovao sam jednu rupiju ona je progutala novčić, napravila buku, zažmirkala svjetlima i izbacila ceduljicu.

Vage Luna d.O.O. NewDelhi110 055 Vaša težina 59

Poštovanje zakona prva je zapovijest bogova.

Pustio sam ceduljicu da padne na zemlju i nasmijao sam se.

Čak i ovdje, na automatu za mjerenje na željezničkoj stanici, oni pokušavaju da nas namagarče. Ovdje, na pragu ljudske slobode, baš prije nego što se ude u voz ka novom životu, ove svjetlucave naprave za proricanje sudbine bile su posljednje zvono za uzbunu Kokošarnika.

Sirene kaveza su zavijale krugovi se okretali crvena svjetla su sijevala! Jedan pijetao ja bježao iz kaveza! Ruka se pružila, uhvatila me za vrat i gurnula nazad u kavez.

232 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Podigao sam ceduljicu i ponovo je pročitao.

Počeo sam da se preznojavam. Sjeo sam na zemlju.

Razmišljaj, Balrame. Sjeti se šta je Bivo uradio porodici svog sluga.

Iznad sebe začuo sam klepet krila. Po cijeloj stanici su golubovi sjedjeli na krovnim gredama; dva od njih su poletjela sa grede i počela da kruže pravo iznad moje glave, kao u usporenom snimku vidio sam dva para crvenih kandži uvučenih u grudi.

Nedaleko od sebe vidio sam gdje na podu leži žena sa lijepim, jedrim grudima u tijesnoj bluzi. Hrkala je. U njenom dekolteu vidio sam novčanicu od jedne rupije; kroz tkanje njene svijetlozelene bluže vidjele su se brojke i slova novčanice. Nije imala prtljag. To je bio njeno cjelokupno ovozemaljsko blago. Jedna rupija. Pa ipak, samo je pogledajte blaženo hrče, bez ijedne brige.

Zašto i za mene nisu stvari tako jednostavne?

Dubok zvuk rezanja natjerao me je da se okrenem. Jedan crni pas se iza mene vrtio u krug. Na butnom dijelu zadnje desne noge presijavao se ružičasti dio kožeotvorena rana; pas se istežao kako bi dohvatio ranu. Ona je bila tik izvan domašaja njegovih zuba, a pas je ludio od bola pokušavajući da napadne ranu svojim balavim čeljustima, neprestano se kretao u ludim, preciznim, besmislenim krugovima.

Pogledao sam usnulu ženu u njene grudi koje su se podizale i spuštale. Iza mene, rezanje se nastavljalo u nedogled.

Te nedjelje zatražio sam od g. Ashoka dozvolu da odem do hrama, a otišao sam u grad. Otišao sam autobusom do Qutuba, a odatle taksijem do G. B. ulice.

To je, g. premijeru, poznati red light district24 kako

24 Red light district četvrt crvenih fenjera dio grada sa bordelima prim. prev.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 233

to kažu na engleskom u Delhiju. Sat vremena provedenih ovdje trebalo bi da mi istjera iz glave sve one loše misli. Zadržavanje sperme u donjem dijelu tijela dovodi do loših kretanja tjelesnih tečnosti u gornjem dijelu tijela. To je poznata činjenica u Tami.

Bilo je pet sati i još je bio dan, ali žene su me čekale, kao što čekaju sve muškarce u bilo koje doba dana.

E sad, bio sam u tom kraju i ranije kao što sam Vam već priznao ali ovog puta bilo je drugačije. Čuo sam ih iznad sebe žene mame i zadirkuju sa prozora sa rešetkama na bordelima ali ovog puta nisam mogao podnijeti da ih pogledam.

Prodavač paana sjedio je na drvenoj tezgi ispred sjajnih plavih vrata bordela i nožem nanosio začine na mokre listove koje je vadio iz lonca sa toplom vodom, što je bio prvi

korak u pravljenu paana; u uskom prostoru ispod tezge sjedio je još jedan čovjek, koji je kuhao mlijeko iznad šištavog plavog plamena plinske peći.

Staj je s tobom? Pogledaj žene.

Za ručni zglob me je uhvatio podvodač, sitan čovjek sa velikim nosom prekrivenim crvenim bradavicama.

Izgledaš kao da možeš sebi da priuštiš strankinju. Uzmi djevojku iz Nepala. Zar nisu ljepotice? Pogledaj ih gore, sinko!

Uhvatio me je za bradu možda je mislio da sam nevin, na svojoj prvoj ekspediciji ovdje i primorao me da pogledam gore.

Nepalke koje su se nalazile gore iza prozora sa rešetkama zaista su veoma dobro izgledale: imale su vrlo svijetlu kožu i one kineske oči koje prosto izluđuju nas Indijce. Stresao sam sa lica podvodačevu ruku.

Uzmi bilo koju! Uzmi ih sve! Zar nisi muško, sine?

Obično bi to bilo dovoljno da me natjera da pomahnitalo uletim u bordel.

234 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Ali ponekad je životinjsko u čovjeku ono najbolje u njemu. Ispod pojasa mi se ništa nije dešavalo. One su kao papagaji u kavezu. Bit će kao da jedna životinja tuca drugu životinju.

Žvači paan to pomaže ako neće da ti se digne! povikao je prodavač paana sa svoje tezge. Podigao je svjež, vlažan list paana i protresao ga tako da su me kapljice poprskale po licu.

Pij vruće mlijeko i to pomaže! viknuo je malecni čovjek, koji je ispod prodavca kuhao mlijeko.

Posmatrao sam mlijeko. Ključalo je i kipjelo niz ivice posude od nehrđajućeg čelika; čovječuljak se osmjehnuo promiješao je mlijeko kašikom postajalo je sve pjenušavije i bijesno je šištalalo.

Jurnuo sam na prodavca paana, srušio ga sa tezge, poobario lišće i prosuo vodu.

Kepeca sam šutnuo u lice. Odozgo su se prolomili krici. Podvodači su nasrnuli na mene; gurajući se i šutirajući, pobjegao sam iz te ulice.

Dakle, G. B. ulica nalazi se u starom Delhiju, o kojem bih morao nešto da kažem.

Sjetite se, g. premijeru, da je Delhi glavni grad ne jedne, već dvije zemlje dvije Indije. I Svjetlost i Tama se slivaju u Delhi. Gurgaon, gdje je živio g. Ashok, predstavljao je svijetao, moderan kraj grada, a ovo mjesto, stari Delhi, drugi je kraj. Pun je stvari koje je savremeni svijet zaboravio rikši, starih kamenih zgrada i muslimana. Nedjeljom, međutim ima još nešto: ako se progurate kroz gužvu koje uvijek ima, prođete pored ljudi koji drugima čiste uši zahrđalim metalnim žicama, pored ljudi koji su prodavali ribice zarobljene u zelenim flašama punim rasola, pored jeftine pijace cipela i jeftine pijace majica, doći ćete do velike pijace polovnih knjiga u Darya Ganju.

Možda ste, gospodine, čuli za tu pijacu, jer ona je jedno od svjetskih čuda. Na desetine hiljada prljavih,

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 235

trulih, pocrnjelih knjiga o svakoj temi tehnologija, medicina, seksualni užitak, filozofija, obrazovanje i putopisi naslagane na trotoarima od Delhi kapije pa sve do pijace ispred Crvene tvrđave. Neke od knjiga tako su stare da se raspadaju kad ih dodirnete; neke u sebi imaju gnijezda insekata neke izgledaju kao da ih je izbacila poplava, a neke kao da su spašene iz vatre. Većina prodavnica je zatrpana njima; ali restorani su otvoreni i miris hrane se miješa sa mirisom natrulog papira. Zahrđale elise ventilatora polako se okreću u ventilacionim otvorima restorana kao krila džinovskih moljaca.

Ušao sam među knjige i udahnuo vazduh: poslije smrada bordela, to je bio čist kiseonik.

Bila je velika gužva, kupci su se svađali oko knjiga sa prodavcima, a ja sam se pretvarao da sam i ja kupac. Skakao sam među knjige, uzimao ih i listao sve dok prodavač ne bi viknuo: Kupuješ li, nije ti ovo biblioteka!

Nije dobra, ja bih odgovorio, pa bih spustio knjigu, otišao do sljedećeg prodavca, uzeo drugu knjigu i opet listao i listao. Nikome nisam platio ni rupiju, besplatno sam prelistavao knjige i cijelo veče tako varao prodavce knjiga!

Neke knjige bile su na urduu, jeziku muslimana to su bile samo neke linijice i tačkice, kao da je vrana umočila noge u crno mastilo i hodala po papiru. Baš dok sam listao jednu takvu knjigu, prodavač reče: Znaš li da čitaš urdu?

To je bio stari musliman sa licem crnim kao ugalj, orošenim znojem kao list begonije poslije kiše, sa dugom bijelom bradom.

ja rekoh: Znaš li ti da čitaš urdu?

Otvorio je knjigu, pročistio grlo i pročitao: Godinama si tražio ključ. Jesi li razumio to? Pogledao me je, crno čelo bilo mu je izbrazdano dubokim bijelim borama.

236 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Da, čika muslimanu. Umukni, lažljivče jedan. I slušaj. Ponovo je pročistio grlo.

Godinama si tražio ključali vrata bijahu vazda otključana!

Zatvorio je knjigu. To se zove poezija. A sada se gubi.

Molim te, čika muslimanu, molio sam. Ja sam samo sin vozača rikše iz Tame. Pričaj mi o poeziji. Ko je napisao tu pjesmu?

On je odmahivao glavom, ali ja sam nastavljao da mu laskam, govorio sam mu kako mu je divna brada, kako mu je koža svijetla ha!, kako je po njegovom nosu i čelu očigledno da on nije tamo neki svinjar koji je promijenio vjeru, nego pravi pravcati musliman, koji je pravo iz Mekke ovdje doletio na čarobnom ćilimu, a on je od zadovoljstva samo groktao. Pročitao mi je još jednu pjesmu, pa još jednu i objasnio mi je pravu historiju poezije, koja je neka vrsta magije poznata samo mudracima.

Gospodine premijeru, neću reći ništa novo ako kažem da je historija čovječanstva ustvari historija rata dugog deset hiljada godina, koji je vođen između umova bogatih i siromašnih. Svaka strana vječno pokušava da nadmudri onu drugu: a to je tako od nastanka vremena. Siromašni pobijede u nekim bitkama mokrenje u saksije, šutiranje psamezimca itd., ali, naravno, bogati dobijaju taj rat već deset hiljada godina. Zato je jednog dana neki mudri čovjek iz saosjećanja prema siromasima, ostavio u pjesmama znake i simbole, koji djeluju kao da govore o cvjetićima, zgodnim curicama i takvim nekim stvarima, ali ako se ispravno dešifruju, one odaju tajne koje omogućavaju siromašnom čovjeku da okonča rat umova od deset hiljada godina u svoju korist. E, sad, četiri najveća pjesnika svih vremena su

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 237

Rumi, Iqbal, Mirza Ghalib i još jedan čije ime mi je rekao ali sam zaboravio.

Ko je bio četvrti pjesnik? Izluđuje me što ne mogu da se sjetim. Ako Vi znate, pošaljite mi elektronskom poštom njegovo ime.

Čika muslimanu, imam za tebe još jedno pitanje.

Sta sam ja tvoja učiteljica? Prestani da me zapitkuješ.

Posljednje, obećavam. Reci mi, čika muslimanu, može li čovjek nestati uz pomoć poezije?

Kako to misliš, nestaneš pomoću crne magije? Pogledao me je. Da, moguće je. Postoje knjige za to. Hoćeš da kupiš jednu?

Ne, ne mislim tako da nestane. Mislio sam, može li... može li...

Prodavač knjiga je suzio oči. Graške znoja su porasle na njegovom ogromnom crnom čelu.

Osmjehnuo sam se: Ma, zaboravi šta sam pitao, čika muslimanu.

Onda sam sebe upozorio da sa ovim starcem više ne razgovaram. Već je suviše znao.

Pekle su me oči od žmirkanja u knjige. Trebalo je već da pođem ka Delhi kapiji da sačekam autobus. U ustima sam osjećao neprijatan ukus knjiga kao da sam iz vazduha udahnuo previše starog papirnog praha. Čudne se misli rađaju u srcu kada se provede previše vremena uz stare knjige.

Ali umjesto da se vratim do autobusa, odlutao sam dublje u stari Delhi. Nisam imao predstavu kuda idem. Kako sam skrenuo sa glavne ulice, tako se sve stišalo. Vidio sam neke ljude kako leže na prostirkama i puše, druge kako leže na zemlji i spavaju; jznad kuća letjeli su orlovi. A onda je vjetar nanio na mene snažan miris bivola.

238 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Svi znaju da negdje u starom Delhiju postoji Idanica, ali malo ju je ljudi vidjelo. Ona je jedno od čuda starog dijela grada redovi otvorenih štala, u svakoj štali stoje veliki bivoli zadnjicom okrenuti posmatraču, repovima nalik automobilskim brisačima tjeraju muhe, sa nogama u ogromnim piramidama govana. Stajao sam tamo i udisao miris njihovih tijela mnogo je vremena prošlo otkako nisam osjetio miris bivola! To je izbacilo užasni gradski vazduh iz mojih pluća.

Klepet drvenih točkova. Vidio sam bivola kako se približava putem, vukao je za sobom velika kola. Na tim kolima nije bilo čovjeka sa bičem; bivo je i sam znao kuda da ide. I prilazio je putem. Stao sam u stranu i dok su prolazila pored mene, vidio sam da su kola puna glava mrtvih bivola; kažem glava, ali trebalo bi reći lobanja, sa kojih je odrana sva koža osim malog crnog komada kože na vrhu gubice, sa kog su i dalje štrcale dlake sa nozdrva, posljednji prkosni dio bivola. Ostali dijelovi lica nisu više postojali. Čak su i oči bile isključane.

A živi bivo je dalje hodao, bez gospodara, vukući svoj tovar smrti tamo gdje je znao da mora da ide.

Neko vrijeme sam hodao pored jadne životinje i gledao mrtva, ogoljena bivolja lica. A tada se, Vaša ekselencijo, dogodilo nešto neobično kunem se da se bivo koji je vukao kola okrenuo prema meni i, glasom koji je neobično ličio na glas mog oca, rekao:

Tvoj brat Kishan je pretučen na smrt. Jesi li zadovoljan?

To je bilo kao noćna mora koja se sanja neposredno pred buđenje; znate da sanjate, ali još ne možete da se probudite.

Tvoja tetka Luttu je silovana, a onda pretučena na smrt. Zadovoljan? Baka Kusum je išutirana na smrt. Zadovoljan?

Aravind Adiga bijelitigar 239

Bivo me je mrko gledao.

Sramota!, rekao je, a onda je napravio krupan korak naprijed i kola su otišla dalje, puna mrtvih, odranih lica, koja su mi u tom trenutku izgledala kao lica moje porodice.

Sljedećeg jutra, g. Ashok je nasmijan sišao do auta, a u ruci je imao crvenu torbu. Zalupio je vrata. Pogledao sam bauka i progutao knedlu. Gospodine... Šta je bilo, Bakarne?

Gospodine, nešto već duže želim da vam kažem. Sklonio sam prste sa ključa za kontakt. Časna riječ, bio sam spreman da u tom trenutku sve priznam... da je on izgovorio prave riječi... da je na pravi način dotakao moje rame.

Ali nije me ni gledao. Bio je zauzet oko mobilnog telefona i dugmića. Kuc, kuc, kuc.

Kako izgleda kad pola metra ispred vas sjedi luđak koji razmišlja o krvi i krađi, a vi o tome ništa ne znate. Čak i ne naslućujete. Kako ste vi samo slijepi. Sjedite u staklenim zgradama i razgovarate noćima sa hiljadama kilometara udaljenim Amerikancima, a nemate nikakvu predstavu o tome šta se dešava sa čovjekom koji vozi vaša kola!

Sta je bilo, Balrame?

Samo ovo, gospodine želim da vam razbijem glavu! Nagnuo se naprijed primakao je isne mom uhubio sam spreman da se istopim. Razumijem te, Balrame.

240 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Zatvorio sam oči. Jedva da sam mogao da govorim. Zaista, gospodine? Ti hoćeš da se ženiš.

Balrame. Trebat će ti novac, je li tako?

Ne, gospodine. Nema potrebe za tim.

Čekaj, Balrame. Da izvadim novčanik. Ti si dobar član porodice. Nikad ne tražiš novac znam da drugi vozači neprestano traže da im se plati prekovremeni rad i osiguranje: ali ti nikada nisi ništa tražio. Staromodan si. To mi se sviđa. Mi ćemo pokriti sve troškove svadbe, Balrame. Evo, Balrame evo ti... evo ti...

Gledao sam kako iz novčanika vadi novčanicu od hiljadu rupija, vraća je, vadi onu od petsto, vraća i nju i vadi novčanicu od stotinu rupija.

Koju mi je predao.

Pretpostavljam, Balrame, da ćeš zbog vjenčanja ići u

Laxmangarh? ti

Možda ću poći sa tobom, rekao je. Jako mi se dopada to mjesto. Hoću ovog puta da se popnem do one tvrđave. Prije koliko smo bili tamo, Balrame? Prije šest mjeseci?

Prošlo je više od toga, gospodine. Prebrojao sam mjesece prstima. Prije osam mjeseci. I on je prebrojao mjesece. Da, u pravu si.

Presavio sam novčanicu od stotinu rupija i stavio je u džep na grudima.

Hvala vam na ovome, gospodine rekao sam i okrenuo ključ u kontaktbravi.

Rano sljedećeg jutra otišao sam pješice od Bakingemske palate B do glavnog puta.

Iako je zgrada bila sasvim nova, odvodna cijev je već curila i velika kanalizaciona bara je potamnila zemlju sa spoljne strane zida

Aravind Adiga BUELI TIGAR 241

posjeda. Tri psa lugalice spavala su na vlažnoj zemlji. Dobar način da se rashlade počelo je ljeto, pa su sad i noći bile neprijatne.

Djelovalo je da je džukelama vrlo udobno. Sjeo sam na zemlju i posmatrao ih.

Umočio sam prst u tamnu kanalizacionu baru. Tako je hladna, tako primamljiva.

Jedan od pasa se probudio; zijevnuo je i pokazao mi ocnjake. Skočio je na noge. I drugi psi su ustali. Počelo je rezanje, pljuskanje po blatu i pokazivanje zuba željeli su da napustim njihovo kraljevstvo.

Predao sam se, prepustio kanalizaciju psima i zaputio se među tržne centre. Nijedan još nije bio otvoren. Sjeo sam na trotoar.

Nisam znao kuda dalje da idem.

Tada sam ugledao tamne male otiske na trotoaru.

Otiske šapa.

Neka životinja je hodala po betonu prije nego što se stegao.

Ustao sam i krenuo za životinjom. Razmaci između otisaka su se povećavali životinja se bila dala u trk. Ubrzao sam hod.

Tragovi šapa životinje koja je ubrzavala išli su svuda oko tržnih centara i na kraju su nestali tamo gdje prestaje beton a počinje zemlja.

Tu sam morao da stanem, jer se na dva metra od mene nalazio red od petorice ljudi, koji su čučali u skoro savršeno pravoj liniji. Vršili su nuždu.

Stigao sam u sirotinjski kraj.

Vitiligousni mi je pričao o ovom mjestu tu su živjeli svi oni građevinski radnici koji su gradili tržne centre i ogromne stambene zgrade. Dolazili su iz sela u Tami; nisu voljeli da im dolaze neznanci, osim onih koji su .i njima noću imali da obave posao. Ljudi su na otvorenom

242 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

vršili nuždu da bi napravili neku vrstu zaštitnog zida prema sirotinjskoj četvrti: formirali su liniju koju nijedno ljudsko biće sa osjećanjem samopoštovanja ne bi prešlo. Vjetar je do mene donio smrad svježih govana.

Našao sam prolaz među vršiocima nužde. Čučali su tu kao kamene statue.

Oni su pravili vile za bogate, a živjeli su u šatorima prekrivenim plavim nakatranisanim platnom, koji su bili međusobno razdvojeni potocima kanalizacije. Čak je i u Laxmangarhu bilo bolje. Gazio sam između komada slomljenog stakla, žice i polomljenih neonskih cijevi. Smrad fekalija zamijenjen je jačim smradom industrijskog otpada. Naselje se završavalo otvorenim kanalizacionim tokom pored mene je lijeno proticala rječica crne vode, u kojoj su svjetlucali mjehurići stvarajući koncentrične krugove na površini. Dva djeteta su se brčkala u crnoj vodi.

Novčanica od sto rupija poletjela je ka rijeci. Djeca su zijala u nju, a onda požurila da je dohvate prije nego što otpluta. Jedno dijete ju je dohvatilo, a drugo je počelo da ga udara i tako su krenuli da se u borbi prevrću po crnoj vodi.

Vratio sam se do linije seratora. Jedan od njih je bio završio i otišao, ali neko je popunio njegovo mjesto.

Čučnuo sam sa njima i iscerio se.

Nekoliko njih je odmah skrenulo pogled: još su bili ljudska bića. Neki su blentavo piljili pravo u mene, kao da su izgubili svaki osjećaj srama. A onda sam vidio da mi jedan momak, mršav i crn, uzvraća osmijeh, kao da je ponosan na ono što radi.

Još uvijek čučeci, prešao sam do mjesta gdje je on bio i okrenuo mu se. Osmjehnuo sam se što je šire moguće. On takođe.

On je počeo da se smije i ja sam počeo da se smijem
Aravind Adiga BIJELI TIGAR 243

i onda su svi seratori počeli zajedno da se smiju.

Mi ćemo pokriti sve troškove svadbe, vikao sam.

Mi ćemo pokriti sve troškove svadbe!, povikao je nazad.

Čak ćemo i jebati tvoju ženu umjesto tebe, Balrame!

Čak ćemo i jebati tvoju ženu umjesto tebe, Balrame!

Počeo je da se smije smijao se tako jako da je pao licem na zemlju i nastavio da se smije pokazujući prljavo dupe prljavom nebu Delhija.

Dok sam se vraćao, tržni centri su počeli da se otvaraju. Umio sam se u zajedničkom klozetu i oprao ruke od sirotinjske četvrti. Otišao sam u garažu, našao francuski ključ, za probu nekoliko puta zamahnuo njim i odnio ga u svoju sobu.

Neki dječak me je čekao pored kreveta, držeći pismo u zubima dok je zakopčavao dugmad na pantalonama. Okrenuo se kada me je čuo; ispustio je pismo iz zuba. U isto vrijeme, ja sam ispustio francuski ključ.

Poslali su me ovdje. Putovao sam autobusom i vozom, raspitivao sam se i došao ovdje. Zatreptao je. Rekli su da treba da vodiš računa o meni i da me naučiš da i ja budem vozač.

A ko si pa ti?

Dharam, reče on. Ja sam četvrti sin tvoje tetke Lutte. Vidio si me kad si zadnji put došao u Laxmangarh. Imao sam crvenu majicu. Poljubio si me ovdje. Pokazao je na svoje tjeme. Podigao je pismo i predao mi ga.

Drago unuče,

mного je vremena prošlo otkako si ns zadnji put posjetio a još više, ukupno jedanaest mjeseci i dva dana, otkako si nam poslao pare. Grad je iskvario tvoju dušu i

244 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

načinio te sebičnim, sujetnim i zlim. Od samog početka sam znala da će se to dogoditi, jer uvijek si bio pakostan, drzak dječak. Svaki slobodan trenutak provodio si otvorenih usta pred ogledalom, morala sam da ti zavrćem uši da bih te natjerala da radiš. Isti si kao tvoja majka. Imaš njenu, a ne divnu narav svoga oca. Do sada smo strpljivo podnosili svoje patnje, ali više nećemo. Moraš nam ponovo poslati pare. Ako to ne uradiš, tužit ćemo te tvom gospodaru. Takođe smo riješili da sami pripremimo tvoju ženidbu, a ako ne dođeš, poslat ćemo ti tvoju ženu autobusom. Ne govorim ja ove stvari jer hoću da ti prijetim, već iz ljubavi. Na kraju krajeva, zar nisam ja tvoja baka? A kako sam ti samo punila usta slatkišima! Isto tako, tvoja je dužnost da vodiš računa o Dharamu i brineš se o njemu kao da je tvoj sin. Čuvaj zdravlje i zapamti da ti spremam fina jela od piletine, koja ću ti poslati poštom zajedno sa pismom za tvog gospodara.

Voli te tvoja baka, Kusum

Savio sam pismo, stavio ga u džep, a onda ošamario dječaka tako jako da se zateturao unazad, udario u krevet i pao na njega svlačeći mrežu za komarce.

Ustaj, rekao sam. Hoću opet da te udarim.

Uzeo sam francuski ključ i podigao ga na njega a onda ga bacio na pod.

Dječakovo lice je pomodriilo, usna mu je bila rasječena i krvarila je, a on nije progovarao.

Sjeo sam pod mrežu za komarce i počeo da pijem iz boce dopola ispunjene viskijem.

Posmatrao sam dječaka.

Bio sam došao do ivice ambisa. Bio sam spreman da ubijem gospodara dolazak ovog dječaka spasio me je ubistva i života u zatvoru.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 245

Te večeri rekao sam g. Ashoku da mi je porodica poslala pomoćnika, nekoga ko će se starati o automobilu, a umjesto da se naljuti što će sada morati da hrani još jedna usta kao što bi većina gospodara uradila on je rekao: Sladak dečkić. Liči na tebe. Sta mu se desilo sa licem?

Okrenuo sam se ka Dharamu. Kaži mu.

Trepnuo je nekoliko puta. Premišljao se.
Pa sam kad sam silazio iz autobusa.
Pametan dečko.
Pazi ubuduće, reče g. Ashok. Balrame, ovo je sjajno od sada ćeš imati društvo.
Dharam je bio tih dječak. Nije ništa tražio od mene, spavao je na podu gdje sam mu rekao, gledao je svoja posla. Osjećao sam grizu savjesti zbog onoga što sam uradio, pa sam ga odveo u čajžinicu.
Ko drži nastavu u školi sada, je li još uvijek gospodin Krishna?
Da, ujače.
Da li još uvijek krade novac za uniforme i hranu? Krade, ujače. Svi kažu da postaje sve bolji i bolji u krađi.
Pametan čovjek.
Išao sam u školu pet godina, ali onda je baka Kusum rekla da je bilo dosta.
Da provjerimo šta si naučio za tih pet godina. Da li znaš tablicu množenja sa osam?
Da, ujače.
Da čujem.
Osam puta jedan je osam. To je lako, da vidimo dalje. Osam puta dva je šesnaest.
Čekaj. Prebrojao sam na prstirada se uvjerim da nije pogriješio. Dobro je. Nastavi.
Naruči mi čaj, hoćeš li? Vitoligousni je sjeo do mene.
246 BIJELI TIGAR Aravind Adiga
Osmjehnuo se Dharamu.
Naruči ga sam, rekao sam mu.
Nadurio se. Je li lijepo da tako razgovaraš sa mnom, junače radničke klase?
Dharam nas je pažljivo promatrao, pa sam ja rekao: Ovaj dječak je iz mog sela. Iz moje porodice. Sada sa njim razgovaram.
Osam puta tri je dvadeset četiri.
Baš me briga ko je on, rekao je Vitoligousni. Naruči mi čaj, junače radničke klase.
Raširio je šaku ispred mog lica pet prstiju. To je značilo hoću petsto rupija.
Nemam ništa.
Osam puta četiri je trideset dva. Prevukao je prstom preko svog vrata i osmjehnuo se.
Tvoj gazda će sve saznati. Kako se zoveš, dečko? Dharam.
Baš lijepo ime. Znaš li šta znači? Da, gospodine.
Da li tvoj ujak zna šta ono znači? Umukni, rekao sam.
To je bilo doba dana kada se čajžinica čisti. Jedan od čovjekolikih paukova je na pod bacio mokru krpu i počeo da gamiže sa njom, gurajući pred sobom sve veći talas vode crne kao mastilo. Čak su i miševi pobjegli iz lokala. Nisu bile pošteđene ni mušterije kako je crna bara prolazila, tako ih je prskala. Opušci, sjajna plastična ambalaža, poništene autobuske karte, ljsuke od luka, grančice svježeg korijandera, sve je to plutalo na crnoj vodi; odraz gole električne sijalice sijao je sa skrame kao žuti dragulj. Dok je pored mene prolazila crna voda, glas u mojoj glavi je rekao: Ali tvoje srce je postalo još mračnije, Munna.
Aravind Adiga BIJELI TIGAR 247
Te noći Dharama su probudili krici. Prišao je mreži za komarce.
Ujače, staje bilo?
Upali svjetlo, budalo! Upali svjetlo!
To je i uradio i vidio me kako ležim skamenjen unutar mreže: nisam mogao čak ni da pokažem na tu stvar. Debeli sivi gekon bio je sišao sa zida i našao se na mom krevetu.
Dharam se iscerio.
Ne šalim se, kretenu otjeraj ga iz kreveta! Uvukao je ruku u mrežu, zgrabio guštera i smrvio ga pod nogom.
Baci ga negdje daleko odavde van sobe, van zgrade!
Vidio sam zbunjenost u njegovim očima: Plaši se guštera odrastao čovjek, moj ujak!
Dobro je, pomislio sam u trenutku dok je gasio svjetlo. Neće posumnjati da bilo šta planiram.
Trenutak kasnije moj osmijeh je izbljedio.
A šta sam ja to planirao?

Počeo sam da se preznojavam. Zurio sam u bezimene otiske dlanova na bijelom gipsanom zidu.

Po betonu je počeo da kucka štap noćni čuvar Bakingemske palate B krenuo je u obilazak sa svojim štapom. Kada se kuckanje štapa udaljilo, u sobi se više ništa nije čulo, osim zujanja bubašvaba dok su grizle zidove ili letjele naokolo. Bila je to još jedna vruća, vlažna noć. Sigurno su se čak i bubašvabe znojile ja jedva da sam mogao da dišem.

Baš kada sam pomislio da neću moći da zaspim, počeo sam da recitujem dvostih iznova i iznova.

Godinama sam tražio ključ

Ali vrata bijahu vazda otključana.

A onda sam zaspao.

248 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Trebalo je da ranije primijetim na zidovima grafite sa rukama koje kidaju okove trebalo je da zastanem i poslušam šta su sa kamiona vikali mladići sa crvenim trakama na glavama ali toliko sam bio zaokupljen svojim nevoljama da nimalo nisam obraćao pažnju na nešto važno što se dešavalo u mojoj zemlji. Dva dana kasnije vozio sam g. Ashoka i gospođicu Umu do parka Lodi; tih dana je sve više vremena provodio sa njom. Ljubav je cvjetala. Nos mi se navikavao na njen parfem više nisam kijao kad bi se ona pomjerala. I još to nisi uradio, Ashok? Hoće li ponovo biti kao prošli put? Nije to tako jednostavno, Uma. Mukesh i ja smo se već posvađali oko tebe. Ja neću odstupiti. Ali daj mi malo vremena, moram da prebolim razvod Balrame, zašto si toliko pojačao muziku? Volim kad je glasno. Romantično je. Možda je namjerno tako htio. Vidi, uradit ćemo to. Vjeruj mi. Jedino što... Balrame, zašto, do đavola, nisi utišao muziku?

Ponekad su ovi ljudi iz Tame tako glupi.

Već sam ti to rekla, Ashok.

Utišala je glas.

Uhvatio sam engleske riječi zamjena vozač i lokalni Da li si razmišljao da zamijeniš vozača da uzmeš lokalnog?

On je promrmljao odgovor.

Nisam mogao da čujem ni riječ. Ali nisam ni morao.

Pogledao sam u retrovizor: želio sam da se sučelimo, oči u oči, muškarac sa muškarcem. Ali nije htio da me pogleda u ogledalu. Nije se usudio da me pogleda u oči.

Vjerujte, mogli ste me čuti kako u tom trenutku škrgućem zubima. Ja sam mislio da pravim planove za njega? On je pravio planove za mene Bogataši su uvijek za jedan korak ispred, zar ne?

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 249

E pa, ne i ovog puta. Na svaki njegov korak, ja sam napravio dva.

Pored kola, ulični prodavač je sjedio uz piramidu kaciga za motocikl, koje su bile uvijene u plastiku i ličile na gomilu odrubljenih glava.

Baš kada smo se primakli parku, vidjeli smo da su putevi blokirani svuda unaokolo: ispred nas nalazila se kolona kamiona punih ljudi koji su vikali:

Živio Veliki Socijalista! Živio glas indijske sirotinje!

Šta se, do đavola, dešava?

Zar nisi danas gledao vijesti, Ashok? Objavljuju rezultate.

Jebi ga, reče on. Balrame isključi Enyu i uključi radio.

Začuo se glas Velikog Socijaliste. Intervjuisao ga je radioreporter.

Izbori pokazuju da siromašni neće dopustiti da se oglušuju o njih. Tama neće mirno ćutati. U našim česmama nema vode, a šta nam vi iz Delhija dajete? Dajete nam mobilne telefone. Može li čovjek popiti telefon kad je žedan? Žene svakog jutra hodaju kilometrima kako bi našle kofu čiste...

Da li želite da postanete premijer Indije?

Ne postavljajte mi takva pitanja. Ja lično nemam ambicija. Ja sam naprosto glas siromašnih i potlačenih.

Ali, zasigurno, gospodine...

Dozvolite da nešto kažem, ako mogu. Sve što sam ikada želio jeste Indija u kojoj svaki dječak u svakom selu može imati san o tome da postane premijer. A kao što sam počeo da govorim, žene kilometrima pješače da bi...

Radio je prenosio da je vladajuća stranka potpuno poražena na izborima. Na vlast je došla nova garnitura

250 BUELI TIGAR Aravind Adiga

stranaka. Stranka Velikog Socijaliste bila je među njima. Pokupio je glasove velikog dijela Tame. Dok smo se vozili nazad u Gurgaon, vidjeli smo horde njegovih pristalica kako se ovamo slivaju iz Tame. Vozili su kako su željeli, radili šta su željeli, zviždali za svakom ženom koju su željeli. Delhi je bio pod okupacijom.

G. Ashok me do kraja dana više nije zvao; uveče je sišao i rekao da želi da ide u hotel Imperial. Sve vrijeme je koristio mobilni telefon, pritiskao dugmiće, telefonirao i vikao. Totalno smo najebali, Uma. Evo, zbog ovoga mrzim ovaj posao kojim se bavim. Sada smo ostavljeni na milost ovim...

Ne deri se na mene, Mukesh. Ti si bio taj koji je rekao da su izbori gotova stvar. Da, ti A sad nikad nećemo isplivati iz ove poreske brljotine.

Dobro, ja to i radim, oče! Upravo idem da se nađem sa njim u hotelu Imperial!

Još uvijek je telefonirao kada sam ga dovezao do hotela. Prošla su četrdeset dva minuta, a onda je izašao iz hotela u pratnji dvojice muškaraca. Nagnuo se do prozora i rekao: Radi šta ti oni kažu, Balrame. Ja ću kući taksijem. Kada oni završe, vrati kola u Bakingem?

Da, gospodine.

Ona dvojica su ga potapšala po leđima; on im se poklonio i sam im otvorio vrata. Ako im se ovako uvlači, onda mora da su to političari.

Dvojica muškaraca su ušla. Počelo je da mi lupa srce. Onaj sa desne strane bio je moj idol iz djetinjstva Vijay, svinjarev sin koji je postao kondukter, pa onda političar iz Laxmangarha. Ponovo je promijenio uniformu: sada je na sebi imao elegantno odijelo i kravatu modernog poslovnog čovjeka iz Indije.

Naredio mi je da vozim do Ulice Ashoka; okrenuo

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 251

se svom saputniku i rekao: Drkadžija mi je najzad dao svoja kola.

Onaj drugi je zagroktao. Spustio je prozor i pljunuo. Pa, zna da sada mora da nam ukaže malo poštovanja, zar ne?

Vijay se pobjedonosno nasmijao. Povisio je glas. Imaš li ti u ovim kolima, sinak, nešto za piće?

Okrenuo sam se ka njemu: u svojim trulim crnim kutnjacima imao je zlatno grumenje.

Da, gospodine.

Daj da vidimo.

Otvorio sam odjeljak i predao mu flašu. Dobro piće, crni Johnnie Walker. Sinak imaš li i čaše?

Da, gospodine. Led?

Ne, gospodine.

Nema veze. Pit ćemo ga bez leda. Sinak, sipaj nam piće.

Sipao sam, u isto vrijeme upravljajući siti hondom lijevom rukom. Uzeli su čaše i popili viski kao da je limunada.

Ako nije pripremio, ti mi javi. Poslat ću mu par momaka da porazgovaraju sa njim.

Ne, ne brini. Njegov otac uvijek na kraju plati. Ovaj mali je bio u Americi i tamo su mu napunili glavu sranjem. Ali, na kraju će i on platiti.

Koliko?

Sedam. Ja sam htio da tražim pet, ali on je sam ponudio šest nije baš bistar pa sam onda ja rekao sedam i on je prihvatio. Rekao sam mu da ćemo, ako ne plate, pritegnuti i njega i njegovog brata i oca i cijelu onu njihovu mahinaciju sa kradom uglja i utajom poreza. Tu je on počeo da se preznojava i zato znam da će platiti.

252 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Jesi li siguran? Baš bih volio da pošaljem momke kod njega. Obožavam kad malo devetaju bogataša. To mi je bolje i od erekcije.

Bit će drugih. Ovaj nije vrijedan truda. Rekao je da će donijeti pare u ponedjeljak. Obavit ćemo to u Sheratonu. U suterenu imaju fin restoran. Mirno mjesto. Odlično. Može i da nas časti večerom.

To se podrazumijeva. A tamo imaju odlične ražnjiće.

Jedan od te dvojice počeo je da ispira grlo viskijem, zatim ga progutao, podrignuo i onda zvučno udahnuo. Znaš šta je najbolje kod ovih izbora? Šta?

To kako smo se proširili na jug. Ima nas i u Bangaloru. A znaš da tamo leži budućnost. Na jugu? Ne seri.

Zašto da ne? Svaka treća poslovna zgrada u Indiji gradi se u Bangaloru. To jeste budućnost.

Jebeš sve to. Ne vjerujem ja ni riječ od toga. Jug je pun Tamila. Znaš ko su Tamili?

Crnci. Mi smo potomci Arijaca koji su došli u Indiju. Mi smo njih bili porobili. A sada oni nama drže lekcije. Crnci.

Sinak, Vijay se nagnuo naprijed sa čašom, još jedno piće za mene.

Te večeri su iskapili flašu.

Okolo tri sata ujutru odvezao sam hondu nazad do stambenog bloka u Gurgaonu. Srce mi je tako tuklo da nisam htio odmah da se udaljim od kola. Obrisao sam ih i oprao tri puta. Na podu automobila ležala je prazna flaša. Crni Johnnie Walker čak je i prazna boca vrijedila nešto para na crnoj berzi. Podigao sam je i krenuo ka spavaonici za posluhu.

Vitiliginom neće smetati da se probudi zbog crnog Johnnie Walkera.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 253

Hodao sam vrteći flašu pokretom šake, odmjeravajući njenu težinu. Čak i prazna nije bila lagana. Primijetio sam da hodam sve sporije, a da flašu vrtim sve brže.

Godinama sam tražio ključ...

Zvuk lomljave stakla odjeknuo je kroz garažu zvuk se sigurno čuo i u predvorju i odbio se kroz sve spratove zgrade, čak i do trinaestog sprata.

Sačekao sam nekoliko minuta, očekujući da neko strci dolje.

Niko. Bio sam bezbjedan.

Podigao sam ka svjetlu ono što je preostalo od flaše. Duge i surove nazubljene ivice nalik kandžama. Savršeno.

Stopalom sam u gomilicu skupio srču koja je bila razasuta svuda unaokolo. Obrisao sam krv sa ruke, našao metlu i počistio sav prostor. Zatim sam se spustio na koljena i tražio komadiće koji su mi promakli; garažom je odjekivao stih pjesme koji je recitovan ponovo i ponovo:

Ali vrata bijahu vazda otključana.

Dharam je spavao na podu; oko glave su mu gamizale bubašvabe. Prodrmao sam ga i rekao: Lezi ispod mreže za komarce. Pospano je prešao tamo; ja sam legao na pod, hrabro podnoseći bubašvabe. Još sam imao malo krvi na dlanu: na mom mesu uobličile su se tri male kapi, kao kolona bubamara na listu. Kao dijete, zaspao sam šišajući palac.

G. Ashok nije želio da ga bilo gdje vozim u nedjelju ujutru. Oprao sam sudove u kuhinji, obrisao frižider i rekao: Volio bih da dobijem ostatak prijepodneva slobodno, gospodine.

Zašto? upitao je spustivši novine. Nikada ranije nisi tražio čitavo prijepodne. Kuda ćeš?

M vi nikada ranije niste pitali kuda idem kad odla

254 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

zim iz stana. Šta je to gospođica Uma napravila od vas?

Želio bih da provedem malo vremena sa dječakom, gospodine. U zoološkom vrtu.

Mislim da bi mu se dopalo da vidi sve one životinje.

Osmjehnuo se. Ti si dobar porodični čovjek, Balrame. Idi, zabavi se sa dječakom. Vratio se čitanju novina

ali primijetio sam u njegovom oku prepredeni sjaj dok je pregledao engleski tekst novina.

Dok smo pješice izlazili iz Bakingemske palate bloka B, rekao sam Dharamu da me sačeka, a onda se vratio i posmatrao ulaz zgrade. Prošlo je pola sata i g. Ashok je sišao u predvorje. Sitan, crn čovjek iz staleža sluge

došao je da ga vidi. On i g. Ashok su pričali neko vrijeme, a onda se sitni čovjek poklonio i otišao. Izgledali su kao dva čovjeka koja su se nešto dogovorila.

Vratio sam se Dharamu koji me je čekao. Hajdemo!

Otišli smo autobusom do Stare tvrđave, gdje se nalazi Nacionalni zoološki vrt. Sve vrijeme mi je ruka bila na Dharamovoj glavi on je vjerovatno mislio da je to iz naklonosti, ali to sam radio samo da mi ruka ne bi drhtala cijelog jutra se tresla kao odsječeni gušterov rep.

Prvi potez bit će moj. Sada je sve bilo spremno, ništa nije moglo da omane ali kao što već rekoh, ja nisam hrabar čovjek.

U autobusu je bila gužva, pa smo nas dvojica morali sve vrijeme da stojimo. Znojili smo se kao svinje. Bio sam zaboravio kako je to ljeti voziti se autobusom. Kada smo stali na semaforu, uz autobus je stao jedan mercedes. Iza podignutog prozora, u rashlađenom jabetu, vozač nam se cerio pokazujući crvene zube.

Ispred biletarnice zoološkog vrta otegao se dugačak red. Bilo je puno porodica koje su željele da uđu u zoološki vrt i mogao sam to da razumijem. Međutim, ono što me je čudilo bilo je prisustvo mnogih mladića i djevojaka,

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 255

koji su, držeći se za ruke, čekali da uđu u zoološki vrt: kikotali su se, štipali i gledali, kao da je zoološki vrt romantično mjesto. To meni nije imalo smisla.

Gospodine premijeru, svakog dana hiljade stranaca doleti u moju zemlju u potrazi za duhovnim prosvjetljenjem. Oni idu na Himalaje, ili u Benaras, ili u Bodh Gayu. Zauzmu čudnovate poze joge, puše hašiš, povale par sadhua²⁵ i misle da postaju prosvijetljeni. Ha!

Ako ste u Indiju došli zbog prosvjetljenja, zaboravite Gang zaboravite hramove idite pravo u Nacionalni zoološki vrt u srcu New Delhija.

Dharam i ja smo vidjeli zlatokljune rode kako stoje na palmama u sredini vještačkog jezera. Obrušavale su se i klizile iznad zelene vode jezera pokazujući nam ružičasta pera na krilima. U pozadini su se mogle vidjeti razrušene zidine Stare tvrđave.

Iqbal, veliki pjesnik, zaista je bio u pravu. Onog trenutka kada prepoznaš ljepotu ovoga svijeta, prestaješ da budeš rob. Neka se nose i naksali i njihovo oružje iz Kine. Da samo naučite sve siromašne dječake da slikaju, to bi bio kraj bogataša u Indiji.

Pokazao sam Dharamu predivne ustalasane obrise tvrđave: kako je svojim obodom ispunjavala plavo nebo, kako je staro kamenje blistalo na svjetlu.

Pola sata smo hodali od kaveza do kaveza. Lav i lavica ležali su odvojeno i nisu razgovarali, baš kao pravi gradski par. Nilski konj ležao je u ogromnoj blatnjavoj bari; Dharam je htio da uradi ono što su i drugi radili da gada nilskog konja kamenom kako bi ga natjerao da se pomjeri ali rekao sam mu da bi to bilo surovo. Nilski konji leže u blatu i ništa ne rale takva im je priroda.

²⁵ Sadhu na sanskrtu: sveti čovjek, asketa, mudrac prim, prev.

256 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Treba pustiti životinje da žive kao životinje, a ljude da žive kao ljudi. To je moja čitava životna filozofija u jednoj rečenici.

Rekao sam Dharamu da je vrijeme da krenemo, ali on je počeo da se krevelji i molio je: Još pet minuta, ujače!

U redu, pet minuta.

Došli smo do kaveza ograđenog visokim bambusom i tu vidljiv kroz proreze kako po istoj liniji šeta lijevodesno bio je tigar.

I to ne bilo koji tigar.

Stvorenje koje se u džungli rađa samo jednom u vijeku.

Posmatrao sam ga kako hoda iza rešetki od bambusa. Kroz proreze između bambusa bljeskalo je suncem obasjano bijelo krzno i promicale su crne pruge; to je bilo kao gledanje usporenog snimka nekog starog, crnobijelog filma. Hodao je po jednoj te istoj

liniji, stalno iznova od jednog kraja reda bambusa do drugog, pa bi se okrenuo i ponovio to, potpuno istom brzinom, kao začaran.

Sam sebe je hipnotisao hodajući tako jedino je tako mogao podnijeti taj kavez.

Onda je stvorenje iza bambusa prestalo da se kreće. Okrenuo se ka meni. Susreli su nam se pogledi, kao što se često moj pogled susretao u retrovizoru sa pogledom mog gospodara.

Odjednom, tigar je nestao.

Osjetio sam žmarce kako mi idu od kičme do prepona. Počela su da mi klecaju koljena; zavrtjelo mi se.

Neko blizu mene je kriknuo: Ovaj koluta očima! Onesvijestit će se! Pokušao sam da povičem na nju: Nije istina: neću se onesvijestiti! Pokušao sam svima da pokažem da mi je dobro, ali noge su počele da me

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 257

izdaju. Podrhtavalo mi je tlo pod nogama. Nešto se kroz zemlju probijalo prema meni: a onda su iz blata iskočile kandže, žarile mi se u meso i povukle me u mračnu zemlju. Moja posljednja misao, prije nego što mi se sasvim smračilo, bila je da sada razumijem ona štipkanja i kikotanja sada sam razumio zašto zaljubljeni parovi dolaze u zoološki vrt.

Te večeri, Dharam i ja sjeli smo na pod sobe, a ja sam ispred njega raširio plavi papir.

Tutnuo sam mu penkalo u ruku.

Sada ćemo vidjeti kako pišeš pisma, Dharam. Hoću da pišeš baki i da joj javiš šta se danas desilo u zoološkom vrtu.

Pisao joj je svojim sporim, prelijepim rukopisom. Pisao je o nilskim konjima, čimpanzama i močvarnim jelenima. Piši joj o tigru. Oklijevao je na trenutak, a onda napisao: Vidjeli smo bijelog tigra u kavezu. Napiši joj sve Pogledao me je, pa napisao: Ujak Balram se onesvijestio pred kavezom sa bijelim tigrom Ili možda da ja diktiram; piši. Zapisivao je deset minuta; pisao je tako brzo da je penkalo počelo da brlja prestao je na trenutak kako bi obrisao vrh penkala o kosu, a onda nastavio. Na kraju je naglas pročitao ono što je napisao:

Tražio sam pomoć ljudi oko mene, pa smo ujaka odnijeli do drveta. Neko mu je lice polio vodom. Dobri ljudi su jako udarili ujaka i natjerali ga da se probudi. Rekli su mi: Tvoj ujak ima napad oprašta se od svoje babe. Sigurno misli da umire Tada je ujak otvorio oči. Jesi li dobro, ujače?, pitao sam ga. On me je uhvatio za ruku i rekao: Izvini, izvini, izvini Ja sam g pitao: Zašto se izvinjavaš, ujače?, a on je rekao: Ne mogu ostatak života da provedem u kavezu, bako. Tako mi je žao. Autobusom

258 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

smo se vratili u Gurgaon i ručali smo u čajdžinici. Bilo je vrlo toplo, mnogo smo se znojili. I to je sve što se danas desilo.

Poslije toga napiši šta god hoćeš i pošalji sutra čim odem kolima ali nikako ranije. Razumiješ?

Cijelog jutra je padala rijetka, dosadna kiša. Kišu sam čuo, ali je nisam mogao vidjeti.

Otišao sam do siti honde, unutra postavio mirišljavi štapić, obrisao sjedišta, prebrisao naljepnice i odalamio bauka u usta. Ubacio sam zavežljaj pod vozačko sjedište.

Zatvorio sam sva vrata i zaključao ih.

Tada izmakavši se dva koraka, sklopljenih dlanova sam se duboko poklonio siti hondi.

Otišao sam da vidim šta Dharam radi. Izgledao je usamljeno, pa sam mu napravio papirni brodić, koji smo porinuli u baruštini kod zgrade.

Poslije ručka sam pozvao Dharama u svoju sobu.

Stavio sam ruke na njegova ramena; polako sam ga okrenuo tako da mi bude okrenut leđima. Ispustio sam pred njega na pod novčić od jedne rupije.

Sagni se i podigni ga.

Tako je i uradio, a ja sam posmatrao. Dharam se češljao baš kao Ashok imao je razdjeljak na sredini; kad biste ga gledali odozgo, vidjeli biste na sredini glave jasnu bijelu liniju koja vodi do tačke odakle su se vlasi ljudske kose zrakasto širile.

Uspravi se.

Okrenuo sam ga pun krug. Ponovo sam ispustio rupiju.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 259

Još jednom ga podigni. Posmatrao sam tu tačku.

Rekao sam mu da sjedne u ugao i pazi na mene, a ja sam ušao pod mrežu, sjeo, savio noge ispod sebe, zatvorio oči, stavio dlanove na koljena i udahnuo.

Ne znam koliko dugo sam sjedio kao Buddha, ali to je trajalo dok jedan od slugu nije povikao da me traže na glavnom ulazu. Otvorio sam oči Dharam je sjedio u uglu sobe i posmatrao me.

Dodi ovamo, rekao sam mu zagrlio sam ga i stavio mu deset rupija u džep. Trebat će mu to.

Balrame, kasniš! Zvone kao ludi!

Otišao sam do kola, okrenuo ključ i pokrenuo motor. G. Ashok je stajao na ulazu držeći kišobran i mobilni telefon. Telefonirao je dok je ulazio u kola i zalupio je vrata.

Još uvijek ne mogu da vjerujem. Narod ove zemlje je imao priliku da izglasa efikasnu partiju, a umjesto toga su izglasali najgoru moguću bandu siledžija. Mi ne zaslužujemo... Na trenutak je sklonio telefon i rekao: Prvo u grad, Balrame reći ću ti gdje, a onda je nastavio telefonski razgovor.

Ulice su bile klizave od blata i vode. Vozio sam sporo.

...parlamentarna demokratija, oče. I samo zbog toga nikada nećemo sustići Kinu.

Prva stanica bila je u gradu kod jedne od uobičajenih banaka. Uzeo je crvenu torbu i ušao, vidio sam ga kako u staklenoj kabini pritiska dugmiće na bankomatu. Kada se vratio, moglo se osjetiti da je torba otežala. Išli smo od jedne do druge banke, a torba je postajala sve teža. Mogao sam da osjetim njen pritisak na donjem dijelu leđa bilo je kao da g. Ashoka ijijegovu torbu ne vozim u automobilu, već onako kako je moj otac prevozio svoje mušterije i njihove torbe u rikši.

260 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Sedamsto hiljada rupija.

Dovoljno za kuću. Motocikl. Malu prodavnicu. Novi život.

Mojih sedamsto hiljada rupija. Sada do Sheratona, Balrame. Da, gospodine.

Okrenuo sam ključ motor je zabrujao, ubacio sam u brzinu. Krenuli smo.

Pusti Stinga, Balrame. Nemoj previše glasno. Da, gospodine.

Ubacio sam CD. Začuo se Stingov glas. Auto je ubrzavao. Ubrzo smo prošli pored čuvenog bronzanog spomenika posvećenog Gandhiju, koji iz tame svoje sljedbenike izvodi na svjetlost.

Ulice su opustjele. Padala je rijetka kišica. Tom brzinom uskoro bismo stigli do hotela najluksuznijeg od svih hotela u glavnom gradu moje zemlje, zdanja u kom odsjedaju gostujući državnici poput Vas. Međutim, Delhi je grad u kom se znaci civilizacije mogu pojaviti i nestati u roku od pet minuta. Sada su sa obje naše strane bili divljina i đubre. U retrovizoru sam vidio da on ne obraća pažnju ni na šta osim na svoj telefon. Lice mu je osvijetljavalo plavi sjaj iz telefona. Ne dižući glavu, on me je upitao: Šta je bilo, Balrame? Zašto smo stali?

Za sreću sam dodirnuo magnetnu naljepnicu boginje Kali, zatim sam otvorio odjeljak. Bila je tu slomljena flaša, sa svojim staklenim kandžama.

Nešto nije u redu sa točkom, gospodine. Dajte mi samo par minuta.

Kunem se, prije nego što sam ih i dodirnuo, vrata automobila su se otvorila. Izašao sam na kišu.

Na sve strane je bilo natopljeno crno blato. Birajući put po blatu i barama, čučnuo sam kod zadnjeg lijevog

AravindAdiga BIJELI TIGAR 261

točka, koji je bio od puta zaklonjen samim autom. Sa jedne strane nalazio se veliki gustiš žbunja a iza njega ledina.

Put nikada nije bio prazniji. Čovjek bi se prosto zakleo da je to unaprijed dogovoreno. Jedini izvor svjetlosti unutar kola bio je plavi sjaj sa njegovog telefona. Kucnuo sam prstom o njegov prozor. Okrenuo mi se a da nije spustio prozor.

Usnama sam oblikovao reči: Imamo problem, gospodine.

Nije spustio prozor; nije izašao iz kola. Igrao se svojim mobilnim telefonom, pritiskao dugmad i osmjehivao se. Sigurno je slao poruku gospođici Umi. Približio sam lice staklu i široko se osmjehnuo. Ostavio je telefon. Stegao sam pesnicu i pokucao na staklo. Nezadovoljno je spustio prozor. Iznutra se začuo Stingov meki glas.

Staje bilo, Bakarne?

Gospodine, možete li da izađete, imamo problem. Kakav problem?

Njegovo tijelo nije htjelo da se mrdne! Ono je znalo tijelo je znalo iako je njegov um bio previše glup da bi shvatio.

Točak, gospodine. Bit će mi potrebna vaša pomoć. Zaglavljen je u blatu.

U tom trenutku su me obasjali farovi: ulicom se približavao auto. Srce mi je zastalo.

Ali samo je produžio pored nas poprskavši mi stopala blatnjavom vodom.

Stavio je ruku na vrata i upravo se spremao da izađe, ali ga je ipak zadržao neki nagon za preživljavanje.

Pada kiša, Bakarne. Šta misliš da zivemo pomoć?

Promeškoltio se i udaljio od vrata.

Oh, ne, gospodine. Vjerujte mi. Izađite.

262 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Još uvijek se vrpoltio njegovo tijelo se od mene udaljavalo što je moglo više. Gubim ga, pomislio sam i natjerao se da uradim nešto zbog čega sam znao da ću mrziti sebe, čak godinama nakon toga. Stvarno nisam to želio da uradim stvarno nisam želio da misli, makar ni u preostala dva ili tri minuta života, da sam takva vrsta vozača ona koja pribjegava ucjenjivanju gospodaraali nije mi ostavio izbora:

Pravi nam probleme još otkako smo bili u onom hotelu kod Nizamuddina?

Odmah je otrgao pogled sa telefona.

Onog sa velikim T na vrhu. Sjećate se, gospodine, zar ne? Od te noći, gospodine, ova kola se ne ponašaju isto.

Razdvojio je usne, pa ih ponovo spojio. Razmišlja: Ucjena? Ili nedužno prisjećanje? Ne treba mu dati vremena da odluči.

Izađite iz kola, gospodine. Imajte povjerenja.

Stavio je mobilni telefon i poslušao me. Na trenutak je slaba svjetlost telefona osvjetljavala unutrašnjost auta a onda se ugasila.

Otvorio je vrata koja su mi bila najdalja i izašao sa strane na kojoj je bila ulica. Ja sam se spustio na koljena i sakrio iza automobila.

Dođite na ovu stranu, gospodine. Loša guma je sa ove strane.

Došao je, pažljivo gacajući kroz blato.

U pitanju je ova, gospodine i budite pažljivi, na zemlji je slomljena boca. Pokraj puta bilo je toliko smeća da je ona tu djelovala sasvim prirodno.

Evo, ja ću je baciti. Ovo je ta guma, gospodine. Pogledajte, molim vas.

Čučnuo je. Ustao sam nad njim, držeći slomljenu flašu iza leđa u savijenoj ruci.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 263

Ispod mene, njegova glava bila je samo jedna crna kugla a u tami sam vidio tanku bijelu liniju urednog razdeljka, koja je, kao linija na autoputu, vodila do tačke iz koje se ljudske vlasi zrakasto šire.

Crna kugla se pomjerila; praveći grimasu kako bi zaštitio oči od kiše, pogledao je naviše u mene.

Izgleda u redu.

Mirno sam stajao, kao đak koga učitelj uhvati da bježi sa časa. Pomislio sam: Taj njegov zemljoposjednički mozak je sve shvatio. Sada će se uspraviti i udariti me u lice. Ali šta vrijedi dobiti bitku ako ne znate da ste u ratu?

Pa, Balrame, ti ipak više znaš o ovim kolima od mene. Da pogledam još jednom.

I ponovo se zagledao u gumu. Preda mnom se ponovo pojavio crni autoput sa bijelom linijom koja vodi do tačke na vrhu glave.

Postoji problem, gospodine. Trebalo je odavno da uzmete zamjenu.

U redu, Balrame. Dodirnuo je gumu. Ali zaista mislim da...

Zario sam flašu dolje. Staklo je probilo kost. Tri puta sam je zario u vrh lobanje, utjerujući je u njegov mozak. To je dobra, čvrsta boca, crni Johnnie Walker vrijedi svaku paru u maloprodaji.

Iznenadeno tijelo je palo u blato. Sa njegovih usana se začulo šuštanje, kao kad iz probušene gume izlazi vazduh.

Pao sam na zemlju ruka mi se tresla, flaša mi je iskliznula, morao sam da je podignem lijevom rukom. Stvar sa šuštećim usnama se podigla na ruke i koljena; počela je da puzi ukруг, kao da traži nekoga ko će je zaštititi.

Zašto ga nisam vezao i ostavio ošamućenog, onesviješćenog u žbunju, gdje ništa ne bi satima mogao da

264 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

uradi, dok bih ja za to vrijeme pobjegao? Dobro pitanje

mnoge sam noći proveo razmišljajući o tome dok sam sjedio za stolom i posmatrao svoj kristalni luster.

Prvi mogući odgovor je taj da se on mogao oporaviti, odvezati i pozvati policiju. I zato sam morao da ga ubijem.

Drugi mogući odgovor glasi da je njegova porodica namjeravala da nešto užasno uradi mojoj porodici: ja sam se samo unaprijed svetio.

Više mi se sviđa ovaj drugi odgovor.

Prikovao sam za zemlju tu puzeću stvar stavivši stopalo na njena leđa. Spustio sam se na koljena da bih bio na visini koja je bila potrebna za ono što sam zatim namjeravao da uradim. Okrenuo sam tijelo na leđa, tako da je bilo okrenuto prema meni. Pritisnuo sam mu grudi koljenom.

Otkopčao sam mu gornje dugme na košulji i prešao rukom duž ključnih kostiju da bih našao pravo mjesto.

Kada sam bio dječak u Laxmangarhu, igrao sam se očevim tijelom; moja omiljena tačka bilo je mjesto gdje se susreću vrat i grudi, prostor gdje se jasno ocrtavaju tetive i vene. Kada bih dodirnuo tu tačku, jamicu u korijenu očevog vrata, imao sam ga pod svojom kontrolom

običnim pritiskom prsta mogao sam ga spriječiti da diše.

Ždralov sin je otvorio oči baš u trenutku kada sam mu probio vrat i njegova krv mi je poprskala oči. Bio sam slijep. Bio sam slobodan. Kada sam obrisao krv iz očiju, za g. Ashoka je sve već bilo završeno. Krv je iz vrata curila veoma brzo mislim da muslimani tako ubijaju piliće.

Ali, uvjeravam Vas, mnogo je gore umrijeti od tuberkuloze.

Nakon što sam odvuкао tijelo u žbunje, uronio sam lice i ruke u kišnicu i blato. Uzeo sam zavežljaj koji je u

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 265

kolima stajao kod nogu bijelu pamučnu majicu, onu sa puno praznog prostora i sa samo jednom riječi na engleskom i presvukao se u nju. Dohvatio sam pozlaćenu kutiju sa papirnim maramicama i njima obrisao lice i ruke. Poskidao sam sve naljepnice boginje i bacio ih na tijelo g. Ashoka za slučaj da mogu pomoći njegovoj duši da ode u raj.

A onda sam ušao u automobil, okrenuo ključ, zgazio papučicu gasa i odvezao siti hondu, najbolji od svih automobila, najvjernijeg od svih saučesnika, na posljednje putovanje. Pošto sam bio sam u kolima, lijeva ruka se ispružila da isključi Stinga a onda se zaustavila i opustila.

Od sada sam mogao da puštam muziku koliko hoću.

Na željezničkoj stanici, trideset tri minuta kasnije, caklili su se raznobojni točko vi na mašinama za proricanje sudbine. Stajao sam ispred njih, zurio u vrtloge i svjetlucanje i pitao se: da li da se vratim po Dharama?

Ako ga ostavim tamo, policija će ga sigurno uhapsiti kao saučesnika. Bacit će ga u zatvor sa gomilom divljaka a znate već, gospodine, kako prolaze mali dječaci koji se nadu u takvim jazbinama.

S druge strane, ako sada krenem nazad čak u Gurgaon, neko bi mogao da otkrije tijelo... a onda bi sve ovo čvršće sam stegao torbu bilo uzaludno.

Čučnuo sam na podu stanice, pritisnut neodlučnošću. Sa moje lijeve strane čulo se cicanje. Naokolo se kotrljala plastična kofa, kao da je živa: a onda je iz kofe provirilo nasmijano crno lice. Stvorenjce, dečkić. Sa obje strane kofe sjedio je štrokavi par beskućnika i tupo gledao u daljinu. Između svojih izmorenih roditelja, ovo se stvorenje ludo zabavljalo igrajući se vodom i prskajući vodom prolaznike. Momak, nemoj ttf da radiš, rekao sam. On je pljusnuo još više vode i cičao od zadovoljstva svaki put kad bi me pogodio. Podigao sam ruku. On se

266 BIJELI TIGAR Aravind Adiga
sakrio u kofu i nastavio da prska iz nje.

Zavukao sam ruke u džepove, potražio novčić od jedne rupije, provjerio da nije slučajno novčić od dvije rupije i zakotrljao ga u pravcu kofe.

Tada sam uzdahnuo, ustao, opsovao i napustio stanicu.

Imaš sreće, Dharama.

co

a

O

3

O

CK

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 269

Možete li da čujete ovo, g. Jiabao? Pojačat ću Vam.

Ministar zdravstva danas je najavio plan kojim će se do kraja godine eliminisati malarija iz Bangalora. On je naložio svim gradskim zvaničnicima da rade bez odmora kako bi malarija postala stvar prošlosti. Za iskorjenjivanje malarije bit će izdvojeno četrdeset pet miliona rupija.

U ostalim vijestima, predsjednik republičke vlade danas je najavio plan kojim će se u roku od šest mjeseci iz Bangalora eliminisati neuhranjenost. On je izjavio da do kraja godine u gradu više neće biti nijednog gladnog djeteta. Svi zvaničnici će predano raditi na ispunjenju ovog cilja, izjavio je. Za iskorjenjivanje gladi bit će izdvojeno pet stotina miliona rupija.

U ostalim vijestima, ministar finansija je objavio da će ovogodišnji budžet sadržati stavku posebnih stimulativnih mjera koje će naša sela pretvoriti u centre razvoja visoke tehnologije...

Ovakve vijesti nam iz noći u noć serviraju na Sveindijskom radiju: a sutra u zoru to će se naći i u novinama. A ljudi prosto gutaju te gluposti. Iz noći u noć, iz jutra u jutro. Nevjerovatno, zar ne?

Ali dosta je bilo o radiju. Isključen je. Sada ću pogledati u svoj kristalni luster u potrazi za inspiracijom.

270 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Wen!

Stari prijatelju!

Večeras ovu veličanstvenu pripovijest privodimo kraju. Dok sam jutros radio jogu da, tako je, svakog dana se budim u jedanaest prije podne i odmah vježbam jogu sat vremena počeo sam da razmišljam o načinu na koji ova moja priča napreduje i shvatio sam da sam pri kraju. Ostalo je samo da ispričam kako sam se iz gonjenog kriminalca preobrazio u snažan stub bangalorskog društva.

Uzgred, gospodine, kad smo već kod joge samo bih htio da kažem da je jedan sat dubokog disanja, joge i meditacije ujutru, pravi način da jedan preduzetnik započne dan. Da nije toga, ja prosto ne znam kako bih izašao na kraj sa stresom ovog jebenog posla. Učinite da joga bude obavezna u svim kineskim školama to je moj prijedlog. A sada, vraćamo se priči.

Prvo, hoću nešto da objasnim u vezi sa životom bjegunca. Tu nije sve samo strah bjegunac ima pravo i na malo zabave.

Dok sam one večeri čistio garažu od komadića flaše Johnnia Walkera, razradio sam plan kako da stignem u Bangalor. To neće biti direktnim vozom ne. Neko bi me mogao

vidjeti, a onda bi policija znala kuda sam otišao. Umjesto toga, namjeravao sam da prelazim iz voza u voz, da idem cikcak sve do Bangalora.

lako se moj red vožnje raspao kada sam se vratio po Dharama on je spavao ispod mreže za komarce, ja sam ga probudio, rekao mu da idemo na odmor na jug i izvukao ga iz mreže i bez obzira što nije bilo lako u jednoj ruci držati crvenu torbu, a drugom pridržavati Dharama željeznička stanica je opasno mjesto za djecu, znate već naokolo uvijek ima puno sumnjivih likova ipak sam počeo da se cikcak putanjom udaljavam od Delhija u pravcu juga.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 271

Trećeg dana ovog putovanja, sa crvenom torbom u ruci, stigao sam u Hyderabad, gdje sam pred staničnom čajdžinicom čekao u redu da kupim čaj prije nego što moj voz krene. Dharam mi je čuvao sjedište u kupeu. Baš iznad čajdžinice nalazio se jedan gušter i ja sam ga zabrinuto gledao, nadajući se da će on otići prije nego što ja dođem na red.

Taj gekon je potrčao nalijevo prešao preko velikog papira zalijepljenog na zid zastao na trenutak, a onda zaždio u stranu.

Taj veliki papir na zidu bio je policijski plakat moj policijski plakat. Već je stigao ovamo. Gledao sam ga sa ponosnim osmijehom.

Osmijehom koji je potrajao samo trenutak. Iz nekog čudnog razloga vidjet ćete već kako se u Indiji stvari rade aljkavo moj plakat bio je zalijepljen za drugi plakat na kome su bila neka dvojica iz Kašmira dvojica terorista osumnjičenih za neko podmetanje bombe ili tako nešto.

Kada biste pogledali plakate, pomislili biste da sam i ja terorista. Zaista neprijatno. Shvatio sam da me neko posmatra. Neki čovjek sa rukama iza leđa vrlo je pažljivo posmatrao čas mene, čas moj plakat. Počeo sam da drhtim. Krenuo sam da se polako udaljavam od plakata, ali bilo je prekasno. Kako je vidio da odlazim, pritrčao mi je, uhvatio me za zglob i zagledao mi se u lice.

Tada je rekao: Šta piše? Na tom plakatu koji si čitao.

Pročitaj sam.

Ne umijem.

Sada sam razumio zašto je potrčao za mnom. Bio je to vapaj nepismenog za pažnjom pismog čovjeka. Po njegovom govoru znao sam da je i on iz Tame.

To su ovonedjeljni traženi ljudi, rekao sam. Ona

272 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

dvojica su iz Kašmira. Teroristi. Šta su uradili?

Digli su školu u vazduh. Ubili osmoro djece. A ovaj momak? Ovaj sa brkovima? Kucnuo je moju sliku prstima desne šake. On ih je uhvatio. Kako je to uspio?

Da bi izgledalo kao da zaista čitam sa potjernice, zaškiljio sam i počeo da pomjeram usne.

Ovaj čovjek je bio vozač. Piše da je bio u kolima, a ova dvojica terorista su mu prišla. A onda?

Piše da se on pretvarao da ne zna da su oni teroristi i povezoao ih svojim kolima kroz Delhi. Onda je zaustavio kola na mračnom mjestu, slomio flašu i presjekao im vratove. Palcem sam prešao preko dva vrata.

A kakvu flašu?

Flašu od engleskog pića. One su prilično jake.

Znam, reče on. Ranije sam za svog gospodara svakog petka išao u prodavnicu engleskih pića. Volio je da pije Smirfon!

Smirnoff rekoh mu, ali nije me više slušao. Ponovo se zagledao u sliku na plakatu.

Odjednom je stavio ruku na moje rame.

Znaš na koga liči ovaj sa slike?

Na koga? upitao sam.

Široko se iscerio.

Na mene!

Pogledao sam njegovo lice, pa onda sliku. Tačno, rekao sam, potapšao ga po leđima i vratio se do voza.

Rekao sam Vam već: to bi moglo biti lice polovine muškaraca u Indiji.

A onda, jer mi je bilo žao tog nepismenog jadnika,

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 273

razmišljajući kako je upravo prošao kroz nešto što je moj otac sigurno stalno trpio na stanicama da mu se neznanci izruguju i da se sprdaju sa njim kupio sam mu solju čaja prije nego što sam se vratio u voz.

Gospodine: ja nisam ni političar ni poslanik. Ne spadam u te ljude koji mogu da ubiju a onda nastave kao da se ništa nije desilo. Trebalo mi je mjesec dana u Bangaloru da se smirim. Tokom te četiri nedjelje stalno sam ponavljao jednu istu stvar. Izlazio sam iz hotela malog, odrpanog mjesta u blizini željezničke stanice, u kome sam odsjeo pošto sam položio kaparu od petsto rupijasvakog jutra u osam i šetao unaokolo četiri sata držeći u ruci torbu punu para nisam se usuđivao da je ostavim u hotelu prije nego što sam se vraćao na ručak.

Dharam i ja jeli smo zajedno. Ne znam čime se zanimao tokom prijepodneva, ali bio je dobro raspoložen. To je bio njegov prvi raspust u životu. Njegovi osmijesi su me oraspoložili.

Ručak je koštao četiri rupije po tanjiru. Hrana je bila jeftinija na jugu. Ipak, bila je to čudna hrana povrće sitno isjeckano i posluženo u rijetkom kariju. Zatim sam odlazio u sobu i spavao. U četiri poslije podne sam silazio, naručivao pakovanje keksa sa mlijekom i čaj, jer tada još nisam znao kako se pije kafa.

Bio sam nestrpljiv da probam kafu. Znae, sirotinja na sjeveru ove zemlje pije čaj, a sirotinja na jugu pije kafu. Ne znam ko je odlučio da tako kude, ali tako je. Po prvi put sam svakog dana mogao osjetiti miris kafe. Žudio sam da je probam. Ali prije nego što počnete da

274 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

je pijete, morate znati kako da je pijete. Postojala je tu izvjesna rutina, pravila pristojnosti koja su me opčinjavala. Služila se u šoljici koja je bila postavljena u pehar, a sipala se u određenoj količini i morala se piti određenom brzinom. Ja nisam znao ni kako se sipa, ni kako se pije. Neko vrijeme sam samo gledao.

Poslije nedjelju dana sam shvatio da svi to rade različito. Jedan čovjek je odmah svu kafu sipao u pehar; drugi nije ni koristio pehar.

Ovdje su sve sami stranci, rekoh u sebi. Svi po prvi put piju kafu.

To je bila još jedna dobra strana Bangalora. Grad je bio pun došljaka. Niko neće primijetiti još jednog.

U tom hotelu kod željezničke stanice proveo sam mjesec dana ne radeći ništa.

Priznajem da sam imao izvjesne sumnje.

Da li je možda trebalo da odem u Mumbai? Ali policija bi se toga odmah dosjetila u filmovima čim neko izvrši ubistvo, pobjegne u Mumbai, zar ne?

Calcutta! Trebalo je tamo da odem.

Jednog jutra Dharam reče:

Ujače, koja je ovo zgrada?

Ne znam, Dharam. Sigurno u njoj žive ministri u Bangaloru.

Na zabatu zgrade vidio sam slogan:

Vlada sprovodi Božiju volju

Smješkaš se, ujače.

Tačno, Dharam. Zaista se smješkam. Mislim da će nam u Bangaloru biti dobro, rekao sam i namignuo mu.

Iselio sam se iz hotela i iznajmio stan. Sada je trebalo da počnem da zarađujem u Bangaloru morao sam da saznam kako da se uklopim u ovaj grad.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 275

Pokušao sam da čujem glas Bangalora, kao što sam čuo glas Delhija.

Otišao sam u Ulicu Mahatme Gandhija i sjeo u kafić Dan za kafu, koji je imao baštu.

Imao sam olovku i papir i zapisivao sam sve što sam čuo.

Završio sam kompjuterski program za dva i po minuta.

Jedan Amerikanac mi je danas ponudio četiristo hiljada dolara za početak, a ja sam mu rekao: To nije dovoljno!

Da li je IBM bolja kompanija od HPa?

Sve u ovom gradu zavisilo je od jedne stvari.

Od prebacivanja proizvodnje iz drugih zemalja u Indiju. To je značilo da se mnogo telefoniralo sa Amerikom. Iz toga je sve proisticalo nekretnine, bogatstvo, moć, seks. Zato sam morao da nađem svoje mjesto u svemu tome.

Sljedećeg dana sam motornom rikšom otišao do Electronics Cityja. Našao sam razgranato drvo pored puta i sjeo ispod njega. Sjedio sam i motrio na zgrade sve dok nije palo veče, kada su dojurili džipovi; nastavio sam da posmatram, sve do dva sata ujutru, kada su džipovi odjurili.

Onda sam pomislio: Evo ga. Tu se uklapam.

Dozvolite da Vam objasnim, Vaša ekselencijo. Vidite, ljudi u Bangaloru žive kao šumske životinje. Danju spavaju, a noću rade do dva, tri, četiri, pet sati sve zavisi, jer su njihovi gospodari na drugoj strani svijeta, u Americi. Važno pitanje: kako će momci i djevojke naročito djevojke stići kasno uveče od kuće do radnog mjesta, a onda se opet u tri noću vratiti kući? U Bangaloru nema noćnih autobusa, nema vozova kao u Mumbaiju. Mada djevojke svejedno ne bi bile bezbjedne u autobusima i vozovima. Ako ćemo iskreno, muškarci u ovom gradu

276 bijeli TIGAR Aravind Adiga
su životinje.

Tu nastupaju preduzetnici.

Sljedeće što sam uradio bilo je da sam otišao do trgovca Tojotinih vozila i rekao mu svojim najmekšim glasom: Želim da vozim vaše automobile. Diler me je začuđeno pogledao.

Nisam mogao da vjerujem da sam to izgovorio. Jednom sluga zauvijek sluga; taj nagon je uvijek tu, u vama, u korijenu kičme.

Uštinuo sam se za lijevi dlan. Razvukao sam osmijeh dok sam se štipao i rekao sam dubokim, hrapavim glasom: Želim da iznajmim vaše automobile.

Završnica moje nevjerovatne priče, gospodine, bavit će se time kako sam od društvenog preduzetnika postao poslovni preduzetnik. Ovaj dio uopšte nije bio lak. Sve sam ih pozvao telefonom, sve te kompanije u Bangaloru koje iz Indije rade za Amerikance. Da li im je potrebna kompanija koja pruža taksiusluge, da li im treba neko da kasno uveče i rano ujutru prevozi njihove službenike? I naravno, znate već šta su odgovorili. Jedna žena je bila dovoljno ljubazna da objasni: Zakasnili ste. Svaka kompanija u Bangaloru već ima ugovoren noćni prijevoz svojih službenika. Žao mi je što to moram da vam kažem. Bilo je kao kad sam počinjao u Dhanbadu deprimirao sam se. Po cio dan sam ležao u krevetu. Šta bi gospodin Ashok uradio?, pitao sam se. Tada mi je sinulo. Nisam bio sam imao sam nekoga na svojoj strani! Hiljade njih su bile na mojoj strani! Vidjet ćete moje prijatelje kada posjetite Bangalor debele, trbušaste ljude koji vrte svoje palice, bockaju njima prodavce na Brigadnom

Aravind Adiga BIJELE TIGAR 277

putu, maltretiraju ih i iznuđuju im novac. Pričam, naravno, o policiji.

Sljedećeg dana sam jednom mještaninu platio da mi bude prevodilac siguran sam da znate da se na sjeveru i jugu moje zemlje govore različiti jezici i zaputio se u najbližu policijsku stanicu. U ruci sam nosio crvenu torbu. Ponašao sam se kao neko važan, mnogo sam mahaio torbom da bi je policajci primijetili i dao sam im upravo odštampanu vizitkartu. Onda sam insistirao da vidim glavonju lično, inspektora. Najzad su me pustili u njegovu kancelariju crvena torba je učinila svoje.

Glavonja je sjedio za ogromnim stolom, na žutosmeđoj uniformi imao je sjajne značke, a na čelu crvene religijske oznake.

Na zidu iza njega bili su portreti bogova. Ali nije bilo onog kog sam tražio.

Ah, hvala bogu. Ipak je tu bila i Gandhijeva slika. Stajala je u uglu.

Sa velikim osmijehom i uz namaste predao sam mu crvenu torbu. Oprezno ju je otvorio.

Rekoh mu, preko prevodioca: Gospodine, ovim želim da vam zahvalim.

To je nevjerovatno. Čim pokažete pare, svi govore vaš jezik.

Na čemu da se zahvalite? upitao je inspektor na hindiju, vireći u torbu sa jednim okom zatvorenim.

Na svemu onome što ćete učiniti za mene, gospodine.

Izbrojao je novac deset hiljada rupija saslušao šta sam želio i zatražio je duplo više. Dao sam mu još malčice i bio je srećan. Kažem Vam, g. premijeru, moj plakat, onaj koji sam vidio ranije, za sve vremenamaših pregovora bio je tu. Potjernica sa mojom malom prljavom slikom.

Dva dana kasnije telefonirao sam onoj finoj ženi iz

278 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Internet kompanije koja me je odbila i čuo sam šokantnu priču. Noćni prijevoz im je bio prekinut. U policijskoj raciji otkrilo se da većina vozača uopšte nije imala dozvole.

Baš mi je žao, gospodo, rekao sam. Nudim vam svoju moralnu podršku. Osim toga, nudim vam i svoju kompaniju. Prijevoz Bijeli Tigar?

Da li svi vaši vozači imaju dozvole?

Naravno, gospodo. Možete provjeriti kod policije.

Ona je to i uradila i uzvratila poziv. Reklo bi se da me je policija nahvalila. I tako sam dobio svoj kako se to kaže na engleskom start .

U početku sam bio jedan od vozača, ali onda sam odustao od toga. Znaite, mislim da, ustvari, nikada nisam zaista uživao u vožnji. Razgovor je mnogo zabavniji. Sada je moj start porastao u veliki posao. Imamo dvadeset šest vozila i šesnaest vozača, koji rade u smjenama. Da istina je: nekoliko stotina rupija tuđeg novca i puno napornog rada i eto uspjeha u ovoj zemlji! Ako se sabere vrijednost mojih nekretnina i kapital u banci, dobija se suma petnaest puta veća od onoga što sam pozajmio od g. Ashoka.

Uostalom, provjerite i sami na mojoj Internet stranici. Pogledajte moj moto: Mi vas vozimo naprijed. I to na engleskom Pogledajte fotografije moje flote: dvadeset šest blistavo novih toyota kvalis, sve sa klimauređajima za ljetne mjesece, sve su ih unajmile poznate tehnološke kompanije. Ako Vam se dopadaju moji džipovi, ako želite da se Vaši momci i djevojke iz callcentra voze kući u visokom stilu, samo kliknite tamo gdje piše:

Kontaktirajte sa Ashokom Sharmom odmah;

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 279

Da, Ashok! Tako se sada zovem. Ashok Sharma, preduzetnik iz sjeverne Indije, nastanjen u Bangaloru.

Da ste sada ovdje sa mnom ispod ovog kristalnog lusteru, pokazao bih Vam sve tajne svoje kompanije. Mogli biste da na ekranu mog srebrnog Macintosh laptopa vidite fotografije mojih džipova, mojih vozača, mojih garaža, mojih mehaničara i mojih podmićenih policajaca.

Svi oni pripadaju meni čovjeku po imenu Munna, kome je sudbina bila namijenila da postane poslastičar!

Vidjet ćete slike mojih dječaka. Njih šesnaestorice. Nekada sam bio vozač svog gospodara, a sada sam gospodar vozača. Ne ponašam se prema njima kao prema slugama ne šamaram, ne kinjim ih, ne rugam se nikome. Osim toga, nikoga ne vrijeđam nazivajući ga članom porodice. Oni su moji službenici, ja sam njihov šef i to je sve. Natjeram ih da potpišu ugovor, koji i ja potpišem, i taj ugovor obje strane moraju da poštuju. To je sve. Ako primijete način na koji govorim, kako se oblačim, kako posvećujem pažnju čistoći, napredovat će u životu. Ako ne, bit će vozači čitavog života. Izbor ostavljam njima. Kada završimo posao, izbacim ih iz kancelarije: nema ćaskanja, nema kafenisanja. Bijeli Tigar nema prijatelja. To je previše opasno.

E, sad, uprkos mojoj nevjerovatnoj priči o uspjehu, ja ne želim da izgubim dodir sa mjestom gdje sam stekao svoje pravo životno obrazovanje.

To su ulica i trotoar.

Uveče ili rano ujutru, ja šetam Bangalorom, osluškujem put.

Jedne večeri kada sam bio blizu željezničke stanice, vidio sam desetak fizikalaca okupljenih ispred zida kako tiho razgovaraju. Govorili su nekim iudnim jezikom; bili su lokalno stanovništvo. Nisam morao da razumijem riječi da bih znao šta govore. U gradu u koji je toliko

280 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

ljudi dojurilo, oni su zapostavljeni.

Čitali su nešto na tom zidu. Htio sam da vidim šta, ali oni su prekinuli razgovor i zbili se pred zidom. Morao sam da zaprijetim da ću zvati policiju da bi se razmakli i dozvolili da vidim šta čitaju.

Bio je to šablonom napravljen grafit, na kome su bile iscrtane ruke koje kidaju okove: Veliki Socijalista dolazi u Bangalor.

Stigao je za par nedjelja. Održao je veliki miting; izvanredno je govorio o vatri i krvi, o tome kako treba očistiti zemlju od bogatih jer za siromašne u roku od deset godina neće biti pijace vode zato što je svijet sve topliji. Ja sam stajao u zadnjim redovima i slušao. Na kraju su ljudi aplaudirali kao ludi. Puno je gnjeva u ovom gradu, to je sigurno.

Načuljite uši u Bangaloru u bilo kojoj varošici ili gradu u Indiji i čut ćete komešanje, glasine, prijetnje o ustanku. Ljudi noćima sjede ispod bandera i čitaju. Okupljeni ljudi, razgovaraju i prstima upiru u nebo. Da li će se jedne noći udružiti da li će uništiti Kokošarnik?

Ha!

Revolucija koja oslobađa siromašne događa se možda jednom u stotinu godina. To sam pročitao na stranici jednog od onih starih udžbenika koje u čajdžinicama koriste za umotavanje masnih grickalica. Vidite, na toj stranici je pisalo da su u historiji samo četiri čovjeka vodili uspješne revolucije, u kojima su oslobodili robove i ubili njihove gospodare:

Aleksandar Veliki. Abraham Lincoln iz Amerike. Mao iz Vaše države.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 281

I četvrti čovjek. Možda je to bio Hitler, ne mogu da se sjetim. Ali mislim da se peto ime neće skoro priključiti ovom spisku.

Indijska revolucija?

Ne, gospodine. To se neće desiti. Narod ove zemlje još uvijek čeka da rat za njihovu slobodu dođe odnekud iz džungli, sa planina, iz Kine, iz Pakistana. To se nikada neće desiti. Svaki čovjek mora stvoriti svoj sopstveni Benaras.

Mladi Indijce, knjigu o revoluciji nosiš u svom stomaku. Iseri je i čitaj.

Umjesto toga, svi sjede ispred televizora u boji i gledaju kriket i reklame za šampon. Što se tiče reklama za šampon, g. premijeru, moram reći da mi se sada zlatna kosa gadi. Mislim da nije zdravo da žena ima tu boju kose. Ne vjerujem televiziji ili velikim posterima sa bjelkinjama, koje vidate po cijelom Bangaloru. Sada se rukovodim sopstvenim iskustvom, vremenom koje sam proveo u hotelima sa pet zvjezdica. Tako je, g. Jiabao: više ne zalazim u četvrt crvenih fenjera. Nije u redu kupovati i prodavati žene koje žive u kavezima za ptice i prema kojima se ponašaju kao prema životinjama. Ja isključivo kupujem devojkice koje nađem u hotelima sa pet zvjezdica.

Na osnovu iskustva znam da su Indijke najbolje.

Pa, dobro, druge su po rangju. Tvrdim Vam, g. Jiabao, za muškarca u Bangaloru najbolji prizor jesu oči para Nepalki koje ka vama bijesnu sa haube tamne motorne rikše.

Štaviše, prizori ovih zlatokosih stranaca a otkrit ćete da ih je ovih dana Bangalor punsamo me je dublje ubijedio da bijelci nestaju sa scene. Svi izgledaju tako goluždravi tako zakrčljali. Nećete nijednog vidjeti sa

282 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

pristojnim stomakom. Za ovo krivim predsjednika Amerike; on je u svojoj zemlji ozakonio pederisanje i sad se muškarci vjenčavaju muškarcima umjesto ženama. To su javili na radiju. To vodi do pada bijelog čovjeka. Osim toga, bijelci previše koriste mobilne telefone, a to im uništava mozak. To je poznata činjenica. Mobilni telefoni prouzrokuju rak mozga i umanjuju muškost; Japanci su ih izumjeli kako bi bijelcima u isto vrijeme umanjili mozak i muda. To sam jedne večeri čuo na autobuskoj stanici. Do tada sam bio vrlo ponosan na svoju noki, koju sam pokazivao svim djevojkama u callcentru u koje sam želio da zabodem kljun, ali odmah sam je bacio. Ako neko želi da

mi telefonira, zove me na fiksni telefon. To škodi mom biznisu, ali moj mozak je previše važan, gospodine: to je sav ovozemaljski posjed jednog mislećeg čovjeka. Bijeli čovjek će biti gotov za mog života. Postoje i crvenokošci i crnci, ali nemam pojma šta oni smjeraju radio o njima nikad ne govori. Moje skromno predviđanje: za dvadeset godina, na vrhu piramide ćemo biti samo mi, žuti i smeđi ljudi, i mi ćemo vladati cijelim svijetom.

A Bog neka je u pomoći ostalima.

Sada bi bio red da objasnim onaj dugi prekid u pripovijedanju prije dvije noći.

Osim toga, to će mi pomoći da objasnim razliku između Bangalora i Laxmangarha.

Treba da razumijete, g Jiabao, da ni u Bangaloru nisu svi moralni i čestiti. I u ovom gradu ima siledžija i političara. Ali ovdje, ako čovjek želi da bude dobar, on može biti dobar. U Lax

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 283

mangarhu on čak nema ni izbora. To je razlika između ove i one Indije: izbor.

Vidite, te noći sam sjedio ovdje i pričao Vam ovu svoju životnu priču, kada je zazvonio moj fiksni telefon. Još uvijek sam sa Vama ćaskao kada sam podigao slušalicu i čuo glas Mohammada Asifa.

Gospodine imamo problem.

Tada sam prestao da razgovaram sa Vama.

Kakav problem? upitao sam. Znao sam da je Mohammad Asif bio dežuran te noći pa sam se spremio na najgore.

Nastala je tišina, a onda je rekao: Vozio sam djevojke kući, kada smo udarili dječaka na biciklu. Mrtav je, gospodine.

Odmah zovi policiju, rekao sam.

Ali gospodine ja sam kriv. Ja sam njega udario, gospodine.

Upravo ćeš zato pozvati policiju.

Kada sam stigao na lice mjesta praznim kombijem, policija je već bila tu. Tojota je bila parkirana pored puta; djevojke su još bile unutra.

Dječak, njegovo krvavo tijelo, ležalo je na zemlji. Tu je bio i bicikl, iskidan i iskrivljen.

Sa strane je stajao Mohammad Asif i odmahivao glavom. Neko je vikao na njega vikao sa strašću koja se jedino može vidjeti na licu rođaka mrtvog čovjeka.

Policajac je do tada odugovlačio. Klimnuo je kad me je vidio. Do sada smo se već dobro poznavali.

Ono je brat mrtvog dječaka, gospodine, šapnuo mi je. Potpuno je pobjesnio. Nisam uspio da ga sklonim odavde.

Prodrmao sam Mohammada Asifa i njegovog transa. Uzmi moja kola i odvezi djevojke kućama, to je najvažnije.

284 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Pusti mog momka, glasno sam rekao policajcu. Mora da odveze ljude njihovim kućama. Ako ti neko treba, tu sam ja.

Kako možete da ga pustite? povikao je brat mrtvog dječaka na policajca.

Vidi, sine, rekoh, ja sam vlasnik ovog vozila. Na mene treba da si ljut, a ne na ovog vozača. On je slijedio moja naređenja da vozi što brže može. Krv je na mojim rukama, ne na njegovim. Ove djevojke moraju svojim kućama. Pođi sa mnom u policijsku stanicu nudim sebe kao taoca. Pusti ih da idu.

Policajac se pridružio glumi. To je dobra ideja, sine. Moramo da registrujemo slučaj u stanici.

Dok sam ja skretao bratu pažnju, pozivajući se na njegov razum i ljudsku pristojnost, Mohammad Asif i djevojke ušli su u moj kombi i šmugnuli. To je bio prvi cilj da djevojke stignu kući. Sa njihovom kompanijom sam potpisao ugovor, a ja ispoštujem sve što potpišem.

Otišao sam u policijsku stanicu sa bratom mrtvog dječaka. Policajac na noćnoj dužnosti donio mi je kafu. Dječaku nisu donijeli kafu. Gnjevno me je gledao dok sam uzimao šoljicu; izgledao je spreman da me pokida na komade. Srknuo sam.

Zamjenik načelnika će stići za pet minuta, rekao je jedan od policajaca.

Je li on taj koji će da registruje slučaj? pitao je brat. Jer, do sada to niko nije uradio.

Srknuo sam još malo.

Zamjenik načelnika stanice bio je čovjek kog sam često podmazivao. Jednom je sredio mog konkurenta. Bio je najgora vrsta čovjeka, na pameti nije imao ništa osim uzimanja para od svakoga ko uđe u njegovu kancelariju. Ološ.

Ali, bio je moj ološ.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 285

Srce mi je poskočilo kad sam ga ugledao. Usred noći je došao u stanicu da mi pomogne. To je čast među lopovima, kako to već kažu. Odmah je shvatio situaciju. Ne obraćajući pažnju na mene, prišao je bratu i rekao: Šta ti želiš?

Hoću da podnesem prijavu, rekao je brat. Hoću da se zločin registruje. Koji zločin?

Ubistvo mog brata. Od strane... uperio je prst u mene ...vozila ovog čovjeka.

Zamjenik načelnika je pogledao u svoj sat. Bože, baš je kasno. Skoro pet sati. Zašto ne odeš sada kući? Zaboravit ćemo da si bio ovdje. Puštamo te da ideš.

A šta je sa ovim čovjekom? Hoćete li ga prvo zatvoriti?

Zamjenik načelnika je sastavio vrhove prstiju. Uzdahnuo je. Vidiš, u vrijeme nezgode, bicikl tvog brata nije imao svjetla. To je ilegalno, samo da znaš. Isplivat će i druge stvari. Obećavam ti da će isplivati.

Dječak je blenuo. Zatresao je glavom kao da nije dobro čuo. Moj brat je mrtav. Ovaj čovjek je ubica. Ja ne razumijem šta se ovdje dešava.

Slušaj idi kući. Okupaj se. Moli se. Odspavaj. Vrati se ujutru. Tada ćemo registrovati slučaj, u redu?

Dječakov brat je najzad razumio zašto sam ga odveo u policijsku stanicu najzad je shvatio da je uhvaćen u klopku. Možda je do sada indijske policajce viđao samo u filmovima.

Jadničak.

Ovo je sramota! Zvat ću novine! Zvat ću advokate! Zvat ću policiju!

Zamjenik načelnika, koji nije čovjek obdaren smislom za humor, dozvolio je sebi mali osmijeh. Svakako. Zovi policiju.

286 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Brat je izjurio napolje, nastavljajući da glasno prijeti.

Sutra će biti promijenjene tablice, rekao je zamjenik načelnika. Reći ćemo da je počinilac nepoznat. Podmetnut ćemo neki drugi automobil. Zbog toga ovdje čuvamo oštećena kola. Imaš sreće da je tvoja tojota udarila biciklistu.

Klimnuo sam.

Kada pogine biciklista, policija ne mora čak ni da registruje slučaj. Kada pogine motociklista to moraju da registruju. Kad bi poginuo čovjek u automobilu strpali bi me u zatvor. Sta ako ode u novine?

Zamjenik načelnika se potapšao po stomaku. Evo, ovdje imam sve novinare u gradu. Nisam mu odmah tu predao kovertu. Za te stvari postoji mjesto i vrijeme. Ovo je bio trenutak za smješkanje, zahvaljivanje i pijuckanje vruće kafe koju mi je ponudio; bio je to trenutak za časkanje sa njim o njegovim sinovima obojica studiraju u Americi, on želi da se vrate i u Bangaloru osnuju Internet kompaniju za klimanje glavom, osmjehivanje i pokazivanje čistih, blistavih, fluorisanih zuba. Ispijali smo jednu za drugom šoljice vrela kafe ispod kalendara sa likom boginje Lakshmi ona je iz pehara prosipala zlatnike u rijeku izobilja. Iznad nje nalazio se uramljeni portret boga nad bogovima nasmijanog Mahatme Gandhija.

Za nedjelju dana ponovo ću, sa kovertom, otići da ga vidim, a tada neće biti tako fin.

Pređa mnom će izbrojati novac i reći: To je sve? Znaš li ti koliko košta studiranje dvojice sinova u inostranstvu? Treba da vidiš račun za American Express koji mi šalju svakog mjeseca. I tražit će još jednu kovertu. Pa još jednu, i još jednu i tako u nedogled. Stvari u Indiji nemaju kraja, kako je to, ispravno, g. Ashok imao običaj da kaže. Tim drkadžijama se stalno mora plaćati. Ali ja se na policiju žalim onako kako to

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 287

rade bogati; ne na način siromašnih. Sve je u toj razlici.

Sljedećeg dana, gospodine, pozvao sam Mohammada Asifa u kancelariju. Gorio je od stida zbog onoga što je učinio nije bilo potrebe da ga prekorijevam.

A i nije bila njegova greška. A ni moja. Naše kompanije koje rade za strance takve su cicije da primoravaju svoje taksiprevoznike da im obećaju nemoguć broj tura u toku noći. Da bi se takav red vožnje ispoštovao, moramo bezobzirno da vozimo; moramo da obaramo i povređujemo ljude na ulicama. Sa tim se problemom suočava svaki prevoznik u gradu. Ne krivite mene.

Ne brini, Asife, rekao sam. Momak je izgledao tako očajno.

Naučio sam da poštujem muslimane, gospodine. Nisu baš pretjerano bistri, osim one četvorice pjesnika, ali su dobri vozači i poštteni su ljudi, uglavnom, mada izgleda da nekolicina svake godine dobije neki poriv da diže vozove u vazduh. Nisam namjeravao da zbog ovoga otpustim Asifa.

Ali tražio sam da sazna adresu ubijenog dječaka.

Zurio je u mene.

Zašto ići tamo, gospodine? Nemamo zašto da strahujemo od roditelja. Molim vas, nemojte to da radite.

Natjerao sam ga da sazna adresu i natjerao sam ga da mi je da.

Iz svoje kase uzeo sam novac, sve u novim novčanicama od stotinu rupija; stavio sam ih u smeđu kovertu. Ušao sam u auto i odvezao se tamo.

Vrata je otvorila majka. Pitala je šta želim i ja sam rekao: Ja sam vlasnik kompanije za taksiprijevoz.

Nisam morao da joj kažem koje.

Donijela mi je šoljicu kafe postavljenu u metalni pehar. Ovi južni Indijci imaju izvrsne manire.

288 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Sipao sam kafu u pehar i otpio na ispravan način. Na zidu je bila slika mladića na kojoj je bio vijenac od jasmina.

Nisam ništa rekao dok nisam popio kafu. Tada sam na sto stavio smeđu kovertu.

Sada je u sobu ušao starac i zagledao se u mene.

Kao prvo, želim da izrazim duboku tugu zbog smrti vašeg sina. Pošto sam i sam izgubio rodbinu mnogo njih znam bol koji sada osjećate. On nije trebalo da umre.

Drugo, krivica je moja. Nije vozačeva. Policija me je pustila. Tako je to u ovoj džungli u kojoj živimo. Ali ja prihvatam svoju odgovornost. I tražim vaš oproštaj.

Pokazao sam na kovertu na stolu.

Unutra ima dvadeset pet hiljada rupija. Ne dajem vam to zato što moram, već zato što želim. Razumijete li me?

Starica nije htjela da uzme novac.

Ali starac, otac, posmatrao je kovertu. Bar ste bili muško i došli, rekao je.

Želim da pomognem vašem drugom sinu, rekoh. On je hrabar momak. Suprotstavio se policiji te večeri. Ako želite, može da dođe kod mene da bude vozač. Starat ću se o njemu, ako želite.

Žena je pokrila lice rukama i zatresla glavom. Iz očiju su joj lile suze. To je bilo razumljivo. Možda je ona za njega gajila nade kakve je za mene gajila moja majka. Ali otac je bio popustljiviji; muškarci su razumniji u tim stvarima.

Zahvalio sam mu se na kafi, poklonio se sa poštovanjem ožalošćenoj majci i otišao.

Kada sam se vratio, u kancelariji me je čekao Mohammad Asif. Odmahnuo je glavom i rekao: Zašto? Zašto ste bacili tolike pare?

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 289

Tada sam pomislio: Možda sam pogriješio. Možda će Asif ispričati drugim vozačima da sam se uplašio starice, pa će oni misliti da me mogu prevariti. To me čini nervoznim.

Ne volim da pred službenicima pokazujem slabost. Znam kuda to vodi.

Ali morao sam da učinim nešto drugačije; zar ne razumijete? Ne mogu da živim kao što su u Laxmangarhu živjeli, i vjerovatno još uvijek žive, Divlji Vepar, Bivo i Gavran.

Ja sam sada sam na Svjetlosti.

Šta se dešava u tipičnoj priči iz Nedjeljnika ubistva

ili, recimo, u indijskom filmu? Siromašan čovjek ubije bogatog. Zatim uzme njegov novac. Fino. Ali onda on ima noćne more gdje sanja kako ga ubijeni progoni ispruženih krvavih prstiju i govori ubico, ubico. U stvarnom životu nije tako. Vjerujte mi. To je

jedan od razloga zašto sam prestao da gledam domaće filmove. Samo sam jedne noći sanjao kako me baka juri jašući bivola, ali to se nije ponovilo. Imate noćne more, ali druge vrste. Prevrćete se po krevetu i sanjate da niste to uradili da ste izgubili hrabrost i pustili g. Ashoka da pobjegne da ste još uvijek u Delhiju, da ste još uvijek sluga, a onda se probudite. Znojenje prestane. Lupanje srca se smiri. Uradili ste to! Ubili ste ga! Negdje tri mjeseca pošto sam došao u Bangalor, otišao sam u hram i obavio obrede za sve njih: za Kusum, Kishana, sve moje stričeve, ujake, tetke strine, ujne, rođake, bratance i sestričine. Čak sam se i za bivola pomolio. Ko zna ko je preživio, a ko ne. A onda sam rekao

290 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Kishanu, i Kusum, i svima ostalima: Sada me ostavite na miru.

I to su, gospodine, i uradili, uglavnom.

Jednog dana sam u novinama pročitao članak: Porodica od sedamnaest članova ubijena u selu na sjeveru Indije. Počelo je da mi lupa srce sedamnaest? Nemoguće da je to tačno to nije moja porodica. To je bio jedan od onih članaka strave i užasa koji svakog jutra osvanu u novinama nisu naveli ime sela. Rekli su samo da je negdje u Tami blizu Gaye. Pročitao sam par puta iznova sedamnaest! Nema ih sedamnaest kod kuće... Odahnuo sam... Ali šta ako je neko dobio djecu...?

Zgužvao sam te novine i bacio ih. Nekoliko mjeseci nakon toga nisam čitao novine. Za svaki slučaj.

Evo šta im se vjerovatno desilo. Ždral ih je ili ubio, ili je naložio da se neki poubijaju a neki isprebijaju. E sad, čak i ako on ili policija nekim čudom nije to uradio, komšiluk bi ih izopštio. Vidite, jedan loš momak baca ljagu na cijelo selo. Tako bi ih seljani istjerali i oni bi morali da odu u Delhi, Calcuttu ili Mumbai, da žive ispod nekog betonskog mosta, da prose za hranu, bez nade za budućnost. To i nije mnogo bolje nego da su mrtvi.

Šta kažete, g. Jiabao? Čujem li vas kako me nazivate hladnokrvnim čudovištem?

Ima jedna priča koju mislim da sam čuo na željezničkoj stanici, gospodine, ili sam je možda pročitao na iscijepanoj stranici u koju je bio uvijen pečeni kukuruz koji sam kupio na pijaci ne sjećam se. U pitanju je jedna priča o Buddhi. Jednog dana, neki lukavi brahman, pokušavajući da ga prevari, upita Buddhu: Gospodaru, da li ti sebe smatraš čovjekom ili bogom?

Buddha se osmjehnuo i odgovorio: Ni jedno ni drugo. Ja sam samo neko ko se probudio, dok vi ostali još uvijek spavate.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 291

Na isti način ću odgovoriti na Vaše pitanje, g. Jiabao. Vi pitate: Da li si ti čovjek ili demon?

Ni jedno ni drugo, kažem ja. Ja sam se probudio, a vi ostali još uvijek spavate i to je jedina razlika među nama.

Ne bi uopšte trebalo da razmišljam o njima. O svojoj porodici.

Dharam sasvim sigurno ne razmišlja.

Do sada je shvatio šta se desilo. U početku sam mu govorio da smo na odmoru i mislim da je vjerovao u to prvih par mjeseci. Ne kaže on ništa, ali ponekad ga spazim kako me krajičkom oka posmatra.

On zna.

Uveče zajedno jedemo za stolom, jedan naspram drugog, gledamo se i ne govorimo mnogo. Kada završi sa jelom, dam mu solju mlijeka. Pretprošle večeri, pošto je popio mlijeko, pitao sam ga: Zar ti nikad ne razmišljaš o svojoj majci?

Ni riječi.

O ocu?

Osmjehnuo mi se i rekao: Mogu li da dobijem još jednu solju mlijeka, molim te, ujače? Ustao sam. Dodao je: I činiju sladoleda. Sladoled je za nedjelju, Dharam, rekao sam. Nije. Za danas je. I osmjehnuo mi se.

Sve je on već smislio, to je sigurno. Mala ucjenjivačka bitanga. Ćutat će sve dok ga hranim. Ako odem, u zatvor, on gubi svoj sladoled i šolje mlijeka, zar ne? Sigurno tako razmišlja. Ove mlade generacije nemaju baš nikakvih skrupula, ja da Vam kažem. On ide u dobru školu ovdje u Bangaloru englesku školu. Sada engleski izgovara kao sin nekog bogataša. Umije da kaže pica isto kao što je to radio g. Ashok.

292 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

A voli i da jede picu tu grozotu? Gledam ga ponosno kako za trpezarijskim stolom na čistom bijelom papiru vježba dijeljenje. Sve tako neke stvari koje ja nisam naučio. Jednog dana, znam to, Dharam, ovaj dječak što pije moje mlijeko i jede moj sladoled iz velike posude, pitat će me: Zar nisi mogao dapoštediš moju majku? Zar nisi mogao da joj pišeš i upozoriš je da pobjegne na vrijeme?

I tada ću morati nešto da mu odgovorim ili da ga ubijem, pretpostavljam. Ali to pitanje je tek za nekoliko godina. Do tada ćemo zajedno večerati svako veče, Dharam, posljednji iz moje familije, i ja.

Ostaje da govorim o još samo jednoj osobi.

Svom bivšem.

Smatrao sam da nema potrebe da se bogovima molim za njega, jer će njegova porodica platiti skupe molitve za njegovu dušu duž cijelog Ganga. Šta molitve jednog siromaha znače tom mnoštvu od trideset šest miliona i četiri boga u poređenju sa molitvama bogatih?

Ali mnogo razmišljam o njemu i, vjerovali ili ne, nedostaje mi. On nije zaslužio svoju sudbinu. Trebalo je da presiječem Mungosov vrat.

Vaša ekscelencija, u proteklih sedam dana učinjen je veliki skok naprijed u indokineskim odnosima. Kako kažu, HindiChini BhaiBhai26. Ispričao sam Vam sve što treba da znate o preduzetništvu kako ga njegovati, kako prevazići teškoće, kako ostati vjeran ciljevima i kako to na kraju rezultira zlatnom medaljom uspjeha.

26 HindiChini BhaiBhai indijski slogan iz pedesetih godina dvadesetog vijeka, odražavao je bliske odnose sa Kinom; na hindiju znači Indijci i Kinezi su braća prim. prev.

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 293

Gospodine: iako je moja priča završena i moje tajne su sada Vaše tajne, ako mi dozvolite, rekao bih još nešto za kraj. To je stari trik koji sam naučio od Velikog Socijaliste baš kada publika počne da zijeva, on kaže: I na kraju... i onda nastavi još dva sata. Ha! Kada se vozim Magistralnim putem Hosur i skrenem u Electronics City i vidim te kompanije pored kojih prolazim, ne mogu Vam opisati koliko mi je to uzbudljivo. General Electric, Siemens, Dell svi su ovdje u Bangaloru. A još mnogo će ih doći. Svuda su gradilišta. Gomile kamenja, gomile cigli. Cio grad je pokriven dimom, smogom, prašinom, cementnim prahom. Nalazi se pod velom. A kada se veo podigne, kako će Bangalor izgledati?

Možda će to biti katastrofa: udžerice, kanalizacija, tržni i poslovni kompleksi, saobraćajne gužve, policija. Ali nikad se ne zna. Može se desiti da ispadne pristojan grad, gdje ljudi mogu da žive kao ljudi, a životinje kao životinje. Novi Bangalor za novu Indiju. A onda ću moći da kažem da sam, na svoj način, doprinio stvaranju Novog Bangalora.

Zašto da ne? Zar nisam i ja dio onoga što se mijenja u ovoj zemlji? Nisam li ja uspio u borbi koju bi svaki siromašan čovjek morao da vodi u borbi da ne primi udarce koje je njegov otac primao, da ne završi na brdu isprepletanih tijela koje će istruliti u crnom mulju Majke Gange? Istina, tu je onaj detalj sa ubistvom koje je loša stvar, tu nema sumnje. To mi je pomračilo dušu. Ni sve kreme za izbljeđivanje kože sa pijaca Indije ne mogu mi oprati ruke.

Ali, zar nije prilično vjerovatno da je svako važan na ovome svijetu, uključujući i našeg premijera uključujući i Vas, g. Jiabao, ubio nekoga da bi dospio na vrh? Ubijte dovoljno ljudi i podići će vam bronzani spomenik kod parlamenta u Delhiju ali to je slava, a ne ono

294 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

za čim ja tragam. Ja sam samo želio priliku da budem čovjek a za to, jedno ubistvo bilo je dovoljno.

Sta je sljedeće kod mene? Znam da se to pitate.

Reći ću Vam ovako. Ovog popodneva, dok sam se vozio Ulicom Mahatme Gandhija, koja je otmjena ulica puna američkih prodavnica i tehnoloških kompanija, vidio sam kako ljudi iz kompanije Yahoo! kače novi plakat ispred svoje zgrade:

Kolika vam je ambicija?

Podigao sam ruke sa volana i raširio ih više od dužine slonove kite.

Ovolika, drkadžijo!

Obožavam svoj start ovaj luster, i ovaj srebrni laptop, i onih dvadeset šest tojota kvalis ali iskreno, prije ili kasnije to će mi dosaditi. Ja sam čovjek prve brzine, g. premijeru.

Na kraju ću morati da prodam ovaj svoj početak nekom moronu hoću reći preduzetniku i otpočeti nešto novo. Bacio sam oko na nekretnine. Vidjet ćete, ja sam čovjek koji uvijek vidi sutra dok ostali još vide danas. Sutra će cio svijet doći u Bangalor. Samo krenite ka aerodromu i prebrojte poluizgradene zgrade od čelika i stakla. Pogledajte imena američkih kompanija koje ih grade. A kada svi ti Amerikanci stignu ovdje, šta mislite, gdje će da spavaju? Na ulici?

Ha!

Gdje god ima neki prazan stan, ja odem, pogledam i zapitam se koliko bi Amerikanac platio ovo u 2010. godini? Ako ima budućnost kao stan nekog Amerikanca, odmah uplatim avans. Bangalor je budućnost trgovine nekretninama, g. Jiabao. Ako želite, možete da mi se pridružite u ovom ubrzanom bogaćenju pomoći ću Vam!

Aravind Adiga BIJELI TIGAR 295

Poslije tričetiri godine u nekretninama, mislim da bih mogao sve da prodam, uzmem novac i otvorim školu školu na engleskom jeziku za siromašnu djecu iz Bangalora. Školu u kojoj neće biti dozvoljeno manipulisanje umovima djece molitvama i pričama o Bogu ili Gandhiju ta djeca će dobijati samo životne činjenice. Škola puna Bijelih Tigrova, puštenih na Bangalor! Kažem Vam, ovaj grad bi nam bio na raspolaganju. Mogao bih da postanem Sef Bangalora. Odmah bih udesio onog zamjenika načelnika. Stavio bih ga na bicikl, pa rekao Asifu da ga obori Tojotinim džipom.

Sve ovo moje sanjarenje može se lako ispostaviti da od toga nema ništa.

Vidite, ponekad mislim da me nikada neće uhvatiti. Mislim da su Kokošarniku potrebni ljudi kao ja, koji bi bježali iz njega. Potrebno mu je da gospodari kakav je g. Ashok koji i pored brojnih vrlina nije bio bogzna kakav gospodar budu uklonjeni i zamijenjeni izvanrednim slugama poput mene. U takvim trenucima ja likujem, jer porodica g. Ashoka može za mene ponuditi milion dolara i to neće ništa izmijeniti. Promijenio sam stranu: postao sam jedan od onih koji ne mogu biti uhvaćeni. U takvim trenucima ja pogledam u luster i prosto poželim da raširim ruke i povičem tako glasno da se čujem i u callcentrima, a preko njihovih telefona čak i u Americi:

Uspio sam! Pobjegao sam iz kaveza!

Ali ponekad, kada na ulici neko doziva Balrama, ja se okrenem i pomislim: odao sam se.

Biti uhvaćen to je uvijek moguće. U Indiji stvari nemaju kraja, kako je govorio g. Ashok. Policiji možete neprestano davati smeđe koverte i crvene torbe, pa na kraju ipak mogu da vas zavrnu. Moždft će jednog dana čovjek u uniformi uprijeti prstom u mene i reći:

Vrijeme ti je isteklo, Munna

296 BIJELI TIGAR Aravind Adiga

Pa ipak, čak i ako se svi moji kristalni lusteri sruče na pod čak i ako me bace u zatvor gdje će svi zatvorenici u mene umočiti svoje kljunove čak i ako me natjeraju da se drvenim merdevinama popnem na vješala nikada neću reći da sam pogriješio one noći u Delhiju kada sam zaklao svog gospodara.

Reći ću da se sve to isplatilo da bih znao, makar na dan, makar na jedan sat, makar na minut, kako je to ne biti sluga.

Mislim da sam spreman da imam djecu, g. premijeru.

- K R A J -